MENELAOS
LUDEMIS

TURBAREA

ROMAN

CARTEA
ROMÂNEASCĂ

MENELAOS LUDEMIS / TURBAREA

MENELAOS LUDEMIS

TURBAREA

roman

Traducere de
Victor Ivanovici şi *Dorina Anton*

CARTEA ROMÂNEASCĂ

Coperta de *Florin Ionescu*

CAPITOLUL I

Există vapoare cu nume de eroi, precum și vapoare cu nume de păsări. Dar nu e nici o pasăre ori vreun om cu nume de vapor. Și aceasta pentru că vapoarele nu au minte. Încît e exclus să facă prostii. Le lasă pe toate în seama oamenilor. E însă de necrezut. De ce să fie jefuită istoria, de ce să-i fie furați eroii și făcuți v a p o a r e ? Să se ia, adică, Memoria oamenilor, să fie încărcată pe vapoare și trimisă s-o bată furtunile oceanelor ? E inuman !

Oh... am vrea ca și fiarele reci să aibă suflet. Uităm că însuși stăpînul vaporului e și el jumătate fier, jumătate om și de asta și-a pierdut sufletul.

Vapor de metal, bani de metal... adaugă și-un suflet de metal, pe deasupra. Ce rămîne ? Dar... să lăsăm filozofia și să ne începem mai bine povestea. Nume de erou poartă și vaporul pe care călătorim astăzi : „Temistocle-Pireu". Nedreptate ! De ce „Pireu" ? Nu la Salamina și-a făcut Temistocle isprăvile vitejești ?

Mai bine să ne lăsăm, însă, de căutat nedreptăți într-o lume nedreaptă. E ca și cum am căuta într-un rîu o picătură de apă.

„Temistocle" plutește, plutește nepăsător. Prin fața lui plutesc și valurile. Curg, plutitoare, și zilele. Și numai urîtul rămîne nemișcat. Urîtul și tăcerea. Cu deosebirea că tăcerea aceasta e ruptă din vreme în vreme. Zarvă de mușcături și sfîșieri de cîini urcă din cala de la prova. De parcă vaporul ar fi o stînă plutitoare. Ce se întîmpla ? Vai, vai. Vaporul cu un nume atît de sfînt avea ca încărcătură cîini. Chiar așa. O asemenea încărcătură zgomotoasă și murdară avea.

Dar încotro poartă aceste dobitoace ? Există, firește, un răspuns. Dar n-o să-l aflăm acum. Căci, la ceasul acesta, tot echipajul doarme. Există, desigur, și omul de cart, dar și acestuia îi e somn. Și un om care dormitează e mai periculos decît unul adormit. Cel ce doarme nu-ți zice nimic. Nu te încurcă. Întreabă-l, însă, ceva pe unul căruia i-e somn. De-l întrebi, bunăoară, unde e salonul de clasa întîi, el te va trimite în cala cu cîini, în cel mai bun caz, căci poate să te îndrume și spre closet.

Și totuși... E cineva care nu-i nici de cart și nici nu dormitează. Este primul mecanic. Se numește Pantazis Sorokos. Chiar acum a urcat pe covertă să respire puțin aer curat și să-și aștepte amicul, pe secundul Aristomenis Tiniakos, de care îl leagă o veche și solidă prietenie. În sfîrșit. Sorokos s-a sprijinit de aspiratorul de ventilație și a scos o țigară. Chiar atunci vaporul dăduse de valuri mai mari și mecanicul își întărise focurile. „Ai ridicat aburul prea tare", zise, ca și cum ar fi vorbit cu ajutorul său. „L-ai ridicat prea tare și or să crape cazanele". Într-adevăr, din coș se revărsă pe neașteptate un fum negru, de-ai fi zis că pizmuise prospețimea cerului și se pusese s-o mînjească. Sorokos scoase încă o țigară. Dar, cînd se pregătea s-o aprindă, o mică brichetă îi luci sub nas.

— Ai întîrziat... zise el.

— Am trecut mai întîi pe la căpitan-Simos. Am vrut să-l iau la micul dejun. „Am mîncat tutun", mi-a zis, și mi-a arătat grămada de mucuri. Iar e amărît. Mergem ?

— Unde ?

— Nu la cinema, îți dai seama. Să luăm o gustărică. Nu ne-am înțeles așa de cu seară ?

— Lasă. Mi-a pierit și mie pofta.

— Treabă-i asta ? Atunci nu merg nici eu.

Se sprijiniră amîndoi de ventilator și începură să fumeze. Toate aceste mici comunități de pe vapoare sînt mohorîte. Și e atît de contagioasă această mohoreală ! Apoi, cu aceștia doi se întîmpla ceva foarte ciudat. În timp ce ca situare profesională erau perpendiculari (unul sus pe punte, celălalt jos în pîntecul vaporului), mentalitatea le era paralelă.

— Ai primit vreo scrisoare de la bătrînă ? întrebă într-un tîrziu Pantazis.

— Nimic, răspunse Aristomenis. Nu pot să înţeleg de ce nu-mi scrie.

— Cu ce ? Cu fusul ?

— Am o mătuşă, fostă colegiană.

— A mea se pricepe să facă nişte mîzgăleli. Dar numai eu şi cu ea le descifrăm. Ceilalţi cred că e pe chinezeşte şi rîd. Rîd, tîmpiţii. Uită că şi chinezoaicele sînt mame şi au şi ele copii.

— N-o să-ţi vină a crede. Scrisorile mătuşii sînt „intelectuale", adică nişte dulcegării insipide, scrise conform metodei de „Corespondenţă". Eh, eu nu citesc scrisorile. Citesc lacrimile mamei.

Pentru amîndoi, mamele sînt fiinţe sacre. În cabine le au puse acolo unde ceilalţi ţin icoanele. „Măi, unde vă sînt icoanele ?" i-a întrebat într-o zi al treilea căpitan. Ei i-au arătat pe mamele lor.

— Hm... Astea ? Unde-s sfinţii ?

— I-ascultă, s-a repezit la el înfuriat mecanicul. Există, mă, pe lumea asta ceva mai sfînt decît mama ?

Al treilea se înspăimîntă. Ochii mecanicului aveau o lucire atît de sălbatică, încît dădu înapoi ca racul şi dispăru. Se temu ca nu cumva să o păţească. „Cei de sus, Moudreas, au format în doi o bandă, i-a zis cameristului, cînd l-a întîlnit. Ascultă-mă pe mine. Cum se zice : Damon şi Fidias.

— Findias, l-a corectat Moudreas.

— Fidias, bă. Ştiu eu ce-ţi spun. De la „fidi" (şarpe). („Ştii ce spui, dar nu ştii pe ce lume te afli", îi zise în sinea lui cameristul care era deştept foc, dar în ierarhie rămăsese doar camerist. Din cauza crizei şi a altora...)

— Ei, ce-ai zis ?

— Nimic. Dacă vrei să ştii însă cum e în istorie, Fidias a fost un mare sculptor.

— Lasă, că le ştim şi noi pe ale lui. Nu-i ăsta, bă, cel care, împreună cu celălalt hoţoman, cu Pericle, s-au înţeles să şterpelească aurul Acropolei ? Pe tine, Moudreas, nu te văd însă bine. Prea eşti în „amiciţie" cu dînşii. Un lucru am să-ţi spun numai : Păzeşte-te ! I-ai văzut azi ?

— Pe cine ?

— Păi, despre cine vorbeam ? Pe „dioscuri". Nu-i ştii ?

— Cum ? Vorbeşti despre flăcăii aceia care ţin luna în spinare ?

— Izmenele şi le ţin, să nu le cadă. Citeşte, măi, şi tu oleacă. Mai cultivă-te. Dar nu, nu te cultiva ! Ai să-ncepi să te-ntrebi de una şi de alta şi într-o bună zi ai să te-ntrebi şi dacă există Dumnezeu, şi-ai să-ţi spargi căpăţîna.

— De ce să mă-ntreb ? Dacă există...

— Dar există ?

— Păi...

— De unde ştii ?

— Păi, dacă nu exista, mai aveau popii barbă ?

— Mulge iepurii şi tunde broaştele. Ascultă, Moudreas. Nu face prea mult pe prostul, că ai să te obişnuieşti. Eu un lucru îţi spun : păzeşte-te. Că dacă suflu un cuvinţel unde trebuie, ai încurcat-o.

— Ai să-ţi răceşti gura degeaba. Am un cumnat la Siguranţa din Pireu.

— Nu se prinde. Omul meu...

— Bine, bine...

Celălalt se grăbea să se descotorosească de asemenea taifasuri. „Nici usturoi n-am mîncat, nici gura nu-mi miroase", zicea. Trebuia s-o şteargă de aici. Mai bine pe uscat şi răbdînd de foame, decît rob şi sătul.

În vremea aceasta cei doi prieteni, rezemaţi de ventilator, vorbeau de-ale lor.

— Uite acolo, spuse la un moment dat mecanicul, arătînd spre catarge, nici urmă de pasăre.

— Sîntem în larg.

— Ba nu. Aşa-i pe Atlantic. Vînturi otrăvite. Ascultă cum gem... Dar, un' te uiţi, poţi să-mi spui ? De mult timp te urmăresc.

— La hubloul acela.

— Care ?

— Cel de la prova, din care iese un nor de fum.

Aristomenis rîse.

— Am înţeles, zise. E al lui Mac.

— Mac ? Dar eu pe ce lume mă aflu ? Şi ce arde acolo înăuntru ?

— Nişte trabucuri imense. Acum cugetă. Aşa e totdeauna. Mac. Atunci cînd scoate mult fum, cugetă. La ce ? Întotdeauna la ceva foarte profitabil.

— Ai de gînd să-mi spui cine mai e şi Mac ăsta ?

— Nu-l cunoşti ? Aici îl ştie toată lumea.

— N-am umblat prin toată lumea, ci numai prin jumătate, dar pe Mac nu-l știu. Să mă tai. Și în primul rînd, unde merge și de ce ?

— În Ellada. Ca să se îmbogățească.

— În... Ellada ?

— Desigur. E căutător de aur la suprafață. Un adevărat businessman, dom'le, poate să scoată aur și din cornuri de bou. Bunăoară, ce este Ellada pentru eleni ? O țară săracă și glorioasă. Ce este însă pentru americani ?

— Știu : O mică arie pietroasă unde America lor se află în primejdie !

— Exact. Sărmana Americă ! Ce coclauri mai alege ca să se afle în pericol ! Motivul ? Că — zice — pe stînca asta se cultivă Idei. De asta ne și îndeamnă să cultivăm cartofi. Cum vezi, filozofia lor tună și fulgeră. Domnii aceștia sînt de părere că ideile iau la goană dolarii lor.

— Și ce, nu cumva nu-i adevărat ?

„Tirada" lui Aristomenis se întrerupe însă deodată. În spatele lor se auziră niște pași, și peste puțin se ivi Moudreas, cu o tavă uriașă. Pe ea se afla tot ce a dat bunul Dumnezeu.

— Pot să pun pe ventilatorul vostru alimentarea asta ambulantă ? întreabă prietenește. Bună dimineața.

— Dar ce... a și flămînzit ? întreabă Tiniakos. Ăsta încă nici n-a făcut ochi.

— Mănîncă și cu ei închiși. Dar asta e o „gustărică", micul dejun, cum ar veni. Antrenament prealabil pentru marea îmbuibare. Bucătarul lui îi pregătește un prînz pantagruelic.

— „Bucătarul lui" ? întrebă mecanicul.

— Da. Ar avea haz ca un Mac să fie hrănit de bucătarul vasului !

— De ce ! I-e frică să nu fie otrăvit ?

— Așa ceva. Dar nu cu otravă. Bucătăria grecească în general e o otravă. Poate să-l ucidă cu frugalitatea ei. Acum mă duc, căci o să înceapă să mugească precum un vulcan.

— Vezi-ți de treabă... Fumează pe rupte.

— Vulcanii scot fum înainte de erupție.

— Și ce hram poartă bucătarul ăsta al lui ?

— Copia stăpînului. Ia-l pe Mac, îmbracă-l într-o bluză albă și pune-i pe cap o scufie și-ai să-l ai pe bucătar. Sînt doi porci, dintre care unul gătește și amîndoi mănîncă. Ne-

norocitul e însă aşa de habotnic că într-o zi o să-i dea stăpînului de mîncare vreo cruciuliţă. Le are atîrnate deasupra oalelor, împreună cu usturoiul şi funiile de ceapă. Mă duc, că văd norişorii fumului destrămîndu-se. A ! Fiţi cu ochii în patru. Platymeris a ieşit dis-de-dimineaţă „la lucru". Umblă de colo-colo şi adulmecă...

Îşi luă tava pe umăr şi plecă.

— Ei... Să mă duc şi eu... spuse mecanicul. De vreme ce nu mergem la gustare, să cobor în regatul meu jegos. A ! Iată-l şi pe „Efialte". Vine drept spre noi. Acum nu mai plec nicăieri.

Într-adevăr, nu apucă să termine şi mutra de broască a celui de-al Treilea se înfipse între ei.

— Conspiraţie. Rebeliune. Arest. Execuţie.

— Termină cu cîntecul ăsta ! îl întrerupe înfuriat mecanicul.

— Ce să termin, domnule Sorokos. Aici înfloreşte anarhia !

— Ia spune-mi, intervine acum Aristomenis, te-ai gîndit ce urmări poate să aibă pentru noi ceea ce zici ?

— Cum să nu mă gîndesc ? Arest, debarcare şi la zid ! Sorokos dădu să se repeadă.

— Pantazis ! îi strigă Tiniakos, intrînd între ei.

— Lasă-mă, măi, să-i mototolesc moaca. Bă javră, ai dovezi pentru ceea ce spui ? Ei ?

— Am urechile mele.

— De acord. Sînt destul de murdare. Dar nu-s de-ajuns. E nevoie şi de doi martori.

— Ce, nu găsesc ?

— Vrei să zici „ce, nu fabric ?". Ei bine, nu, nu fabrici. Tipi ca tine sînt foarte rari.

— Se vede că nu ştii cine sînt eu, Platymeris, pe faţă.

— Pe faţă nu, că n-ai. Te ştiu însă pe dos.

— Aşteaptă numai. Mă duc să-l anunţ pe telegrafist. Dacă se întîmplă să păţesc ceva, să vă aibă în vedere.

— Da, da. Fugi.

— Ia te uită, să nu mă gîndesc la asta pînă acum. Aşa am să fac ! zise şi plecă de-a-ndăratelea spre cabina lui.

În clipa aceea se apropie de ei din nou Moudreas. Tava era goală.

— Ce mai voia caracatiţu ăsta ?

— Se duce să telegrafieze la Căpitănia portului că a descoperit pe vas prezenţa unor anarhişti.

— Poţi să te-aştepţi la orice de la aşa o jivină.

— Aş. N-o să facă nimic. Şarpele care şuieră nu muşcă. E aşa de laş că, dacă-l ameninţă cineva că-l pălmuieşte, e în stare să se sinucidă ca să scape de palme.

— Ce face domnul Mac ?

— Bine merci. Mănîncă proviziile pe care i le-am cărat.

— Ai aflat în fine ce meserie are ?

— Diplomat. A, nu. General sau businessman. În America toate astea sînt foarte încurcate. Generalii sînt şi diplomaţi.

— Şi diplomaţii, generali ?

— Meseria de diplomat e o jucărie. Spre exemplu : Într-o bună dimineaţă supra-alimentatul domn Sullivan (metalurgie feroasă şi neferoasă-cărbuni) sau excelenţa sa domnul Stragland (fructe uscate-ulei de terebentină-grăsimi), sau importantul domn Strong (Articole de bucătărie, articole de baie, WC...), sau încă generalul comisariatelor militare, mister Laidlicher, este informat că undeva sînt ţări pline de plantaţii de cauciuc. Îşi îmbracă imediat costumul cel negru (cu batistă roşie sau galbenă), îşi bagă în buzunarul pardesiului cinci trabucuri, îşi atîrnă de gît o cravată brodată cu papagali, garoafe şi locomotive, ordonă să-i fie trasă în prag cea mai lungă limuzină (cu o coadă de două ori cît maşina) şi nici una nici două se duce la sediul Oficiului pentru difuzarea diplomaţilor şi intră imediat în subiect :

— Am aflat, începe el, că undeva acolo, la mama dracului, adică într-un loc plin de ţînţari există nişte arbori care plîng. Vreau să le adun lacrimile şi să fac din ele cauciuc. Desigur pot să plec într-acolo şi ca simplu Sullivan ori ca simplu Blakehowt, dar mult mai O.K. ar fi să plec ca diplomat. Ce zici ?

Şeful îşi muşcă buza de sus, apoi pe cea de jos... zicînd în sfîrşit :

— All right Mac, s-a făcut !

— Stai, nu cumva e pe acolo vreun război ?

— Ei, tot se mai găseşte cîte ceva ce seamănă a război... Sînt nişte hoarde de băştinaşi care fug în junglă şi de acolo înjură pe toţi albii. De asta — orcît — există întotdeauna o stare confuză de război.

— Atunci să plec ca general ?

— Hm... E mai bine ca diplomat. Dar ia-ţi în valiză şi o uniformă de general.

— Aşa am să fac.

Atunci şeful dă drumul buzei de jos dintre dinţi şi spune :

— Nu cumva vrei să-ţi fac rost şi de vreun Rector de Universitate ca valet ?

Sorokos îl opri.

— Mai pe scurt, îi zise.

— Vai de mine. Ce să fac şi eu, băieţi. Ai dreptate. Mac are să ţipe. Şi trebuie să mă am bine cu el. Căci mîine ajunge ambasador.

— Tu eşti camerist, măi Moudreas, sau comentator politic ?

— Aş... Un Nimic. Trebuie să ştiţi că şeful Cameriştilor mă consideră nătărău.

— Nătărău, tu ?

— Uite aşa şi pace.

— Şi cum reacţionezi ?

— Nu reacţionez. Înghit „epititul" şi trec mai departe. Fac pe pupăza. Căci domnul Camerist Şef susţine sus şi tare că „cel ce învaţă carte adună pulbere ca să arunce în aer sistemul social". Mare pasiune l-a cuprins pentru sistemul social, pentru „ordinea statală", cum îi place să spună pe limba subofiţerului de poliţie din mahalaua mea. Într-o seară şi-a băgat nasul în cabina mea şi a început să adulmece. Într-un tîrziu mi-a zărit cărţile. Imediat mutra i s-a strîns ca tîrtiţa de găină. În aceeaşi seară m-a luat deoparte. „Ascultă aici, Moudreas. Îţi vreau binele. Înghite-le, arde-le, aruncă-le în apă. Numai să dispară". „Despre ce-i vorba, şefule", îi zic eu. „Despre magazia de pulbere, îmi zice tremurînd. Pentru numele Sfintei Fecioare". „Dar, omul lui Dumnezeu, care magazie, îi zic. Vrei să spui biblioteca". „Tu zi-i cum vrei. Dar eu ştiu ce-nseamnă. Magazie de pulbere. De asta, arde-o, arunc-o în mare, scapă-mă de ea. Mai vine vreo inspecţie a echipajului şi o-ncurcăm cu toţii". „Eşti un nenorocit, îi zic eu. Ştii, măi, despre ce cărţi e vorba ?" „Puţin îmi pasă. Poa' să fie şi *Turcoaica Esmé*. Nu-s scrise cu litere ? Ei, şi buchile sînt scule foarte viclene. Faci ce vrei cu ele. Lucruri dintre cele mai nevinovate şi dintre cele mai grave. Aşterni, de pildă, poezioare, dar

așterni și dinamită. Dacă vrei, îi scrii într-o zi gagicii «te iubesc» și a doua zi, cu aceleași slove trînteși un «jos tirania» și alte alea. Vă știu eu pe voi. De asta, una și bună: să dispară. De multe ori, acum, în ultima vreme, pe vasele grecești călătoresc și americani. Îi știi... Preferă să se îmbolnăvească de malarie, de gălbează, decît să-i servească un chelner cu carte. M-a și întrebat Mac, pe ocolite: — Ia stai... «butler»-ul acela al tău, nu cumva e vreun «intelectual»? M-am făcut că mă stric de rîs. — Ha, ha, ha! Ăla? E butuc! N-a făcut nici a-ntîia primară! — L-am văzut scriind, îmi zice. — Cifre erau! am răspuns. Cifre. Fii liniștit! — Cifre poate să scrie. Cifrele fac bine. Carte să nu învețe. Căci odată cu ea învață și cum se dărîmă guvernul! Mac a înghițit gălușca. Dar domnul Platymeris? Nu zic c-ăi fi anarhist sau ateu și alte prostii dintr-astea. Nu. Din fericire căpușe de soiul acesta nu-s pe vas. Platymeris vede peste tot viespare roșii. Eu știu bine ce hram poartă aici fiecare și sînt liniștit. Dar cărți pe vasul meu nu vreau. Oricum o-ntorci lucrătorului îi strică, măi, caracterul. Mint? Prin urmare, așa, în mare cu ele. Nu vreau să te concediez. Ai mîini curate și purtări liniștite. Ești și muncitor... Nu, nu vreau să pleci. Dar cărțile ai să le pui pe foc. Ai să mă-ntrebi: „Și cum am să-mi petrec vremea?" Eu cum mi-o petrec? Fluieră. Sau pune-te pe bolînzeală. Și-apoi... s-a inventat și căscatul.

— Termină, îl întrerupse Pantazis. Doamne, ce moară stricată.

— Iertăciune...

— Nu-mi spui, asta, ce-a zis el de...

— Ce anume?

— Că pe vas nu există „microbul anarhiei". Chiar o crede, sau a aruncat așa, o nadă?

— O crede. Nu-i vorbă, e un ticălos. O „periuță", un linge-blide... dar îi lipsește mirosul. Apoi e și analfabet ca o cizmă. Ăsta e cel mai mare cusur al lui. Însă, în orice caz, e semn bun că cei doi turnători de pe vas se mănîncă între ei ca cîinii. Acum... vă rog să-mi dați răvaș de drum. Am treabă.

— Tot cu Mac?

— De data asta mă duc să servesc două americance aiurite. Dacă vedeți că întîrzii puțin, spargeți ușa cabinei și eliberați-mă. Înseamnă că m-au „violat".

— Ce, sînt gangsteriste ?

— Mai rău. Kidnappers. Seducătoare... lipitoare de lux și vampe de cea mai periculoasă speță.

— Și, ia spune... cîte cabine a închiriat Mac ?

— Multe. Jumate din provă. Se plînge că ceilalți sforăie.

— Serios ? Îl deranjează ?

— Între noi fie vorba, liniștea îl deranjează. Căci în apartamentele de lîngă el a instalat cîinii cei mai gălăgioși din lume. Adio. Și vă repet : atenție. Nasul lui Platymeris adulmecă. „Scîrțîie, zice el, guvernul nostru. Deoarece e nou." Are dreptate. Tot ce e nou scîrțîie. Și pantofi și mobile. Salut.

— Cum s-ar spune, chiar pleci ? Nu-mi vine să cred.

— Am și plecat.

Nu le-a fost ușor să se descotorosească de el. Într-adevăr. Era nemaipomenit de flecar. Dar și mintea cea mai ascuțită de pe vas. Ca briciul !

CAPITOLUL II

Vasul se năpustea înainte ca o fiară furioasă. Niște delfini îl întîmpinau în scurte răstimpuri, apoi rămîneau în urmă și dispăreau în adîncuri. Pescărușii zburătăceau isterici în jurul lor, scoțînd strigăte desperate, din pricină că peștii aceștia erau așa de mari. Pasagerii ieșiseră pe punte să se desfete cu priveliștea mării.

Ieși să se bucure de mare și mister Mac, cu fotoliul său ce gemea și suspina sub multele-i kilograme. Apariția lui s-a făcut simțită de îndată. La început zăriră cu toții un costum din alpaca gris, ce înainta ca un „dreadnought" aruncînd în lături și punînd pe fugă totul în fața lui. Fuma. Dar scotea atîta fum încît toți crezură că luase foc. În jurul lui se dădea de ceasul morții, se îndoia și se desdoia un ins curios cu părul alb, despre care ai fi zis că e cel puțin vreun decan ori vreun

profesor titular al catedrei de filozofie de la Berkeley. Profesional vorbind, era ceva între guvernantă, consilier și lacheu. Dar era atît de impunător încît, de n-ar fi făcut toate scîrboșeniile acelea, te-ai fi rușinat să și tușești de față cu el. Alături de el, Mac părea un urs cu ursarul lui.

Pasagerii se distrau de minune. Dar încetul cu încetul începu să circule un zvon, care făcu să înghețe rîsul pe buze. Masa aceea uriașă închiriase jumătate de vapor !

— E Mac, spuse amuzată una cu păr de mahon.

— Mac... Cine e și încotro se duce ? o întrebă prietena ei. Părul îi era nichelat, arăta ca după o noapte albă... Părea mereu că adulmecă bărbatul. De unde veneau și încotro se îndreptau cele două ? N-avea importanță. Călătoreau. Adică, se mișcau ca să nu stea nemișcate. De fapt schimbau plictiseala. Mac le plăcu amîndurora. Firește nu erau dintre acelea care măsoară bărbăția în greutate. Pur și simplu greutatea nu le deranja. Bărbatul era un animal destinat să le distreze. Nu-l alegeau pe cel ce le-ar fi plăcut. Verbul „a plăcea" nu ocupa un loc prea mare în operațiunile amoroase ale celor două sirene. Important era cine le făcea să se distreze mai bine. Nici n-aveau preferințe pentru o anume vîrstă ori un anumit gen de bărbat. Se legau de el dintr-o curiozitate ironică, spre a avea apoi de ce să rîdă. La numai 30 de ani se blazaseră într-atîta încît își contemplau „legăturile" ca terțe persoane. De exemplu, le-a plăcut animalul obez ce ședea în fotoliu. Record cantitativ. Cînd au aflat și că închiriase jumătate de vapor, au înnebunit. Cu siguranță că era dificil și ciudat ca o scorpie masculină. Chilipir !

— Margie, făcu cea cu părul nichelat.

— Da, zise cealaltă cu părul de mahon.

— Trebuie neapărat să ne îngrijim să aflăm cîte kilograme are. Știi... Femeile sînt ca pădurile. Peste o anumită greutate se prăbușesc.

— Ți-aduci aminte de luptător ?

— Animalul ! Se credea pe ring unde numai te lupți și... nimic altceva.

Margie căzuse pe gînduri cu un deget la buze.

— Mă înnebunesc să aflu ce chirie o fi plătit pe jumătate de vapor ! rîse Peggy.

— Şi pe mine mă preocupă asta. Şi ştii de ce ? De obicei cei care cheltuie bani mulţi pe lucruri inutile nu dau nici măcar un cent pentru cele folositoare.

Margie continua să cugete.

— Trebuie să găsim pe cineva să ni-l prezinte.

— Nu-ţi bate capul, nu-i nimeni. N-ai băgat de seamă că nimeni nu se apropie de el ? Se pare că atunci cînd fumează vrea să fie singur. Apoi va începe să cugete — dacă poate. Şi atunci va vrea să rămînă singur. Apoi i se va face somn. Şi atunci mai mult decît oricînd va vrea să fie singur.

— Şi cînd are să vrea în sfîrşit să nu fie singur ?

— Cred că niciodată. Acum e prea tîrziu. Poate că altădată, cînd avea jumătate din kilogramele de acum.

— N-o fi, atunci, bun de nimic, cum nu e nici un bărbat la greutatea lui. Cincizeci, şaizeci, şaptezeci, optzeci de kilograme, poţi uşor să le înfierbînţi. Pot să se înfierbînte şi singure. Cinci sute de kilograme, cum le mai poţi mişca ? Cum să străbaţi tot oceanul ăsta de untură ca să le atingi punctul sensibil ? Şi tot e bine dacă-l are. Dar dacă nu-l are şi rămîi cu buza umflată ?

— Da, dar ştii ce se zice ? Că graşii sînt sensibili ca nişte păsări mici. Că au o inimă gingaşă, că sînt ca liceenii.

Margie izbucni în rîs.

— Acolo unde-şi are inima dosită, ai nevoie de un stetoscop atomic ca să-i auzi bătăile. Oricum, trebuie să găsim un mod de a ne apropia de el. Mă tem că vechea noastră metodă cu „Hallo baby" n-o să prindă aici. Preferabil să ne dăm bine pe lîngă căruntul care face pe managerul.

— Nu cred. Managerii sînt maşini de adunat bani, nu de cheltuit.

— Da, dar se-nnebunesc după situaţii excentrice. Dacă i-am spune că stăpînul lui...

— ... ne place ? Ar fi superb, dar îmi închipui că o fi obişnuit. Toate îi zic la fel.

— Şi dacă i-am spune tocmai că nu ne place ?

— Ne va spune : atunci de ce vă interesează ? I-am zice : tocmai, ca să aflăm ce impresie îi face faptul că nu ne place.

— Are să ne trimită la dracu' sau în Bermude ! Nu, trebuie să găsim altă metodă. Managerii sînt maşini care se blochează adeseori. Ce-ai zice dacă am încerca să-l seducem, nu pe el, ci pe servitor ?

— Minunată idee !

Într-adevăr, găsiră amîndouă că era o idee grozavă şi se puseră să elaboreze planul de atac. Soarele juca un joc curios cu părul lor. Marea fugea în spatele lor şi mereu alta le ieşea înainte. Ca în poveştile cu vrăji. Mac se sătură de trabuc şi închise ochii. Îi era somn. În curînd adormi acoperit cu plăpumi de grăsime.

Lacheul se retrase îndată. Se duse mai la o parte şi începu să privească marea de parcă socotea cît o fi costînd. Acolo l-au abordat cele două zîne.

— Hallo ! îi ziseră.

El nici nu se învrednici să se întoarcă spre ele. Le măsură doar cu coada ochiului.

— ...lo, făcu cu răceală. (Bunele maniere pretind să dai bineţe pînă şi plantelor.)

— Aţi răcit ? îl întrebă Margie.

— De ce ? întrebă el scandalizat.

— Fiindcă un domn atît de cald, doar dacă e răcit poate să se poarte aşa de îngheţat cu două tinere doamne foarte „comme il faut".

Lacheul deveni ţeapăn ca un baston. Înţepătura era usturătoare ca oţelul ! Trebuia să reacţioneze.

— Două tinere doamne, dacă sînt „comme il faut", aşa cum spuneţi, nu se adresează niciodată unui domn necunoscut. Căci acesta poate să nu fie „comme il faut".

— Necunoscut ? ce spuneţi, domnule. Aşa ceva poate să fie valabil pe uscat. Pe vapor sîntem cu toţii rude.

— Rude ? Şi, v-aş ruga, ce grad de rudenie avem ?

— Dacă permiteţi... am putea fi rude chiar foarte apropiate. Dar, din cîte ştiu, în familie nu am avut niciodată tipi aşa de arţăgoşi.

— Eu însă, domnule, nu vreau să fiu neam cu dumneavoastră, se băgă în vorbă Peggy. Nu vreau şi nu sînt. Ar fi o mare nenorocire să mă trezesc rudă cu un bărbat care-mi place atîta...

Lacheul îşi pierdu pentru prima oară echilibrul flegmatic.

— Al tău să fie ! făcu, chipurile înciudată, Margie.

— Merci.

— De altfel mie-mi place „altcineva".

— Cine ? Putem să aflăm şi noi ? întrebă Peggy prefăcîndu-se scandalizată.

— Asta n-are s-o afle nimeni niciodată !

Scoase o tabacheră fină de platină şi sidef, aprinse o ţigară, îşi scuturâ părul şi trase primul fum.

— Călătoriţi incognito ? îl întrebă Peggy.

— Nu... Ce idee !... făcu căruntul.

— Faceţi pe... pe... de exemplu pe „surveillant"-ul unui domn, ca să îndepărtaţi atenţia lumii de la dumneavoastră ? Căci nici măcar catargul vaporului nu poate să creadă că un domn aşa de bine ca dumneavoastră ar fi servitorul unui animal atît de gras.

— Te rog ! Îţi interzic ! strigă Margie.

— Bine, nu ţi l-am jignit. De altfel, singură ai recunoscut că animalele foarte grase îţi sînt foarte pe plac.

— Te rog încă o dată ! strigă Margie.

— Bine. Pardon.

Apoi se întoarse spre lacheu.

— Însă, domnule, îi daţi cam mult de mîncare servitorului dumneavoastră şi are să se îngraşe peste poate. În felul acesta va deveni inutil pentru orice treabă. O să-mi spuneţi că aşa se impune pentru incognito. De acord. Firește, un domn cu atîta „greutate" nu poate fi servitor. Prin urmare e domn. Prin urmare... servitorul trebuie să fiţi dumneavoastră. Foarte inteligent. Spuneţi-mi ce sînteţi ? Prim-ministru ?

— America nu are prim-miniştri.

— Săraca de ea... Şi cum o scoate la capăt să se conducă fără prim-ministru ?

— Cu un preşedinte.

— A... Am cunoscut unul. De la Sindicatul „grăsimi-petrol-asfalt". Om cu greutate... cît un munte. Nu vorbea niciodată. Îi lăsa pe ceilalţi să vorbească şi el îşi dădea acordul. Aşa e şi preşedintele vostru ?

— Nu sînteţi americancă ? întrebă furios lacheul.

— Sînt o fiică a Americii, dar iubesc lumea întreagă. N-am votat niciodată fiindcă nu-mi plac cozile. Şi apoi, pentru ce ? Chiar dacă nu votez eu, tot iese un preşedinte. Nu-i aşa ?

— Nu e aşa. Căci se poate să nu iasă un republican şi să iasă un democrat !

— E acelaşi cuvînt tradus din greceşte în latineşte. Domnule, sînt o coruptă. Atît de coruptă, încît mintea mi-a ajuns ascuţită ca oţelul. În lumea asta pe un corupt îl interesează doar corupţia. Puteţi să mă corupeţi mai mult ? Dacă nu

puteți, nu sînteți bun de nimic și n-am nevoie de dumneavoastră. Păcat totuși... căci îmi plăceți...

Lacheul se simțea atît de nesigur pe picioare, de parcă ar fi atîrnat de o sfoară. Fetele astea îndrăcite au făcut o paiață din el. Nu cumva erau *suspecte* ? Asta ar fi minunat. Dar vorbeau așa de fățiș, încît era exclus. Ce pierdea însă să încerce ?

— Sînteți atee !... le aruncă pe neașteptate, fără să stea prea mult pe gînduri.

— Am vrea să fim... răspunse Margie, dar nu putem. Sîntem așa de păcătoase că fără Dumnezeu am pieri. Căci, cine altcineva să ne ierte atîtea păcate ?

— Numai de asta credeți ? Asta e misiunea Dumnezeului vostru ?

— De ce, al dumneavoastră are altă meserie ? îi zise Peggy.

— E Dumnezeu !

— Domnule, sînteți monoton și gălăgios ca un tren ! îl repezi Margie.

— Să vă fie rușine !

— Cuvîntul „rușine" îl spun mamele copiilor cînd fură dulceață. Dumneavoastră de ce ni-l spuneți nouă ?

— Pentru că sînteți atee.

— Sîntem femeile cele mai cu frica lui Dumnezeu de pe pămînt. Nu ne-am rugat niciodată.

— Vedeți !

— Dar, chiar de-am fi fost atee, de ce să ne fi ascuns ? E vreo lege care interzice asta ?

— Există. Știți ce înseamnă „ateu" ?

— Ce ?

— A-nar-hist !

— Ia te uită, să nu știm noi atîta vreme că sîntem anarhiste ! Și asta ce înseamnă ?

— Asta înseamnă, fetelor, pe scurt, că ticăloșii ăștia vor să-l dea jos pe președintele nostru.

— Ia te uită !... Și... ce e președintele nostru acum, republican sau democrat ?

— Democrat...

— Deci ticăloșii care vor să-l dea jos pe președintele nostru sînt republicanii. Ăștia sînt anarhiștii ? Păcat... Noi crezusem acum o clipă că anarhiștii erau ceva mai altfel, ceva palpitant. Nu, domnule. Nu sîntem deloc anarhiste.

— Asta o va stabili Comisia.

— Care Comisie ?

— Comisa de Senatori.

— Senatori ? Mare lucru. Dacă ar fi fost niscai „regi", tot ar fi fost ceva.

— America nu are rege.

— Păcat că v-am luat drept „incognito". Acum mi-am dat seama : sînteţi servitorul. America, stimate domn, să n-aibă rege ? America e o regina-mamă a întregii lumi. E ţara furnizoare de regi, de orice culoare, statură, vîrstă şi naţionalitate ! Regi ai trenurilor, ai jazz-ului, ai gutapercii, ai oţelului. Et caetera, et caetera. Îmi pare rău că un american e atît de neştiutor în ce priveşte ţara sa. Sînteţi un mister, iubite domn. Ce sînteţi pînă la urmă ? E exclus să fiţi stăpînul hipopotamului aceluia care fumează şi doarme. Sînteţi servitorul lui. Dar nu aveţi deloc experienţă în meserie. Sînteţi stîngaci ca un maimuţoi care îi imită pe oameni. Îmi frămînt mintea numai ca să descopăr de unde aţi pornit ca să ajungeţi servitorul acestui ciudat faraon care-şi mănîncă piramidele... Dar... ia staţi o clipă, că am găsit. Înainte să vă aciuaţi la faraon... eraţi fie fost „campion", fie profesor universitar. Ştiţi după ce mi-am dat seama ? Vă faceţi treaba cu multă pasiune. Cu atîta pasiune, încît un ochi expert descoperă îndată în dumneavoastră amatorul. Domnule, ne place grozav de mult stăpînul dumneavoastră. Asta-i tot.

— Ştiu.

— Nu ştiţi nimic... îl întrerupse Margie. De ce credeţi că ne place ?

— Fiindcă bănuiţi că-i un Cresus.

— Deci sînteţi de părere că domnul dumneavoastră nu face nici un cent şi că atrage femeile numai cu banii lui ?

— Nu ştiu unde vreţi să ajungeţi... spuse din nou zăpăcit lacheul.

— La stăpînul dumitale. Acolo.

Lacheul bătu din palme.

— Acolo n-o să ajungeţi nici de s-ar întoarce vaporul cu fundul în sus şi ne-am trezi cu toţii în cală. Sînt împuternicit să strîng de gît orice muiere ce s-ar apropia de el la mai puţin de zece metri.

— Bine. Mă apropii la numai unsprezece. Mă strîngeţi de gît ?

— Nu.

— Mi-ajung unsprezece metri. Pregătiți-vă să-mi serviți deseară cafeaua în cabina lui.

— Asta n-are să se întîmple niciodată !

— Și dacă are s-o vrea el ?

— N-am să vreau eu !

— Bravo. Ai aflat ultima noutate ? Că dumneata însuți ai să ne inviți. Iar noi... o să ne mai gîndim dacă trebuie să-ți acceptăm invitația.

Lacheul rîse ca un aluat care începe să crească.

— Ia spune-mi, zise Margie... ați auzit pomenindu-se — dar ce spun eu ? — cine pe continentul nostru și pe celelalte continente n-a auzit ?

— Să audă ? De ce ?

— De o carte... ale cărei autoare înoată în bazine pline de dolari ? De niște studente, vreau să spun, care, după ce și-au luat diplomele, și-au pus cîte un pașaport în poșetă și au pornit să colinde prin lume ca să cerceteze ?

— Ce să cerceteze.

— Amorul. Mai clar. Cercetarea noastră era un răspuns la întrebarea : Care bărbat dintre bărbații pămîntului e mai bărbat ? Aceste biete studente, domnule, au fost nevoite să devină ele însele cobai de experiență ca să poată... duce la bun sfîrșit opera lor. Au fost nevoite sărmanele să se unească cu toți bărbații de toate calitățile și vîrstele.

— Și ce ne privește asta pe noi și pe dumneavoastră ?

— Ne privește, domnule, și pe noi și pe dumneavoastră, căci aceste nenorocite fete sîntem noi.

Lacheul se sprijini de gura de aer care era lîngă el ca să nu cadă. Margie continuă :

— Știu ce o să spuneți acum. „Rușine să vă fie". Dar să lăsăm mai bine cuvintele inutile și să ne ziceți un curajos „bravo". Am îndeplinit o misiune pe lîngă care pălesc toate celelalte misiuni de cercetare, Livingstone, Stanley etc. Prin urmare, sper că după titlurile acestea putem fi sigure de invitația de deseară.

— Ce vreți, pînă la urmă ? Pot să aflu în sfîrșit ce doriți ?

— Să ne vindem, domnule ! răspunse calm Margie.

Lacheul n-a rîs. A rămas serios ca la tratative :

— I'm sorry... zise neclintit. Domnul meu nu cumpără fete albe. După călătoria lui în Formosa şi la Saigon... a încetat să cumpere fete albe. I'm sorry, miss !

Atunci Peggy făcu o propunere ce puţin a lipsit să nu-l ucidă pe profesor.

— Şi dacă i-am oferi pur şi simplu să se culce cu noi...

— Gratis ? Niciodată !

— Sînteţi grăbit şi n-o să faceţi mulţi pureci în serviciu ! Şi dacă propunem să-l *cumpărăm* noi ?

— Ei... Ai... Ai...

— Nu ţipa ca un cow-boy. Ţi-am spus că sacrificiul şi cartea noastră ne-au adus atîta aur, că am putea să-i facem o cuşcă de aur hipopotamului dumitale. Deci... am terminat. Du-te şi-l întreabă şi vino în cabina noastră să ne spui. Telefonul nostru e 1185.

CAPITOLUL III

Se făcuse pesemne tîrziu. Cele două dive boite se pregăteau să se culce. Erau ca două căţeluşe de rasă care au luat un picior în fund. Margie îşi despletea părul acajou cu atîta furie, că puţin lipsea să nu şi-l smulgă. Simţea că fierbe... că fierbe...

— Potoleşte-te, o luă cu binişorul cealaltă. Ce importanţă are o jignire care vine de la un porc texan, poate chiar din Alabama ?

— Păi tocmai de asta-mi vine să mă zgîrii pe ochi. Fiindcă a fost porc. De la un domn poţi accepta şi o mică jignire, ba chiar o umilinţă. Dar de la gorila asta domesticită...

— Greşeala a fost a noastră. Cum ar fi fost cu putinţă să se vîndă cineva care-i obişnuit să cumpere ?

— Tocmai, unul de teapa lui ar fi trebuit să se vîndă mai uşor.

— Hai, acum las-o baltă. Bea un brandy şi culcă-te. O să ne treacă.

Chiar în clipa aceea sună telefonul. Margie înşfăcă receptorul cu amîndouă mîinile. În receptor se auzea vuind o voce de văcar.

— Alo ! Ce mai e nou, fetelor ? Aici Mac O'Connor. Ce mai e nou ?

— Tu... făcu Margie. Şi nu mai continuă. Se temea să nu-şi trădeze emoţia.

— Cine-i acolo ? întrebă din nou vocea din telefon.

— Margie.

— Alo, Margie !

— Alo !

— Ce mai e nou, fetelor ? Hallo ! Haide. Vă aştept.

Margie astupă receptorul cu palma.

— Spune-i că-i tîrziu, îi zise Peggy.

— Alo, mister O'Connor...

— Alo !

— Mister O'Connor... ştiţi, e cam tîrziu.

— *O.K.*, Margie. Nu-i nimic. Altă dată.

Margie se simţea ca opărită.

— ... Adică sîntem deja în pat.

— *O.K.*, Margie.

— ...dar pentru dumneavoastră, numai pentru dumneavoastră, mister O'Connor, o să facem nebunia să ne îmbrăcăm din nou. Da, venim.

— All right, Margie... Îmi place „nebunia" asta. Vă aştept.

Închise.

— Sfatul tău puţin a lipsit să ne strige planurile. Animalul ăsta trebuie tratat altfel. Era de o familiaritate... Margie în sus şi Margie în jos şi „ce mai e nou". De parcă mamele noastre întindeau rufe pe aceeaşi frînghie.

— Fie. Lasă vorba acum şi scoală-te să ne pregătim. Îmbracă-te seducător. Pe porc trebuie să-l lovească damblaua.

În realitate nici una nu se îmbrăcă. Îşi puseră cîte o cămaşă de noapte de voal şi îşi aruncară pe umeri nişte blănuri de chinchilla.

El le aştepta purtînd tot ce a produs mai ţipător industria textilă americană. Toate de mătase scumpă, potrivită mai degrabă pentru steaguri decît pentru îmbrăcămintea unui domn. În chip de halat purta o enormă rasă, pe care vedeai, brodat cu fir subţire, tot ce i se poate năzări în închipuire unui negustor de pielărie : vapoare, avioane, copaci, fabrici, păsări.

Cabina puţea a trabuc, amestecat cu parfum şi cu iz de rîgîieli.

Sirenele intrară aducînd cu ele o boare feminină, aţîţătoare.

El sări în picioare scoţînd strigăte nearticulate. Ele însă voiau să se ţină de convenienţe. Se prezentară.

— Margie, spuse roşcata, şi-i întinse mîna.

— *Hallo,* Margie... *Hallo baby...* îi zise celeilalte şi le strînse mîinile. Ce mai e nou, fetelor. Întindeţi-vă unde vreţi. Tot ce vedeţi e al meu. *Whisky, gin, cocktail ?* Toate sînt ale voastre.

La un moment dat se opri şi le privi plin de un sentiment de admiraţie neutră.

— Oh ! făcu şi îşi linse buzele.

— Ceva de băut, spuse Margie şi lepădă blana.

— Oh ! făcu din nou Mac, mai tare. *Beauti...*

Peggy lăsă şi ea blana să-i lunece de pe umeri şi se afundă în divan.

— E cald, spuse simplu şi îngădui privirilor lui Mac să se plimbe în voie pe trupul ei.

— *Beauti...,* făcu din nou Mac şi plescăi din limbă ca o plesnitură de bici.

Apoi întinse mîna spre bufet.

— *Well,* zise, să bem.

Umplu trei pahare şi luă unul în mînă.

— *Skoal.* Ciocni paharul cu ale lor, înghiţi o gură de băutură şi împuşcă din limbă. *It's well !*

Fetele dădură lichidul pe gît şi lăsară paharele pe măsuţa de cristal.

— Deci... să vorbim acum de „afacerea" noastră. Încotro călătoriţi, fetelor ?

— Spre Atena, răspunseră amîndouă.

— Bine. Frumos oraş. Mergeţi pentru *business ?*

— Nu. Am încetat să mai cîştigăm bani. Preferăm să-i cheltuim.

— Rău.

— Acum cumpărăm. Ce-o fi. Animale şi oameni ciudaţi, pălării excentrice, maşini vechi. Lucrurile normale nu mai au nici un haz. Sînt pentru săracii care n-au nici doi cenţi ca să-şi cumpere un *sandwich*. Ce-am strîns ne ajunge pentru viaţa asta şi ne prisoseşte pentru cealaltă.

— Hm... Căsătorite ?

— Adică... înlănţuite ? Nu.

— Mm... Cu vreun amant ? Angajate ?

— Nici, nici. Independenţa e mai dulce ca amorul. Amantul se învecheşte repede. Şi cînd un amant s-a-nvechit, mister Mac, e tot ce-i mai rău pe lume. De altfel nouă, americanilor, ne e silă de vechituri.

— *Well miss...* Dar voi sînteţi geniale.

— Dacă şi dumneavoastră aţi cunoaşte lumea prin bărbaţi...

— O, sînt cu toţii gunoaie ! Pe fetele americane le scîrbesc mustăţile. Şi bine fac.

— Fetele americane îi preferă pe americani cîtă vreme rămîn în America. În afara Americii, americanii voştri nu fac nici un cent. Par cu toţii cartofi descojiţi.

Mac se înfioră din tot trupul de parcă l-ar fi împroşcat cu apă clocotită. Încercă însă s-o dea pe glumă.

— Îmi faci o declaraţie de dragoste ? o întrebă privind şaşiu.

Aici interveni şi Margie.

— Domnule Mac... *I'm sorry* că v-am făcut un pic cu ou şi cu oţet... dar nu era chip altfel. Dumneavoastră, de exemplu, v-ar place femeile cu mustăţi ?

Mac rîdea ca mustul care fierbe.

— Oh !... nu, firește.

— Cum vreţi atunci ca nouă să ne placă bărbaţii fără mustăţi ? Adică bărbaţi cu chip de femeie ?

— *Well !* Cum „de femeie" ? Ce, eu sînt femeie ?

— Domnul din ceruri v-a ferit şi v-a dat mustăţi, dar nu v-a ferit şi de prostia să v-o radeţi.

Mac fierbea.

— Fetelor ! spuse peste puţin. Puteţi să-mi spuneţi cu binişorul ce dracu vreţi de la mine ?

— Eşti dificil, Mac. Şi asta ne înnebuneşte. Uite de ce te-am asediat.

Mac deveni deodată şi mai grav. Căută în grabă o frază ca să se-ascundă în spatele ei. Nimic.

— *Psychological teste* faceţi, fetelor ?

— Ne placi, Mac !

— Atunci de ce vă jucaţi aşa nerușinat cu mine ?

— Dacă nu ne plăceai, Mac... nu că n-am face dragoste cu tine, dar nici...

— Dragoste... dragoste... Ei, n-o să faceţi !

— Iată ce ne place la tine. Ţi-o repetăm : eşti „dificil".

Conflictul se prelungea. Presiunea lui Mac creştea mereu. Însă ar fi fost nefiresc, foarte nefiresc, ca un Mac care a străbătut cinci continente, care a stors triburi întregi şi le-a luat sudoarea... care a devenit un Cresus plătind salarii ale groazei... să piardă în această „partidă" ridicolă cu două mucoase. Spre dimineaţă în ciuda jocului diabolic al fetelor, Mac reuşi să le ia iniţiativa. Şi, în cele din urmă, să cîştige una după alta toate „poziţiile" pierdute şi să le oblige la armistiţiu.

Adevărul e că această bătălie a fost grea. Căci americancele nu erau fete obişnuite. Spălate cu toate apele, frumoase, experimentate, depravate, cu o nemărginită încredere în sine, şi din punct de vedere economic, social şi moral, independente. *Se jucau,* cînd uşor, cînd periculos ; făcuseră din viaţă un „joc". Neavînd ce face, călătoreau. N-aveau nici un strop de morală. Dar erau oricum mai practice şi oricum de-o mie de ori mai deştepte decît „starurile" de la Hollywood. Nu făceau nici colecţii de pisici, nici de bastoane ori de nasturi. Nici nu cumpărau vile pe care să le mobileze şi apoi să le dea foc. Nici nu se concurau una pe cealaltă în nunţi. Nu s-au măritat niciodată, măcar că fiecare dintre ele cunoscuse mai mulţi bărbaţi decît toate starurile la un loc. Ultimii cincisprezece ani îi trăiseră ca două surori siameze, în aceeaşi bancă la facultate, în aceeaşi pensiune studenţească. Astfel, caracterele s-au topit unul într-altul, s-au amestecat şi, la urmă, s-au unit. Erau două bolduri ascuţite ieşite din aceeaşi fabrică, încît, cînd vorbea una, cealaltă putea să tacă : fiecare vorbea pentru amîndouă.

Ambele erau de acord că ceea ce se cheamă „morală" nu valorează prea mult, şi că n-ar fi rău să lipsească cu

totul. Cărţile şi revistele moralizatoare erau bune doar pentru popi şi pentru domnişoarele anemice care au intrat voluntar în magazia de vechituri înainte de vîrsta cuvenită. Dacă le întrebai pe sirenele acestea, bunăoară, „ce e sudoarea" îţi răspundeau „e apa ce iese din trup cînd dansezi". Dacă le întrebai „ce-nseamnă şomajul" îţi răspundeau că „e foarte plăcut". De le-ai fi întrebat ce e acela un băştinaş, ţi-ar fi spus că „este un om de culoare căruia nu-i place să mănînce bine, nu-i place confortul, luxul şi cultura şi care preferă să umble în pielea goală... lucru care nu e, desigur, foarte neplăcut". Dar, mai bine să sfîrşim cu această enciclopedie primitivistă şi să ne reîntoarcem în cabina lui Mac.

Dacă Paradisul — după spusele Sfintei Scripturi — era un loc unde oamenii umblau goi, atunci cabina lui Mac ar fi astă seară un Paradis.

Nivelul lichidelor în sticle cobora neîncetat. Temperatura urca mereu. Intră în funcţie ventilatorul.

— Asta aş vrea să ştiu, spuse într-o vreme Mac. De ce călătoriţi ?

— N-am găsit nimic mai bun de făcut, Mac... ziseră ele cu desperare.

— Şi de ce vă duceţi în Grecia ?

— Cum se vede, nu ne-ai citit cartea. Mă mir. Ce faci tu cînd alţi oameni se cultivă ?

— Hm... N-am vreme. Am treburi, barajul, cataracta mea...

— Şi de ce nu te operezi ?

— Operaţie... *Well*... N-are nevoie de operaţie. E o apă ce atîrnă.

— Cataracta ?

— *Yes*. Are să dea lumină.

— Ce să faci cu lumina, Mac, dacă tu nu citeşti ?

— Nu e bună pentru citit, dar e bună pentru *business*. Are să-mi învîrtească toate turbinele... Apoi voi vinde lumina ţăranilor, pe pîine. E tare cartea voastră ?

— Mai întrebi ? Două milioane de exemplare s-au vîndut !

— Două milioane zici ? Dar asta e *a very fine business*.

— Nu ştiam că e un *business*. Cît despre dolari, ne-a dat din belşug.

— Şi atunci de ce vă duceţi în Grecia ?

— Cartea noastră explică limpede. Ca să întîlnim bărbaţi adevăraţi...

— O ! Grecii nu sînt bărbaţi adevăraţi... spuse Mac jignit.

— Cum ? făcură amîndouă cu ochii holbaţi. Domnule Mac !

— Sînt nişte „tîlhari". Lor nu le plac femeile. Le place numai să ne înjure pe noi. Şi pe deasupra nu au nici o religie afară de grevă...

— Şi atunci ce căutaţi într-un loc cu atîtea greve ?

— Să le scot din rădăcini ! Cum ? Am eu metodele mele. Faceţi voi grevă ? La puşcărie cu voi. Să-şi ia plata, şi să mai zică *„Thanks... Thanks, master !"*

— Nu mai spune !... Şi ce-o să-i schimbe într-atîta ? Dacă s-au cuminţit de-a adevăratelea mai bine să ne întoarcem înapoi. Ce să facem noi printre bărbaţi cuminţi !? Dar... s-au cuminţit ?

— Hm... *yes.* Şi dacă nu s-au cuminţit, or să se cumin-ţească.

— Domnule Mac nu cumva sînteţi un fel de ucigaş !

— Eu ? Poliţia...

— Deci e tărăboi acolo.

— Grecia e o ţară unde mereu se întîmplă cîte ceva. Tot timpul strigă că vor democraţie. Şi aşa se aud mereu împuşcăturile ! Ţară foarte zgomotoasă...

Margie îl trase alinător de ureche ca să tacă.

— Bine. Asta nu ne interesează, Mac... Noi vrem acum să te întrebăm altceva. Mac, e bun căruntul tău ? Adică acela care ţi-a transmis invitaţia noastră. E o minte cu greutate ?

— Bună. Dintre primele.

— Şi în *psychology,* cum spui tu, e foarte tare ?

— Campion. De ce ?

— Iar tu, Mac, crezi că noi două sîntem fete foarte bune ? Că nu sîntem „tîlhari" ?

— Care bastard a putut să spună aşa ceva ?

— Chiar căruntul tău. Ne-a făcut „atee".

— Cum ?

— Sînt cuvintele lui. Da, da, căruntul tău... Adică la-cheul sau profesorul tău.

Mac căzu pe gînduri. Era ca şi cum s-ar fi adîncit în registre de contabilitate. Într-un tîrziu deschise ochii şi le spuse :

— Ia ascultaţi, fetelor... Nu cumva... sînteţi *intelectuals* ?

— Nu ! răspunse Margie pentru amîndouă. Scriem... Nu citim.

— *Fine !* Nu cumva însă mi-aţi ascuns situaţia voastră financiară ? Nu cumva sînteţi sărace ?

— Eşti nebun, Mac ? Sărace n-am fost nici înainte de a ne face averea noastră. Tăticii noştri sînt aşa bogaţi şi aşa de cufundaţi în averea lor... încît cînd ne vedeau învîrtindu-ne prin casa lor, întrebau servitorii „cine sînt domnişoarele". Uitaseră că au făcut copii.

— *Fine !* Şi aveţi mulţi dolari ? Mulţi ?

— Nenumăraţi.

Mac răsuflă uşurat.

— Rogers s-a înşelat, spuse mulţumit. Nu sînteţi „atee".

— Ah... ne-am liniştit. Căci ne-a speriat şi cu o Comisie.

— Ştiu. Dar voi nu vă temeţi. Dacă vă cheamă la interogatoriu să vă luaţi cu voi şi dolarii. Şi Comisia vă va lăsa în pace imediat. Sînt cu toţii băieţi buni, îi cunosc. Numai că cel mai bun dintre ei a murit. Mac Carthy din Wisconsin. Dar şi cei rămaşi sînt toţi băieţi buni şi-mi sînt prieteni. Îi ştiu pe fiecare în parte, am avut nişte treburi cu ei. Era vorba de nişte muncitori ai mei care nu erau cuminţi. În sfîrşit, liniştiţi-vă. Să bem.

— Să bem, Mac... îi spuse cu reproş Margie. Să bem, dar s-a crăpat aproape de ziuă şi noi *numai bem.*

— A ! Asta înseamnă că avem un organism zdravăn ! Noi trei, fetelor, trebuie să ajungem foarte departe.

— Unde ? Am terminat toată lumea.

— Lumea e foarte mare chiar cînd o vezi numai de la Washington. Noi o să ajungem foarte departe. Asta-i tot ce voiam să vă spun. Propun ca noi trei să nu ne mai despărţim.

— Mac... nu ne cunoşti. Dimineaţa divorţăm de tine.

— Dar noi nici nu ne-am căsătorit !

— Atît durează căsătoria cu noi. Poate şi mai puţin. Numai că mariajul nostru cu tine a fost alb. Dar de asta nu sîntem vinovate noi. Şi acum spune-ne... N-avem dreptate să-ţi spunem *baby.*

— *Miss*... răgi sălbatic Mac.

— Ne placi aşa sălbatic... dar ce să-i faci ? Sălbăticia ta nu ţine mult, adică... nu are urmări.

— Vreţi să mă lupt cu voi ? Vreţi să vă bat ?

— Stai pe loc. Pînă să te ridici se luminează.

— Sînt un vînător încet, *slowly*. Ştiu. Dar să ştiţi, eu nu întîrzii să ucid, întîrzii să ochesc. Cînd însă mă hotărăsc să ucid, ucid. Voi aveţi jocul vostru şi-l jucaţi bine. Cînd vă scot însă de pe terenul vostru, aţi încurcat-o. M-aţi pus să joc hockey, cînd eu joc numai bridge. Veniţi la masa verde, şi vă fac praf. Ştiu toate epitetele pe care mi le-aţi pus în spinare. De acord. Sînt un animal „inert". Dar nu ştiţi că cele mai răzbunătoare animale sînt cele inerte ? Animalele astea nu se înfurie — un animal înfuriat poate să se răcorească repede şi să se ducă. Ei, eu nu mă răcoresc. V-a plăcut asta ?

— Ce ?

— Descrierea mea.

— Domnule... Aţi uitat pesemne că aceste două fete, pe care le aveţi în faţa dumneavoastră, au intrat pînă la gît în junglă. Nu ne sperie nimic.

— Pe orice om îl sperie cîte ceva. Pe unii, fiarele, pe alţii, stafiile, dar toţi se sperie de o comisie.

Ultimul cuvînt îl aruncă aşa, chipurile pe negîndite.

— Avem dolarii.

— Mai tari decît dolarii voştri sînt doi „martori". Avem nişte senatori bătrîni cărora le e lene să examineze dovezile şi cred în martori. Cînd ei hotărăsc să fie crezuţi martorii, atunci nici o avere din lume nu poate să le clatine credibilitatea. Şi dacă vreţi să ştiţi, cei care hotărăsc de fapt sînt martorii. Senatorii au fost puşi acolo numai şi numai ca să creadă în martori. Nu ca să cerceteze. Cercetarea o fac alţii. Care ? Cei care-i trimit pe martori. Cine sînt aceştia ? Vă rog, pentru binele vostru, să nu întrebaţi.

Se opri şi începu să taie cu dinţii un trabuc, cu ochii ţintă asupra lor. Aprinse.

— Firește, toate acestea nu vă privesc pe voi. Dacă cineva ar hotărî să vă privească şi pe voi, n-ar putea să vă scape nimeni, nici eu.

Fetele erau amorţite. Se vedea clar : iniţiativa trecuse în mîinile lui Mac.

— O să-mi spuneţi — continuă el ursuz : „Bine, Mac, dar nu există nici un mod de a te salva odată pentru totdeauna de curiozitatea acestei comisii ?“ Această întrebare, fetelor, mi-o pun eu pentru voi.

Fetele nu răspunseră.

— Ei, vă răspund, există, dacă aţi băgat de seamă, comisia aceasta se cheamă : „Comisia pentru cercetarea activităţilor antiamericane“. Dar eu mă aşteptam să întrebaţi : „Ce-i aia activitate antiamericană“ ?

Fetele tăcură la început. În cele din urmă Margie întrebă :

— Bine. Te întrebăm : ce-i aia ?

— Şi eu răspund : ce credeţi ? Că o „activitate antiamericană“ este tot ceea ce ne face nouă rău ? Greşeală ! Această concepţie e depăşită. Activitate antiamericană e tot ceea ce nu ne foloseşte, sau care s-a făcut fără să fim întrebaţi.

Fetele s-au încurcat şi au cerut whisky.

Mac se opri din „discurs“ şi le privi insistent cu ochii săi îngropaţi în grăsime.

— Deci, le zise vesel, cum vi s-a părut retorica animalului vostru gras ?

Peggy îi ceru foc.

— Mac, dă-mi s-aprind. Mulţumesc ! Retorica ta ? Bună, Mac. Dar m-ai adus la desperare. Am pornit pline de dragoste spre „home“-ul unui amant şi ne-am trezit în chilia unui apostol. Şi noaptea se termină. Păcat. De ce ne-ai făcut asta, Mac ?

— Ce să fac, fetelor ? Aşa-s eu.

— Păcat încă o dată. Şi noi care te credeam „mare amant“.

Mac dezlegă cordonul de mătase care-i strîngea rasa galbenă şi ţîţele i se revărsară uriaşe afară.

— Amant ? Dar sînt prea gras ! Pentru că — ştiţi ? — eu cresc odată cu America.

Apucă un ştergar şi-şi şterse tot pieptul.

— Fetelor, spuse puţin mai pe urmă, chipurile cu binişorul şi destul de şiret. Spuneţi-mi... De ce vreţi să mă cumpăraţi ? Nu-mi răspundeţi ! Ştiu. Ca să vă jucaţi, nu ? Un animal gras, fără blană, care bea whisky şi nu poate să facă dragoste. Ei, staţi cuminţi ! Nu sînt un număr de circ. Să mă cumpăraţi ? Mţţ. Ei, voi ! Nu vă convine. Sînt prea greu şi cost prea scump. O să sărăciţi şi-o să pună laba pe voi

Comisia. Dar chiar de-aţi putea să mă cumpăraţi, vă fac cunoscut că nu-s de vînzare !

— Atunci de ce ne-ai telefonat ?

— Voi de ce m-aţi invitat ? Ei ? Ca să vă jucaţi ? Ei.. pentru acelaşi motiv v-am invitat şi eu. Dacă însă m-aţi poftit pentru amor, aţi pierdut. Eu dacă sînt plătit nu pot să fac amor. Numai dacă plătesc... Numai atunci. Prin urmare să vorbim limpede. Vă fac o propunere : primiţi să vă plătesc eu ?

Fetele săriră în picioare indignate.

— Cum îndrăzniţi ?

— Voi cum aţi îndrăznit ?... Staţi jos. Operaţiunea a eşuat. Aţi pierdut o seară. Nu contează. Veţi cîştiga altele. Şi mai frumoase. Am ieşit cu toţii cîştigaţi. Eu am cîştigat două ajutoare preţioase, voi un protector puternic, şi America, trei apărători utili. Dacă lucrăm toţi trei pentru America, lucrăm pentru America, firește, dar şi pentru noi trei. Şi — de asemenea — pentru fiecare în parte. N-o să mă vînd, n-o să vă vindeţi. Comerţul nostru s-a stricat. Vom trăi ca trei oameni utili şi liberi, demni locuitori ai Ţării Libertăţii. *O.K.* ?

— Nu, Mac... răspunse Margie în grabă fără să se gîndească.

— Să nu mai răspundeţi niciodată fără să vă gîndiţi. Mai ales cînd e vorba să spuneţi „nu".

— Nu vrem să ne gîndim. Nu ne dăm modul de viaţă nici pe două vapoare pline cu dolari.

— Drace... Şi cine s-a legat de modul vostru de viaţă ? Viaţa voastră va fi mai a voastră decît propriul buzunar. Dacă aveţi chef o dăruiţi sau o vindeţi cu ridicata sau cu amănuntul. Ce să fac eu cu viaţa voastră ? Şi care e netotul acela care vrea să se bage în viaţa a două americance ? Dracu-l ia ! Mergeţi în Grecia... Ce, v-am spus eu să nu vă duceţi în Grecia ? Duceţi-vă în voie, dacă aşa vreţi. Şi veţi trăi în voie, aşa cum vreţi. Şi eu vreau să trăiesc aşa cum am chef. Ce, e rău ca trei americani să meargă în Grecia şi să trăiască aşa cum vor ei ? Tocmai, că au să se păzească unul pe celălalt. Are plaje frumoase afurisita asta de Grecie. Are şi locuri unde poţi să cheltuieşti cîteva miare care-ţi prisosesc. Eu n-am nici o raţiune să vă ofer prietenia mea. Dacă o fac e pentru că-mi sînteţi simpatice. Şi pentru că am vrut

să risipesc bănuielile lui Rogers. Căci, nu vă ascund, ieri seară v-am suspectat amîndoi că sînteţi „atee". De ce să existe un om — nu cercetez cine e, poate să fie şi un lucrător — de ce să existe un om care să suspecteze două fete americane ? Nu-i aşa ? Eu cred că aşa-i.

Fetele nu vorbeau. Stăteau pe gînduri.

— Nu răspundeţi ?

— Ne-a ameţit un pic băutura, Mac... Dar nu ne grăbim să spunem nu.

— De ce să spuneţi nu ?

— Asta zicem şi noi : de ce să spunem nu. Uite de ce ne gîndim.

— Să nu vă gîndiţi... Dar dacă vreţi eu vă las să vă gîndiţi. O să faceţi ce vreţi. Numai că, dacă în vreo zi Moş Mac o avea vreo supărare are să vă dea telefon... „Alo,... *Sweethearts*. Voi sînteţi, fetelor ? Ce mai e nou ? Poate să vină un Chevrolet să ia două fete frumoase ? Mi-e sete de puţin whisky cu voi. E posibil ? Dar numai dacă puteţi. Dacă n-aveţi chef, sau trebuie să mergeţi în altă parte, *never mind*... altă dată. Puteţi ? Atunci, *all right*. Aşteptaţi-mă la opt". Cît despre amor... Ne-am înţeles. Sîntem prieteni. Vă plac grecii ? Să vă fie de bine. Numai, atenţie ! Nu trebuie să uitaţi că sînteţi americance. Grecia e plină de „roşii". Adică, cu alte cuvinte tîlhari, atei şi altă sămînţă a Satanei. Atenţie. Şi am să fiu atent şi eu. Pe de altă parte în Grecia sînt prieteni credincioşi atît ai Americii cît şi ai modului de viaţă american. E mai bine cu aceştia. Sînt galanţi cu toţi şi — cum am auzit — sînt foarte tari în fudulii. Prin urmare ?

Luă alt ştergar şi se şterse pînă jos pe burtă. Limba i se uscase. Avea de-a face cu nişte capricioase. Fetele stăteau pe gînduri. Ca să le ajute se sculă şi deschise oblonul. O adiere răcoroasă se năpusti înăuntru ca un prieten din zori de zi. Se luminase. Vaporul plutea strălucitor de alb de parcă ar fi ieşit din baie.

— Deci, fetelor ?

Margie îşi scutură ca o iapă roaibă coama scînteietoare.

— Fă-ne, dacă vrei, o cafea... De ce nu, Mac ?

— Atunci *skoal* ?... Am încheiat pactul.

Peste puţin puteau cu toţii să meargă la culcare. Şi au putut.

CAPITOLUL IV

În vreme ce pe vapor se petreceau toate acestea, într-o vilă din Atica se lumina de-o zi americană. Soarele se cățără peste muntele Penteli și pătrunse înăuntru. Ceva era pe cale să se întîmple astăzi aici. Un neastîmpăr alerga prin casă. Să atîrnăm asta, să dăm jos cealaltă. Din decor lipsea ceva, fără de care acesta nu putea să fie cu totul yankeu. Dar ochii domnului Hariatis veghează. Clipă de clipă zboară de la mobile la tablouri, de la tapet la podea. Undeva se ascunde puțin miros grecesc și-și rîde de ei. Trebuie să dispară. La un moment dat ochii i s-au oprit asupra tabloului unui bătrîn țanțos, cu cravată cu ac și mustață în furculiță.

— Ce caută aici ciobanul ăsta înfumurat? întrebă cu scîrbă.

— Nu e cioban, domnule. Este eroul de la Bizanion. Da, da. Eroul războaielor balcanice, generalul Komiotis-Komninos.

— Nu ne interesează războaiele balcanice. Avem alte războaie acum. Politico-economice și quasi militare. Chiar așa. Quasi... N-ați observat? Mă mir. Ne amenință ateismul universal? (Ia te uită colo). Mă mir, deci, cum de l-ați lăsat aici pe munteanul acesta!

— Dar, știți, e mort.

— Mi-e egal. Să lipsească. În locul lui să se pună altceva.

— Da, dar ce?

— Un tablou.

— Atunci să mergem să aducem un Picasso?

— Hm... asta s-ar putea. Are unele chestii foarte încurcate... ceva ca niște păsări care seamănă cu biserici, sau niște vapoare ce aduc a femei. Sînt informat însă că în vremea din urmă nu e deloc în regulă.

— Și el e ateu?

— Ceva asemănător... Găsiți-mi altceva.

— Atunci să aduc o reproducere a lui El Greco, pe care o are acasă un nepot al meu. E și grec ăsta, El Greco, vreau să spun.

— Glumiți, desigur, domnule Melissokeris. Ce ne mai poate spune El Greco astăzi, la patru-cinci ani după al doilea război mondial? Ce afaceri mai poate avea acest domn cu lumea contemporană de la jumătatea secolului douăzeci? E un simplu producător de plictiseală și încruntare. Vă rog să puneți altceva!

Hariatis se scărpină în acea parte a obrazului unde, pe vremea tatălui său, răsărea vreo mustață.

— Măi frate! Atîrnați un afiș. De ce nu? Da, un afiș și gata... Ceva despre o marcă de bere sau pastă de dinți. Mobilele însă sînt foarte departe de stilul momentului. Sînt — cum să spun — cam „cuminți".

— Am căutat peste tot unele mai țipătoare și n-am găsit. Nici roșii, nici galbene. Am chemat atunci un vopsitor și am vopsit jumătate galbene și jumătate roșii.

— Și cea de colo, ce-i?

— Aceea nu poate fi vopsită.

— Și de ce să nu poată fi?

— E un radio-pickup.

— Și cine i-a dat voie radio-pickup-ului să nu poată fi vopsit? Să fie vopsit! Cît despre tapet, e mohorît. Aș vrea să știu: au dispărut vopselele de pe lumea asta?

— Dar ce culoare ar fi trebuit să-i dăm?

— Bunăoară... verde... Da, verde cu pete roșii.

— Dar culoriie acestea nu fac casă împreună.

— Cum să nu facă? Ce, e după ele? Să facă imediat! Poftim... Se apropie ziua sosirii binefăcătorului nostru și încă nimic nu-i gata.

— Liniștiți-vă, domnule Hariatis. O să accelerăm puțin ritmul.

— Nu e chestiune de ritm, domnule Melissokeris. Problema e atmosfera. Și ea lipsește... lipsește. N-am putut încă să o redăm.

Melissokeris bătu din palme cu desperare.

— M-am sfătuit cu toți specialiștii în ornamente, cu toți esteticienii, cu decoratorii. Nimeni n-a putut să-mi spună mai multe.

— Ia stați... Am un nepot care a fost în America. Fotbalist.

— Fotbalist?

— Are să ne fie de folos.

— Dar persoana pe care o aşteptăm...

Domnul Hariatis rîse.

— Ştiţi, domnule Melissokeris, care e secretul ce face atît de atrăgătoare pentru popor personalităţile din Lumea Nouă ? Adaptarea lor la simplicitatea populară, la folclorul sportiv al noilor americani. N-aţi văzut cum umblă astăzi candidaţii lor prin cartierele populare în ajunul alegerilor ? Ei bine, umblă purtînd tricourile şi insignele echipei campioane ale fiecărui cartier... Prin urmare... aşteptaţi-l mîine pe fotbalist. E un *children-boy* clasa întîi. Mestecă şi *chewing-gum*. E necioplit şi analfabet. Adică, tocmai ce ne trebuie. Ştiţi... Nu e fată din înalta societate care să fi rămas pînă acum invulnerabilă. Nu vă speriaţi. Nu-i primejdie să vă aducă aici cine ştie ce idei subversive. Poate noroi, din belşug, dar cît priveşte ideile, fiţi liniştit. E puţin şleampăt şi cam murdar, dar nu-i deloc de origine populară. O face din cauză de „genre". E unicul fiu al unui cunoscut industriaş, al domnului John Kanavouris. Am plecat.

Hariatis coborî în grădină, aprinse o ţigară şi-i făcu semn şoferului să tragă mai aproape. Intră şi făcu alt semn. Şoferul îi prindea din aer poruncile. Fusese nevoit să devină şi puţin ghicitor, căci stăpînul său nu-i spunea clar niciodată încotro voia să meargă. Trebuia de fiecare dată să ghicească după înfăţişarea acestuia. Dacă, de pildă, Hariatis tuşea puţintel şi-şi îndrepta cravata, asta însemna „mergem acolo... unde ştii şi nu trebuie să ştii".

— Am înţeles, domnule. La domnişoara Ketty, da ?

Dar cine era omul acesta care în dimineaţa aceea însorită a anului 1950 se afla în vila din Ekali, însărcinat cu o misiune atît de comică ? Să fabrice o atmosferă americană într-o casă încăpăţînat atică. Sigur, se vedea de departe : era vreo „pîrghie" a vieţii sociale (sau politice) care preluase rolul să găzduiască o personalitate transatlantică. Poate că... dar pînă acum, pentru toţi care-l ştiau, Hariatis era cineva foarte de temut, extrem de simandicos, totuşi nimeni nu ştia exact cine anume. Nici măcar cele două persoane care de obicei le ştiu *pe toate* — şoferul şi cameristul — nici aceştia nu erau în stare să-ţi spună mai multe. Mai mult presupuneau.

În primăvara aceasta Hariatis mergea pe şaizeci. Era, adică, la vîrsta cînd bogaţii uită de bătrîneţe şi încep să

creadă în nemurire. Era energic, cărunt, cu ochi pătrunzători. Pe scurt — şi ca să nu ne pierdem în descrieri inutile — era una dintre acele eminenţe cenuşii care, din ascunzătoarea lor, trag sforile vieţii sociale sau politice ale unei ţări din „Lumea liberă". Era precum vasele pirat ale Albionului elisabetan, care brăzdau mările cu luminile de bord stinse. Acelea care au dăruit Imperiului forţa şi gloria.

Domnul Hariatis era un faimos „necunoscut". Faimos pentru că circula peste tot, cheltuia mult, călătorea mult, îşi scoteau toţi pălăria în faţa lui, vorbea de toate, se încurca în toate şi — aparent — nu făcea nimic. Era un soi de mare binefăcător, dintre-aceia care mişună prin Elada. Nici nu era greu să ajungi aşa ceva. Înghiţi toate terenurile sărăcimii, apoi tai un petic şi li-l dăruieşti să-şi facă stadion, pretinzînd apoi să-ţi înalţe o statuie. Sau arunci lumea în şomaj şi mizerie, dai foc grînelor (ca să crească preţul pîinii), umpli oraşul de şomeri care în curînd evoluează spre hoţie... Şi apoi clădeşti o închisoare ca să-i găzduieşti, şi-i dai numele tău.

Cîţi îl vedeau pe domnul Hariatis, pe acest Cresus „şomer", gîndeau: „Cine ştie ce depuneri trebuie să aibă la Banca Angliei sau la Crédit lyonnais". Nu erau minciuni. Dar nimeni nu-l întreba niciodată pe bogătaş ce treabă face. Astfel domnul Hariatis avea mari venituri şi mari depuneri, cu bogăţii ce-i căzuseră din cer. Acţionar al tuturor fundaţiilor de credit şi, în chip ostentativ, inactiv în viaţa socială şi politică. Ziariştii nu îndrăzneau să se apropie de el nici la o bătaie de puşcă.

Dar acel timonier-fantomă guverna cu butoane invizibile şi-şi admira opera ca un spectator împreună cu ceilalţi spectatori. Era un politician dintre cei pe care nu-i atinge niciodată vîrtejul schimbărilor, căci aceştia sînt creatorii schimbărilor. Sînt chiar ei cei care aleg figurile politice, le ridică, le mînuiesc... Şi cînd se strică sau se învechesc le azvîrlă şi peste ele mai presară şi praf ca să fie uitate.

Toate odraslele ambiţioase ale bărbaţilor politici spuneau şi spun cînd se află la vîrsta tinereţii: „Cînd voi intra în arena politică". El n-a rostit niciodată această frază. A spus însă o alta: „Nu voi intra niciodată în arena politică. Îi voi băga pe alţii".

În acele zile însă pentru domnul Hariatis nu avea nici o noimă vechea formulă. N-avea să bage nicăieri pe nimeni și nimic. Avea să se bage el însuși. Avea să se bage. Dar în poziție de vasal. Și asta fiindcă un „Hariatis" de peste ocean trebuia din zi în zi să debarce la Pireu. N-avea intenția să se măsoare cu el. Îl aștepta ca să colaboreze. Acum, ce soi de colaborare putea să existe între panteră și șoarece, aceasta era o taină pe care numai domnul Hariatis o știa.

„Trebuie să fim realiști", își spunea în sinea lui. Asemenea situații sînt inevitabile pentru țările mici. Esențialul este să se conserve instituțiile ce alcătuiesc sensul națiunii. Cîndva, chiar și Franța — marea Franță — sub povara împrejurărilor a fost nevoită să accepte colaborarea lui Altenburg. În aceeași epocă și țara noastră a trebuit să facă toate compromisurile realiste, pe care le-a făcut, în scopul de a salva conceptele de bază ale civilizației heleno-creștine. Germanii le-au respectat. Da, da. S-au găsit oameni politici care nu s-au speriat deloc de eticheta de „Quisling" și și-au purtat crucea martiriului în perioada ocupației. Numai și numai spre a salvgarda principiile de temelie ale sistemului nostru politic național. Am fost obligat să fac ceea ce am făcut ca să-i conving pe eroii aceștia puși să bea amara cupă, pînă cînd viața și Istoria aveau să-i justifice. Și i-au justificat. Circumstanțele au fost după ocupație mult mai dramatice și nu știu în ce tenebre de ateism și barbarie ar fi suspinat astăzi mica Eladă dacă vasele marii puteri salvatoare n-ar fi părăsit portul New York-ului îndreptîndu-se pline de puști și speranțe spre albastrele noastre ape. De aceea nu există nimic care să nu poată fi sacrificat, cînd este vorba să fie reprimat ateismul. Nimic. Prin urmare, fie binevenit reprezentantul Marii Țări, forței și mărinimiei căreia îi datorăm salvarea, liniștea și însăși lumina ochilor noștri.

A doua zi dis-de-dimineață, pe cînd domnul Melissokeris își sorbea cu voluptate ultimul somn, se auzi un urlet. Dar atît de sălbatic, încît omul crezu că a venit — în sfîrșit — sfîrșitul lumii. Crezu că vila s-a făcut țăndări. Dar cînd își scoase nasul pe balcon văzu că zarva aceea îngrozitoare n-o făceau țăndările, ci frînele unui „Jaguar" microscopic ce se și oprise pe nisipul grădinii. În același timp cineva striga ciobănește așa de tare, că putea speria și cîinii și oile ce pășteau liniștit pe dealurile din față.

— *Hal-looo* !...

— Ce e ?... făcu tulburat Melissokeris de pe balcon.

— Noroc, bătrîne ! strigă cel din maşină. Ia zi... Nu cumva ştii unde stă ciulamaua aceea ?

— Cum ?... Cine ?

— Ciulamaua, bă, care răspunde la numele de „Melissokeras".

Omul din balcon se făcu foc.

— Întîi şi-ntîi, Oamenii bine crescuţi, înainte de a căuta pe cineva, au grijă să afle corect numele.

— Ia... nu m... aia la cap ! M-am dus, nene, să cumpăr bună creştere, dar era prăvălia închisă. Îmi deschizi ? Sau intru pe geam ?

Melissokeris încerca o vie dorinţă să-l roage să se ducă dracului, dar numaidecît îşi aminti că un ipochimen de soiul ăsta îi recomandase domnul Hariatis şi i se tăiară genunchii.

— Eşti... se bîlbîi... Cine eşti, la urma urmei ?

— Cine sînt ? Bob. Nu-ţi ajunge ? Să-ţi spun şi restul. Bumerang. Ţi-ajunge ? Haleşte şi cealaltă : Saling-Sa. Te-ai săturat ?

— Stai să cobor.

— Să-mi deschizi ?

— Să te învăţ să te porţi.

— *O.K.* Dar ai dinţi cam puţini şi n-am să am ce-ţi sparge. De asta te sfătuiesc să ţi-i păstrezi.

— Să te duci la dracu' imediat !

— *O.K.* Am să-i spun unchiului că am venit şi m-ai gonit.

Fotbalistul se pregăti să pornească.

— Stai !... strigă din balcon Melissokeris. Nu cumva eşti decoratorul ?

— Ce ? Ce-i asta ? Meserie ? Nu... Nu lucrez.

— Atunci du-te. Nu pe tine te aştept.

— Mişto. Mă duc. Am să spun că am venit să-ţi dau o idee de cum trebuie să fie o chestie de lemn, cu patru picioare pe care se mănîncă. Sau cum trebuie să fie un marafet pe care-ţi pui turul ca să te odihneşti, dar tu m-ai gonit.

— Stai !

— Hai sictir ! Eşti o cucoană isterică, nene. Să stau sau să plec ? Hotărăşte-te.

— Eşti fotbalistul ?

— Care fotbalist ? Rahat. Sigur, dau şi eu cu şutul în cîte-o minge. Dar prefer pisicile şi cîinii.

— Atunci nu eşti tu. Eu aştept un fotbalist care a fost în America.

— Vorbeşte aşa. Unu-la-zero. Voiam să mă duc în America şi m-am lipit de o echipă, ca rezervă. Îi înlocuiam pe ceilalţi la întîlniri, ca să nu slăbească băieţii şi să piardă campionatul.

— Aşteaptă să-ţi deschid.

— Nu te obosi.

Şmecherul dădu un şut, sparse geamul şi intră.

— Iacă-mă. Ce-i, bă ?... Nu eşti aşa moş cum păreai. Ia zi, îţi plac prospăturile ? Să-ţi fac cunoştinţă cu o trufanda.

— Aşteaptă-mă să mă îmbrac.

— De ce ? Facem baie ?

Pe Melissokeris îl apucă din nou furia.

— Voi vă îmbăiaţi îmbrăcaţi ?

— Păi ce, dezbrăcaţi fac baie toţi ceilalţi. Nu vezi ce curat sînt ? Adevărat closet pentru muşte. Cui îi place, să vină să se măsoare cu mine.

Al doilea urlet se auzi de jos. Melissokeris se sperie.

— Nu te speria ! îl linişti fotbalistul.

— Alt fotbalist ? Eu aveam nevoie doar de unul.

— Nu-i fotbalist. Ajută numai la goluri.

— O-laaa ! Bumerang ! se auzi de jos o voce pisicească.

— E Jessy. Se ţine după mine cu maşina zi şi noapte. Foarte agresivă. Nu-ţi fie teamă. Nu-i atacă pe moşi.

— O.K., *baby*... strigă el pe fereastră. Sări şi vino.

Se auzi alt şut. Se sparse şi geamul celălalt.

— Ce faceţi cu geamurile ? strigă Melissokeris smulgîndu-şi părul.

— Bine... bine... Nu fluiera. Ţi le plătim ca pe cristale. Ţine. A... uite-o c-a venit. Ascultă, Jessy. El e Rins.

— Cum ? se scutură Melissokeris. Ei nu, pîn'aici !

— Ah, nene, prea faci pe îngeraşul. Alapsoheras, Milipsoheras nu-ţi place... Ţi-am scornit un nume uşor de tot şi tu ţipi ca tramvaiul la curbă.

— De ce ai ambalat aşa tare ? se năpusti noua sosită la fotbalist.

Melissokeris o examină. Şi ea era murdară, nepieptănată, nefardată şi numai de jur împrejurul ochilor avea nişte trăsături rotunde şi bej ca nişte urdori. La gît îşi legase o cîrpă murdară. Mecanic, Melissokeris aruncă o privire spre maşină. Era scumpă, nou-nouţă, ultimul model.

— Ce te uiţi la ea ? Am furat-o... îi spuse fata.

— Cum ?

— Oh... Ce să mă fac cu tine în halul în care eşti, moşule ? făcu enervat fotbalistul. Ce ţi-a zis fata de-ai sărit în sus ca muşcat de şarpe ? Ia s-o văd... făcu şi se aplecă peste balcon.

— Dar ăsta-i Packardul lui Roy.

— Dacă el mi-a furat Alfa Romeo.

— *O.K.* Ce facem, bătrîne ? Ne apucăm odată de lucru ?

— Cum să nu !... făcu Melissokeris roşu ca un rac. Luaţi-vă lucrurile de furat şi ştergeţi-o ! Marş ! N-avem ce colabora. Asemenea ipochimeni nu vreau nici să-i cunosc.

Cei doi tineri de viitor, în loc să se supere, stăteau şi-l urmăreau provocator mestecînd la gumă. Vorbi mai întîi fata.

— Pst, ascultă... moş-beşleagă. Vii să facem o plimbărică ? Am ceva să-ţi ciripesc.

— Dă-i drumul, bătrîne... Ţi-a ieşit pasienţa ! îi zise Bob. Fii atent însă, da ? Mănîncă urechile.

— Am să-i telefonez imediat unchiului tău !

— Ah, nu... că-mi fac o „bubă", bunicuţule, nu te duci mai bine cu fata să faceţi „gimnastică" ? Îţi spun eu sigur. E garantată.

— Vino... Vino, îi spuse şi ea, e *boy friend*-ul meu. Ştiai ?

— Îţi spun adevărul. Acum i-a cuprins turbarea după tine. E vreun cimitir pe-aici, pe-aproape ? Acolo vrea să te ducă. Hai, du-te. Eu am să ţin „de şase", să nu vină vreo înmormîntare, să vă strice slujba.

Melissokeris simţi nevoia să leşine, apoi să înnebunească... În cele din urmă îşi veni în fire şi ridică palma. Era mică, osoasă. Dar a putut să sune destul de muzical pe obrazul neras al fotbalistului.

Mai întîi a fost uluiala. Apoi căzu tăcerea. Pe urmă se auzi un urlet. Fata cea nespălată dovedea simptome de afazie isterică. Îşi scutura coama încîlcită şi ţipa.

— Brrr ! Haide, Bumerang ! Arde-l ! Începem. Dring ! Dă-i un croşeu. Aşa ! Uraa ! Încă unul, *baby !* Aşa ! *Fine !* Uraaa ! Una, două, trei, patru...

— Lasă numărătoarea... zise fotbalistul. Lasă-l. Nu-l vezi ? A crăpat. Telefonează la gunoieri să-l ia. *Olé.* Mergem !

Săriră peste gard, deşi poarta era deschisă vraişte, şi dintr-un salt se aflară în maşini.

În curînd nu mai rămînea după ei decît un nor de colb murdar, care se risipea...

Ce mai zi ! Melissokeris îşi revenea treptat şi cu o încetineală desperantă. La început simţi că-i trăieşte un deget. Îl mişcă şi-l duse la tîmpla stîngă. Urlă. Apoi la cea dreaptă. Urlă din nouă. Apoi la ochi. Pumnii vagabondului aristocrat îl pisasără peste tot, îl făcuseră „cioburi", cum bine spunea dama ciufulită a aceluia. În patru labe, reuşi să ajungă pînă la chiuvetă. Acolo, cu strigăte şi gemete, izbuti să-şi revină. Şi primul lucru pe care-l făcu apoi a fost să-şi dea telefonic demisia. Vai şi-amar. La drept vorbind, în cea mai frumoasă dintre lunile americane ale anului, un valet nu are dreptul să aleagă nici modul cum geme. Demisia nu i-a fost primită. „În momentul de faţă înalte îndatoriri vă cheamă să rămîneţi la postul dumneavoastră. Plecarea dumneavoastră este posibil să fie interpretată ca o dezertare. Dar, ce-aţi spus, domnule Melissokeris ? Ce-aţi spus că doriţi ?

— O ambulanţă.

Într-adevăr. Ce rapid funcţionează totul în aceste „filiale" americane, pe care enciclopedia Statelor Unite le numeşte „naţiuni libere". N-a apucat bine Melissokeris să-şi scoată capul de sub cişmea, şi o ambulanţă frîna jos în curte.

„Reparaţia" dură, dar se făcu. Numai ochii i-au rămas puţin vineţi, ca să arate ce viaţă de orgii ducea „vechitura vicioasă" — cum a fost poreclit de atunci în cercul fotbalistului.

În fine... Cu una, cu alta a reuşit vila aceea neînsemnată să capete o istorie. Şi, de fapt — ce ciudat — de fapt cel ce o clădise a clădit-o anume ca să rămînă fără istorie şi ca el să trăiască, împreună cu ea, viaţa lui liniştită şi singuratică. N-a apucat. S-a extins mai întîi suburbia şi i-a în-

ghiţit jumătate din singurătate. Apoi a venit Mac şi i-a înghiţit şi restul. Ergo...

Nimic. Singura soluţie era vînzarea. Melissokeris a preluat greaua trudă s-o vulgarizeze, s-o aducă la nivelul gusturilor de văcar ale noului ei stăpîn. A năduşit, a trudit, pînă cînd, în sfîrşit, cu ajutorul cîtorva reţete americane, a reuşit. Dar a reuşit numai după părerea lui. După a d-lui Hariatis trebuiau făcute şi altele. „Vă aşteaptă o operă grea şi obositoare, domnule Melissokeris".

— Milă, domnule Hariatis.

— Nu există.

— Dar e... e ca şi cum la vîrsta asta înaintată — m-aţi obliga să dansez *swing*.

— Exact. Asta vă cer.

— Nu pot.

— Puteţi.

— Îmi dau demisia.

— Nu puteţi.

— Domnule Hariatis, îndurare! Înţelegeţi-mă. Mai mult de atît nu ştiu ce mai lipseşte, ca să ajungem la comicul absolut.

— Exact, acolo vreau să ajungem. Din nefericire, domnule Melissokeris, aţi rămas în urmă. N-aţi asimilat încă noul gust vizual, *„the new look"*.

— Dar nu se poate! Nu. Nu e posibil să numeşti stil această harababură nebunească. Asta e un primitivism forţat, un... un... infantilism!

— Cum? A, domnule Melissokeris! Vă mulţumesc. Aceasta e expresia pe care o căutam. Aţi găsit exact sensul: infantilism. Bravo, prietene... Americanii au izbutit să capteze secretul care-i face atît de familiari unul cu celălalt. În acest fel au reuşit să creeze o atmosferă de intimitate generală, „infantilismul", nu? Asta e. Puţin voit, puţin spontan, a devenit încet-încet simpaticul lor caracter naţional. Minunat popor. Excelentă ţară. Ţara simplicităţii generale. Totul e uşor — pentru toţi. Iată şi o observaţie de interes psihologic. Cum ştiţi, grecii au complicat simplul. În vreme ce americanii au simplificat complicatul. Bravo. *Ţara Noului Mit*. Cine a spus asta? Un scriitor însemnat cred.

— Da. Şi cum a spus-o, cum a devenit neînsemnat. Bine, domnule Hariatis. Am să mă străduiesc să fac ceea ce-mi

cereți. Am să mă sfătuiesc cu oricine-mi indicați dumneavoastră, numai că sînt în pericol să-mi pierd ultimii dinți care mi-au mai rămas. Ce mai fiară sălbatică nepotul acela al dumneavoastră, domnule Hariatis.

— Dar... e nepotul meu ?

— Așa mi-ați spus.

— Atunci poate să fie.

— Mi-ați spus că e fotbalist.

— Și nu e ?

— Nu. E boxer.

— Ce spuneți ? Are prin urmare și alte daruri ? E o comoară copilul acesta !

— Puteți să-mi spuneți propriu-zis ce este ?

— Propriu-zis ? Dar, domnule Melissokeris, pe ce lume trăiești ? S-a dus, a trecut definitiv epoca sensurilor proprii. M-ați întrebat ce anume e nepotul meu. Curios ! Exact... nu știu. Cred că puțin din toate și nimic. Iată care e marele lui farmec.

— Dar ăștia dau șuturi cu mîna — scuzați-mă, domnule Hariatis. Și sînt și atît de murdari. Mă mir de un lucru, domnule Hariatis : cum pot niște tineri atît de murdari să țină mașinile așa de curate.

— Le schimbă părinții în fiecare lună.

— Bine, dar puteți să-mi spuneți de ce nu se tund, nu se rad ? Și-apoi, domnule Hariatis, ce maniere sînt astea și ce ordinară limbă de speluncă !

— Lăsați-i să se joace, domnule Melissokeris, să se distreze. Nu-și deranjează nici părinții, nici regimul. Măcar să fi fost toată Grecia plină de asemenea tineri. Am fi cu toții fericiți.

— ...și știrbi.

— Nu cumva ați prefera să fim sclavi ai ateilor, domnule Melissokeris ? N-ați priceput încă de unde suflă vîntul răsturnărilor ? Dinspre tineretul care *nu* se joacă. Dinspre tineretul acela posomorît care nu face prostii, care se uită urît și se cultivă.

— A propos... Bine că mi-ați spus. Și de ce, domnule Hariatis, să nu se cultive ? De ce copiii de familie bună să rămînă butuci ? Ce-i împiedică să se educe ? Au toate mijloacele și toate posibilitățile. Case strălucite, școli strălucite

și o mașină ca să-i ducă. Atunci de ce se țin numai de găinării ?

— Să se cultive ? Adică să înceteze a se „bucura" de viață și să înfulece cartea, nu ? Pentru ce, însă, domnule Melissokeris ? Numai ca să-și umple capetele pe care mîine li le vor sparge anarhiștii ? Ce cîștig ar avea ? Destinul le e dinainte stabilit. Ori vor fi spînzurați — caz în care învățătura este de prisos, ori se vor transforma în „manipulanți" — cînd iarăși e de prisos învățătura. Lasă-i deci să se dedea cu strălucire la frumoasa lor nebunie.

— Nu sînt de acord. Nebunia nu e viață.

— Nici cultura, de vreme ce e scris să devină inutilă. În sfîrșit, să trecem la treaba noastră. Vorbeam de decor. Dar ce văd ? Culorile care ziceam că nu fac casă împreună iată-le potrivite, o nebunie. Numai că nu-mi place storul. E prea cuminte. Ce-ați zice dacă l-am vopsi în vinețiu ? Este puțin neobișnuit. Deci... vinețiu. Și nu uitați bufetul. Vreau să fie bogat.

— Am luat de toate : *uzo*, coniac, Mavrodafni, Ahaia, Kissamos.

— Ce-s astea ?

— Păi, vinuri grecești.

— Să dispară imediat. Ascundeți-le undeva în pivniță. Ce ?...

— Cum doriți, domnule Hariatis.

— Am terminat și cu asta. Garajele sînt gata ?

— Vor fi gata astăzi. Ultimele două aș zice să le facem în spate căci aici nu încap.

— Dar nu era vorba să se clădească acolo vilișoarele cîinilor ?

— Avem spațiu destul.

— Bine. Ați mai vorbit cu vecinul ? Ce zice de vila lui ?

— N-o vinde. E neînduplecat.

— Nenorocire. Unde o să găzduim atîția valeți pentru cîini ? I-ați spus că o să fie gălăgie mare, că sînt o mulțime de mașini și cîteva duzini de cîini de diferite rase, care se vor afla mereu în plin război civil. I-ați explicat că toate astea au să-i facă viața un iad ?

— Nu... Nu i-am zis nimic despre asta... spuse vinovat domnul Melissokeris.

— Atunci spuneți-i și veți vedea : mîine are să vină să ne roage să i-o cumpărăm la jumătate de preț. Ceva copii există primprejur ? Ceva derbedei care se joacă pe stradă ? E primejdie să tulbure pacea cîinilor ? Mîine am să vă trimit hingherul. Trebuie să dispară cea mai mică urmă de cîine dintre aceia cărora li se zice „jigodii". E o rugăminte categorică, domnule Melissokeris.

— Dar de ce ? Nu înțeleg. Cum au să-l deranjeze animalele nevinovate ?

— Ce vorbiți ? Există pericolul ca vreuna dintre aceste jigodii — iertați-mi expresia, dar așa am auzit că sînt numiți cîinii de rasă vulgară — există deci pericolul ca vreuna dintre aceste jigodii să sară gardul grădinii și să umple burta vreunei cățelușe alese cu plozi de origine populară. Atenție deci. Am terminat și cu asta. Altceva ? Aha ! Ce s-a făcut ? S-a terminat instalația de baie pentru cîini ? Nu uitați... Apă caldă, apă rece... Duș... Uscătorie. Bine. Deci, vă las. A ! Domnule Melissokeris... De ce nu vă puneți o compresă pe obrazul umflat ? Și la ochi... Sînt, desigur, foarte la modă așa, dar o să aveți necazuri. *Au revoir.*

CAPITOLUL V

Vapoarele sînt niște cameleoni plutitori care iau de fiecare dată forma societății unde sînt înmatriculate. Sînt după chipul și asemănarea lumii lor — ca și orașele înseși. Și acolo există iloți și trîntori. Și aici se împart în pături superioare și inferioare. Și chiar cele mai de jos, din sala mașinilor, unde toate sînt ca și cum ai trăi pe o altă planetă sau într-o colonie africană.

Lumea care iese la iveală pe un vapor e lumea care nu muncește. Cea care mănîncă și doarme. Cea care, fără să

obosească, se odihnește. Cea care se desfată prin toți porii cu această poezie sărată.

În dimineața cînd vaporul a intrat în golful Sarronikos, prietenele noastre s-au trezit ca în oricare altă dimineață. S-au pieptănat, și-au băut laptele și s-au tolănit cu o țigară aprinsă... Chiar atunci megafonul instalat lîngă hublou și-a întrerupt muzica de dimineață și o voce bărbătească moale a anunțat în trei limbi că vaporul a intrat în golful Sarronikos și că pasagerii care doresc pot urca pe punte să se bucure de vederea Aticii. La dreapta noastră se află Salamina unde a avut loc istorica bătălie navală. În față, portul Zea, și, în sfîrșit, în fund, vedem Acropole. A vorbit întîi în engleză (fără cusur), apoi într-o franceză la fel de perfectă și în sfîrșit în grecește cu accent atenian curat.

— Excelent ! zise Margie. Ce voce caldă, Doamne. Și ce engleză ! Mergem ?

— Să vedem lupta de la Salamina ? Dar... nu s-a terminat ? Lasă-mă, mi-e somn.

— Zice că sînt și alte peisaje frumoase.

— Să le vadă ceilalți și pentru mine. Pe mine m-a apucat o dulce lene. Poți să chemi cameristul ?

— E lîngă mîna ta.

Cealaltă privi butonul.

— Mi-e lene...

— N-am să-ți fac hatîrul și de data asta.

— Ah... niciodată nu respecți lenea altuia.

— Iartă-mă. Ai dreptate. Dar nu știu... am ceva astăzi.

— Ce-ai pățit ?

— Cred că m-a amețit vocea asta. Ai văzut ce timbru...

— Nu știu. Pe mine mă mișcă doar mîinile bărbaților. Vocea lor mă lasă rece. Și te sfătuiesc să nu te agăți de voci. Vocea poate aparține și vreunei gorile. Sau vreunei contraalte mustăcioase. Pe cînd mîna, o vezi. O simți, te pipăie. Uneori te și dezarticulează.

— Îmi pare rău. Văd că începem să avem gusturi deosebite. Alo !

Cameristul intră. — Ce doreau domnișoarele ?

— Un „drink", îi zise Peggy lenevoasă. Dar ceva tare. Laptele e pentru sugaci. Ai un Martini ?

— Miss va primi un Martini. Apoi privi spre Margie : Miss ?

— Eu ? Nimic. Mi-am băut laptele... A, da. Vreau totuşi ceva. Să-mi spui cine era *speakerul* acela ?

— *Speaker ? Speaker ?* Nu există.

— Nu-mi spune că nu ! Şi domnul care zicea că i-au făcut ceva Salaminei, şi-apoi a bîrfit civilizaţia Acropolei, cine era ? Ei ?

— A, secundul vasului.

— Un om dur ?

— Un serios.

— Şi unde e acum ?

— Acolo unde sînt comandanţii. Pe punte.

— *Thanks.* Du-te. Nu mai am nevoie de dumneata.

Cameristul se înclină şi ieşi.

— Brrr... Ce alb era !

— Aşa sînt toţi ăştia ! Nu cumva se spală cu cretă ?

— De un' să ştiu ? Eu mă gîndesc mereu la secund.

— Lasă că l-am văzut. Seamănă cu un cimpanzeu bărbierit.

— Cu neputinţă !

— Pariem ?

— A, nu. Am să pierd şi pariul, şi iluzia. Dar eu, oricum ar fi, vreau să-l văd. N-ai auzit ce timbru are ? Era ca vocea lui Leslie Howard !

— Ai înnebunit ? Adică, mai bine fii... Nebunii sînt mai puţini primejdioşi decît îndrăgostiţii. Există chiar un gen de îndrăgostit care e de legat ! Cel care se îndrăgosteşte de haine, de glasuri, de paşi. Fetişism erotic, cum se zice.

— Ce să-i faci, Peggy... Sîntem ratate şi perverse. Am distrus toate posibilităţile de a iubi normal. A început să-mi fie teamă de Elada. E o ţară fără ceaţă. Are să ne despoaie.

— Ne despuiem fără ruşine şi singure...

— Nu-i acelaşi lucru.

— Bine... Ţie nu-ţi spune nimic... nimic starea asta a mea ?

— Nu pot să-ţi vorbesc dacă nu beau un Martini. Pune-l acolo, *boy. Thanks.*

Cameristul ieşi.

— Ascultă. Nu e vorba de voce. Vocea a fost pretextul. E o stare care s-a copt singură. Abia rezist. Am un Martini, altfel aş vomita. Ce-o să se aleagă de noi ? Lumea s-a sfîrşit. Şi, ce-i mai rău, s-a blazat. Îţi închide orice cale. Nu mai

poți să fii excentric. Toți se uită la tine apatici. Nu te-ai întrebat niciodată de ce ne-am întors în Grecia ? Ca să admirăm. Dar există ceva pe lumea asta care merită să fie admirat ? Noi am pierdut totul.

— Dar, după cîte văd, tu te ții bine.

— Hm... Pentru că eu am trecut puntea. Am devenit cinică. Nu-mi mai e teamă de nimic, nici de sărăcie, nici de dragoste, nici de... amurg. Numai băutura mă sperie. De aceea nu mă despart de ea. Dar, stop. Pe tine n-am să te las. Tu să mergi înainte. Îmbracă-te și du-te să-l găsești pe secund. E semn bun.

— Vino cu mine. Singură n-am să pot niciodată.

— Bine. Atunci, dă-i drumul ! Să ne îmbrăcăm... Dar... ai grijă, de data asta nu te îmbrăca foarte seducător. Pune-ți ceva simplu.

— Vai de mine... De unde să iau ?

— Vezi ce-am pățit ? Am luat cu noi numai garderoba ușoară. De panoramă. Fie și-așa. Pune-ți ceva pe tine și hai. Din fericire are să salveze situația trupul tău. E totuna dacă-l îmbraci ori îl dezbraci. E tînăr.

— Pînă cînd ?

— Pînă cînd va înceta să mai fie.

— Și apoi ?

— Pe urmă... adio și n-am cuvinte !...

Se îmbrăcară. Înainte de a ieși, Margie s-a mai întors o dată spre oglindă.

— Așteaptă să-mi mai șterg puțin din rimel.

— Spală-ți pleoapele ! Seamănă cu niște frunze verzi false. Ce prostie să insistăm cu orice preț să arătăm tuturor că abia am ieșit dintr-o orgie. Ți-ai luat fierea de pe ochi ? Bravo. Haidem.

— Am să-mi urmez vechea tactică. Să arăt mai depravată decît sînt. *Hobby*-ul femeii sătule.

Străbătură culoarul. De le-ar fi văzut Mac, nu le-ar fi recunoscut. Dar unde era acum Mac ? Cine știe în ce mări adînci de somn era scufundat. După epuizantul joc din noaptea cealaltă, era incapabil să se mai scoale. Problema era numai : cum îl hrăneau ? Cu furtunul ? Sau făcea cumva la vremea asta pauză în privința mîncării ? Oricum, înlocuirea hranei cu somnul e o tehnică veche, pe care au inventat-o călugării și cămilele.

Fetele înaintau către punte. Dar cu cît se apropiau mai mult, cu atît mai şovăitori şi nesiguri le deveneau paşii — mai ales ai lui Margie, căci cealaltă, o spusese, trăia o stare de descompunere. În sfîrşit, într-un tîrziu, ajunseră. Într-adevăr, se afla acolo un ofiţer.

— Dacă acesta e, spuse Peggy, am pierdut pariul... chiar dacă nu l-am pus.

Ofiţerul se plimba încoace şi-ncolo, la stînga şi la dreapta, întorcea capul spre timonier şi-i spunea ceva. Apoi, se apleca spre covertă şi făcea cîteva gesturi. Cunoşteau acest dialect mediteranean mixt, jumătate vorbe, jumătate gesturi.

S-au apropiat şi, deşi au văzut scris : „Interzisă intrarea călătorilor" — şi încă în trei limbi — au dat de-o parte zăvorul cu inscripţia şi au intrat în spaţiul oprit. La un moment dat ofiţerul s-a întors. I-au zîmbit, cu toate că expresia lui era plină de reproş.

— E interzis ? Nu-i aşa ?... au zis ele.

În loc să le răspundă, el le-a arătat inscripţia.

— N-aţi citit-o ? le întrebă apoi într-o engleză perfectă.

— Cum să nu ! Desigur. De asta am şi intrat.

— Şi acum ce doriţi ?

— Să ne pedepsiţi...

— *Miss*, noi aici nu pedepsim... Rugăm.

— Şi dacă nu ţinem seama de rugăminţile dumneavoastră ?

A !... Astea două o făceau cam lată.

— Şi credeţi că e vreun act de eroism ?

— Cînd n-ai ce face, domnule... ? Şi să necăjeşti pe cineva e un act de eroism.

— Da, dar... eu am ce face.

— Nu vă deranjăm.

— Dacă nu m-aţi deranja, n-ar atîrna afară tabela cu „Intrarea interzisă".

— Daţi-o jos şi gata.

— Domnişoară ! Am atîrnat tabela aceea acolo ca să nu mă adresez călătorilor prin viu grai. N-am timp. Îmi pare rău.

Atunci interveni domol Peggy.

— Să nu vă pară rău. Mai bine să vă pară rău de noi. Sîntem două străine care nu cunosc locurile. Am urcat, gata să admirăm. Şi de aceea prietena mea a hotărît să vă admire

pe dumneavoastră. Vă felicit că aţi scuturat-o. Aşa are să înveţe pe viitor să fie mai atentă.

— Mulţumesc...

— De asemenea şi să-şi aleagă mult mai atent pe cel pe care îl admiră.

Ofiţerul îşi dădu seama că avea de-a face cu două fete răsfăţate şi prost-crescute, dar deloc proaste.

— Nu sînt piesă de muzeu, le zise el. Îmi văd de treaba mea. Şi recomand şi celorlalţi să-şi vadă şi ei de treaba lor.

— Şi dacă n-au ?

— Aşa ? Atunci să-şi caute nişte îmbuibaţi, ca şi dînşii.

Margie se înroşi.

— Recunoaştem greşeala, zise, şi vă cerem iertare.

— Eu nu ! sări Peggy.

Margie o certă.

— Nu-i nimic. Cer eu pentru amîndouă. Încă o dată domnule, scuze... Povestea pentru care am urcat pînă aici e foarte scurtă. V-am auzit vorbind la microfon despre frumuseţile Aticii, despre Acropole, despre Salamina. Şi ne-am gîndit că poate un grec, care cunoaşte istoria patriei sale aşa de bine, precum şi engleza, ne-ar putea ajuta să învăţăm şi noi puţină istorie. Asta era. Dar am început foarte prost. De aceea...

Ofiţerul le opri.

— Păcat că n-aţi luat-o de la început pe tonul ăsta, le zise. Ar fi fost de prisos şi nervii şi scuzele.

— Mulţumim. Vă cunoaştem noi pe dumneavoastră, grecii. Duri, frumoşi, dar gentili. Dar ce văd acolo jos ? Alo ! Hei !

Jos, pe coverta de la prova, apăru Căruntul, în clipa cînd un marinar îi spunea să se îndepărteze de coşul din care ieşea abur fierbinte. La auzul acelei voci ridică ochii spre punte.

— Ei, *sugar hair*... strigă Peggy.

— Hallo !... făcu acela şi întinse gîtul.

— Ce mai e nou acolo jos ?

— *Fine !* Plouă cu apă clocotită.

— Hm... Aici plouă cu săgeţi amoroase !... spuse Peggy şi arătă spre prietena ei.

— Aşa ? zise Căruntul. „*Thorb Co.-Massachussets*“ vinde bluze invulnerabile. Chilipir, *Bye*.

— Am să te spun valetului tău că te legi de fete.

Căruntul evită să răspundă și se trase deoparte să nu-l oparească apa.

— Lașule, șuieră Peggy. Mă-nnebunesc după bărbați curajoși. Dar bunicul mi-a spus că toți curajoșii au murit în războiul mondial.

Margie profită de ocazie ca să întrebe ceva:

— Căpitane, îi zise. Îmi permiteți să vă fac o întrebare? Am auzit ceva ce-mi e imposibil să cred.

— Ce anume, domnișoară?

— E adevărat că în țara dumneavoastră vitejia e pedepsită?

— Desigur, domnișoară. Și încă foarte sever.

— Ia te uită! Asta ne-a spus-o la „Caroline College" un profesor și puțin a lipsit să nu-l linșăm. Acum dumneavoastră veniți și-mi spuneți același lucru. Spuneți-mi, cu cîți dolari amendă e pedepsit aici curajul?

Ofițerul rîse.

— Pedeapsa e mult mai gravă, domnișoară. În antichitate se pedepsea cu zece ani de ostracizare. Astăzi se pedepsește cu moartea.

— Adevărat? Păcat că nu sînt antică...

— De ce?... Sînteți curajoasă?

— Nu. Dar, dat fiind că atunci vitejii nu mureau, poate aș fi găsit vreunul să-l iubesc.

— Găsește-ți unul de azi, îi spuse Peggy.

— N-ai auzit? Toți vitejii de azi au murit.

— Și în antichitate se făceau excepții, domnișoară. Da, erau și-atunci viteji care mureau. Vedeți acolo piatra aceea în formă de mînă? E mormîntul unuia dintre ei. Are același nume ca vaporul nostru: „Temistocle".

— Dar dumneavoastră vorbiți de un amiral!...

— Exact. Dacă aveți și altceva de întrebat, domnișoară, întrebați-mă, căci peste puțin n-am să vă mai pot răspunde. Iată, intrăm în port și o să am treabă multă.

— Bine. Hai să vă întreb: e adevărat că cei care venerează frumusețea în țara dumneavoastră devin nemuritori?

— Informațiile dumneavoastră sînt absolut eronate, domnișoară. Dimpotrivă. Muritorii sînt aceia care venerează frumusețea.

— Şi toate aceste statui închinate frumuseţii, cine le-a făcut ?

— Chiar muritorii, ca să-şi exprime recunoştinţa lor Frumuseţii, care — asta da — ea e nemuritoare.

— Uf ! Să plecăm de-aici ! zise Peggy. Sînteţi un popor de neînţeles. Voi, în loc să vă înfruptaţi din Frumuseţe, o admiraţi.

— Aveţi dreptate, *miss*. Noi, Frumuseţea n-o mîncăm.

— *I'm sorry*. Eu, din cîte aţi spus, domnule, am tras o concluzie foarte rea : că dumneavoastră, în loc să vă desfătaţi cu femeia, îi faceţi statui şi o admiraţi... Ruşine ! Păcat... Şi noi care am cheltuit atîta hîrtie şi-atîtea nopţi nedormite ca să dovedim că grecii sînt amanţii ideali !

— Nu-i nimic. Corectaţi greşeala în viitoarea ediţie.

— Dar noi nu vrem ! Nu vrem să corectăm cartea. Pe greci vrem să-i corectăm.

— Cereţi imposibilul, domnişoară. De ce să vă corecteze grecii greşelile dumneavoastră ? Corectaţi-le dumneavoastră, pe cele pe care le-aţi făcut.

— Sînteţi foarte dur.

— Nu sînt. Dar sînt nevoit să devin. Vă rog deci acum să-mi permiteţi să dovedesc puţină duritate.

— Nu ne faceţi una ca asta ! îi zise Margie. Ne veţi dezamăgi şi mai mult. Şi eu nu vreau... nu pot.

— Da, dar... dumneavoastră nici nu mi-aţi cunoscut duritatea. E rugămintea de...

— Vedeţi-vă de treabă... Vedeţi-vă de treabă, iar noi, uite... vom sta aici şi vă vom... admira.

Aristomenis vedea că îi va fi foarte greu să se descotorosească de aceste lipitori şi se hotărî să cedeze pe moment.

— Fie... zise. Dar să nu mă distrageţi deloc.

— Deloc ? Deloc ?...

— Absolut deloc.

— Atunci... *good bye*. Să mergem, Margie, să ne recitim cartea... în care grecii sînt nişte amanţi aşa de minunaţi !

Ieşiră înciudate şi intrară în cabină. Acolo, ca să le treacă enervarea, se apucară să-şi aranjeze valizele. Elada le-a dezamăgit încă înainte de a debarca. Uite colo ! Un marinar grec a distrus toată Grecia. Ce vandalism ! Bine le făceau de le omorau toţi vitejii.

— Ce să-i facem ăstuia acum ? zise Margie înfuriată.

— Îl urăşti ?

— Cumplit !

— Atunci trebuie să coborîm pe ascuns. Mi-e teamă să nu-l întîlneşti iar şi atunci boala nu mai are leac. Ura devine incurabilă.

— E primul bărbat care m-a respins, mama lui... Altul ar fi lăsat vaporul să se scufunde. Să-i ardă şi casa... Şi ăsta ? *„I'm sorry, miss,* mă deranjaţi din lucru". Găseşte-mi ceva ! Ceva ca să mă răzbun !

— Există metoda clasică : indiferenţa.

— Dar de unde să-l iau ca să-i arăt... indiferenţa mea ? El ne-a luat la goană de acolo, unde aş fi putut să... i-o arăt. Să mă duc din nou acolo şi să-i spun : „Poftim, mister, am venit să-ţi arăt indiferenţa mea" ? Ia spune-mi, nu cumva am îmbătrînit ? E primul bărbat care mă respinge.

— Şi Mac ?

— Acela nu-i bărbat. E un hipopotam fără sex. Bărbăţie avea *ăsta !*

— De unde ştii ?

— Avea o transpiraţie...

— Nu-i adevărat. Marinarii nu au transpiraţie. Pielea lor asudă apă de mare caldă. Brr... Îmi plac bărbaţii care nu transpiră.

— Du-te pe *Fifth Avenue.* Ai să găseşti în vitrine o groază de bărbaţi de cauciuc care nu transpiră.

— Pe bărbat trebuie tu să-l deştepţi.

— Mie-mi place să mă deştepte el.

— Un „deşteptător" căruia-i curg din pori pîrîiaşe sărate ? Mă ajuţi să termin valiza asta ?

— Vreau să iau puţin aer, spuse Margie.

— Nu pe-acolo ! E prea fierbinte.

— Am să mă ţin cît mai departe de privirile lui.

— Ajută-mă întîi să închid valizele şi apoi vedem noi ce-i de făcut.

Le închiseră. Acum totul era gata. Ar fi putut să vină cameristul, să plătească nota şi să iasă, trecînd prin faţa ofiţerului cît mai indiferent cu putinţă.

— Mergem la pupă ? propuse Peggy.

— Ce să facem ? E foarte...

— Exact : foarte departe de el. Aşa încît, dacă ne va zări, va vedea cît sîntem de indiferente.

S-au dus. Dar acolo, nimic interesant : nu se zărea nici oraşul, nici Acropole... Şi mai ales nici nimeni pe cine să întrebe.

Numai un vapor vechi şi ruginit somnola între alge, lîngă al lor. Doi marinari toropiţi de lene zăceau culcaţi într-o rînă şi căscau ca nişte cîini. Nimic altceva. Ai fi zis că doar treaba asta o aveau : să caşte, ca să le meargă leafa.

— Le-ai văzut, bă, pe astea ? zise unul, celuilalt.

— Mi-e lene.

— Arată „curăţele", nu ţi se pare ? Ei, fetelor ! Cum daţi bucata ? Cît ?

— Nu vor să răspundă. Or fi pesemne d-alea scumpe. Ce să-i faci... s-a schimbat lumea. Azi nu mai poţi să întinzi mîna nici după una care face trotuarul. Ca să nu mai zic, dacă lucrează într-o pensiune aristocratică. Mă, puicuţelor !... Nu mă aşteptaţi o clipşoară să-mi pun ţolul de ginerică şi să vin să facem niscai plozi ?

Nici un răspuns. Celălalt îl privi rece.

— Fraiere, îţi cam răceşti gura degeaba. Sînt străine.

— Străine ?

— Ascultă *miss* !... Nu vii la o plimbărică ?

— Lasă-le, dom'le, baltă. Ne mai vede cineva că umblăm după ciolane şi ne ia drept dulăi.

— Şi atunci ce facem ?

— E altă treabă mai bună ca asta ? Tolăneală şi dă doamne bine.

Se întinseră din nou, îşi traseră beretele pe ochi şi aţipiră. Sirenele îi priveau căutînd să ghicească ce fel de făpturi sînt. Şi ce treburi învîrte vasul lor. Era de o formă foarte curioasă, precum barăcile care umblă în Carnaval să distreze lumea.

— Ce dihanie o mai fi şi asta ? zise Margie arătînd într-acolo. A vapor, în tot cazul, nu seamănă. Îmi sparg capul şi mă tot întreb : ce-o fi ?

— O fi pentru vreo treabă specială... spuse Peggy. Ăsta sigur că face contrabandă, cu fete. Marinarii de pe el au aşa nişte mutre cîineşti, încît e exclus să se ocupe cu altceva. Mergem ?

— Unde ?

— Să ne culcăm din nou. Totul e pierdut.

— Nu vreau ! Nu merg nicăieri pînă nu-l scot din minţi mai întîi pe matrozul ăla îngîmfat.

— Nu-i chip. Încercarea a eşuat. Să mergem.

CAPITOLUL VI

Căruntul n-a debarcat împreună cu stăpînul său pe uscat. A rămas pe vapor ca să aranjeze una-alta, şi apoi a coborît pe chei să supravegheze descărcarea. Multă treabă. Şi cap avea cam puţin.

Zece uriaşe automobile negre aşteptau nerăbdătoare pe covertă, gata să se năpustească şi să înghită oraşul. Scripeţii aşteptau să le lege, să le înfăşeze, adică, pîntecul, să le ridice în aer şi apoi să le depună pe uscat. Treabă multă şi încurcată. Apoi venea rîndul cîinilor. Să-i calmeze, să-i închidă în cuştile lor de aur, să-i agaţe de scripeţi. Mai uşor să fii preşedinte ! Avea de-a face şi cu nişte pierde-vară cu pălării maron sau gris, care făceau pe ocupaţii fără să facă nimic. Numai să ţi se încurce printre picioare — dacă asta se poate numi treabă. Dar aceia îi ziceau „exerciţiul funcţiunii". Erau nişte mutre aspre, care începeau să se plimbe de colo-colo chiar în clipa cînd nu trebuia să se afle sub macarale nici o muscă. Tiniakos i-a mirosit. Nu era mare filozofie. Feţe de bădărani, sprîncenele unite, fălcile încleştate. Şi toate astea băgate într-un costum de culoare închisă, destul de bine călcat, iar deasupra (feregeaua !) pălăria scumpă. Agentul secret atenian e un ipochimen ce nu va reuşi niciodată să se ascundă, tocmai datorită marelui său efort de a se ascunde. De-a lungul acestui frămîntat sfert de veac, cînd ultima generaţie a avut de-a face cu dînsul, co-

poiul din Atena a rămas neschimbat. Colţurile prin care stătea la pîndă s-au schimbat, s-au dărîmat casele, s-au clădit altele noi, trotuarele au fost asfaltate... copoiul a rămas pe loc. Gîtul său gingaş nu s-a despărţit niciodată de fularul de mătase, nici ţeasta sa răsfăţată de pălărie. Nici ziarele n-au încetat, firește, să fie lectura lui iubită, desigur, fără să fie citite, şi nici vitrinele n-au scăpat de... interesul lui estetic. Tot acest sfert de veac pălăria şi-a păstrat cu religiozitate poziţia trasă mai pe ochi.

La un moment dat, macaragiul strigă să se îndepărteze de la locul descărcării toţi curioşii, căci, zicea, macaraua avea să intre în funcţiune. Plimbăreţii nu-l învredniciră nici măcar cu o privire.

— Pst ! Cumetrilor ! Să ne fie cu iertăciune, le strigă răguşit. Dau drumul la macara.

— Şi de ce ne spui nouă ? Doar-doar ne-om speria ?

— Nu. Doar-doar v-oţi da deoparte.

— Avem treabă.

— Şi eu ce am ? Sifilis ? zise răguşit macaragiul.

— Nu ştim. Noi cu treaba noastră şi tu cu sifilisul tău.

— Da, dar vine vorba că treaba voastră o încurcă pe a mea.

— Nu ştim. Adresează-te primarului.

— Primarul la primăria lui, şi eu la vinciul meu.

De pe punte fluieră secundul.

— Macaraua ! Ce faci ? Au început orele suplimentare. Vrei să ne spînzure ? Unde-i Platymeris ?

— A coborît în port. De un' să ştiu de ce ? dă-l...

— Ce mai aştepţi ? Să se coacă ? Haide. Dă-i drumul. Trage de manetă şi dă-i bătaie !

— Da, dar să vedeţi, „băieţii", adică domnii de aici nu se mişcă. Ce să fac ?

— Aburul fierbinte de ce-l ai ? Ca să faci baie ? Pompează-i să plece.

Cel cu care vorbise secundul se apropie atunci de macaragiu şi-i spuse ceva.

— Ce se-ntîmplă acolo ? strigă de sus Aristomenis.

— Spun că-s de la poliţie... zise macaragiul.

— Atunci cu atît mai bine. Dacă e poliţia, îşi cunoaşte îndatoririle. Sau se dă deoparte, ca să poată lucra vinciul,

sau să-ţi dea o hîrtie că îşi asumă răspunderea pentru întîrziere, precum şi plata orelor suplimentare.

Cel în cauză îşi dete pălăria pe ceafă şi privi spre punte.

— Cine-i ăsta ? îl întrebă pe macaragiu.

— Secundul nostru... Foarte conştiincios în muncă.

— Numele şi prenumele ?

— Întreabă-l pe el. Eu îl strig „căpitane".

Poliţaiul duse mîinile pîlnie la gură.

— Ia ascultă aici ! Dă-mi imediat datele tale personale.

Din cală urcă primul mecanic să vadă ce se întîmplă şi dădu peste scandal.

— Ce faceţi aici ? îi strigă el macaragiului. Lumea arde şi tu fluieri ?

— Cum fluier, dom'le prim ?... Nu vezi ce se-ntîmplă ?

— Ce se-ntîmplă ?

— Domnii de aici... Adică domnii aceştia nu se dau la o parte şi nu pot să-i dau drumul.

— Abur ţi-am dat. De ce nu-i stropeşti, să plece ?

— Pentru că sînt, deoarece... asta, adică, poliţia. Ştiu şi eu ce se întîmplă ?

— Domnule, spune mecanicul, vă rog să nu împiedicaţi descărcarea. Aici nu există nici obiecte de furt, nici hoţi. Ce căutaţi dumneavoastră ?

— Obiecte într-adevăr nu există, dar există nişte „indivizi" care trebuie puşi sub supraveghere... răspunse celălalt arătînd spre punte. Domnul acela prea face pe grozavul.

— E secundul nostru şi are deplină autoritate pe vasul lui.

— Nu zău ! Nu cumva are autoritate şi faţă de autorităţi ?

— Sînteţi autorităţile ? Atunci cu atît mai bine. Purtaţi-vă ca autorităţi, a căror misiune este să faciliteze şi nu să îngreuieze munca.

— Numele şi prenumele ?

Mecanicul nici nu se mişcă. Celălalt repetă mai fioros.

— Ai auzit ce ţi-am spus ? Numele şi prenumele şi celelalte date personale.

— Prinde-mă cu o infracţiune şi am să ţi le dau.

Zarva era aşa de mare, încît căpitanul ieşi din pilotină.

— Ce se întîmplă acolo ? strigă el prost dispus.

Tiniakos arătă în jos.

— Dar cine comandă aici, pot să aflu și eu odată ? îl întrebă pe Aristomenis.

— „Domnul" de colo a zis că el comandă... spuse, și i-l arătă pe polițai.

— Ia stai să cobor să-i văd mutra căpitanului pe care l-au pus în locul meu fără să mă anunțe ! zise, înhățîndu-și cascheta și se repezi pe covertă. Cu același avînt îl urmă și Aristomenis. Căpitanul se opri exact în fața lor.

— Cine sînteți voi ? îi întrebă spumegînd.

— Poliția.

— Și ce căutați aici ?

— Supraveghem descărcarea.

— De ce ? Noi nu sîntem în stare s-o facem singuri ? Atîția ani am descărcat singuri. Acum deodată am uitat și trebuie să ne învățați voi.

— Nu știu. Astea-s ordinele.

— Cine ești dumneata ?

— Subofițer Dimitropoulos.

— Iar eu comandantul Kanelatos. Și n-am de gînd să permit înjosirea echipajului. Îl comand de atîția ani și voi continua să-l comand cîtă vreme voi purta galoanele acestea. Și cît timp am să-l comand eu — ascultați-mă bine — cît timp îl comand, n-am de gînd să permit nimănui să se amestece în atribuțiile mele. Plecați, vă rog, de aici.

Pe sub borurile pălăriei subofițerul se uita la cer.

— Ai auzit ce ți-am spus, subofițer Dimitropoulos ? Ți-am spus să-ți iei oamenii și să coborîți pe uscat ! Aici e „teritoriul" meu.

— Primesc ordine numai de la comisar, zise imperturbabil Dimitropoulos.

— Subofițer, n-ai prea învățat pesemne carte ! Îți ordon să ieși imediat afară !

— Telefonați să-mi dea ordin comisarul.

— Ai să vezi îndată cine comandă aici !

Scoase dintr-un buzunăraș fluierul și suflă în el cu toată puterea.

— Ei ! Voi de pe chei ! Dezlegați parîmele. Semnalizarea ! Dă semnal de „plecare".

— Ce ? Ce-i asta ? Ce faceți ? strigă subofițerul.

— Ridicăm ancora !

Echipa în negru îngheţă. Chefalonitul ăsta nu se juca. Vaporul începu să se îndepărteze de mal. Atunci, pe chei, un bărbat înalt, cu părul alb, începu să urle într-o limbă străină. Cei de pe vapor însă n-aveau de gînd să-l audă. Aşa că el puse mîna pe o şalupă, ajunse vasul, se agăţă gata să fie făcut praf de scară şi se urcă sus.

— *Captain* !... spuse lovindu-se cu pumnii în piepţii cămăşii scrobite. Ce-i asta ? Ce-i asta ?

— Vapor. Vaporul meu.

— Maşinile, însă, şi toate celelalte sînt ale mele. Ei ? Şi trebuie să fie date jos pe uscat. Unde le duceţi ? Răspunde ! Unde a plecat javra asta de vapor ?

— Întîi că nu-i javră şi al doilea că de aici nu se descarcă nici un şoarece mort cît timp comand eu.

— Şoarecii morţi n-au decît să nu fie descărcaţi. Însă maşinile să se descarce imediat ! Ordon eu !

Pe căpitan mai-mai să-l lovească damblaua de furie.

— Încă unul care dă ordine ? Ascultă, domnule, cîtă vreme vaporul ăsta va purta drapelul pe care-l poartă... Îl vedeţi ? E cel elen. Ei bine, cîtă vreme poartă drapelul pe care-l poartă, comand numai eu !

— Toată povestea e drapelul ? Îl schimbăm.

— Încearcă numai să-ţi întinzi laba scîrboasă !

Aici interveni poliţaiul.

— Pardon... *Mister*... Pot să-l „leg" pe ăsta ?

— Ce hram mai porţi şi tu ? întrebă Căruntul.

— Subofiţer Dimitropoulos. La ordin...

— Şi la ce-ţi trebuie „ordine" ?

— Ca să-l arestez.

— Ce ? zise căpitanul şi se repezi la el. Ascultă aici, tu, cel cu grade de subofiţer — pe care nu le văd — pe căpitanul Kanelatos nu-l scoateţi de pe vaporul ăsta decît mort !

Americanul interveni.

— Eu nu ţi-am dat nici un ordin ! Deci, stai pe loc. Ce caută aici cu tine toţi ăştia cu haine de ciocli ?

— Sînt băieţii mei.

— Ce ? strigă *boy*-ul. Toţi mîrlanii ăştia sînt familia ta ?

— N-am spus aşa ceva, *mister*. Am spus „băieţii" mei... adică „băieţii" mei.

— A, asta-i foarte bine. Dar ce caută aici să se încurce printre maşinile mele ?

— Supraveghez... descărcarea.

— Dacă ies la numărătoare ? Pentru asta sînt aici eu. Le ştiu pe toate mai bine decît o mie de poliţişti.

— Am ordin de la comisar să stau aici şi să supraveghez personal descărcarea, pentru binele dumneavoastră. Dar aceştia nu mă lasă. Şi pentru că nu mi-am părăsit postul, căpitanul a ridicat ancora.

Căruntul luă o pastilă de chewing-gum.

— Dă-te deoparte, zise, să se poată lucra. Îţi ordon eu.

Poliţistul înlemni, lovi din tocurile pantofilor, se înclină în faţa americanului şi apoi ordonă oamenilor lui să aştepte sub covertă.

— Perfect, spuse el. Sînt de acord. Dar ăştia de aici trebuie arestaţi pentru că la verificarea datelor s-au împotrivit autorităţilor.

— Ce sînt aceştia ? Roşii ?

— Da. Sînt secundul şi primul mecanic.

— Cine ţi-a mai spus tîmpeniile astea ? se repezi la el căpitanul.

— S-au împotrivit autorităţilor. Un cetăţeam care respectă legea nu ridică niciodată obiecţii reprezentanţilor puterii.

— N-ai să te-atingi de nimeni !

— Aceştia doi ar trebui arestaţi, îi zise Mac.

— La ordinele dumneavoastră, zise subofiţerul şi se pregăti să dea de veste „băieţilor" care aşteptau sub covertă.

— Nu pune nimeni mîna pe ei ! Îi ştiu eu mai bine decît o mie de poliţii.

— Pe ăştia pot să-i umfle, zise din nou americanul. Nu-mi pasă ! Şi acum, vaporul poate să întoarcă la docuri. Dă-i drumul, *captain !*

Căpitanul se făcu roşu.

— Nu ! strigă el, vaporul nu intră la docuri. Pe vaporul ăsta eu comand. Şi merge acolo unde hotărăsc eu.

Căruntul începu să se scarpine în ureche. Hm... lucrurile erau acum încurcate în Elada. Da, da. Ah, ce uşor ar fi fost în America. Aveau o lege frumoasă şi practică. Legea Mac Carthy. Aia lege. Nu putea s-o calce nici chiar

Mac Carthy însuşi. Îi era teamă de ea. Că spunea lucrurile pe şleau.

Căruntul ar fi putut să gîndească în continuare. Îşi aminti însă că în America te gîndeşti puţin şi hotărî fără să se gîndească.

Se întoarse deci către subofiţerul Dimitropoulos.

— Ăştia-s „băieţii" dumitale... de care vorbeai...

— Ordonaţi, *mister*.

— Au şi pistoale la ei ?

— Cu douăsprezece gloanţe !

— Toţi ?

— Toţi.

— *Fine*. Spune-le să le încarce şi să le deşerte în primul ticălos care încearcă să dea comenzi ca să mişte vaporul din loc.

Coborî pe scara de frînghie, intră în şalupa ce-i aştepta legată şi debarcară pe uscat.

După un ceas, trei automobile negre s-au oprit pe chei. Într-unul se afla comisarul postului de poliţie. În altul armatorul şi în al treilea Căruntul. Urcară tustrei şi se îndreptară spre cabina comandantului.

— Ce aud, căpitan Simos ? spuse proprietarul fără ocolişuri. Rebeliune ?

— Din nefericire, răspunse căpitanul, fără să ia în seamă pe nimeni, din nefericire poliţia are grijă să avem întotdeauna dacă nu rebeliune, măcar vreo dezordine.

— Las deoparte aluzia împotriva poliţiei, îi zise comisarul, şi vă întreb direct : domnule comandant, aprobaţi poziţia echipajului dumneavoastră ?

— Domnule comisar, răspunse căpitanul sever, aprobaţi poziţia organelor dumneavoastră atunci cînd încearcă să împiedice echipajul meu să-şi execute îndatoririle ?

— Nu zău. Ia să-mi spui : de cînd echipajele desconsideră organele de ordine ?

— Răspund : de cînd organele de ordine au preluat funcţiile echipajului ?

— Vasul nu este *Kerkyra* liberă, domnule ! Este supus legilor statului.

— În regulă. Atunci să-mi spuneţi : ce lege a încălcat echipajul meu ?

— A împiedicat supravegherea descărcării.

— N-aţi fost informat exact. Din contră. Poliţia împiedica descărcarea.

Aici interveni americanul.

— Vouă, grecilor, zise el, vă place vorba lungă, iar noi, americanii, ne grăbim. Ce vă tot codiţi ? Luaţi-i pe cei doi „roşii", trageţi vaporul la mal şi descărcaţi, să terminăm odată. Vorbă multă, sărăcia omului.

Armatorul se întoarse către căpitanul său :

— Ce zici de toate astea, căpitan Simos ? îi zise rece.

— Am să-i apăr pe cei doi oameni din echipaj chiar cu preţul postului meu. Şi dacă asta nu e de ajuns, am să-i apăr cu libertatea mea. Şi sînt gata s-o fac şi cu preţul vieţii. Am fost martor ocular al întregii întîmplări. Dacă doriţi cu orice preţ s-o fi provocat cineva din echipaj şi nu poliţia, atunci declar că eu am provocat-o. Îmi asum întreaga răspundere pentru tot ce s-a întîmplat aici, chiar dacă aceasta constituie o crimă. Sînt gata să suport orice pedeapsă. Dacă oamenii mei au întîrziat sau au bruscat pe cineva, sînt gata să şed eu în banca acuzaţilor, ca şi cum eu am ordonat.

Ceilalţi tăceau. Dar proprietarul vasului se mişcă într-un tîrziu şi zise părinteşte :

— Simos... iartă-mă, dar mi se pare că te laşi dus de sentimentalisme inoportune. Nu încurajez ilegalităţile de oriunde ar proveni, chiar dacă provin — cu atît mai mult dacă provin — din partea organelor de ordine. Poliţia, totuşi, domnule Kanelatos — şi mă mir cum de nu ai cunoştinţă — are cu anticipaţie toate aprobările să acţioneze aşa cum consideră ea necesar şi — după cîte sînt eu în măsură să ştiu — nimeni dintre noi nu i-a retras pînă astăzi această aprobare. Nu doresc să intru în cele ce sînt de competenţa poliţiei, dar de vreme ce poliţia şi-a format o anumită părere despre aceste persoane, această părere este incontestabilă.

— Care părere ?... Pot să aflu ?

— Cu plăcere, interveni comisarul de poliţie. Părerea că aceşti doi tipi sînt periculoşi. Este vorba despre trîntori şi despre tulburători ai ordinii.

— Este vorba despre lucrători şi oameni exemplari.

— Se prefac.

— Nu e cu putinţă ca cineva să se prefacă toată viaţa. Cîndva tot e descoperit. Ei bine, n-au fost descoperiţi. Continuă să-şi îndeplinească devotaţi îndatoririle. Sînt cinstiţi,

muncitori, politicoşi cu toată lumea şi severi în funcţie. E, prin urmare, datorie sfîntă pentru mine să-i apăr cît îmi stă în putinţă. Şi dacă nu voi reuşi sînt gata să împărtăşesc soarta lor.

— Bine, bine, nu e vorba să li se taie capul, domnule căpitan. Pur şi simplu să fie făcuţi inofensivi. Vor fi izolaţi de colectivitatea socială ca să nu o contamineze cu doctrinele lor atee. În special se va întrerupe contactul lor cu ceilalţi membri ai echipajului, ca să nu-i convertească şi pe aceştia la ideile lor primejdioase.

— Domnule, spuse jignit căpitanul, vorbim limbi diferite, prin urmare e evident că în zadar ne străduim. Precum văd, sînteţi hotărît să-i arestaţi.

— Desigur. Aţi prevăzut corect.

— În acest caz pregătiţi trei perechi de cătuşe.

— Căpitane Simos !... strigă armatorul, evident tulburat. Ce-i asta ? Împărtăşiţi soarta lor ? Nu. Nu vă permit.

— De ce nu ? Oamenii aceştia sînt la fel de periculoşi ca şi mine — dacă asta înseamnă a fi periculos, adică să nu pui viaţa nimănui în pericol.

— Pe dumneata te văd indignat...

— Sînt.

— Împotriva mea ?

— Şi împotriva poliţiei. De ce adică eu să fiu iertat ?

— Pentru Dumnezeu, căpitane Simos ! Dar dumneata vei rămîne mereu comandantul acestui vas.

— Atunci lăsaţi-mă să comand.

— Îl comanzi. Dar, oricum ai face, un căpitan e un simplu căpitan. Nu-şi poate asuma alte puteri ce nu sînt de competenţa lui.

— Pe vaporul său — conform codului internaţional de navigaţie — un comandant este stăpînul exclusiv. Dispune cu drepturi absolute de soarta vasului şi a echipajului. Ordonă. Nu primeşte ordine. Dacă doriţi să şi primesc ordine, debarcaţi-mă pe uscat. Acolo voi recăpăta din nou toate obligaţiile de simplu cetăţean.

Se lăsă din nou tăcerea. Proprietarul era foarte palid. Momentul era într-adevăr greu pentru toţi. Nu şi pentru american, care — aflînd printr-un translator ce spusese căpitanul — zise mirat :

— Pentru prima oară în viaţă mi-e dat să văd un roşu cu atîtea galoane.

Nu l-a aprobat nimeni — deşi cîţiva au încercat să rîdă sarcastic, dar s-au oprit în faţa palorii cu adevărat cadaverice a armatorului. La un moment dat, îndepărtîndu-i pe cei doi-trei civili care îl păzeau discret pe căpitan, îi zise îndurerat :

— Căpitan Simos, crede-mă, nici eu vreodată şi niciodată vreun altul nu a avut cinstea să-şi încredinţeze vasul unui braţ mai ferm, unui ochi mai treaz şi unei inimi mai cinstite. Şi — nici eu, nici vreun altul — n-a avut nici cea mai mică îndoială că dumneata eşti omul cel mai moral şi patriotul cel mai înflăcărat, şi ar fi o îngrozitoare nenorocire ca cineva să fie obligat să-şi schimbe această părere. Nici eu nu vreau aşa ceva. Dumnezeu mi-e martor, n-aş vrea pentru nimic în lume să-mi schimb părerea. Dar...

— Nu mai continuaţi ! strigă cu o sălbatică hotărîre căpitan Simos. Cuvintele sînt de prisos. Ajunge. Am înţeles. O clipă...

Îşi scoase cascheta, vestonul, le puse pe masă şi apoi se întoarse spre comisar :

— Acum, îi spuse, sînt un simplu marinar. La fel de simplu ca cel din urmă marinar al meu. Şi la fel de vinovat ca şi oamenii pe care vreţi să-i arestaţi. Arestaţi-mă !

Rămaseră cu toţii împietriţi. Armatorul dădu să bîiguie ceva.

— Interzic... spuse el. Nu permit acest... această umilinţă. Cine v-a demis, căpitan Simos ?

— Eu însumi. N-aş fi demn de această uniformă dacă aş necinsti-o. Dar domniile voastre insistaţi să o necinstesc. Mai degrabă o arunc. Luaţi-o. Şi îmbrăcaţi-l cu ea pe şubofiţerul care a venit să-şi atribuie îndatoririle mele.

Deschise uşa, chemă o barcă şi coborî pe uscat, demis de el însuşi, dărîmat... dar mîndru. Un marinar mîndru al mării elene.

Le-a trebuit mult celor din salon ca să-şi revină. În cele din urmă proprietarul se ridică greoi şi bătrîneşte şi luă porta-vocea.

— Puntea !... strigă. Unde-i al treilea ?

— Pe uscat, se auzi de undeva.

— Aici ! strigă cineva de pe mal.

Era Platymesis care își terminase murdara operă.

— Domnule Platymesis. Din această clipă ai funcția de comandant al acestui vas. Ordonă secundului și mecanicului șef să se retragă și să aștepte în cabinele lor. Așa. Se află sub stare de arest. Și acum vinciul. Începe descărcarea.

Lăsă portavocea și se întoarse către oaspeții săi.

— Domnilor... Putem să plecăm și noi, zise oficial și ușurat. Ordinea a fost restabilită. Vasul a intrat pe traiectoria normală.

Ieșiră cu toții surîzători și mulțumiți și intrară în șalupa ce-i aștepta. Puțin înainte să coboare, comisarul îl chemă pe subofițerul care stătea ghemuit sub covertă.

— Dimitropoulos ! Arestează-i imediat pe ăștia doi. Ai grijă să nu-ți scape. Și percheziționează-le atent cabinele.

— Am înțeles, să trăiți, domnule comisar !

Vaporul se lipi din nou de chei. Marea era liniștită. O ticăloșie avusese loc pe ea. Dar ea rămînea neschimbată. Reîncepu descărcarea. Scripeții urlau nebunește. Se năpusteau cîrligele lor ca ulii, înșfăcau mașinile, le ridicau sus și le depuneau ușurel pe pămînt.

Căruntul observa mișcarea cu o atenție surescitată, ca un medic ce supraveghează oscilațiile febrei. Într-un tîrziu s-au terminat automobilele și a început o altă procesiune... Un lung șir de cuști — sau mai degrabă colivii de cîini — apăru pe covertă, împreună cu o gloată de îngrijitori, unul și unul, foști porcari, înălțați în grad.

Călătorii oceanici patrupezi n-au arătat pentru Acropole un entuziasm mai mare decît stăpînii lor. Peisajul mai degrabă i-a iritat și au început să-și exprime dezaprobarea cu lătrături isterice. Erau și niște cățelușe ciufulite și murdare ca niște *teddy-boys*, care au ridicat tot portul în picioare. Îngrijitorii voiau să le calmeze, dar le înfuriară și mai tare căci haimanalele acelea erau răsfățatele stăpînului lor.

Întreaga populație mobilă a portului, marinari, hamali, plimbăreți, pierde-vară, se adună făcînd haz. Cîini în colivii, și încă de lux !... Un marinar răgușit ca un trombon îi zise unuia care aranja coliviile.

— Ia spune-mi, nene... Îi hrăniți cu mei ?

Omul n-avea chef de discuție.

— I-e silă de oamenii simpli, zise marinarul celor din jur.

Altul, tînăr, spuse la un moment dat celui de lîngă el :

— Bă, frate, ia te uită ! Cîinii ăştia au cratiţe în loc de cozi.

— Aş. Cozi sînt astea ?

— Dar ce sînt ? Glastre ?

Interveni din nou răguşitul.

— Sînt ţucălaşe, bă. Le-au legat de fund pentru caz de nevoie.

— Sărmanii. Măcar de-ar avea telefon.

— Ce le trebuie ?

— Să-şi anunţe stăpînul. „Tăticule... am făcut caca. Vino să mă schimbi".

— De ce nu m-ai făcut buldog, mamă ? strigă un ciung. Straşnic aş duce-o acum. Toate la îndemînă : mîncărica, ţucălaşul, o „puicuţă".

— Eu una ştiu... completă altul. Mai bine cîine în America decît om în Grecia. Murdară lume şi putredă societate !

— Ia te uită, bă, ce mai fustuliţă ! Ultima modă. Mamă ce biştari aş cîştiga dacă aş fi croitoreasă de cîini !

— Aş vrea să ştiu... Nu e şoricioaică în America ?

— De ce să nu fie ? Dar cum să te apropii de căţeluşe ? Ăştia le păzesc ca pe cadînele din harem. Ia stai... Nu-mi spui, aia în alb care se plimbă printre colivii, o fi infirmieră de cîini ?

Şmecherul privi într-acolo.

— Nu, moaşă. Nu vezi... hărăpoaica aia e borţoasă, „în poziţie", cum s-ar zice !

Toate acestea atraseră atenţia Siguranţei, care avea urechile ciulite peste tot. Nişte copoi se apropiară de şmecheri şi le puseră în vedere „să circule".

— De ce, domnule ? Am făcut ceva ? întrebă răguşitul.

— Da !

— Ce ?

— Aţi întins coarda prea mult !

— Noi, domnule, sau ăştia care au făcut o aristocraţie cînească ?

— Adică nu-ţi place aristocraţia ? Nu ?

— I-auzi colo !... Îmi place şi o admir. Dar nu şi pe cea cînească. Adu-mi o javră să-i pun pălărie.

Poliţaiul începu să se înfurie.

— Hm... Pare-mi-se că nu-mi miroşi a bine, îi zise.

— Asta așa e. Miros a catran. Vezi, maică-mea m-a făcut om, nu m-a făcut cîine.

— Ai să ajungi „mesa", mă !

— Ce, parcă afară e mai bine ? Acolo poate-mi găsesc vreo gașcă faină.

— Știu eu cine te-a pus să vorbești așa.

— Cine, mă rog ? Ți-aș rămîne îndatorat.

— Haide... haide... lasă vorba și întinde-o cu binele, că nu vreau să te bag „mesa".

— De ce persecuția asta, să nu mă bagi ?

— Ca să nu ne umpli de păduchi.

Șmecherul se descheie la gulerul cămășii și-și strigă în sîn :

— Ascultați, cumetrelor. Nici la pîrnaie nu vă primesc. Cică, fiindcă nu sînteți aristocrate. Vedeți ce ați pățit ?

Niște matahale în civil se repeziră la el și, în ghionți și lovituri de picior, îl băgară într-o mașină.

— Împrăștiați-vă și voi, se răstiră la ceilalți. Marș. Sînt numai niște cîini, bă. N-ați mai văzut cîini ?

— Nu, zise unul cu un tricou în dungi. E pentru prima oară că vedem cîini în frac.

CAPITOLUL VII

Palatul cîinilor a fost gata cînd domnul Melissokeris își pierduse jumătate din greutate și întreaga liniște sufletească. Acest palat avea o înfățișare caraghioasă — dar din cauza aceasta nu mai puțin barbară. Era ceva între balamuc, vapor și carusel.

Te uitai și nu te mai săturai să-ți fie greață de el. Era sigur că aceleași sentimente avea să le aibă și domnul Hariatis, sentimente de groază și milă antiestetică. Numai că el

avea leacuri la toate. Trecea peste toate folosind cuvîntul „realism". Pe toate le rezolva cu dicționarul. Era maestrul cuvintelor. Și, minune ! fiecare vorbă inventată de el căpăta însușiri magice : lua toate formele curente și încăpea în toate situațiile necesare. Cu alte cuvinte, îl scăpa din toate impasurile și-l scotea de la ananghie.

În general, Hariatis era o vastă minte enciclopedică. Înainte de a întreprinde vreun lucru — care știa că are să bată rău la ochi străini — îl reboteza, îl transforma și-l prezenta în felul său. Reușise astfel să inventeze un vocabular propriu, un soi de vopsitorie ce preschimba faptele negre în roz. Lua, de pildă, o trădare curat nerușinată sau o imoralitate perfectă și făcea din ele „necesare și abile manevre întru salvarea moștenirii sacre a națiunii". Care om dispus să se emoționeze nu ar fi fost cuprins de emoție ? Conform acestei rețete, nazismul, de exemplu, nu era o hoardă de criminali ci „păzitorul civilizației". Hitler însuși era o figură legendară, care „a căzut în efortul său supraomenesc de a zăgăzui valurile întunericului ce venea". Steagul cu zvastica pe Acropole era noul „In hoc signo vinces". Iar poligonul de execuții de la Kesariani, „loc de purificare a miasmelor ateiste".

Cu trecerea vremii, dicționarul se îmbogăți. Ajutară la proliferarea lui și scriitorii americani. În primul rînd cu pseudonimele, blazoanele, firmele. Apoi schimbările pseudonimelor și deplasările lor în timp și spațiu. În conformitate cu acest nou cod, elenii erau liberi să facă ce vor. Să mănînce ceea ce vor, să se îmbrace așa cum vor și să fie guvernați *așa cum vor !* Adică să fie guvernați absolut liber de către țara absolutei libertăți.

Dar nu mai avem vreme, căci multagitata vilă a început să se umple. Automobile negre, nou-nouțe, porneau ca din praștie într-acolo, sus, unde singurii martori aveau să fie pinii atici.

Toți acești comeseni sînt, firește, partizani convinși ai ideilor domnului Hariatis și adepți fanatici ai vocabularului său. Au navigat împreună cu el toți acești douăzeci de ani — precum echipajul unui vas care a schimbat toate steagurile și a ancorat în toate porturile — afară de cele elenice.

Au venit cu toții decișii să nu se scîrbească de toate caraghioslîcurile ce avea să le fie dat să vadă și s-audă, nici de

decorația esteticii fotbalistice. Dimpotrivă. Se entuziasmează și se înnebunesc după bogata fantezie a creatorului lor.

— Formidabil ! Nemaipomenit ! Grozav !

Domnul Hariatis răspunde dulce. În ultima vreme a substituit toate epitetele printr-un surîs mieros. Nu e acel surîs strîns, închis, al perioadei 1941—1944, a ocupației naziste. Timpurile s-au schimbat în cei nici zece ani și, cu ele, și surîsurile. Cel de acum e descoperit, așa cum se rîde la etajele de sus ale zgîrie-norilor și în adîncul junglei : etalare a plăcii dentare pînă la ruptură, expresie și privire într-aiurea... rîs de Texas ! E de mare efect o gumă împinsă în stînga, ca să-l facă strîmb. Toți erau unul și unul : notabilități ieșite din nenorocirile poporului și din tragediile naționale. (Atunci cînd alții mureau pe baricade, aceștia își scoteau conștiința la licitație). N-aveau a se teme de nimic. Mustrările de conștiință sînt niște haine foarte demodate și așa de ieftine, Doamne ! Le poartă numai sărăcimea. Lor nu le vin bine. Desigur... pe lumea asta există și alte soiuri neplăcute de oameni, care insistă să sufere și să facă pe dracu-n patru ca să nu fie niciodată mulțumiți : nu știu să petreacă ; știu doar să conspire. Nu le place ordinea existentă ; revendică participare la bunurile personale ale celor adunați în vilă ! Niște nerușinați, dar nu-i pe voia lor, au să stea cuminți. Dacă n-or să stea cuminți, vin tancurile să-i strivească.

Dar să mergem mai departe, în vreme ce adunarea așteaptă. Sticlele de șampanie n-au fost încă deschise. Vor pocni odată cu sosirea proprietarului. O anume neliniște plutește în aer. Oare are să-i placă vila ? Atmosfera ? Ce va zice de priveliște ?

Dar, gîndesc ei, pe americani nu-i interesează peisajele. Le fabrică. Dacă n-ar fi fost în stare să prefacă natura, ce fel de atotputernici ar mai fi fost ? Dacă priveliștea nu le place, o distrug și fac alta. Ce ? Parcă de Hiroshima trebuie să-ți pară rău ? Națiunile nu o scot la capăt dacă le apucă mila. Europa, cu sensibilitățile ei, s-a îmbolnăvit și acum o ținem în viață cu seruri. Mila e potrivită pentru biserici, dar noi nu sîntem popi. Pe de altă parte, cine spune că popii nu ne sînt de folos e un neisprăvit ! Acesta e un mic laitmotiv pe care îl pronunță în orice ocazie orice comer-

ciant politic sau clericii. Între timp, adunarea devine şi mai nerăbdătoare. Şi ca să nu se plictisească, pălăvrăgeşte.

— Domnule Kambiris... văd că v-aţi schimbat din nou automobilul ? Zilele trecute aveaţi un Pontiac !

— L-am încurcat de dimineaţă cu maşinile copiilor. La plecare a luat fiecare întîia maşină ce i-a ieşit în cale. Asta e a fiicei mele.

— Dar Daisy nu avea o Lancia albă ?

— A dăruit-o amantului. Unde o să ajungem cu cheltuiala asta, nu ştiu.

— Măritaţi-o, să scăpaţi de grijă.

— Am măritat-o, dar nu se linişteşte. Are un temperament nepotolit. Nepotolit !

Domnul Kambiris (ex domnul Kamburis [1]) a spus ultimele cuvinte grozăvindu-se. Interlocutorul i se plînge de propriile necazuri familiare.

— A mea îmi cerea zilele trecute să-i cumpăr un avion şi, fiindcă nu i l-am luat, a plecat de acasă şi trăieşte în concubinaj cu o „prietenă".

— Şi cu banii cum stă ?

— Îmi stoarce o avere lunar.

— Prăpădenie. O să faceţi „crah".

— Familia, iubite domn, e, cum am constatat, un stat greu de condus. Crize, conflicte interne, rupere de relaţii. De multe ori mă gîndesc să-mi dau demisia şi să mă duc să trăiesc ca un alt Cincinatus.

— Ce frumos ar fi !

— Bine. Dar ce va zice lumea ? Nu uitaţi că noi sîntem ultimii apărători ai sfintei instituţii a familiei.

— Aveţi dreptate... Uff ! Dar sînt aşa de greu de condus babiloniile astea care sînt familiile moderne. Şi, ca şi cum toate astea n-ar fi de ajuns, mai sînt şi democraţiile care ne asediază din afară.

— Nu vor izbuti. Prietenii noştri au hotărît să pună capăt situaţiei. Şi, să ştiţi, nu e fără legătură cu această problemă venirea oaspetelui nostru.

— Să dea Dumnezeu !

---

[1] Kamburis = cocoşat (gr.).

— Da, da, din anume indiscreții am tras o anumită concluzie. Nu insistați, nu sînt în măsură să vă spun.

. . . . . .

Într-un alt colț, un al doilea grup. Discută pe alte subiecte.

— Ce mai fac minerii dumitale, domnule Kalaritis ?

— Mănîncă minereu. I-am prevenit și am fost foarte clar : dacă mai întîi nu încetează greva, nu sînt dispus să primesc nici o propunere. „Nu discut cu teroriștii", le-am zis.

— Și ei ?

— Insistă. După aceea am declarat *lock-out*.

— Bravo !

— A trecut vremea comisiunilor, domnule Astreas. Dacă primesc o delegație de greviști înseamnă că pe jumătate capitulez. Înseamnă că accept existența asociațiilor fără capital, alături de capitalurile mele absolut private. Că, adică, consider legală dinamita pe care ei o pun la temelia întreprinderii mele.

— Și cît credeți că poate să dureze ?

— Nu prea mult, sper. „Oamenii" mei mi-au scris de acolo că femeile greviștilor au ieșit la cerșit. Nu cedez. A ceda înseamnă faliment.

— Ai mei, acum o lună, au încercat ceva asemănător. A fost de ajuns un foarte laconic bilețel la Siguranță. Acum cei mai vioi dintre ei contemplă albastrele țărmuri ale patriei de pe stîncile din Egee.

— Mă tem că v-a cuprins un entuziasm cam hazardat, intră în vorbă un al treilea. Căința e un leac pentru cine crede în Dumnezeu. Unii împlinesc și cîte douăzeci de ani pe insule, fără să se lepede de doctrinele lor subversive.

— Îi încurajează cei de-o teapă cu ei din afară.

— Asta e adevărat. Dar sper să le punem curînd capăt și ăstora.

— Cum „capăt" adică ? interveni un al patrulea. Să-i închidem pe toți pe insule ? Doamne ferește ! Mor toate mecanismele productive ale țării.

— Vom vedea. Deocamdată nu sînt în măsură să vă comunic nimic. Cred însă că ceva decisiv se coace... Nu spun unde...

Un zgomot de frîne se auzi jos. Alergară cu toţii pe balcon.

— Domnul Hariatis.

Creierul „estetic" al acestui bălţat „monument", ca să facă impresie, a sosit ultimul. A coborît din maşină, a întrebat care e intrarea şi, în sfîrşit — greşind mereu uşile — a pătruns în salonul mare. Senzaţie !

— Dar asta-i o minune ! strigă. Bravo ! Şi ce varietate cromatică... Ce confort. Ce ziceţi ? Are să-i placă oaspetelui nostru ?

— Fără doar şi poate ! făcură cu toţii.

— A, iată şi un acvariu ! Ce-i în el ? Un iepure şi o broască ţestoasă de uscat. O nebunie. Văd că toate sînt aranjate desăvîrşit. Denotă o fantezie excentrică. Exact ce trebuie.

Deodată adoptă un aer oficial.

— Domnilor, spuse solemn, o nouă pagină în viaţa noastră începe azi. Marea noastră protectoare, ţara către care se îndreaptă recunoştinţa naţională, ne trimite un nobil vlăstar al ei, care îşi va cheltui eforturile întru binele general. O nouă misiune, un nou veşmînt, o nouă speranţă. Nu trebuie să ne precupeţim cuvintele, nu trebuie să ne precupeţim nici chiar linguşirile, pentru a-i fi pe plac. Să nu uităm niciodată cine sîntem. Dacă nu ne veneau în ajutor, dacă întîrziau puţin, nici unul dintre noi n-ar fi aici prezent. De aceea le datorăm multe, domnilor, şi le vom rămîne datori pe veci. Mă întreb ce am mai putea să le oferim dacă nu rămînem în viaţă. Merită chiar să încetăm a exista ca eleni cîtă vreme putem exista ca oameni. Are cineva altă părere ? Şi independenţa noastră naţională ? Domnilor, să fim realişti. Independenţa naţională în lumea de astăzi este o noţiune cu totul depăşită şi inutilă.

— Da, da... Aşa e ! Bravo !

— Merită deci — şi nu ezit să o proclam — merită să pierdem o parte din independenţa noastră naţională, şi chiar toată independenţa, numai ca să ne păstrăm existenţa umană. Şi nu uitaţi că însuşi domnul vicepreşedinte a avut fraţheţea să o proclame viguros în faţa întregului Corp de reprezentanţi ai naţiunii.

— Da, da !... Bravo şi pentru domnul vicepreşedinte. Ura !

— Uraaaa ! răsună în toată sala şi urmară aplauze.

În clipa aceea, un domn, cel mai în vîrstă dintre toţi, care fusese tot timpul cam amorţit, se apropie de Hariatis şi îi zise încet :

— Domnule Hariatis... am să vă atrag atenţia asupra unui lucru : sala e decorată cu drapele americane din belşug. Şi pe bună dreptate. Nu credeţi însă — e părerea mea, nu ? dacă greşesc...

— Da, da, spuneţi, domnule Petsanis.

— Nu credeţi însă că, măcar simbolic, ar trebui să fie reprezentate şi culorile elene ?

Domnul Hariatis se entuziasmă.

— Vă mulţumesc, domnule Petsanis, că aţi ridicat această importantă problemă. Aveţi dreptate. Observaţi gloriosul stindard al prietenilor noştri. Veniţi mai aproape, domnule Kafouros, şi dumneavoastră, domnule Denaxas... apropiaţi-vă cu toţii. Observaţi. Dacă lăsăm deoparte partea de sus unde se află stelele, ce vă spune restul ? Nu este identic cu steagul nostru albastru-alb ? Ai zice că vechii strămoşi ai celor două popoare ştiau că avea să vină ziua cînd ne vom... hm... uni.

— Trăiască... strigă cineva dar fu întrerupt şi nu se mai înţelese continuarea. Asistenţa reluă strigătul şi aplauzele se transformară în vacarm.

De jos, nişte maşini negre şi lungi, parcă ar fi aşteptat anume aceste urale şi aplauze, răspunseră urletelor.

— A sosit !... strigară emoţionaţi toţi şi se rostogoliră pe scări să-i iasă înainte.

Mac îi zări din maşină, îmbrăcaţi în negru şi cu papioane, şi strîmbă din nas. „Ce mă fac eu cu atîţia chelneri ?“

— Ştiţi cu toţii englezeşte ?

— Pînă la ultimul.

— Bine.

Îşi adună cărnurile şi le coborî din automobil. Apoi întrebă cu un gest al mîinii încotro s-o ia. Ceilalţi crezură că le întinde mîna şi se grămădiră să i-o strîngă.

Mac mormăi în havană cîteva cuvinte ce semănau a scuipături şi porni. Imediat se revărsă în urma lui toată gloata aceea de parcă ar fi vrut să-l protejeze, să nu se atingă de pereţi. Sus se strînseră în faţa lui, îşi confecţionară un zîmbet pe care şi-l lipiră pe buze, lăsîndu-l acolo să se usuce.

— Cum vi se pare, *excelence ?* întrebă mieros Hariatis.

„*Excelence*". I-a plăcut. Era pentru prima dată că i se adresau aşa.

— Excelent, zise şi el.

Totul i se părea „excelent". Bun. Mai departe nu aveau ce să mai spună şi deschiseră sticlele. Umplură ochi nişte pahare înalte şi luară fiecare cîte unul. Înşfăcă şi domnul Hariatis două pahare, băgă unul în laba lui Mac, îl ridică pe al lui şi începu cu un uşor tremur în glas :

— Propun, zise, propun, prieteni, ca în această sublimă clipă, care înscrie un nou capitol de cinste în cartea marilor fapte, propun să bem pentru gloria şi măreţia... să bem pentru neclintita vigoare a lumii libere. Şi în sfîrşit să bem pentru sănătatea, fericirea şi împlinirea nobilelor ţeluri ale înaltului nostru prieten.

Se auziră paharele ciocnite la unison. Surîsul s-a şters pentru scurtă vreme, ca să se bea vinul, şi apoi şi-a reluat forma. Paharele s-au umplut din nou. Peste puţin, paharul gol s-a călătorit din mîna lui Mac şi i-a luat locul altul plin. Se lăsă linişte. De moarte. Toţi amuţiseră, cuprinşi de o pietate absolută.

— *Well*, zise Mac.

Nu-şi ridică paharul. Îi lăsă pe ceilalţi să ţină mîinile ridicate pînă le-au amorţit.

— *Well*, zise din nou Mac şi tuşi.

În sală nu se auzea nici musca.

— *Thanks*, completă.

Urechile celorlalţi aşteptau aţintite. Insistau să se adape de la sursele celei mai autentice retorici yankee, care s-a auzit vreodată în Elada. Mac ar fi trebuit să se oprească pe undeva pe acolo. Dar retorica este pasiunea tuturor analfabeţilor şi a gîngavilor. Aşa că şi Mac o luă la vale.

— *Well...*, zise din nou. Aici sînt multe pietre. Şi multe ape curgătoare. Nu-i prea bine. Sînt mai bune cele căzătoare. Dacă n-ai dintr-astea, faci un *wall-barrier*, şi apele se strîng, cad şi dau „electric". Faci atunci un sat, faci un *side* pentru polo şi faci şi o biserică, să intre într-însa popii greci şi să cînte pe nas. Trebuie însă tunşi puţin, căci put, put ca nişte cîini scăldaţi în ulei. Acuma... noi dăm dolari. De ce vă dăm dolari ? Pentru că vrem să ştim că atunci cînd vă bate la uşă dimineaţa lăptarul...

Mac se opri asudat, de parcă ar fi urcat cu piciorul într-o clopotniță. Era tot scăldat într-o sudoare unsuroasă. Duhnea ca o mezelărie. Așa sînt toți oratorii de soiul acesta. Îl trecu alt rînd de sudori. De nu l-ar fi stăpînit verva retorică, ar fi trebuit neapărat să se oprească, și chiar de la primul „*well*", ori de la primul „*thanks*". Dar zadarnică osteneală, nu ne dăm seama ce amețitoare băutură este un auditoriu cu gura căscată. Ce nebunească beție produce publicul atîrnat de buzele tale. Nu poți să reziști. Nu reziști nici măcar dacă mama te-a făcut surdo-mut... Începi să vorbești cu grimase, cu gesturi, cu gimnastică suedeză, cu ce-ți dă prin cap.

Prin urmare... Nu e deloc nemaipomenit că năvalnicul nostru Mac își duse volutele retorice pînă în pînzele albe.

— *Well*... iată, deci, toate acestea sînt *okey*. Și vor fi și mai *okey*. Căci America e aici și veghează. Și de-o vrea vreun bastard să strice „*the American Way of Life*", pentru asta mă aflu eu aici. Așa că, fiți liniștiți. Voi n-aveți pe aici negri. Avem noi. Să știți că înainte negrii erau băieți buni, aveam și eu cîțiva pe-acasă. Nici nu-i mușcau pe albi, necum să-l doboare pe președinte în alegeri sau să insulte sîngele de alb. Acum, ce i-o fi apucat? Cineva îi aține, încît insultă mereu sîngele alb. Sînt și niscai albi care zic că negrii sînt oameni. Ei, albii ăștia nu sînt albi. Vă spun eu!

Scoase o batistă cît o față de masă. Transpirase cumplit, de parcă tot timpul cărase numai saci de ciment. Dar de oprit nu se oprea. Nu-l lăsa inima. Lasă vreodată așa de ușor un orator improvizat un auditoriu gata pregătit?

De aceea și Mac flutură de vreo două ori enorma lui batistă și continuă:

— Voi aici aveți un guvern, nu? În regulă. Dar sînt mulți care zic: „Nu ne place guvernul ăsta". Cum așa? vă întreb. Te joci cu guvernul tău? Așteaptă numai și se face! De ce nu ai răbdare? Au să treacă patru ani și îl schimbi. Pui pe republicani. Ce urli ca turbatul? Zici: „nu-mi ajunge salariul". De ce n-așteptați patru ani ca să-i avem pe democrați.

Dar știu eu de ce: nu e vorba de salariu. Salariul îi ajunge. Dar lui îi trebuie bani în plus ca să cumpere cărți, ca să te cultivi. Cu asta, stop! Vezi un muncitor cu o carte în mînă? Pune-i-o pe foc! Cartea poate fi mai rea decît pușca. Și dacă ai să continui să ceri salariu, am să văd ci-

ne-mi eşti şi am să te aranjez eu cu trimiterea la un loc frumos de „vilegiatură“ *„Shi akum, domnilor, moultoumesck moult. Thanks.“*

Aplauze frenetice răsunară, acoperind ultimele cuvinte ale lui Mac. Şi apoi se repeziră cu toţii să-i apuce mîna asudată (şi apoi să se ducă undeva să se şteargă). Mac însă nu mai putea. Cărnurile sale colosale erau dărîmate de efort... Se prăbuşi în fotoliu şi trase o havană uriaşă. O cercetă o clipă, apoi o muşcă, scuipă capătul pe jos şi ceru foc. Toţi se repeziră cu flăcărui în mînă.

Mac aprinse, trase dintr-însa, închise ochii, gemu de fericire şi rămase nemişcat. Totuşi ceva nu-i era pe plac. Ceva îi lipsea, ceva îl muncea.

Nasul lui Hariatis simţi despre ce era vorba. Simţiră şi ceilalţi. Şi alergară. În colţ era o măsuţă. Luară de pe ea florile şi-mpreună o tîrîră triumfal să-şi pună Mac picioroangele pe ea. Acesta auzi fermecătorul zgomot, se înfioră, îi tremurară puţin guşile. Apoi picioarele lui căutară singure, orbeşte — ca doi căţeluşi grăsuni — găsiră masa, se urcară pe ea, se încrucişară şi rămaseră pe loc. Ceremonia luase sfîrşit. Comesenii puteau să se retragă. Oaspetele îşi aflase poziţia potrivită. Havana uitată într-o scrumieră îl tămîia evlavioasă. Mac adormise. Era dărîmat, epuizat de o otravă pe care o bea pentru prima oară. Se numea „efort spiritual“.

CAPITOLUL VIII

Îmbufnatele vampe reveniră în cabină, neconsolate, îndeosebi Margie. Ofiţerul îi plăcea la nebunie, chiar dacă schimbase cu el doar cîteva săgeţi. Toate acestea trec, trec cu dragostea... E de ajuns să-i atingi puţin şi lui inima. Ce

bine că ofițerul nu era unul dintre cei viteji. De-ar fi fost așa ceva, l-ar fi doborît, și ea n-ar mai fi avut ce iubi.

Ce oribile obiceiuri mai au elenii ! Uite, dacă acest frumos ofițer n-ar fi știut că vitejii sînt pedepsiți cu moartea, ar fi făcut totul să devină și el viteaz și așa ea l-ar fi iubit și mai mult.

În vreme ce lui Margie îi treceau prin minte toate aceste gînduri negre, Peggy își ciufulea părul în fața oglinzii, luînd diferite poze, cînd caraghioase, cînd sobre.

Într-o vreme se opri.

— Ei, Margie, îi zise prietenei, ce faci acolo ? Mesteci mucuri stinse ? Lasă, dragostea nu se vindecă niciodată cu nimic. Căci nu e *nimic*. E o idee, care însă ne provoacă durere, căci ni se bagă strîmb în inimă. Și nu există pensetă s-o scoată de-acolo. Are să se dizolve de la sine... ca toate metalele nenobile. Dar, stai o clipă. Înțelegi ceva ? Plecăm ! Uite, vaporul pleacă și ne lasă aici !

— Unde aici ? Sîntem pe vapor.

— Ai dreptate. Dar atunci de ce pleacă ?

Se cățără pe pat și scoase capul afară, pe hublou.

— Au înnebunit azi cu toții ? Căpitani, Elada, vapoare, mări !... Heei ! unde ne duceți ? Bandiților ! Căpitane ! Ești cel mai dulce purceluș ce mi-au văzut ochii ! Dar de ce faci nebuniile astea ? Alooo ! Nimic. Nimeni nu mă aude. La urma-urmei, ducă-se unde-o vrea. Mi-e totuna. Mai bine să nu-l împiedicăm. Poate că are intenții bune. Poate vrea să ne înece. De ce să-l împiedicăm ? Așa, mîine o să ne apară poza în toate cotidienele.

— Da, dar eu nu vreau...

— Nici eu. Dar n-avem altceva mai bun de făcut. Ai văzut ce-am pățit dacă n-am coborît imediat pe uscat ?

— Nu puteam, voiam să-l văd. Credeam că pînă la urmă, cu bunele noastre maniere...

— Dă-i încolo. Pentru ei, „bune maniere" înseamnă slujba : să stea ca de lemn, să supravegheze vasul și să nu dea atenție la două fete frumoase.

— Cine știe, poate s-ar fi îmblînzit pe urmă. Dar tu te-ai înfuriat și m-ai luat de-acolo.

— Și bine am făcut. Am văzut că nu ieșea nimic. Ofițerul ăsta al tău cu ochi negri e o nucă foarte tare, nu se sparge bine.

— Tocmai de aia...

— ...dar seacă pe dinăuntru. Aşa-s toate nucile seci. Se prefac a fi „tari".

— O fi, dar tu poţi să-mi spui unde mergem acuma ?

— Acuma... nicăieri. Ne-am oprit.

Într-adevăr, vaporul se opri din nou. Rămase ţintuit în loc. Nici înainte, nici înapoi.

— Căpitanul ăsta a înnebunit de propria lui frumuseţe şi se joacă, zise Peggy.

— Să cerem să vină un elicopter să ne ia.

— Unde să mergem ?

— Indiferent. Numai să plecăm din locurile unde căpitanii înnebunesc fără să aibă sifilis. Aici umbli pe stradă şi nu ştii la ce să te-aştepţi. Vezi un *boy :* e frumos, cu părul negru... Se îndrăgosteşte de tine. Şi-n loc să-ţi spună „cazi în braţele mele" (ca să-ţi dea ocazia să nu cazi), el îţi zice *I'm sorry... pleacă.* Şi-atunci ţie-ţi vine să-i cazi în braţe. Mi-e teamă de locurile astea. Aici ai zice că se-ncăpăţînează să facă mereu ceea ce cred ei că ţi-ar place. Nu fac ce nu-ţi place, ca să te enerveze şi să te apuce o minunată criză de nervi, indispensabilă pentru echilibrul unei femei.

— De acord. Dar văd că vaporul nostru o ia din loc iar.

— Încotro ?

— Spre mal.

— Ei, acum totul e clar. Căpitanul nostru face toate „ştrengăriile" astea pentru mine. Să mergem să-l găsim şi să i-o spunem de la obraz : „*Captain, I'm sorry...* Tot ce faci sînt tîmpenii". Şi apoi să plecăm mai indiferente decît statuile lor ruinate.

— Şi dacă n-o face pentru noi ?

— Nu se poate. N-are nici o altă raţiune să le facă. Un bărbat normal poate fi altul de la ţară la ţară. Un bărbat îndrăgostit însă e peste tot la fel. Adică o figură comică şi periculoasă.

Făcură drum întors către puntea fatală unde, de dimineaţă, un ofiţer le dăduse peste botişor. De departe văzură însă că în locul ofiţerului se afla acum o altă figură foarte profesională, foarte plicticoasă... într-atîta încît era în stare să strice buna dispoziţie pînă şi celui mai vesel clown. Cu toate acesta nu-l tratară prea aspru. Îl întrebară numai unde este ofiţerul. Unde, adică, era căpitanul care fusese aici

puţin înainte. Întrebarea era logică şi clară. Nu da nimănui prilej să întrebe cu atîta neobrăzare „ce voiau cu el".

— Asta ne priveşte pe noi, îi spuseră.

— Nu, zise acesta într-o engleză groaznică — acea engleză nesuferită pe care o vorbesc doar englezii — nu, *miss*. Asta mă priveşte mai ales pe mine. Prin urmare... ce treabă aveţi cu el ?

— Asta am să i-o spun numai lui.

— În situaţia în care se află el acuma nu poate să primească nici o explicaţie.

— Ce fel de situaţie ? Noi avem nevoie de el într-o problemă... de serviciu.

De serviciu ? Dar ce fac frumoasele *miss* ? De ce nu-i spun lui despre ce e vorba ? Ştiu ele oare ce-i în stare el să facă de dragul lor ?

— Cam ce ?

— Vedeţi maşina aceea neagră atîrnată în aer ? Ei bine, pot, pentru frumuseţea dumneavoastră, o pot lăsa să atîrne pînă mîine dimineaţă. Ajunge numai să vreţi.

Cît de deosebit era celălalt... care le-a gonit. „Ajunge să vreţi".

— Dar pe dumneavoastră, *mister*, cine vă comandă ? Nu superiorii dumneavoastră ?

— Fireşte... Dar e pe lume vreun superior mai înalt în grad decît femeia ?

Ce fanfaron ! Ce tip prefăcut şi fals !

— Bravo... îi zice Margie. Atunci vă ordon să-mi aduceţi imediat pe ofiţerul pe care vi l-am cerut.

— Bine, dar nu spuneaţi că aveţi nevoie de el într-o chestiune de serviciu ?

— De serviciu, dar eu sînt ciudată. Vreau să fiu servită de cineva care vorbeşte mai puţin.

— Hm... Acolo unde e el acuma, domnişoară, nu vorbeşte deloc. Dar nu-i adevărat că vorbea puţin. Ce a păţit, a păţit fiindcă vorbea mult. Prea mult.

— Dar ce-a păţit ? Ce-a păţit căpitanul meu ?

— Nu mai e căpitan. Şi cine îşi vrea binele şi doreşte să petreacă frumos în Elada, primul lucru pe care îl are de făcut e să nu caute să-l vadă pe ofiţerul acela.

— Puteţi să-mi spuneţi cum îl cheamă ?

— Cu plăcere : Aristomenis.

— O, cîte nume...

— Nu-s toate. Sînt doar jumătate. Adică numai unul. Cealaltă jumătate e „Tiniakos".

— Dar eu văd că numele mic e mai mare ca numele mare ! În fine. Puteţi să-mi scrieţi toate numele acestea pe o hîrtie ? E imposibil să le învăţ pe dinafară, chiar dac-aş face ocolul lumii pe o plută.

— Vi-l spun încă o dată : Aristomenis Tiniakos. E util să-l învăţaţi, ca să-l puteţi evita.

— Anistomeris... Şi unde-i acum Amistoremis acesta ? Ce nume îngrozitor !

— Acolo unde e trebuie să-l dăm uitării. Vă sfătuiesc să-l uitaţi şi dumneavoastră. Căci cei care insistă să-şi aducă aminte de el sînt în primejdie să fie şi ei uitaţi în vreo închisoare.

— Ascultă, domnule ! Ne spuneţi sau nu unde este ?

— Pentru că îmi sînteţi foarte simpatice, n-am să vă spun.

— Mie nu-mi sînteţi simpatic. Dar tot am să aflu !

— Sînteţi foarte inteligentă.

— Îmi pare rău că inteligenţa mea a decăzut în aşa hal, încît s-o remarcaţi pînă şi dumneavoastră.

„Deşteptul" n-a simţit nimic. A înţeles înţepătura mai tîrziu, cînd „sirenele" plecaseră. Şi a vrut să sloboadă pe urmele lor o înjurătură îngrozitoare, dar nu găsea nici una în limba străină şi-i veni să sfîşie galoanele ce abia căzuseră de pe umerii căpitanului pe ai lui.

— Ştiţi cu cine aţi stat de vorbă ? Ei ? Ei ? le strigă el de pe punte. Ştiţi voi cu cine aţi vorbit ?

Ele coborîseră.

— Nu ardem de curiozitate, îi aruncă dispreţuitor Margie.

— Aflaţi că... aţi vorbit cu comandantul acestui vas ! Uite ! Şi-şi arătă galoanele.

— Ce sărăcie ! zise Margie. Portarul de la Waldorf Astoria are mai multe.

Au coborît în salon să ia un whisky. Erau teribil de însetate. Margie bău şi începu din nou să viseze, foarte tragic. Ah... dacă ar fi vrut, dacă el ar fi vrut să se iubească. Iubirea lor ar fi intrat în istorie, alături de toate marile iubiri. Romeo şi Julieta, Laura şi Petrarca, Margie şi Aristolemis. Ce ocazie a pierdut istoria să se îmbogăţească ! Şi de

ce ? Din capriciul unui marinar. Peggy îi spuse cameristului că aveau nevoie de un *boy* să le transporte bagajele. Şi, dacă au vreun poliţist să li-l trimită, că o gînganie roşie, acolo sus, le-a zdruncinat nervii.

— Liniştiţi-vă, le zise cameristul şef. N-o să vă mai supere gîngania asta roşie.

— Cum aşa ?

— A fost arestat. Da, da. A fost arestat ofiţerul roşu. Ca şi mecanicul negru. Şi el a fost arestat. N-aţi aflat ?

— Aşa repede ?

— Aşa sîntem noi. Acţionăm fulgerător. Una, două, trei, *allez-vous, passe,* le-am şi pus brăţările.

— Le-aţi pus ? Cui le-aţi pus ? Au închis mai mulţi ? Dar asta nu-i drept ! Pe noi ne-a supărat numai unul. Hai !

— Unde, miss ?

— Să-i eliberăm pe nevinovaţi ! Unde-i ţin ?

— Pe puntea de la prova. Sub scripete. Se face curăţenie pe vapor, domnişoară. Ne curăţim.

— Mmmm... nu cred. Cumpăraţi aspiratoare electrice marca „Kelvinator". Garantate.

Se îndreptară în direcţia pe care le-o indicase cameristul. Din grabă, puţin a lipsit să nu cadă. În cele din urmă, conduse de zgomotul vinciului, ajunseră în locul unde erau ţinuţi sub supraveghere tulburătorii ordinii, în aşteptarea patrulei de poliţie a portului care să-i preia. Ajunse acolo, fetele făcură nişte ochi atît de mari, mai-mai să le iasă din orbite. Unul dintre deţinuţi era „căpitanul" lor. Şi încă legat, ca un tîlhar !

— Hallo ! strigară amîndouă. Ce faceţi voi acolo ? Cum arestaţi oamenii fără să întrebaţi ? Ce-aveţi cu el ?

„Sticleţii" împietriră.

— Bă, ce tot zice găinuşa asta ? întrebă unul pe ceilalţi. Ce spui, fă ? Ce-i tot dai cu *„this"* şi *„this" ?* Ăştia de aici nu sînt *„this"*. Sînt dintre cei ce au să-ţi reteze grumăjorul, hîrşti-hîrşti !

— *No !...* strigară iar, într-un glas, şi se repeziră să desfacă cătuşele.

— Aoleu !... Ajutor. Ne fură rebelii. Don' subofiţer ! Trag în noi ! Să le arestăm ?... Ce să facem ? Astea sînt turbate rău...

Auzind „don' subofițer", cel chemat veni în fugă ținîndu-și pălăria.

— Ardeți-le ! Puneți laba pe ele ! Ce dracu' ? V-ați speriat de niște fuste ?

— Parcă-s turbate, don' subofițer.

— De unde naiba au mai răsărit și astea ?

— Sînt niște gîște străine. Americance. Se vede treaba că pe drum încoace s-au îndulcit la respectivul și acuma vor să-l dezlege.

Subofițerul strigă spre punte, spre covertă.

— Americănește, băieți ! Știe careva puțin americănește ? Ia te uită, ce belea !

— Știe secundul, se auzi o voce.

— Știe ? Știi, bă ? Păi... zi-le că...

— Nu te obosi, făcu Aristomenis.

— Nu știi ?

— Știu foarte bine.

— Atunci, ce stai ?

— Cred că n-ai pretenția să-ți fac și pe translatorul.

— Gura ! șuieră paznicul.

Margie se repezi la el.

— Tu, porc în haine de om ! Îndrăznești să vorbești așa cu un căpitan !

— *Captain* ? Ăsta ? Să te strici de rîs și alta nu, băieți ! I-ascultă aici, iapă de lemn !

Cele două sirene începură deodată să strige către chei, unde se zărea, umblînd de colo-colo, profesorul lui Mac.

— Hei, *Sugar hair !*

— *Hallo !* strigă el de pe mal, înțelegînd că ceva nu era în ordine sus.

— Nebunele astea ne omoară !

Noul căpitan încercă să explice de pe punte cu o portavoce.

— Știți, *excelence...*

— Nu știu nimic. Ceea ce știu e că nici o labă murdară nu poate atinge o americancă ! Cine ești tu ?

— Noul căpitan...

— Intră înăuntru și așteaptă.

Căpitanul bombăni ceva și se băgă încovoiat în cabină. Căruntul porni spre covertă.

Între timp, patrula portului veni să-i preia pe arestaţi. Adevărata încăierare se dezlănţui abia atunci. Americancele se băgară între ei, lovind cu picioarele şi strigînd. Căruntul ridică mîinile, ţipînd *„all right, all right"*.

— Încă nu înţeleg, ce se întîmplă ? întrebă el.

— Am să-ţi spun eu... îl luă în primire Margie. Noi le ordonam să-l aresteze pe „roşul" acela nerușinat, care şi-a pus găitanele de comandant şi cînd colo ăştia l-au luat pe căpitan şi pe acest om de treabă, care e murdar.

Căruntul rîse.

— Asta era ? Ha, ha... Ei bine, murdarul ăsta e mai murdar decît pantofii pe care îi poartă. Cît despre căpitan, nu e căpitan. E un pui de căţea, un diavol „roşu", pe care bine au făcut *policemen*-ii că l-au arestat.

— Ei, îi strigă Margie, nu cred să te fi stropit şi pe tine cu băuturile astea spurcate ale lor, de te porţi ca un nebun !

— *I'm sorry*. Nu insista. Situaţia a fost clarificată. Am lămurit-o noi.

— Care voi ?

— Armatorul, poliţia. Şi dacă vrei să ştii, şi eu. Aşa că povestea e clară. Ce mai insişti ?

Margie se întoarse spre căpitanul ei.

— Asteromenis, îi zise, ce braşoave-s astea pe care le tot cîntă ăştia ? Au înnebunit ?

— Ce vreţi să ştiţi, domnişoară ? îi zise Tiniakos. Dacă sîntem „roşii" ? Mai întîi să vedem ce înţeleg prin cuvîntul „roşii" toate slugile astea înarmate şi cu şeful lor dezarmat.

— Am pistol ! spuse americanul.

— Cu atît mai rău pentru tine. Roşu ? Deci pentru toţi aceşti tipi, „roşu" e omul care are păreri, care are o ţară a lui, un glas al lui şi nu pe cel al stăpînului (*His master's voice*).

— Măsoară-ţi cuvintele, îi strigă subofiţerul. Măsoară-ţi, bă, cuvintele, că vezi pumnul ăsta ? Cît ai zice peşte, ţi-l vîr sub nas de-ţi dă borşul.

— Du-te de-aici, animal tîmpit !... se repezi la el Margie. Tu nu ştii ce a spus. Dragă *Sugar hair*, spune-mi tu : asta ce a spus acum Alistorenis înseamnă că e „roşu" ?

— Unu și cu unu fac doi : chiar asta înseamnă să fii „roșu".

— Fie și așa. Dar eu n-am să-i las să-l aresteze.

— Calci legea ! îi zise Căruntul.

— Știu.

— Da, dar ești în pericol să fii arestată și tu.

— Ce bine ar fi !

— Margie, ai înnebunit ?

— Am înnebunit. Și nu știu ce altceva aș putea face ca să fiu lîngă el.

— N-ai să fii lîngă el. Pe el au să-l arunce într-o celulă de la subsol, împreună cu alți ucigași. Și pe tine, într-una de la suprafață, cu niște tîrfe păduchioase. Care sînt mai mare scîrba, fiindcă își vînd trupul fără să plătească impozit !

— E adevărat tot ce spune ăla ? îl întrebă pe căpitan.

— Din nenorocire, așa e.

— Și atunci ce să fac ?

— Să-i lași să ne ia și să te duci la hotelul tău.

— Ai văzut ce cuminte vorbește ? îi zise Căruntul. Cu toate că-i „roșu", vorbește cuminte.

— Tu, ține-ți laudele pentru tine. Nu primesc aprecieri de la o dădacă de căței.

Căruntul se întoarse ca opărit spre ofițerul în civil.

— Luați-i imediat ! ordonă el. Și băgați-i la subsol ! La pivniță, adînc ! Să nu li se audă glasul !

— Vedeți cine vă e stăpînul ? zise mecanicul-șef. Să vă trăiască. Dar parcă voi sînteți mai de soi ?

— Gura ! Lua-v-ar dracu. Un bob zăbavă și ne socotim noi.

— Aș... Nu-ți face iluzii. Tot de la ăștia ai să primești ordine.

Patrula îi luă la mijloc. Convoiul porni.

— Hei !... le strigă Margie. Ascultați : dacă în douăzeci și patru de ore nu-i dați drumul căpitanului și omului acesta de treabă și murdar, eu mă urc pe Acropole și v-o dărîm.

— Ce-a zis asta, mă ? întrebă subofițerul pe un marinar.

— Cică o să pună foc Acropolei.

— Mă doare-n cot ! Ce, e moșia lu' moș' meu ?!

Alaiul coborî pe uscat. O autodubă întunecată la culoare îi luă și plecară.

— Și acum, du-te să cauți așa ceva și pentru mine, îi zise Margie Căruntului.

— O mașină ?

— Mașină, dric, căruța gunoierului... Ce-o fi...

CAPITOLUL IX

Toate acestea s-au întîmplat pe țărm, la punctul debarcării dulăilor americănești. Celelalte — în simandicoasa suburbie aristocratică. Puțin mai sus, însă, în casele mici din peninsula Piraiki, aerul elenic a rămas curat, necontaminat. Curțile miroseau a busuioc. O cingătoare nevăzută lega aici familiile, căscioarele. Erau chiar zile cînd legătura aceasta se strîngea și mai mult. La nunți sau la înmormîntări. Acolo, la vreme de doliu, se înnegreau pentru o vreme veșmintele celor care aveau moartea în casă. Dar inimile lor erau totdeauna negre.

Slujbași, navigatori, vînători ai unei bucăți de pîine și ai unei măsline erau cei mai mulți. Altădată plaiul acesta era pustiu. Însă acum se umpluse de viață... De dureri adînci și bucurii mărunte.

Doar cînd vuia orașul de jos de mînie, numai atunci se rostogolea și torentul acesta să-și spună și el cuvîntul. Aici, într-o casă curată, proaspăt văruită, locuia tușa Elpiniki, mama lui Tiniakos și, puțin mai la dreapta, chiar lîngă pini, mama mecanicului Pantazis Sorokos.

În dimineața aceea, cînd s-a zărit vaporul, încă în radă, mahalaua a ieșit la ferestre.

— Coană Elpiniki, căpităneaso ! Se vede !...

— Cine, sufletelule ?

— „Temistocle“ !

— Fie bine venit. Şi să-mi aducă bine sănătos flăcăul. Spuneţi-mi numai : e în bernă drapelul, ori e ridicat pînă sus ? Voi, care aveţi ochi buni, spuneţi-mi.

— Sus de tot, tuşică.

— Slavă Domnului. S-au întors sănătoşi. Îţi mulţumesc, Sfinte Nicolae.

Vaporul lăsă liniştit în urmă rada şi înaintă spre locul de ancorare. De acolo de sus totul părea sărbătoresc, ca de altfel de fiecare dată cînd acosta „Temistocle“. Adevărul e însă că viaţa îşi pierduse dulceaţa de demult. Se duseseră bucuria şi forfota pe care le stîrneau sosirile de altădată. Acum, o amorţeală zăcea în toate, o bănuială. Copoii se înmulţiseră şi adulmecau pe oriunde. Trebuia să-ţi ţii cu dinţii fiecare cuvînt, să-l chibzuieşti bine pînă să-l rosteşti.

Mamele se pregătiră şi de data asta să coboare în port. N-au decît să zică fiii : „Stai liniştită, mamă. Ce, adică, nu ştiu drumul ? Doar vin acasă şi te aflu eu acolo“. Hm... Vorbesc aşa fiindcă nu ştiu ce-i aceea o mamă. Dar e vreun fiu care să ştie ce-i aceea o mamă ? „Cum să nu fie ? Al meu !“ îţi va răspunde fiecare mamă.

Tuşa Elpiniki o luă şi azi pe drumul spre chei, acolo unde fumega „Temistocle“ din coşuri. Cum se mai deosebea între toate. Cunoştea pînă şi fumul. Ce noroc avusese mai demult... Odată, cînd cu o altă călătorie, să tot fie un an de atunci, abia încuiase şi se pregătea să pornească, sprijinită în baston, că dădu de o fată, o fată din vecini care o ajută... Şi de atunci s-au împrietenit. Cum de au legat prietenie ? Ei, iac-aşa ! De atunci, de cîte ori o vedea pe bătrînă, fata venea fuga să-i care cumpărăturile acasă, s-o sprijine. Bătrîna se zăpăci la început. Apoi începu să-i fie dor de ea.

— Să fii sănătoasă, fetiţă. Cum te cheamă ?

— Chloi.

— Frumos nume. Ai rude ?

— Am : mamă, tată, fraţi.

— Să-ţi trăiască. Ai logodnic ?

— Nu.

— O să fie norocos cel care-o fi să fie...

— Să-ţi duc eu toiagul, mătuşă ?

— Şi-n ce să mă sprijin, sufleţelule ? A, uitasem. Am aici mînuţa ta. A fluierat vaporul ?

— Nu. Acum vapoarele nu mai fluieră.

— Ai văzut, blestemaţii ? Ne-au amuţit şi vapoarele ! Pe toate le-au stricat !

De-ai fi întrebat-o, cine anume le făcuse pe toate, n-ar fi ştiut să-ţi spună. Credea că nişte oameni răi, fără frica lui Dumnezeu, s-au adunat cu toţii şi au hotărît să schimbe rînduiala lumii. Îi numea cu un cuvînt „blestemaţii". Dar cum arătau, nu ştia. Şi ce importanţă avea asta, dacă bătrîna n-avea puterea să facă să le vină mintea la cap ?! Nici măcar fiul ei, de care toţi ştiau cîte e în stare să facă, n-a putut să-i aranjeze aşa cum se cuvine.

— Umbli la şcoală, fata mea ? Ori ai terminat cu cartea ?

— Curînd, curînd, tuşică.

— Aveam o cumătră. Bună, nu pot să spun... de-a noastră, dar i s-a întunecat lumina ochilor. Vede totul ca prin ceaţă. Asta-i, cînd e să piardă omul lumea, îşi pierde mai întîi lumina ochilor.

— Ce pot face pentru dumneata, bunicuţă ?

— Stai departe ?

— Iacă, ceva mai sus.

— Poţi să-mi citeşti cîte o scrisoare ? Să-mi şi scrii vreun rînd ?

— Din toată inima, tuşică. Cînd vrei. Vrei acuma ?

— Să tîrguiesc întîi. Pe urmă să aprind vatra şi să pun de gătit...

— Pot să te ajut şi eu dacă vrei.

— Hai atunci. Îl ştii pe băiatul meu, pe Aristomenis ?

— N... nu.

Aşa începu corespondenţa.

•

Şi băiatul, Aristomenis, de o vreme încoace, era zăpăcit... Şi o tot întreba : „Măicuţă, cine-ţi scrie de-o vreme scrisorile, de sînt aşa gingaşe ? Ca o broderie. Ţi-ai luat alt secretar ? Ce-i cu tuşa Spiridoula ?" Şi bătrîna i-a răspuns :

— Scrie-i, fetiţă : „Mătuşa ta Spiridoula e sănătoasă şi-ţi trimite plecăciune. Numai că are vederea cam scurtă şi acum scrisorile mi le scrie o fată de la noi din mahala. O cheamă

Chloi. Dar de asta ţi-am mai scris, pare-mi-se... şi mi-ai spus că-ţi place. Uituc mai eşti !"

De cînd şi-a schimbat mama „secretarul", şi-a schimbat şi el scriitura. Acum scrisorile lui sînt o cadră fiecare. Şi cuvintele alese cu băgare de seamă. Iar la sfîrşit, după „măicuţă dulce, te sărut", apare şi un post-scriptum : „Salută din partea mea pe drăguţa vecinică şi asigur-o că, de cîte ori îi citesc scrisorile, îmi creşte dorul de ţară. Spune-i că e ca şi cum aş vedea-o sprijinită de pinii din Pireul nostru, ca o coloană elină, scrutînd largul..."

— Ce păcat că nu-l cunoşti, zise bătrîna. Ştii ce mîndreţe de flăcău e ? N-o spun numai eu...

— Ştiu.

— Cum ? Spun şi alţii ?

— Toţi spun...

— Vezi, chiar aşa mă aşteptam. Şi acum scrie : „Inimioara mea. Ochii mi s-au uscat de atîta privit spre mare. De la un timp nici nu mai deslușesc prea bine. De aceea fata îmi împrumută ochişorii ei. Termină anul acesta şi şcoala. Mă ajută şi la tîrguieli. Mi-a luat şi toiagul. Căci acuma eu, fiule, am în ce să mă sprijin. Te sărut, mama".

Lunile trec greu, însă. Scrisorile întîrzie. Au ştampile din porturi depărtate. Au miros de mare. „Scrisorile dumneavoastră sînt ca pescăruşii ce plutesc pe valuri împreună cu voi. Ce de lumi veţi fi văzut... În adevăr stau şi mă-ntreb : vă ajung numai doi ochi ? Dau cuvîntul acum mamei dumneavoastră". „Fiule... ce vînturi îţi poartă corabia tot mai departe ? Ah, vapoarele n-au inimă. Căci nici unul dintre ele n-a fost mamă. Schimb şi iar schimb florile din glastra ta. «Temistocle» nu mai vine. E adevărat, fiule, ce se zice ? Că Temistocle era, odinioară, un vechi corăbier de pe la noi, căpitan, cu ochi neînfricat, care a scufundat o flotă duşmană ? Şi că avea, zice-se, gura aurită şi multă minte, cu toate că s-a născut înainte de Cristos ? Uite, pe asta n-o cred. Cum putea să se nască înainte de Cristos şi să fie deştept şi cu ochii deschişi ? Se întîmplă pe lume asemenea minuni ? Eu una nu cred. De aceea aştept s-o aud din gura ta. Dacă ai să mi-o spui tu, ce să fac, biata de mine ? Deşi e păcat, am s-o cred."

Chloi scria totul aşa cum spunea bătrîna, nu voia să prefacă nimic. Voia ca înstrăinatul să trăiască iluzia că-şi aude

mama. El i-a şi spus-o : „Mamă... nu ştiu cum se face, de cînd îţi scrie Chloi scrisorile, mi se pare că vorbeşti tu. Mătuşa Spiridoula, biata de ea, nu vreau s-o amărăsc, dar... cîte scria nu erau nici ale tale, nici ale ei, îi tot dădea cu «afectuosule fiu»... «Mă aflu sănătoasă, ceea ce-ţi doresc şi domniei tale» şi cu «eu, maica ta». Ce să-ţi spun, mamă ! De cînd devenişeşi maică, îmi pierdusem mama. Bine că a venit Chloi şi mi-a dat-o înapoi. Acum te citesc şi-mi pare că eşti aievea lîngă mine. Numai că frumoasele mîini ce te zugrăvesc eu nu le-am cunoscut. Spune-le că le admir şi le sărut. Căci mi-au înapoiat măicuţa". „Domnişoară Chloi... E frumos ce-mi scrii despre pescăruşi. Din inimă, dumnezeiesc. Numai că... dar, în sfîrşit. Cît despre mirarea dumitale cum de-mi ajung doi ochi ca să văd o lume aşa de mare... îţi răspund că lumea nu-i mare în întindere, ci în înălţime. Şi în frumuseţe. Apoi... depinde şi cu ce ochi o priveşti. Din nefericire, eu văd lumea doar profesional. N-am vreme. Ah, să fi avut ochii dumitale feciorelnici ! Aş fi văzut lumea aşa cum merită. Pe cînd acum o văd aşa cum este. De-ai şti însă cîtă durere omenească există în porturi ! M-am îmbolnăvit să tot văd oameni sleiţi de putere. Dar de ce ţi le spun acum pe toate astea ? Ca să te întristez ? Iată că am reuşit. Te rog, domnişoară Chloi... Firește, îi ai şi pe ai dumitale, dar ai grijă puţintel... şi de măicuţa mea. Ai să faci asta ? Nu te supăra... dar se întîmplă că n-am pe nimeni altul pe lumea asta, pe nimeni. Numai pe măicuţa şi... în sfîrşit. Primeşte recunoştinţa aceluia pe care îl sugrumă strîmtoarea în lumea asta nemărginită. Cu profundă prietenie, Aristomenis Tiniakos".

— Tuşică, de unde sînteţi ? întrebă pe neaşteptate într-o zi Chloi.

— Păi... de pe-aici. Din Piraiki. Casa asta e casa părintească a bărbatului meu. Dacă sîntem de aici ? Da, de aici sîntem. Avem şi o căsuţă cu livadă şi vie, departe, la Salamina. N-am putere să mă duc s-o văd. Ah, şi e lîngă mare. Lume, lume... Să-ţi dau, fata mea, cheia, să te duci în vreo zi s-o vezi ? Mi se pare că s-a dărăpănat, aşa, părăsită. S-o cureţi de păianjeni, să uzi florile.

— Mulţumesc de încredere, mătuşă. Cum termin cu examenele, vin să mergem.

— Nu, cheia poţi s-o iei de pe-acum. Aşa, şi să trăieşti. Ai întrebat dacă sîntem de aici. Da, da, aşa e. Numai bunicul lui Aristomenis — Aristomenis îl chema şi pe el — venise din insula Tinos. Eu m-am născut la Kypseli. Într-o zi a venit la Atena, cu o sindrofie, tatăl lui Aristomenis al meu. O cruce de voinic ! La catul de jos al casei taică-meu avea cîrciumă. Era iubitor de petrecere. Şi vinul lui i-l lăuda toată Atena. Acuma, să fi fost vinul care-l trăgea pe răposatul... Cine ştie ? A venit o dată, şi a mai venit o dată. A şi băut cîte puţin. Nene Ahilleas, îi zice lui taică-meu, spune-mi mata, dacă trag acuma cu pistolul în tavan rănesc pe cineva ? Taică-meu l-a mirosit. «Potîrnichea», îi zice. «Şi pe urmă mi-o dai ?», îl întrebă. Tata s-a pus pe rîs. «Ce, mă, ai să iei o potîrniche rănită ?» El de colo : «Am s-o lecuiesc.» «Ei, atunci ia-o de pe acum — îi zice taica — fiindcă-i gata rănită. Nu mai strica glonţul degeaba.» Am schimbat inelele repede-repede, de parcă s-ar fi grăbit. Avea dreptate. S-a-mplinit anul şi l-am pierdut. A apucat numai de mi-a lăsat feciorul. Şi ce fecior ! Numai eu ştiu. Bucăţică ruptă taică-său. De parcă a scuipat el şi a răsărit copilul. Acuma, de, mă vezi bătrînă. Eh... Am fost tînără şi eu. Am rămas văduvă în floarea vîrstei. Şi n-am primit să-mi calce pragul alt bărbat. M-au cerut, mi-au făgăduit cîte şi mai cîte. «Lăsaţi-mă, le-am spus eu. Eu îl iubesc pe flăcăul care e în cer.» Li s-a urît, şi-au pierdut nădejdea, m-au lăsat. Şi de atunci am trăit cu copilul meu. M-au ajutat şi ai mei de acasă. Aveam nişte fraţi care mutau munţii din loc ca să mă ocrotească. Nimic nu mi-a lipsit. Dar au sărăcit repede cu toţii şi au plecat pe lumea cealaltă. Şi de-atunci toate au rămas pustii şi cernite. Au murit cu toţii. Casa mi s-a dărîmat şi pe locul acela s-a clădit şcoală. Tot e bine, fata mea... Tot e bine că n-au clădit poliţie ori închisoare...

Cu venirea lui Chloi, singurătatea bătrînei se despicase şi-ntr-însa intrase o lumină. N-avea altă treabă fata asta ? N-avea de citit ? Aş, de unde ? Dar s-a legat de bătrînă. Numai că lumea e rea la suflet. Să nu vadă surîs pe buzele celui de alături, să nu vadă că intră puţin soare într-o casă întunecoasă. Toţi au să dea fuga să zidească ferestrele, să închidă soarele pe dinafară.

Într-o dimineață, fata n-a mai venit. Bătrîna s-a învîrtit neliniștită toată ziua. S-a înserat, s-a luminat de ziuă; fata n-a venit.

A pornit atunci bătrîna pe străzi. Găsește casa, bate la ușă. Îi deschide una leat cu ea.

— Sănătate în casă, îi spuse. Aici șade una... una Chloi?

— Ședea. Ce ai cu ea?

— Dacă ședea, n-am nimic. Seară bună.

— Da' ce ai cu ea?

— Nimic. Înainte nu aveam ochi. Și vedeam cu ai ei. Acum am pierdut-o... Ei, ce să-i faci! Am să trăiesc iarăși fără ochi.

— Și un' te duci acum?

— Mă duc, coană, poate găsesc ochi. Mă duc să cer. Dar știu eu bine: n-au să-mi dea. Să fie cu iertăciune...

— Nu cumva ești coana Elpiniki, așa-ți zice?

— Da. Dar de ce...?

— Nimic. Am întrebat și eu. Seară bună.

— Sănătate.

Își luă toiagul, îl strînse în mînă dulce și cu încredere și se duse.

Următoarea scrisoare i-a scris-o fiului din nou coana Spiridoula. Răspunsul era plin de reproșuri. „Ce-i, măicuță, cu mîinile care-mi scriau scrisorile acelea frumoase? Cum de s-au făcut nevăzute? Și tu nu-mi spui nimic. Cui te-au lăsat? Citesc și nu-mi cred ochilor. Bine, ai pus-o iar pe tușa Spiridoula să scrie. Dar nu-mi spui ce e cu Chloi? A obosit, i s-a urît, sau s-a îndrăgostit de careva? Dintre toate, cel mai rău ar fi asta. Dea Domnul să mă-nșel... căci, cum să-ți spun, mamă, m-am obișnuit cu ea, m-am... Acum, că am pierdut-o, îmi dau seama. Și acum, mi-am amintit cine e. Da... E o fată subțirică, șatenă, cu ochi mari... mari și mirați. Trebuie să fie cea care șade la două colțuri mai sus de casa noastră, într-o curte micuță cu un pin înfoiat, care crește chiar deasupra acoperișului lor. Dar era așa de mică... Cînd o fi crescut, că acum e gata să termine școala? Mamă, scrie-mi neîntîrziat! Trebuie să afli ce e cu Chloi... Sînt neliniștit. Ce se întîmplă cu Chloi? N-aș fi crezut niciodată că o să te părăsească, să ne părăsească pe amîndoi, așa, și să plece. Să te duci și să dai de ea. Dojenește-o din partea

mea. Și adaugă pe deasupra și din a mea. Nu mă așteptam — spune-i — niciodată să ne facă una ca asta. Lumea întreagă — spune-i — să se fi jurat, și eu tot n-aș fi crezut-o. Așa să-i spui. Și dacă, la urma urmei, nu vrea, zi-i că poate are ceva cu mine... dar pe măicuța mea de ce a lăsat-o singurică ? Și acum ce-o să se facă măicuța ? Cum o să mai vadă fără ochi ? Să iei, mamă, scrisoarea asta și să i-o dai s-o citească. Poate așa să înțeleagă ce rău ne-a făcut la amîndoi și să se întoarcă. Nu știu, spune și tu, cum altfel să i-o spun că trebuie neapărat, neapărat, să vină înapoi. Nu știe ce va să zică o mamă singură. Ce va să zică un suflet singuratic pe mare... ce va să zică străinătate... Dar mai bine nu-i spune nimic. Ea a cîntărit bine totul. Și apoi a plecat. Răbdare, mamă. Poate să fiu în curînd lîngă tine. Te sărut cu amărăciune, fiul tău Aristomenis".

Zis și făcut. „Să fiu în curînd lîngă tine". Și iată că acum s-a arătat și vaporul. Își luă din nou toiagul din cui... Fata care o sprijinea a dispărut. Își luă deci toiagul și porni să coboare în vale. Înainte încă să ajungă în port începu să întrebe.

— Unde-i „Temistocle", fiule ?

— Drept înainte. Ai să-i zărești coșul.

— Da', a acostat ?

— Ehe, de mult.

Se duse la celălalt chei. „Temistocle" însă, nicăieri.

— Unde-i „Temistocle", fiule, întrebă din nou.

— Acuma întrebi ? A murit.

— Cînd ?

— Să tot fie vreo două mii de ani...

— Nerușinatule ! Nu ți-e milă să-ți bați joc de o femeie bătrînă ? Blestemat să fii !

Mai jos dădu de un om milos.

— Pe aici, îi zise, coniță... și o luă de mînă. Iată, pe aici e. Uite. Ia, ăsta-i... Dar nu te apropia prea mult.

— De ce ?

— Cum vezi, e înconjurat de poliție. Nu știu de ce.

— Să vă spun eu, zice unul între două vîrste, cu înfățișare de om al portului. Avem „turiști". Mulți...

— Nu văd pe nimeni.

— A întîrziat vaporul și pe drum turiștii s-au făcut din oameni cîini. „Metempsihoză", cum se zice...

— Vorbeşti prostii.

— Supără-te pe cei care le fac. Nu-i vezi ? Patruzeci de cîini. I-au trimis stăpînii să înveţe puţină arheologie, că ei sînt prea ocupaţi cu „bişniţe".

— Lasă-te, omule, de glume. Ai puţin respect pentru bătrînica asta care a venit să-şi vadă fiul.

— De ce ? Ce a păţit fiul ei ? Cine e ?

— Secundul, zise bătrîna.

— Secundul ? Dacă e secundul, măicuţă, nu-l aştepta.

— De ce ? S-a dus acasă ?

— L-au dus. Nu ştiu unde...

— Cine ?

— Sst !... Poliţia.

Bătrîna începu să se tînguie. Omul care o adusese pînă acolo o consolă :

— Nu te speria, coană. E vreo neînţelegere la mijloc. Or să-l lase liber.

— Dar de ce l-au arestat ? Nu cumva ştii, fiule ? De ce ? Ce a făcut ?

— Ceva rău de tot, bunico : a încercat să scape nişte poliţişti de-o baie în apă fierbinte.

Omul se înfurie.

— Nu e momentul potrivit pentru glume ! îi zise. Nu vezi cît suferă biata femeie ?

— Eu glumesc ? Eu spun adevărul. Dacă găseşti că e „glumă", rîzi degeaba... Iartă-mă.

Între timp cîinii au fost încărcaţi în maşinile negre, au plecat, şi locul s-a eliberat. Se rupse şi cordonul poliţienesc.

Bătrîna izbuti să ajungă pînă la pasarelă. Un marinar care o cunoştea alergă s-o oprească.

— Măicuţă ! îi zise. Hei, un' te duci ? Nu te duce.

— Pe vasul băiatului meu să nu mă duc ? Ce vorbeşti tu ?

— Eu ţi-o spun pentru binele dumitale. Dacă n-asculţi, ce să-ţi fac eu. Oricum, îţi spun : o să ai încurcături. Acuma dacă vrei, dă-i înainte. Eu m-am spălat pe mîini.

Dar bătrîna nu apucă să ajungă la mijlocul pasarelei. Un fluier se auzi de pe punte, răsunînd isteric.

— Heeei... Unde o duci, bă, pe ciuma asta ?

— Nu e ciumă. Şi pe urmă... nu „o duc". Se duce singură.

— Pe cine caută ? Nu ştie că e interzis ?

— Îl caută pe... Adică pe Tiniakos îl caută, na...

— Şi mai spui că nu e ciumă ? Arunc-o repede în mare ! Auzi ? Ce mai stai ?

Marinarul năduşi. O privi pe bătrînă... apoi marea... Apoi se întoarse hotărît spre noul căpitan.

— Căpitane, îi zise, iertăciune. Nu găseşti pe altcineva pentru treaba asta ?

— Cum ? Refuzi să-ţi faci datoria ?

— Datorie e asta, să înec bătrîne ? E mamă...

— Măăă ! Asta e mamă ? Asta-i căţea.

— Eu văd că e mamă.

— Arunc-o jos !

— Căpitane, ţi-am mai spus. Trimite pe altcineva. Pe vreun erou. Eu la treburi de astea sînt foarte laş. Să ştii...

— Vrei să cobor eu ?

Atunci începu să ţipe bătrîna.

— Coboară, mă. Lasă-l, fiule, să coboare, îi spuse marinarului. Coboară, voinicosule ! Vino. Ridică mîna asupra mea ! Să te faci de minunea lumii !

— Aşa ? Stai că-ţi arăt eu !

Îşi puse chipiul şi se repezi pe scări. Între timp marinarul căuta s-o coboare pe bătrînă cu binişorul. Ştia cu ce ticălos avea de-a face. Dar nu mai apucă. Căpitanul îi ajunse puţin înainte ca bătrîna să păşească pe uscat. O apucă de păr şi de ceafă, şi, spurcînd-o cu înjurăturile cele mai murdare, o aruncă ca pe un lucru neînsufleţit pe chei. Bătrîna se clătină, căzu. Îi scăpă şi bastonul din mînă şi se rostogoli în mare.

Atunci de pe mal se ridicară strigăte furioase şi huiduieli. Mulţimea se năpusti spre el. „Eroul" o băgase pe mînecă.

— Patrulă ! strigă el. Căpitănia portului ! Hei, marinari ! Vira pasarela !

În clipa aceea o fată ce sosea de departe cu părul vîlvoi dădu un ţipăt. Mulţimea se trase la o parte.

— Coană Elpiniki... strigă fata. Mamă !

Alergă și o îmbrățișă. Cîțiva apucaseră s-o scoată din apă. Fata o scutură de țărînă. O sprijini de ea, apoi se întoarse spre mulțime.

— Cine a făcut asta ? întrebă îngrozită. Cine ?

— Ia, pocitania de colo, îi spuseră. Maimuțoiul acela care stă pe punte.

— Și mai are și galoane ?

— Păi altfel cum l-ai deosebi că e un căcăcios ? Bă, mucii societății ! De ce ai ridicat pasarela, bă ? Te caută domnișoara să te admire. Zice că-i placi mult. E moartă după eroi. Huooo !

De la Căpitănia portului se puse în mișcare o patrulă. De pe străzile din jur răsăriră niște sticleți.

— Fraților... împrăștiați-vă, strigară cei adunați. Ne bagă la apă și pe noi. Domnișoară... pentru binele dumitale, ia-o pe bătrînică și duceți-vă. Iute !

Patrula nu arăta prea grăbită. S-au grăbit sticleții, dar n-au găsit pe nimeni să afle ce și cum.

— Ce s-a-ntîmplat mă, aici ? întrebă un gradat pe niște marinari de pe vaporul de alături. (Căpitanul socotise mai cuminte să dispară). Marinarii căscau gura uitîndu-se piezîș la soare.

— Vorbiți, mă ! Nu cumva s-a lăsat cu vreun accident ?

— Cum să nu ! O barcă pe valuri.

— Și s-a adunat așa o mulțime ?

— Păi... E puțin lucru, dom'le, să vezi o barcă pe valuri ?

— Ia vorbește, bă, mai serios. Auzi ? Aici stai de vorbă cu poliția !

— Poliția ? Și de ce n-ați spus de la început, să fim serioși.

— Fiți acum. Ziceți. Cum a fost ?

— Noi nu știm. Noi chiar acuma am urcat din cală. Chiar în clipa cînd soseați și voi. Prin urmare... ioc informații.

— Bine. Aveți noroc.

— Știm. Noi sîntem băieți norocoși, că avem talismane cu lemn.

Copoii au simţit că oamenii aceia murdari şi ponosiţi îi luaseră peste picior şi au hotărît să se îndepărteze. Între timp patrula constată că nu era nimic şi se întoarse la Căpitănia portului.

Cum au ajuns pe prima ulicioară, bătrîna se sprijini de un zid, îi luă fetei capul în mîini şi începu s-o sărute. S-o sărute şi s-o umple de lacrimi.

— De ce m-ai părăsit, lumina mea ? Unde ai dispărut ? Dar acum nu mă mai tem... Ai văzut ? Te-am găsit chiar atunci cînd am rămas fără toiag. Blestematul ! L-ai văzut ? Să fi fost Aristomenis al meu aici, îi arăta el lui. Dar a şters-o repede băiatul. A fugit la maică-sa. Hai acasă.

Fata încremeni.

— Mamă... îi zise. Bine, dar tu nu ştii nimic ? Toată mahalaua vorbeşte : pe Aristomenis l-au arestat. De asta am sărit pe fereastră şi am venit

— Ai sărit ?

— Da. Mă ţineau închisă. Mă ameninţau. Mi-au interzis să mai calc în casa voastră.

— De ce ? Ce are casa noastră ? Rîie ?

— Din pricina politicii. Dacă vrei să ştii, ai mei s-au bucurat că l-au arestat.

— Auzi colo, cîinoşenie. Dar eu nu cred că l-au arestat. Sînt zvonuri. Au mai fost şi altădată.

— Nu, mătuşică. E adevărat, l-au arestat. Pentru că, cică, a vărsat apă fierbinte peste poliţişti. Eu nu cred.

— Meritau. Dar nici eu nu cred. Băiatul meu n-ar face rău nici unei furnici.

— Uite, de asta, cică, i-au făcut cîte i-au făcut. Aşa zice mahalaua.

Bătrîna se opri.

— Vorbeşti serios, fetiţo ? L-au arestat ? Mi-au spus-o şi alţii şi eu nu i-am crezut. Atunci ce să facem ? Eu nu mai ştiu.

— Să mergem să dăm de el !

— Unde ?

— La Poliţie.

— Or să mă sfîşie, ştiu. Or să mă dea în brînci şi acolo pe scări. Dar să mergem ! Sînt doar mama lui Tiniakos !

CAPITOLUL X

De multe ori, şi în unele locuri, ceea ce se cheamă „libertate" este, pentru unii, complet necunoscută ca noţiune. Dar chiar şi cuvîntul trece prin fel şi fel de peripeţii, aşa încît e în primejdie adesea să fie distrus şi ca noţiune, şi ca termen. Sînt indivizi dincolo de Ocean care cred că libertatea nu e pentru toţi indispensabilă şi că a-i lipsi pe alţii de ea nu constituie o crimă, nici un delict (nici măcar o poznă).

De exemplu, simpaticul nostru domn Mac are o opinie foarte confuză despre ceea ce numim „libertate". El n-a avut nevoie de ea niciodată. Aşa că ţi-o poate lua fără să-şi dea seama că ţi-a luat-o. El ştie bunăoară că „Liberty" sînt modelele unor transatlantice care au contribuit la cîştigarea războiului în Pacific. Mai ştie bine că după război au fost vîndute în chip de vase de marfă micilor „aliaţi", ca să-i ajute să înece şi pe marinarii care scăpaseră teferi din război. Iată de ce atunci cînd cele două prietene ale noastre, a doua zi după sosirea lui, l-au chemat la telefon şi i-au zis că doi oameni şi-au pierdut *liberty*, el le-a zis să o caute. Şi dacă n-o vor găsi să-i telefoneze din nou.

— Dar cum s-o găsească, Mac, dacă le-au luat-o ? Ai înţeles ?

— Cum ? Care neisprăvit a făcut aşa ceva ? Sînt americani ? Să-i anunţaţi să le-o dea imediat înapoi ! Nu e permis ca americanii să ia lucruri străine.

— Nu e vorba de un „lucru", Mac.

— Atunci ce vă pasă ? Costă mult ?

— Foarte, Mac. E fără preţ.

— Vorbeşti prostii. *Liberties* n-au fost niciodată scumpe. Cîte bucăţi sînt ?

— Ce „bucăţi ?

— Drace, vapoare ! Cîte bucăţi sînt ?

— O, Mac. Nu e vorba de vapoare. E altceva. E un lucru... putem să venim să-ţi explicăm mai bine cum şi ce fel ?

— *O.K.* În jumătate de oră va trece un Chrysler negru să vă ia. Aruncaţi-vă-ntr-însul şi veniţi.

Peste puţin, o maşină *Chrysler* s-a dus şi s-a întors. Mac le aştepta băgat într-un sac galben, ceva între cămaşă de noapte şi sutană de bonz.

— *Hallo !* le strigă. Ce noutăţi ? Şi le-a învăluit într-o plapumă groasă de mătase şi osînză. Ce luaţi ?

— Martini, Mac, zise Peggy. N-am mai văzut un bărbat din ziua cînd te-am pierdut pe tine. De aceea am pierdut frîul. Am devenit nesătulă.

— Spuneţi-mi ce e cu „lucrul" acela ciudat pe care l-aţi pierdut. Şi de ce — dacă nu e un vapor — se cheamă *Liberty ?*

— Mac, dacă ai să continui să vorbeşti cum vorbeşti, n-o să putem s-o mai scoatem la capăt niciodată, spuse Margie. Lasă-mă să-ţi explic mai bine altfel.

— Zi cum vrei. Plătesc cît face.

— Mulţumesc, Mac.

— Sînt buni *boys* cei ce au pierdut-o ?

— Mai buni nici că se poate.

— Atunci nu vă faceţi griji. Totul se aranjează.

— Pune-te în locul lor, Mac. Îşi vedeau de treabă. Dar treaba lor are de-a face cu apă fierbinte. Treci tu pe acolo. Sînt de acord că treaba ta nu suferă amînare. Dar treaba ta nu e şi să te superi dacă celălalt îţi zice *„I'm sorry*, dă-te puţin mai încolo, ca să nu te ude apa mea fierbinte". Nu e aşa, Mac ?

— Bine. Mai departe.

— Ei bine, asta au spus băieţii şi *policemen*-ii au pus mîna pe ei şi i-au aruncat într-o închisoare adîncă-adîncă. Şi nici nu mai ştim ce s-a ales de ei.

— Stai. Cine erau cei ce lucrau cu apă fierbinte ?

— Băieţii. Marinarii de care îţi vorbim.

— Şi ceilalţi, care treceau pe sub apa fierbinte, ce erau ?

— Poliţişti.

— Stop. Nu mai e nevoie să continuăm. Au dreptate poliţiştii.

— Se vede că n-ai înţeles, fiindcă nu ţi-am explicat bine.

— Da de unde ! Cît de bine o să-mi explici, Margie, poliţia tot are să aibă dreptate. Nu se poate ca poliţia să n-aibă dreptate. Aşa sînt poliţiile. Au fost făcute ca să aibă dreptate întotdeauna. Şi-ţi spun asta, s-o ştii şi să te păzeşti.

Cine spune : „poliția nu are dreptate“ e anarhist și nebun. Prietenii tăi sînt așa ceva ?

— Nu. Au spus numai „nu treceți“.

— Cui i-au spus ? Poliției ?

— Da.

— Treaba e cît se poate de limpede. Prietenii tăi sînt roșii. Nimeni nu are dreptul să-i zică unui *policeman* „nu trece“. Și nu e corect ca tu să te plîngi. Poliția e făcută ca să-ți zică „e interzis“. Și toate interdicțiile, ca să știi, de ei sînt înființate. Și ei le aplică. Nu orice haimana. *I'm sorry*, fetelor. Nu pot face nimic... Whisky ?

— Otravă... Ai ?

— Ia te uită...

— E îndrăgostită, Mac, zise Peggy.

— De cine ?

— De unul dintre cei cu apa fierbinte.

— Și de ce nu s-a îndrăgostit de un polițist. A greșit.

— De acord. Dar, vezi tu, greșelile sînt pe lume ca să le facă îndrăgostiții.

— Nu trebuia.

— Fac ei și altele ce n-ar trebui.

— Îndrăgostiții... îndrăgostiții. Tîmpenii. Îndrăgostiții sau să se îndrăgostească de cine trebuie, sau să nu se îndrăgostească deloc.

— Ce ușor i se pare totul unuia care habar n-are ce e dragostea.

— De mine vorbești ? De mine ? Ca să știi, eu, așa cum mă vezi, am plătit pentru o fată din Sumatra două mii de dolari. Nu e dragoste asta ?

— Nu !

— *I'm sorry*. Atunci nu știi ce e dragostea.

— Nu știu ? *Nu știam*. Acum știu.

— Ce e, dacă știi ?

— Că ție, Mac, nici prin cap nu-ți trece ce-i aceea dragoste.

— Mie ? *Just a minute*. Băgă mîna într-un sertăraș și de acolo scoase un carnețel cu legătură de aur.

— Nu știu, zici ? Vedeți asta ? Na ! Uitați-vă la el !

— Uf... Poftim, ne-am uitat.

— Ei bine, ceea ce ați văzut și nu vreți să vă uitați e o listă de două sute de fete.

— Cumpărate ?...

— Ce-ţi fi vrînd să fie ? Dăruite ? Ascultaţi-mă pe mine. Fetele dăruite nu fac nici un cent. Eu ştiu ce e viaţa.

— Vorbim limbi deosebite, Mac. Mai bine lasă, nu-i chip să ne înţelegem. Haidem, Peggy !

— Heeei !... Încotro aşa de repede ? De ce mă aflu eu aici ? Ca să vă amărăsc inimioara ? Nu. Dar voi mi-aţi amărît-o. Tocmai azi, cînd mi-am închis cataracta.

— Ce ai închis ? Ţi-ai făcut operaţie ? Bravo !

— Peggy, nu te juca aşa cu Mac !

— Tu ţi-ai închis o cataractă şi te doare. Lui Margie i-au închis un coşcogea *boy*. Şi vrei să n-o doară ?

— S-o doară. O împiedică cineva s-o doară ? La noi totul e liber.

Margie îl privi cu scîrbă. Mac căzu pe gînduri.

— O clipă, le zise. *Boy*-ul ăsta e „roşu" ? Da sau nu ?

— Este, spuse Peggy.

— Atunci Margie nu trebuie să sufere.

— Dar, Mac, durerea asta e în afara voinţei ei.

— Leacul durerii depinde însă de voinţa ei. Aşa e ?

— Nu ! strigă Margie.

Mac privi către Peggy ca un viţel uluit, de parcă îi cerea ei o lămurire.

— *Well*... Atunci să bem, zise în cele din urmă. Cînd un *business* nu se poate face, atunci bei şi se aranjează.

— *Business* ? Asta nu-i *business*, Mac !

— Toate sînt *business*, Peggy. Acum *business*-ul lui Margie s-a cam stricat, nu ?

— Vezi bine.

— Ei, mai bem un păhărel şi se aranjează. Margie... Tu ce vrei ? Să iasă băiatul afară ? Are să iasă.

— Scoate-l !

— Stai... zici să-l scot. În regulă. Dar dacă îl scot pe gratis, ce *business* mai e şi ăsta ?

— Îţi plătesc !

— Stai liniştită. Bagă-ţi dolarii înapoi în poşetă. Pot să cumpăr toate închisorile din lume şi să le fac terenuri de *base-ball*. Dar asta n-ar fi bine. Mac socoteşte bine. Şi Mac găseşte că închisorile trebuie să rămînă la locul lor.

— Uf... unde mai vrei să ajungi ?

— Bagă-ţi dolarii în poşetă. Acolo vreau să ajung.

— Şi *business*-urile ?

— *Business*-urile... Păi asta vreau să fac. Dar tu nu mă laşi. Vă întreb, fetelor : de ce sînt aici americanii ? Pentru *business*, nu ? Bine. Şi cine le strică *business*-urile ? „Roşii". Care e treaba americanilor ? Să-i strice pe cine le strică *business*-urile. Aşa-i ? Ei bine, ăsta-i cel mai bun *business*. Margie... îmi ceri un „roşu". Bine, îl ai. Tu ce-mi dai ?

— Ce să-ţi dau, Mac ?

— Nimic să nu-mi dai. Ai să mai şi primeşti pe deasupra. Ai să-mi scoţi un „roşu" din circulaţie.

Peggy se înfurie.

— Mac, ai înnebunit ? Cum să-l ucidă pe omul pe care-l iubeşte ?

— Am spus eu aşa ceva, Margie ? întrebă Mac. Spune şi tu Peggy, am spus eu aşa ceva ?

— Oh... Nici nu mai ştiu ce ai spus, Mac. Vorbeşti aşa de încîlcit... şi lucrurile sînt aşa de clare.

— Nu sînt deloc clare, Margie. Şi niciodată nu vor fi clare lucrurile, dacă e amestecat şi un „roşu".

— La urma urmei, ce vrei ? Poţi să-mi spui ce vrei ?

— Eu ? Nu vreau nimica. Tu ai venit să-mi ceri un *boy* „roşu". *O.K.* Ia-ţi *boy*-ul. Mie dă-mi-l pe *„roşu"*.

— Mac... M-ai făcut *knock-out*... şi eu nici nu ştiu ce vrei. Cum să fac dintr-un om două bucăţi şi să luăm fiecare cîte una ?

— Margie... Sînt un jucător lent. Ţi-am mai spus : *„slowly"*. Eu n-am să iau nimic. Am să-ţi dau amîndouă bucăţile. Dar tu ai să omori singură pe una dintre ele. Ia-ţi *boy*-ul, culcă-te cu el, fă ce vrei. Dar ucide într-însul microbul roşu. Acesta e *business*-ul nostru. Te prinzi ?

— Bine. Dar eu nici nu cunosc microbii roşii ca să-i pot deosebi şi să-i omor.

Mac bău şi rîse.

— Ameţeşte-l, vrăjeşte-l... ia-i minţile. Acolo sînt microbii roşii. Nu trebuie să-l omori. Cîştigă-l, şi microbii vor muri de la sine. Microbii aceştia se omoară cu dolari. Cîndva ai vrut să cumperi un grăsan pe nume Mac. Mac n-a primit. Dolarii însă ţi-au rămas. Inveşteşte-i pe toţi în *business*. Umple-l de dolari pe *boy*-ul tău. Aştia ucid microbii cei roşii.

Apucă o cutie şi scoase o havană uriaşă.

— Ce vrei să faci, Mac ? îl întrebă Margie.

— Să sărbătoresc înţelegerea noastră. Luaţi şi voi cîte un păhărel. *Skoal !* Acordul e încheiat. Mîine mergem să-l scoatem pe *boy*.

*
* *

Aranjamentul a fost perfect, angrenajele unse cu ulei american şi-au făcut treaba. Dar combinaţia a eşuat. Deţinuţii au refuzat să fie eliberaţi prin intervenţia străinilor.

— Ceea ce am făcut, a întrebat Tiniakos, se pedepseşte de către legile elene, da sau nu ?

— Se pedepseşte.

— Atunci ce se amestecă legile americane ? Aici trebuie să rămînă stăpîn întreg sufletul grecesc.

Mac află de întîmplare şi mai-mai să-l lovească damblaua. Se apucă imediat de pîntec, nu cumva să-i explodeze. Era prea din cale-afară. Ştia : grecii nu sînt proşti. De ce atunci aceştia doi fac prostii aşa de mari ? Dădu să pună mîna pe telefon să întrebe. Dar a fost imposibil. Îmbuibarea şi uluirea îl paralizaseră. Din fericire, degetul lui nimeri un buton şi apăsă. Sosi Căruntul, fîlfîind din mîini ca din aripi moarte. Şi pe el îl doborîse uluirea.

La o privire congestionată a lui Mac apucă telefonul în braţe şi-l duse lîngă stăpîn. Apoi căută un număr. Mac duse receptorul la ureche.

— Alo !... gîfîi el. Heei ! ! E pe acolo vreunul care n-a înnebunit încă ? Vreau să-i spun două cuvinte. Ce ? Cu toţii ? Nebuni ? Ai zis cu mintea întreagă ? Nebuni, sau cu mintea întreagă ? Cum ? Ce ordon ? Eşti „stupid". Închide. Nu ordon nimic. Dă-mi închisoarea. Heeei ! Ia ascultaţi ! E frumos acolo ? Bine ? Pentru cine ? Pentru tine. Eşti deţinut ? Director ? Atunci, ce fel de *fine* îmi spui, dobitocule ? Şterge-o de-aici ! Pe mine mă interesează să aflu cum o duc deţinuţii. Cum ? Şi *fine*, şi cîineşte ? Ce cîntec mai e şi ăsta ?

— Să vă explic, sir... interveni Căruntul. E drept să fie aşa. Fiindcă deţinuţii sînt de două feluri : „roşii" şi *criminals*.

— Ha, ha, ha. Şi care din ei o duc mai bine?
— *Criminals...*
— Foarte bine. Şi ceilalţi?
— Cîineşte. Ba mai rău.
— Asta-i şi mai bine. Cîineşte. Dar atunci, feciorii ăştia de căţea de ce preferă închisoarea în locul libertăţii? De ce? Poţi să-mi spui? Cum? Ce ai zis? Că libertatea mea e murdară? Pune mîna pe ei! Adînc. Mai adînc! Cum? Nu se poate mai adînc? Atunci afarăăă! Afară!

Receptorul se legăna ca o pasăre moartă atîrnată într-o gheară. Mintea lui Mac se blocă, se defectă. Ia uite colo! Altora le vinzi libertatea, ori vaporul, ori celălalt... lucru care se cheamă tot „libertate". Le vinzi pe amîndouă şi ei aleargă să le cumpere. Şi ăstora le-o dai pe degeaba şi o aruncă. Sînt unii la Chicago, care şi-au vîndut casa, nevasta şi sera ca să scape. Şi ăstora le-a dat tot, fără să plătească nici un cent găurit. Şi nu vor să iasă. Nu vor, ticăloşii! Feciori de curvă! Nu vor! Chiar Mac a plătit anul trecut la Broadway douăzeci de mii pentru un gangster. Îi trebuia unui prieten senator, ca să-l ajute să cîştige alegerile. Şi l-a scos. Pe cînd ăştia... Ăştia o aruncă. Spuneţi şi voi... Nu voi. Spune-mi tu. Nici tu. Cheam-o la telefon pe Margie.

Lacheul dădu fuga. Mac băgă receptorul în gură, mai-mai să-l muşte.

— Heeei!... Margie. Alooo! Mă auzi? Da, eu. Nimic. Am comandat, am ameninţat, am plătit, am ordonat. Nimic. Haimanalele astea două şi-au abandonat libertatea. Auzi? Acum ştiu ce e libertatea pentru un roşu. Prin urmare libertatea pentru un roşu e ceva pe care o azvîrli. Stii ce este libertatea, pentru un american? Să fie... afară din închisoare. Ai văzut ce uşor e? Şi ce mă mir eu mai mult! de ce oamenii aceştia nu înţeleg, dacă e aşa de uşor? De ce n-o primesc? Tu, Margie, eşti fată bună. Aici mintile tuturor parcă au crampe. Spune-mi, de ce nu primesc libertatea mea? De ce?

Ochii lui Mac se bulbucară ca la crocodili.

— Cum ai spus? De ce nu primesc?

De partea ceastălaltă se auzi limpede vocea lui Margie:

— Fiindcă le-o *dăruieşti*, Mac. Aşa au spus. Fiindcă le-o dăruieşti.

— Nepricepuţii! Şi cînd ar primi-o?

— Dacă *ar cîştiga-o* singuri ! Aşa au spus. Auzi, Mac ? Mac, auzi ?

Mac nu auzea. Era pe jumătate lovit de dambla. Dar nici telefonul nu mai funcţiona. Îl spărsese. Un dezastru general. Îşi pierdea gloria, cataracta, seriozitatea şi, ce era mai tragic, dacă situaţia aceasta continua, era în primejdie să-şi piardă şi *greutatea.*

— Gata, zise, bîlbîindu-se tragic. De se mai găsesc încă doi „nebuni", gata, dăm faliment !

După amiază, cu chiu, cu vai a izbutit să-şi revină. Primul lucru pe care l-a făcut a fost să le cheme pe fete la telefon şi să le spună că o lasă baltă.

— *I'm sorry,* fetelor, le zise. Îmi pare rău. Nu-i nimic de făcut. Băieţii voştri sînt prea nebuni. Dacă ar fi fost mai puţin... Dar aceştia sînt foarte, foarte *crazy !*

— Cum adică nebuni, Mac ? Noi am întrebat şi ne-au spus că sînt foarte zdraveni la minte. Şi chiar foarte deştepţi. *Fool.*

— Atunci nebuni sînt cei care v-au spus asta. Ce erau ăştia ? Doctori ?

— Nu. *Policemen.*

— N-aş crede-o nici de mi-ar spune-o o mie de generali. Băieţii voştri sînt nebuni fără leac. Vă asigur eu.

— Dar de ce, Mac ? Ce-au făcut de sînt nebuni ?

— Nu ies. Azvîrlă libertatea pe fereastră. Ce *business* mai e şi ăsta ? Voi spuneţi : vor libertatea, dar numai dacă o cîştigă ei înşişi. Ce-i asta ? Loterie ?

— Şi eu ce mă fac, Mac, fără *boy*-ul meu ?

— Am un plan.

— Ce fel ? Pentru Dumnezeu, Mac, ce fel de plan ? Spune.

— Cum veţi vedea, e un plan *fine.*

— Spune odată ! Mă înnebuneşti.

— Ascultă : să punem doi doctori de nebuni să-i examineze. Şi dacă nu-s nebuni, să-i înnebunim şi să-i scoatem de acolo.

— Nu, Mac ! Nu !... strigă Margie la telefon. Auzi ? Nu !

Mac se tot gîndea. S-a dus şi planul ăsta. Degeaba îşi storcea mintea. Îndrăcitele astea două sînt în stare, sînt gata să-i strice toate planurile.

— Alo ! strigă încă o dată. Mai gîndiţi-vă !

— Ne-am gîndit, Mac. Nu primim. Voi vreţi să-i schilodiţi. Eu, însă, îl vreau întreg pe *boy*-ul meu.

— Dar va fi întreg, Margie.

— Cum întreg, dacă va fi nebun ? Cu mintea stricată ?

— Da. Mintea da. Va fi stricată. Dar trupul va fi *O.K.*

— Nu vreau. Eu vreau să fie O.K. şi la minte.

— Dar ce nevoie ai de ea ? Omul face copii cu... mintea ? Pentru pat va fi apt.

— Ţi-am zis, stop. Nu se poate !

— Ruşine ! Atunci nu fac nimic. Nu pot să te ajut.

— Păcat, Mac. Te credeam mai puternic.

— Cine naiba a spus că nu sînt ?

— Tu. Ai dovedit-o. Eşti neputincios.

— Eu ? Poţi să treci puţin pe la nenea ?

— Ce-ai să-mi faci ? Ai să mă baţi ?

— Nu pe tine. Pe „roşul" pe care-l ai în suflet.

— Nu ne poţi despărţi. Ai să mă omori şi pe mine ?

— Avem o metodă să vă despărţim *„Brain Wasting"*.

— Nu reuşeşti. Microbul ăsta, Mac, e foarte al dracului. Ascultă ce-ţi zic eu : ucizi omul şi microbul nu moare. Sare şi iese din mort şi găseşte alţii vii.

— Ascultă aici... Nu poate să-l ucidă nici cancerul ? Că am de unde să fac rost de puţin cancer.

— Nu faci nimic cu asta, Mac. Lasă, am pierdut jocul.

— Cum ? Să nu spui că am pierdut. Nu l-am pierdut. Mac nu pierde niciodată. Şi cînd pierde, pierde unul. Dar numai ca să cîştige două. Ce ştiţi voi ce-i un Mac ? Voi ştiţi numai să scînciţi : „vrem *boy*-ul nostru". Şi cînd vi se dă, îl azvîrliţi şi-i cereţi mintile, pe care nu le are. Omul, fetelor, s-o ştiţi de la mine, omul e făcut din mîini, picioare, muşchi. Le vezi, le pipăi, le atingi, se văd. Voi ce faceţi ? Îmi cereţi *ceva* ce nu se vede, *spiritul*... Nu poţi să-l pipăi, nu se aude, nu-i de mîncare. Treziţi-vă, fetelor. V-aţi înşelat.

— Lasă, Mac. Am pierdut. Nu vreau să mai faci nimic. Lasă-i mai bine să-şi cîştige singuri libertatea. Nu e chip altfel. Lasă-i !

— Mie-mi vorbeşti aşa ? N-am ajuns la puterea pe care o am ca să-mi vorbiţi aşa. Zici că aţi pierdut ? Dacă vreţi să pierdeţi, pierdeţi voi. Mac nu primeşte să piardă. Iată de ce n-a pierdut niciodată.

— Bine, Mac. Fă ce vrei. Cîştigă, pierzi, cîştigă la loc... sau, dacă vrei, nu pierde niciodată, căci eşti aşa de neputincios încît nu poţi nici să pierzi. Nouă nu ne pasă. Noi putem să pierdem. Şi ştim să ne dăm seama cînd pierdem. *Good bye!*

— Stai, Margie!

— Am zis: lasă-i să-şi cîştige singuri libertatea.

— Singuri? Singuri, aţi zis? Ei, nu! Ori vor primi libertatea pe gratis, ori ioc libertate. Am să-i las închişi pe toată viaţa. *Good bye* ziceţi? *O.K.! Good bye*, fetelor.

— Mac, aşteaptă! Nu închide.

— Ce vrei?

— Ascultă! Eu vreau să-mi eliberezi *boy*-ul...

— Ce?

— Îl vreau pentru mine, nu pentru el. (Mac tace.) De ce nu vorbeşti, Mac?

— Mare filozofie. Dar degeaba o cheltuieşti. Dacă nu eşti omul meu, nu există nici un *boy*.

— A ta sînt, Mac. Fă ce vrei cu mine. Numai dă-mi *boy*-ul înapoi.

— Îl vrei chiar şi „roşu" ?

— Da.

— Ei, n-ai să-l ai. Schimbă-i întîi culoarea şi poţi să-l iei.

— Stai o clipă. Ai să-l laşi să iasă cu libertatea cîştigată sau dăruită?

— Cîştigată.

— *All right*, Mac. Îl vopsesc cum vrei. Dar... e aici o greutate. Dacă e să iasă cu libertatea cîştigată, atunci tu nu trebuie să te amesteci deloc. Dacă te amesteci tu, chiar şi cîştigată să fie libertatea, şi ei tot n-or s-o primească.

— Am să caut să nu fiu vizibil.

— Au nasul fin, Mac. Or să-şi dea seama.

— Şi ce să facem — dracu să-i ia?

— Nimic. Lasă-i s-o piardă sau s-o cîştige singuri. Tu şezi în fotoliu şi soarbe-ţi whisky-ul.

Mac făcu bucăţi un trabuc scump.

— La toţi dracii, zise. Afurisita asta de Grecie mi-a stricat două americance.

Înşfăcă whisky-ul, îl goli dintr-o sorbitură şi aruncă sticla pe fereastră.

CAPITOLUL XI

Procesul a avut loc într-o dimineaţă mohorîtă. Afară însă, pe cîmpii, pomii înfloreau nestăviliţi. Judecata nu s-a desfăşurat „cu uşile închise". Dimpotrivă, uşile s-au deschis larg. Dar numai pentru organele Siguranţei. În rest, publicul se compunea din cele două mame şi o tînără fată — foarte frumoasă. Îi ţineau însă pe coridor.

Judecătorii s-au urcat la tribună furioşi de-ai fi zis că se certaseră cu nevestele, sau că au pierdut la cărţi după o noapte întreagă de joc.

S-au urcat la tribună şi numai atunci... au descoperit cine erau cei ce îi înfuriau. Erau acuzaţii.

Preşedintele le citi numele cu ură.

— Sorokos Pantazis !

— Prezent !

— Tiniakos Aristomenis !

— Prezent !

— Hm... Voi sînteţi, nu ? Mai spuneţi şi „prezent". Care va să zică „sîntem aici şi nu ne e teamă de nimeni". Nu ? Ei, asta o s-o vedem. Secretarul să dea citire actului de acuzare.

Se încetăţenise părerea că flecarii sînt sau cei mai răi scriitori, sau cei mai răi oratori. Lectura actului de acuzare le-a dezminţit pe amîndouă. Era un monument de gîngăveală şi de neînfrînată vorbărie.

Pe la amiază, secretarul ceru apă. Pedelul i-a adus.

„ ...Şi ajungem la faptele acuzaţilor, continuă secretarul. La data menţionată, sus-citata dată, comportarea acestora — grosolană şi nedemnă după cum s-a pronunţat un docher — a indignat nu numai organele statale de intervenţie, dar chiar şi pe membrii echipajului, cu atît mai mult cu cît a avut loc în prezenţa unui pasager, care, răscolit de inimaginabila impertinenţă a acuzaţilor, a fost pe punctul să le dea o lecţie, reţinut fiind în cele din urmă de organele de poliţie. Această incalificabilă scenă s-a extins şi pe mal, unde mulţimea adunată, nefiind în stare să se stăpînească, şi-a exprimat zgomotos dezaprobarea. Conduita fără precedent

a acestor extrem de periculoşi indivizi a atins culmea atunci cînd unul dintre ei, mai concret Aristomenis Tiniakos, a ordonat opărirea poliţiştilor cu apă fierbinte, însoţindu-şi ordinele de insulte irepetabile la adresa persoanei Maiestăţii sale şi a reprezentanţilor Puterii protectoare, ajutorului căreia îi datorăm existenţa noastră, precum şi salvarea civilizaţiei helleno-creştine".

Secretarul termină scăldat în sudoare.

— Mulţumesc. Luaţi loc, zise preşedintele. Şi acum începe audierea martorilor.

Deodată un personaj misterios îl întrerupse.

— Domnule preşedinte, începu acela. Respectabilul meu client, domnul Roger Archie Willer, m-a însărcinat să rog onorata instanţă să omită fragmentul referitor la persoana sa. Deoarece domnul Willer se afla în momentul acela pe uscat şi prin urmare nu a fost de faţă — şi nici nu era posibil să fie de faţă — la o asemenea scenă, indiferent dacă aceasta a avut sau nu loc. Va fi fiind vorba despre altă persoană străină, nu însă american şi în tot cazul nu clientul meu.

Ce mai baie de apă rece a fost intervenţia pentru cei ce redactaseră actul de acuzare! Tocmai din acea parte se aşteptau la bătăi pe umăr şi la „bravo". Dar un domn cu vocea gravă din aripa avocaţilor ceru cuvîntul.

— Aş dori să-l întreb pe domnul coleg, spuse, ce scop are această intervenţie? Ne-a surprins. Deoarece dinspre acea parte ne aşteptam la încurajare. Căci astfel sîntem obişnuiţi. Mă întreb prin urmare: ce anume apără intervenţia sa? Nu cumva, pe o cale ocolită, proclamă nevinovăţia arestaţilor?

AVOCATUL: Nu. Onorabilitatea clientului meu şi nimic altceva. Nu dorim şi nu permitem să ni se atribuie fapte faţă de care sîntem străini. Ştiţi foarte bine că nu intervenim în afacerile voastre interne.

PREŞEDINTELE: În celelalte privinţe consideraţi că actul de acuzare este întemeiat?

AVOCATUL: Adresaţi-vă celor care l-au redactat.

PREŞEDINTELE: (către Tiniakos) Acuzat, ridică-te în picioare! Ce părere ai despre acest controversat fragment?

TINIAKOS : Şi fragmentul controversat şi toate celelalte fragmente — controversate sau nu — precum şi întregul act de acuzare sînt fructul isteriei, ignoranţei şi minciunii, şi încă de cea mai mîrşavă speţă.

PREŞEDINTELE : Stai jos ! Nu-ţi permit ! Chiar trecutul dumitale adevereşte în mod absolut acuzaţiile.

TINIAKOS : Cunoaşteţi dumneavoastră, domnule preşedinte, fie şi o frîntură din trecutul meu ?

PREŞEDINTELE : Stai jos !

TINIAKOS : Asta nu soluţionează problema.

PREŞEDINTELE : (sună din clopoţel) Am zis să stai jos ! Te pun sub acuzaţie şi pentru nesupunere. Începe audierea. Să intre primul martor. Subofiţer Dimitropoulos. Făptaşul scenelor de pe vapor intră cu pălăria în mînă, depuse jurămîntul şi începu să îndruge oral aceeaşi poveste. Repetă chiar cu mîndrie fragmentul controversat.

PREŞEDINTELE : Martor, treci peste asta ! Avocatul americanului a respins-o. Cine a redactat actul de acuzare ?

MARTORUL : Eu.

PREŞEDINTELE : Ai vreun martor ocular ?

MARTORUL : Eu însumi şi organele mele.

PREŞEDINTELE : De ajuns. Cît despre punctul acela, cei interesaţi îl retrag şi cer să-l retragi şi dumneata. Nu cumva ai greşit ? Nu cumva era altcineva, care semăna a american şi l-ai luat drept american ?

MARTORUL : Era aşa o harababură pe acolo, domnule preşedinte. Şi apoi... sînt şi nişte greci care seamănă a americani.

PREŞEDINTELE : Nu are importanţă naţionalitatea persoanei, ci scena ca atare. Scena este autentică ?

MARTORUL : Foarte autentică, domnule preşedinte. Foarte autentică.

PREŞEDINTELE : Bine. Ia loc.

TINIAKOS : (martorului) Martor, uită-te bine la noi.

MARTORUL : De ce ? Ca să vă admir ?

TINIAKOS : Nu ţi-ar strica. Uită-te la noi, însă. Ne-ai mai văzut vreodată ?

MARTORUL : Desigur. Pe vapor !

TINIAKOS : Altădată ?

MARTORUL : Nu ţin minte. Nu.

TINIAKOS : Dosar avem la voi ?
MARTORUL : N... nu.
TINIAKOS : (președintelui) Atunci de unde onoratul domn președinte îmi cunoaște trecutul ?
PREȘEDINTELE : Stai jos !!! Neobrăzatule ! (martorului) Cine a ordonat cel dintîi să fiți lezați ?
MARTORUL : P... poftim ?
PREȘEDINTELE : Ați fost udați cu apă fierbinte ?
MARTORUL : Evident că da. Cum să nu ne ude. Valuri-valuri ne udau.
PREȘEDINTELE : Și cine a dat ordinul ?
MARTORUL : Amîndoi.
PREȘEDINTELE : De ce ?
MARTORUL : Nu ne înghit, domnule președinte. Ne urăsc grozav de mult. Adică, poliția, vreau pentru ca să zic. Grozav o mai urăsc. Și asta pentru că le strică planurile.
APĂRAREA : Au ordonat deci să fiți udați, da ? Și v-au udat ?
MARTORUL : Mai întrebați dacă ne-au udat ? Leoarcă ne-au făcut. Mereu ne udau.
APĂRAREA : Și pe dumneata ?
MARTORUL : Cel mai mult dintre toți.
APĂRAREA : Apa era foarte fierbinte ?
MARTORUL : Foarte. Clocotită.
APĂRAREA : Un moment. Martor, unde îți este certificatul ?
MARTORUL : Care certificat ?
APĂRAREA : Certificatul de la Serviciul de Medicină Legală, pentru arsuri.
MARTORUL : N-am scos...
APĂRAREA : De ce ?
SOROKOS : Vă spun eu, domnule avocat. Pentru că aerul uscat nu face arsuri. Pentru că toate astea, cu apa fierbinte și clocotită, sînt creația fanteziei lui.
PREȘEDINTELE : Stai jos ! Cu ce drept ?
SOROKOS : Cu dreptul nedreptățitului. Căci vă întreb, domnule președinte, Curtea s-a reunit aici ca să asculte născociri ? Nu o interesează cum s-au petrecut într-adevăr lucrurile ?

PREȘEDINTELE : Ai să spui toate astea cînd ți se va da cuvîntul să te aperi.

APĂRAREA : Prin urmare... Zero arsuri. Ia spune-mi, martor, pe vapor erai în uniformă ?

MARTORUL : Nu. În civil.

APĂRAREA : Atunci cum erau să ghicească acuzații că erai poliție, și să nu-ți spună să te dai la o parte ? Căci aceasta este marea noastră crimă, domnule președinte. Că nu i-am lăsat să se nenorocească. Crima e condensată într-o singură frază : „Domnilor. Vă rugăm să vă dați la o parte, căci intră în funcțiune vinciul". Cum vedeți, am fost tîrîți aici ca acuzați, am fost dați afară din serviciu, sîntem prigoniți și închiși, deoarece am salvat integritatea corporală a cîtorva domni, cărora le place să se foiască pe sub vinci.

MARTORUL : Nu ne foiam. Ne aflam în exercițiul funcțiunii.

APĂRAREA : Și de ce tocmai sub nasul vinciului ?

MARTORUL : Pentru că așa avem chef !

APĂRAREA : Așa au chef, domnule președinte. Vi-i las dumneavoastră să-i admirați.

PREȘEDINTELE : Mai aveți nevoie de el ?

APĂRAREA : Ca să ne îndruge și alte povești ? Nu. Nici la astea nu se pricepe.

PREȘEDINTELE : Ajunge. Să intre celălalt martor. Polymeros Platymesis.

Intră — parcă proaspăt scos de la naftalină. Gălbejit, cu fața colțuroasă, cu ochi bulbucați. Jură.

PLATYMESIS : Jur să spun numai adevărul.

TINIAKOS : Jură să nu spună nici o fărîmă de adevăr.

PREȘEDINTELE : Tăcere ! Vorbește, martor.

PLATYMESIS : Ați primit o mică arvună de ce le poate pielea, domnule președinte. Vă voi completa eu restul.

PREȘEDINTELE : Care este gradul dumneavoastră, domnule ?

PLATYMESIS : Comandant al transatlanticului „Temistocle".

APĂRAREA : De cînd ? Hm... Nu vă amintiți, nu ? Să vă amintesc eu. Din ziua cînd, în chip de „acrobat", ați sărit peste capul Căpitanului și al secundului. Căci

sînteţi singurul din tot echipajul care aţi acceptat să vă terfeliţi. Căci numai dumneavoastră aţi primit, de dragul unui grad, să pătaţi numele de marinar elen, devenind un vulgar denunţător.

PREŞEDINTELE : Domnule avocat ! În felul acesta veţi lua şi dumneavoastră loc în banca acuzaţilor !

APĂRAREA : Îl desfid să mă desmintă. E un sperjur. La evenimente, domnule preşedinte, a asistat întreg echipajul. Întreg. Doar unul era absent. Acest domn. Deoarece se afla pe uscat. Şi — ciudat — numai absentul se prezintă ca martor ocular. Iar prezenţii, cei ce au văzut şi auzit totul, nu au venit. Au venit în schimb „mînjiţii". Da, da. Căci ceilalţi au mînjită doar pielea. Nu şi sufletul. Îl ofer dispreţului unanim. Te declar calomniator şi sperjur şi te rog să depui imediat plîngerea împotriva mea. Imediat ! Altfel îţi vei adăuga epitetelor ce ţi se cuvin şi pe acela de laş... Dă-i drumul ! Dar n-ai s-o faci. Luaţi-l în primire, domnule preşedinte. E o cîrpă.

PLATYMESIS : Ne socotim noi afară !

TINIAKOS : Afară ai să te socoteşti mai întîi cu mine. Domnule preşedinte. Lepădătura aceasta a torturat-o fără motiv şi barbar pe mama mea. Pentru toate celelalte fapte îl las să-l judece alţii. Dar pentru loviturile şi insultele la adresa persoanei sacre a mamei are să-mi dea seama personal *mie*. Sînt dispus să înfrunt orice acuzaţie şi orice condamnare, fie şi pe cea mai grea. Jignirea, însă, jur că n-am s-o las neplătită.

ACUZAREA : Domnule preşedinte.

PLATYMESIS : Este un comunist periculos !

PREŞEDINTELE : De unde tragi concluzia aceasta, martor ?

PLATYMESIS : Din multe. Dar e de ajuns o singură dovadă grăitoare. Cu cine împarte banca acuzării ? Cu un „mînjit". Şi cine ? Un căpitan. Vă aduc la cunoştinţă că nu sînt numai colegi de închisoare. Sînt şi prieteni.

PREŞEDINTELE : E adevărat, Tiniakos ? E prietenul dumitale ?

TINIAKOS : Frate, domnule preşedinte. Am această onoare.

APĂRAREA : Ce vreţi să dovediţi cu aceasta, domnule preşedinte ?

PREȘEDINTELE : Ceea ce am dovedit. Un căpitan frecventează persoane socialmente inferioare lui. Prin urmare este comunist.

APĂRAREA : Deci, după opinia dumneavoastră, domnule președinte, pe un vas trebuie să plutească două lumi ermetic despărțite cu ziduri. Ce concepție teocratică mai e și aceasta ? Deci oamenii care trec prin aceleași primejdii, care se adapă din aceleași amărăciuni, care înfruntă aceleași furtuni și se împărtășesc din aceleași bucurii, oameni ce au aceeași mamă, marea, nu au dreptul să fie frați ? Trebuie să vină un individ, nedemn și de mare și de viață, și să decreteze cine pe cine are dreptul să frecventeze și cine pe cine să iubească ? Nu știam astə, domnule președinte. Va să zică așa sînt comuniștii ? După asta îi deosebim ? După cine sînt cei pe care-i iubesc ? Nu după cine urăsc ? Atunci, bravo lor !

PREȘEDINTELE : Tăcere ! Voi pune în mișcare legea împotriva dumneavoastră.

Înlemnirea și confuzia se înstăpînră în jurul tribunei și în sală. Președintele profită de ocazie să-l expedieze în ascuns pe martorul „demn de toată încrederea".

PREȘEDINTELE : Audierea martorilor acuzării a luat sfîrșit. (Către apărare). Aveți cumva dumneavoastră de citat vreun martor ?

APĂRAREA : Desigur. Să intre comandantul vasului, domnul căpitan Kanelatos.

Silueta cunoscută și modestă a căpitanului traversă sala.

PREȘEDINTELE : Ce știți dumneavoastră, domnule martor ?

KANELATOS : Ceea ce știu, domnule președinte, e că toată istoria aceasta nu s-ar fi iscat, că acești doi oameni nu s-ar fi aflat pe banca acuzaților, că acest proces nu ar fi avut loc, iar eu și acuzații am fi fost acum pe vasul nostru, dacă nu s-ar fi întîmplat două lamentabile evenimente, în stare a provoca doar sila și indignarea oricărui om cinstit. Sînt martor auditiv și ocular, și ceea ce mă miră e că nu împart cu dînșii banca acuzaților. Căci eu personal am fost cel care am dat tonul și am ordonat ca subordonații mei să se comporte așa cum s-au comportat. Cine a împins lucrurile pînă aici ? Vanitatea

neînfrînată a unui arivist josnic, ce a defilat acum cîteva clipe prin fața instanței, făcînd pe comandantul vasului.

ACUZAREA : Domnule președinte ! Permiteți să fie insultați martorii în fața dumneavoastră ?

KANELATOS : Nu am insultat autoritățile și, prin urmare, domnul președinte nu are de ce să intervină. Am insultat o persoană particulară oarecare, cea mai oarecare dintre toate, și, dacă este om de onoare, să vină să-mi ceară socoteală. Dar nu are să o facă. Căci, în afara tuturor celorlalte fapte ce caracterizează o canalie, este pe deasupra și mișel. În al doilea rînd, domnilor judecători, vine incomprehensibila susceptibilitate a unor persoane ce nu au fost de nimeni lezate. Acuzații sînt acuzați de opunere de rezistență și insulte la adresa autorităților. Dar, ca o autoritate să poată fi respectată ca autoritate, trebuie înainte de toate să se comporte ca o autoritate. Și în al doilea rînd, să producă dovada că *este* o autoritate. Anumite personaje în civil circulau în spațiul destinat descărcării, pe de-o parte stînjenind descărcarea, pe de alta aflîndu-se în primejdie de a fi accidentate mortal sau de a fi udate cu apă fierbinte și a suferi leziuni corporale. Care ar fi trebuit să fie conduita acuzaților ? Care alta decît cea normală ? În primul rînd le-au recomandat să se îndepărteze. Iar reacția, care a fost ? În loc să le mulțumească, să-i felicite, să le ceară iertare și să se îndepărteze... au început să-i insulte și să-i amenințe. Iar la intervenția mea : „să se conformeze regulamentului vasului", au început să mă amenințe și pe mine. Ce trebuia să facem ? Să intrăm în conflict fizic ? În cazul acela, pe drept cuvînt, am fi fost traduși în fața dumneavoastră. Constat însă cu uluire că am fost traduși în instanță chiar fără să comitem această faptă. Domnilor judecători, vedeți că avem aici de-a face cu o samavolnicie fără precedent. Și arbitrariul sporește prin faptul absenței mele de pe banca acuzaților. Vă întreb : cine a hotărît să fiu exceptat ?

PREȘEDINTELE : Bine, bine... Lăsați asta. Vă întreb : domnii sînt comuniști ?

KANELATOS : Așa care va să zică ? Atunci de ce le-ați pus în seamă o afacere al cărei principal făptaș sînt eu ? Ideologia comunistă se pedepsește ca ideologie ? Atunci schimbați acuzarea. Să-i încadrați avînd ca obiect convingerile ideologice.

PREȘEDINTELE : Ideile nu sînt urmărite de lege. Sînt protejate de Constituție.

KANELATOS : Mulțumesc. Aici am vrut să ajung. Atunci cum de sînt tîrîți la judecată, ca cei din urmă borfași, cetățeni pe care Constituția îi ocrotește ?

PREȘEDINTELE : Dumneavoastră personal ați venit aici să-i apărați în calitate de ideologi sau de infractori ?

KANELATOS : Deplasați discuția, domnule președinte. Căci aș putea și eu să vă întreb : îi judecați în calitate de ideologi ? Firește, mi-ați răspunde că nu. Și astfel am reveni la punctul inițial al acuzării, care este acela al insultelor la adresa autorităților. Dar la aceasta v-am răspuns. Acuzația s-a prăbușit. Rămîne însă o altă insultă, o vexație și o chemare în judecată a doi oameni admirabili de către organele de ordine, care nu numai că au comis un abuz de putere, dar au și răstălmăcit într-un mod brutal și extrem de periculos natura însăși a misiunii lor. Împotriva acestora depun astăzi plîngere. Atît am avut de spus.

Din nou înlemnire în tribună. Președintele tușește. Începură apoi cunoscutele șușoteli de după hîrțoage. În sfîrșit sună clopoțelul.

PREȘEDINTELE : Au cuvîntul acuzații. Ridică-te întîi dumneata, Tiniakos. Ce ai de spus în apărarea dumitale ?

TINIAKOS : Acuz !

PREȘEDINTELE : Acuzații nu acuză.

TINIAKOS : Acuzați sînt martorii acuzării, care mîine, din acest loc, nu vor avea ce spune, căci sînt niște jalnice cîrpe, nici măcar să bîiguie nu vor putea.

PREȘEDINTELE : Stai jos ! Îți retrag cuvîntul.

TINIAKOS : Îmi retrageți ceea ce nu se poate retrage !

PREȘEDINTELE : Stai jos ! Ai terminat. Să se ridice celălalt.

SOROKOS : Repet !

PREȘEDINTELE : Stai jos ! Ridic ședința ! Procesul a luat sfîrșit. Hotărîrea se va anunța... mîine.

— Şi arestaţii ? întrebă comandantul gărzii.

PREŞEDINTELE : Să fie duşi înapoi la arest. Luaţi-i. Un moment. Evacuaţi mai întîi sala.

Mușcîndu-şi buzele, auditoriul se retrase. Erau cu toţii mîhniţi, de parcă ar fi ieşit de la o înmormîntare.

— A făcut-o de oaie Dimitropoulos. Să vezi că îi achită.

— Păi... Dacă nu aduc martori ca lumea. Ai văzut vechiul căpitan ? Pulbere ne-a făcut. Pe cînd cel nou... Dă-l în mă-sa.

— Nu pot, bă, să înţeleg, de ce Dimitropoulos ăsta i-a băgat şi pe americani în toată povestea. De acolo ni s-a tras, să ştii...

— Dăm cu pumnii în cuţite. Asta e. Dacă pierdem şi procesul ăsta, poţi să-i pui cruce.

— Să-l pierdem, zici ? L-am şi pierdut. Ai văzut ce papagal avea vechiul căpitan ? Avocat şi mai multe nu !

— Aşa-s ăştia, cu toţii.

— Citesc, dom'le. Nu ţin ziarul pe dos numai ca să vadă ce se întîmplă în spate. Ăştia îl citesc de-adevăratelea.

— Din ziar se cultivă ?

— Păi cum ?... De unde ? Din Evanghelie ?

— Citesc cărţi, meştere. Haide, să mergem să tragem o duşcă. Procesul ăsta m-a călcat pe nervi.

Într-un colţ al coridorului se afla garda cu acuzaţii. Aşteptau să se golească tribunalul, ca să-i ducă la penitenciar cu duba.

Atunci dădură fuga mamele, care, tot timpul procesului, fuseseră ţinute pe dinafară.

— Halt... Babornițelor ! strigă un jandarm. Cărăbăneala. Interzis.

— Ce, o să-i mîncăm ? zise mama lui Sorokos. Sînt doar copiii noştri, omule. Doar n-o să ne mîncăm copiii ?

— Aşa mame...

Se repezi Sorokos :

— Nu-ţi sînt pe plac mamele noastre ? Dacă ar fi fost mama lui Platymesis ăla, ţi-ar fi plăcut, nu ? Vai de tine, băiete. Sper să ai şi tu o mamă.

— Am, să-mi trăiască.

— Şi ţi-ar place să se poarte alţii aşa cu ea ? S-o bată ?

Plutonierul se apropie şi puse capăt discuţiei.

— Pst... Krommydas ! îi spuse jandarmului. Dă-te la o parte. Lasă-le în pace pe mame. Cu bătrînele ţi-ai găsit, bă, să faci pe viteazul ?

— Da, da'... dacă-mi agăţ vreo tinichea de coadă...

— De unde ? Eu răspund aici.

— Păi zi aşa...

Plutonierul se adresă bătrînelor :

— Poftiţi, coanelor... Da' nu întîrziaţi, da ?

— Fii binecuvîntat, băiete.

Se repeziră la ei amîndouă ca însetate. Şi-i îmbrăţişară, şi-i pipăiră... nu cumva să fi slăbit, nu cumva îi doare pe undeva.

— Ia priveşte-le pe căpitănesele noastre, spuse Sorokos. Bravo lor ! Ia stai puţin, Tiniakos, ai o soră ! Nu mi-ai pomenit niciodată. Coană Elpiniki ! Nu cumva ai făcut vreo poznă ! Am să-i dau de ştire bătrînului cînd m-oi duce pe lumea ailaltă...

— Nu vorbi aşa ! Ce vorbe-s astea ?

— Păi cine era fata pe care am văzut-o, iaca, acu' lîngă mătăluţă, maică ? zise Aristomenis. *Aceea* cu neputinţă să fie. Aceea te-a părăsit.

— *Aceea* era.

— Şi un' s-a dus acum ? De ce te-a lăsat iarăşi ?

— S-a ruşinat.

— Ah, ce mi-ai făcut ! Şi aş fi vrut atîta să-i mulţumesc. Bine, dom'le plutonier. Uite că mergem.

— S-a golit sala. Înţelegeţi-mă. Nu vreau să am neplăceri.

— În regulă. Hai, măicuţelor. Veniţi să vă sărutăm. Şi curaj, nu-i aşa ?

Ieşind în capul scării, ghemuită într-un colţ, o văzură pe fată, care le aştepta pe bătrîne.

— E Chloi ? întrebă Tiniakos trecînd. Ea e Chloi ? Ah, mamă, ce mi-ai făcut ! De ce nu mi-ai dat de ştire ?

— Ce ai fi făcut, fiule ?

— Ceva foarte serios.

— Doamne fereşte ! Ce ?

— M-aş fi *bărbierit*...

Auzi şi plutonierul şi rîse. Rîse şi Sorokos. Rîseră şi jandarmii. Rîseră şi mamele. Numai fata nu rîse. Numai ea *se roşi*. Dar se află pe lume rîs mai minunat ?

CAPITOLUL XII

Sentința, așa cum se așteptau cu toții, a fost de achitare. Dar cine avea să suporte cheltuielile de judecată ? Polițaii ? Le-ar fi trecut pofta și-ar fi devenit mai puțin activi. Și nici „infracțiunea" lor nu putea fi condamnată. Dar s-a găsit soluția. Le-au impus acuzaților plata cheltuielilor de judecată „pentru comportare nerespectuoasă față de Curte".

Au plătit și au ieșit.

— Nu-ți face sînge rău, fiule, zise mama lui Sorokos. De închisori trebuie să se rușineze cei ce închid. Nu cei închiși. Hai acasă.

— Un lucru mă deranjează, zise Tiniakos. Că ne-au tuns. Cîți ani trebuie ca să crească părul, mamă ?

— Ani ? Într-o lună-ți crește părul la loc, băiete, și mai frumos.

— O lună... o lună... spunea Sorokos. Unde să ne ascundem o lună, măi Menis ?

— Sub șepci.

— Și seara ?

— Stăm acasă cu mamele.

— Vezi bine. Cum să mai dai acum socoteală fiecăruia de ce te-au închis ? Las-o baltă. Cei ce ne iubesc știu. Așa că n-ai să poți să ieși la plimbare cu vreo fată. Dar de unde s-o iei ?

Lui Tiniakos îi bătu deodată mai tare inima. Aflase ce se întîmplase în mahalaua lor. Maică-sa îi povestise totul repede-repede. Cum fata a dat fuga și a ridicat-o pe bătrînă. Cum a scăpat-o din mîinile celor care voiau s-o arunce în mare. Cum le-a zis bestii. Asta așteptau ai ei. Acum o țin în carantină : o duce și o aduce de la școală frate-său.

— Am să-i rup dinții !... se cocoșea tinerelul arătîndu-i fetei pumnul cam necopt. Pe noi ne cheamă Lukeas ! Nu ne cheamă Tiniakos.

— Bine, îi spunea fata. Numai umblă ceva mai departe de mine. Are să creadă lumea că-mi ești cavaler.

— Și ce, o să-ți cadă nasul !

— Da. Nici o fată nu vrea să umble cu o haimana.

— Haimana, eu ? Bine, am să-i spun tatei.

— Şi turnător pe deasupra ? Nu-ţi ajunge că eşti derbedeu ?

— Turnătorie înseamnă să păzeşti cinstea sorei tale ?

— Cinstea mi-o păzesc singură. Aşa cum mă păziţi voi, zi şi noapte, e ca şi cum aţi striga tuturor că sînt necinstită.

— Dacă te duceai în casa coanei Tiniakos nu erai necinstită ?

— Necinstită eram dacă ar fi fost necinstită casa unde mă duceam.

— Păi este !

— De unde ai scos-o ? Dovedeşte !

— A fost, fă, la zdup fi-su, sau nu ?

— L-au achitat.

— Mie să nu-mi vorbeşti aşa, auzi ? Vezi pumnul ăsta ?

— Mi-e ruşine că-mi eşti frate. Dar să ştii şi spune-o şi celorlalţi, s-o ştie : cînd mi-oi lua diploma am să-mi iau o slujbă şi am să plec din casa asta care mă înjoseşte.

— O să te închidem !

— Nu cunoaşteţi bine legile. După noua lege sînt majoră şi dacă veţi continua să mă ţineţi închisă am să vă duc la procuror. Şi ţie nu ţi-e ruşine, cogeamite bărbatul, în loc să te duci să lucrezi, să faci pe poliţistul cu soră-ta ?

— Poliţist ! Ce, adică, nu crezi că-i o meserie grozavă ? Aştept să cresc ca să îmbrac uniforma. O minunăţie ! Bani, pistoale. Şi pe deasupra, o bătaie zdravănă pe spinarea lui Tiniakos. Atunci are să-şi găsească naşul viteazul tău.

— Neînarmat poţi să te măsori cu el ?

— Ce-s tîmpit, dacă am să am pistol ?

— Bine. Pleacă acum. Ajungem la şcoală.

— Adică ţi-e silă de mine ?

— Şi ruşine. Nu înţelegi ? Ce-or să spună colegele de „convoiul" ăsta ?

— Aha, acum ai învăţat cuvintele marinăreşti ? Le-ai învăţat de la derbedeul tău, nu ?

— Bine. Ajungem noi diseară acasă.

— Ce ai să-mi faci ?

— Ai să vezi !

— Asta şi aştept. Ajută-mă odată să văd.

Chloi îl lăsă şi fugi repede spre şcoală, ca să nu fie văzută cu el.

Seara s-a întors acasă îmbujorată. Adunați cum erau cu toții în odaia cea mare își aruncă servieta cît colo și le spuse că a terminat cu școala. Taică-său își aprinse nervos o țigară.

— Cum adică ai terminat ? Mai ai un an întreg.

— Pentru mine s-a terminat. Nu pot să învăț în stare de arest.

— Și ce să fac cu tine acasă ? Să te țin „la îngrășat" ? Destui trîntori hrănesc și așa.

— De frate-meu vorbești ? Nu mănîncă pîinea degeaba. Muncește băiatul. I s-a repartizat postul de polițist al meu. Ei, asta vreau să se termine. Mi-e rușine, cum vă spun ! Nu pot să mă duc la școală cu gardă. Mi-e rușine să vadă colegele că ai mei nu au încredere în mine. N-am nevoie de carte dintr-asta. Am să-mi iau o slujbă și am să învăț la liceul seral.

— Adică... zise tatăl — ia stai puțin Fotini ! și se uită către nevastă-sa. Adică ne arunci în față cîte ai învățat de la noi ? Așa-i ?

— Și ce vreți acum ? Să vi le dau înapoi ?

— Nu te-am îmbrăcat noi ? Nu te-am hrănit ? Nu te-am crescut noi ?

— La urma urmei să nu mă fi adus pe lume ! Nu-mi place lumea așa cum ați făcut-o voi. Mă umiliți ! Nu mai pot ! Vă iubeam. Voiam să vă îngrijesc la bătrînețe. Și am s-o fac. Dar la școală, în condițiile pe care mi le impuneți, n-am să mă mai duc. Mai bine mor.

— Așteaptă, Fotini ! Tatăl făcea spume la gură. Va să zică ne părăsești, da ? Nu-ți sîntem buni, va să zică, de părinți ? Scuipi pe casa unde te-ai născut ?

— N-am spus așa ceva, tată. Și nu-mi pune în gură cuvinte pe care nu le-am rostit. Casa noastră o iubesc și o cinstesc. Dar nu pot îngădui să mă faceți de ocară.

— Și casa... Ia stai, Fotini ! Și casa vagabondului e mai cinstită ca a noastră ? Ei ? Vino încoace ! Un' te duci ? Lasă-mă, Fotini ! Vino încoace, cînd îți spun ! Și casa vagabondului...

— Mai bine, tată, nu insista și nu mă obliga să fac comparații. Căci din nefericire nu-i în avantajul nostru. Vagabond ? Un tînăr, orfan, care înainte de a împlini treizeci de ani a ajuns secund de vas, nu poate să fie vagabond, tată !

— Mă-sa spăla prin vecini ca să-l țină la școală, interveni mama. Cu fiul spălătoresei ?...

— Ia stai, Fotini. Secund ziseși ?

— Spăla, mamă. Nu fura. Cinste ei.

— Secund, ziseși ? De ce nu spui pierde-vară ? Uite de ce nu te las.

— Tată ! De ce nedreptățești astfel oameni pe care nu-i cunoști. E șomer.

— Și eu ce-am zis ? Ce mi-e Baba-Rada, ce mi-e Rada-Baba.

— Ai zis „pierde-vară". Și nu-i tot aia. Și acum nici șomer nu mai e. Lucrează.

— Am aflat. Muncitor... Vino aici ! Pune mîna pe ea, Fotini !

— Lasă-mă, tată. Nu pot să te aud înjurînd munca. Și încă pe cea mai cinstită dintre toate !

— Înnebunesc... făcu mama.

— Gura, Fotini !

— Mamă ! Ce fel de muncă avea tatăl tău ? Rușine să vă fie ! Nu mai am casă. M-ați înstrăinat. Nu vreau să vă văd. Pe nimeni !

— Ai stricat totul, Fotini. Vino încoace, tu ! Nu, nu pentru asta îl disprețuiesc. Nu. Vino aici, am zis. Nu pentru asta. Îl disprețuiesc pentru mintea lui.

— I-ați cîntărit-o și-i mai grea a lui frate-meu...

— N-am zis asta. E grea. Dar e stricată. Nu vreau ca fata lui Lukeas să se usuce în fața închisorilor. Asta e tot. Hai să mîncăm, acum. Pune masa, Fotini.

— Tată, iartă-mă. Nu mănînc. N-am să mai mănînc niciodată în casa asta.

— Grevă ? Greve ! Uite ce te învață derbedeul !

— Oamenii mănîncă pentru ca să trăiască. Dar mie nu-mi e dragă viața. Nimic nu mi-e drag. Nu vreau nimic. Lăsați-mă să mă duc să mă culc.

A plecat și s-a închis în camera ei. În urmă-i izbucni alt scandal. Dar lui Chloi nu-i mai ardea să audă nimic. Își trase pătura peste cap și se strădui să doarmă.

Dimineața nu s-a sculat. A venit mama legată la cap.

— M-ai îmbolnăvit, îi zise. Ce, azi nu te duci la școală ?

— Vrei s-o luăm de la capăt ? Am spus tot ce-am avut de spus aseară. Am terminat.

— Şi cine are să meargă la şcoală ?

— Fi-tu. Nu venea în ultima vreme cu mine pînă la şcoală ? Poate să continue şi singur. Pînă cînd o împlini majoratul, să se facă poliţist şi să aibă casa noastră un protector. Dar eu nu vreau să fiu protejata lui.

— Dacă îi place copilului munca asta.

— Asta e muncă ?

— Dar care-o fi ? Cumva a mînjitului ?

— Da ! Şi luîndu-şi capul în mîini : Doamne, cum am trăit eu atîţia ani în cuşca asta de fiare sălbatice ?

— Ah... nu-i taică-tău aici să-ţi arate el...

— La asta... da, primii sînteţi. Dar eu îţi spun, mamă, cu asta numai înrăutăţeşti situaţia. Nimic mai mult.

— Scoală-te, cînd îţi zic, să te duci la şcoală ! Are să vină taică-tău şi are să te sfîşie...

— Ţi-am spus şi-ţi repet : nu mă duc la şcoală. Nu vreau carte. Nu vreau nimic. Lăsaţi-mă în pace !

— Dacă te las să te duci singură şi-ţi iese în cale „deşteptul" ai să-i vorbeşti ?

— Da !

— Ei, atunci nici vorbă de şcoală. Doar dacă...

Deodată chipul i se îndulci. Se apropie drăgăstoasă de ea.

— Te-a cerut un flăcău. E bun. Pîinea lui Dumnezeu, cu avere, cu funcţie.

— Şi voi ce i-aţi spus ? Că vindeţi fete ? Nu vă e ruşine, mamă, să vă scoateţi fata la mezat ?

— Mezat e ăsta ?

— Dar ce-i ? Dragoste ?

— Asta are să te mănînce pe tine. Uită-te la fata lui Kareklù. S-a luat din dragoste. Îi pute gura ca o umblătoare. Aşa ceva vrei ? Nu, pentru Dumnezeu. Casa lui Lukeas n-o să ajungă în halul ăsta.

Dădu să iasă şi se întoarse.

— Ascultă : dacă ai să gîndeşti ca lumea, îi spun fratelui tău să nu te mai urmărească.

— Îmi puneţi condiţii ? Nu primesc. Şi domnul acesta, oricine ar fi el...

— Dintre primii feciori de gospodari din Pireu.

— Să-i spui acestui prim fecior de gospodar din Pireu să-i fie ruşine. Nu-i în stare să mişte o fată ca bărbat şi

atunci își pune în mișcare portofelul. Să-i mai spui că la noi în casă nu se scot copiii la licitație.

— Dar te-a văzut. Zice că s-a întîmplat de te-a văzut odată cu nașă-ta și i-ai căzut cu tronc. Pe urmă a trimis peițori.

— Și de ce-i întreabă pe alții dacă pe mine vrea să mă ia ?

— Ai înnebunit ?

— Să-i spui că-i vai de capul lui, că nu-i bun de nimic și că-i un tont. Cum poate cineva să trăiască cu o femeie căreia nu-i știe nici caracterul, nici obiceiurile ?

— Te-a văzut.

— A văzut o ființă de sex feminin și i-a plăcut, atîta tot. Spune-i că la noi nu e măcelărie.

— Îți arunci norocul pe fereastră.

— Halal de așa noroc. Care-i norocul meu, mamă ? Că are bani ? Parcă așa se face o femeie fericită ?

— Eu numai așa am devenit.

— Fericită ? Tu ? Ești de plîns, mamă. Ah... ce deosebite sînt fericirile. Fericirea pentru tine e să-ți umpli burta ? Atunci să fii sănătoasă. Fericirea asta mi-o asigur și singură. Îmi găsesc de lucru și trăiesc.

— N-am să permit ca fata lui Lukeas să lucreze !

— Ah... iar ne întoarcem la toate lucrurile astea plicticoase și anoste ! „Munca e o rușine". Și pe urmă, mamă... ia te rog. Ce poveste-i și asta cu „fata lui Lukeas". Mare brînză.

— Tatăl tău ? Jumătate din uleiul din Laconia, el îl vinde. Și zici că nu-i mare lucru ! Și tu să nu disprețuiești uleiul, auzi ? Căci cu asta ți-ai căpătat zestrea. Treizeci de mii bani peșin, bașca mobila.

— Mamă... vrei să-ți vorbesc limpede o dată pentru totdeauna ? Unui comerciant de ulei îi prefer un simplu muncitor, sau funcționar. Aceștia nu exploatează pe nimeni.

— Adică ce vrei să spui despre taică-tău ?

— Nimic. Cît despre banii peșin și despre mobilă, înzestrați-vă mai bine fiul, că tot n-o să găsească neroadă.

— Și tu ?

— Am să-mi cîștig existența singură.

— Am înțeles. Vrei să te duci după zdrențărosul acela.

— Prefer un zdrențăros unuia cu haine furate.

— Despre taică-tău spui toate astea ?

— Nu le spun despre nimeni. Vorbesc așa, în general.

— Mai bine ai înceta să vorbești „așa, în general".

— Iar cu amenințări ? Mamă... ți-am mai zis și altă dată : n-ar fi fost mai bine să fi asigurat liniștea în casă prin dragoste ? Cu amenințări nu puteți.

— Unde e dragostea și respectul pe care ni-l datorezi ?

— Astea nu se datorează. Vin de la sine. De ajuns să fie în stare părinții să le inspire copiilor.

— Nu pot s-o scot la capăt cu tine. Știi carte. Blestemată fie clipa cînd te-am dat la școală !

— Ei, atunci trebuie să fii mulțumită că am întrerupt.

— Acum e prea tîrziu. Ai învățat. Te... duci ?

— Unde ?

— Iar s-o repetăm ? La școală.

— Adineaori nu ziceai ?...

— Naiba să mă ia, asta ziceam ! Acuma răul s-a făcut. De asta mai bine să-l terminăm. Scoală.

— Fără condiții și fără gardian ?

— Fir-ai afurisită să fii. Da, numai scoală.

*

* *

Întorcîndu-se Chloi după-amiază de la școală, zări deschisă ușa bătrînei și se strecură înăuntru. O găsi în bucătărie curățind cartofi.

— Doamne !... făcu ea. Vino să te binecuvîntez. M-am uscat să te tot aștept.

— Nu puteam, măicuță...

Bătrîna își făcu cruce.

— O aud iarăși, aud din nou vocea asta ? Mai spune-mi așa o dată !

Fata o îmbrățișă. Bătrîna lasă cuțitul și se așeză pe o canapea.

— Nu știu, spuse ea, ce mi-ai făcut. De ce m-am legat așa de tine ? La vrăji nu te pricepi. Atunci ce mi-ai făcut ? Să-ți dau un strugure dulce să-l mănînci ?

— Nimic... Nu vreau nimic. Am venit, am sorbit mireasma casei, ți-am mîngîiat creștetul. Mi-ajunge. Acum am să plec mai întărită.

Obrazul fetei păli pe neașteptate.

— Te doare încă ? întrebă bătrîna.

— Dacă ar fi fost numai atîta.

— Ah... Ne-au rupt mîinile. Ne-au frînt. Nu mai putem face nimic. Din căpitănească cum eram de mică, am ajuns...

— Toate-or să meargă bine, măicuță.

— ... Ziceam, trăgeam nădejde... să iau viața de la început alături de fiul meu. Dar blestemații l-au rănit tocmai cînd era în floare...

— Unde-i acum, mamă ?

— Aristomenis ? La bină. Cu Pantazis al lui Sorokos. Bun băiat. De încredere.

— Ai să-i spui că am fost pe aici ? N-aș vrea...

— N-am să pot să tac, fata mea. Cum să rabd singură atîta bucurie ? O mamă numai otrava o ține pentru ea. Celelalte le împarte cu copilul ei.

— Dar... are să-i pară bine ?

— În fiecare zi mă întreabă.

— Dă-mi să curăț eu cartofii !

— Am să-i spun. Nu... La început am să-i ascund... „Cum ți se par astăzi cartofii, Aristomenis ?" am să-l întreb. Și cînd are să-mi zică : „Mai buni n-am mîncat în viața mea", atunci am să-i dezvălui taina. „Știi de ce ? — am să-i spun. Căci au ieșit din mînuțele ei".

— Serile se întoarce ostenit, nu, mamă ?

— Mai degrabă e amărît. Și cuvintele numărate. Nu știu ce-o fi, că vorbele-i sînt tot mai puține. Fata mea, toate pot să le fac, numai gura nu pot să i-o descui.

— Păi ce, puțin lucru e ce i-au făcut ?

— Crezi că de aici i se trage ?

— Tu de unde crezi că e ?

— Știu și eu ? De multe ori mi se pare că nu e din pricina asta. Simte inima de mamă.

— Am terminat, spuse la un moment dat fata și lasă cuțitul.

— Binecuvîntate fie-ți mînuțele. Cartofi mi-ai curățit tu mie, mere de aur să-ți curăț eu ție.

— Acum mă duc, că am întîrziat. Am și eu război acasă. Azi am cîștigat o mică bătălie. M-am dus și am venit de la școală singură. Dar acum mă așteaptă altele mai grele.

— Lasă-i să ardă pe jeratic. Așa se călesc inimile.

— Am să lupt ! zise fata. N-am să-i las să facă ce vor din mine. Am să lupt !

— Ai să poţi ? întrebă bătrîna.

— Dacă aş şti... dacă aş şti că am şi eu un „sprijin"... un ajutor,.. aş lupta şi cu fiarele. Şi aş învinge ! Dar acum... Noapte bună, mamă.

Sări iute afară şi se pierdu pe ulicioară. Se temuse nu cumva să o oprească bătrîna şi s-o întrebe *ce voia să spună* cu mîna, cu sprijinul acela... Şi atunci ? Ce i-ar fi spus ? Doamne !

CAPITOLUL XIII

De acolo o luă spre casă. Deodată se răzgîndi. Ce să facă acasă ? Ştia ce o aşteaptă. Certuri, ameninţări. Mai bine să facă singură o plimbare. Să-şi limpezească mintea. Dar îşi dădea seama că îi era cu neputinţă să rămînă singură. I s-ar fi rupt inima. Iarăşi să plece în căutarea lui ? Doamne ! Ce să-i spună ? Că o mărită cu altul ? Şi la ce vii — i-ar zice — să te iau eu ? Nici gînd. Că i-a spus-o mamei lui, e altceva. Cu ea era uşor. Şi apoi ce i-a spus ? Cumva : „Spune-i lui Aristomenis să mă ia, că mă mărită cu altul ?" aş, de unde ! I-a zis numai, cu mare sfială, pur şi simplu că vor s-o căsătorească cu altul. Dar de unde putere să lupte, dacă e singură ? A,... să fi avut un braţ, un sprijin...

Să fi priceput bătrîna ? S-ar putea. Mamele înţeleg adesea mai adînc ca ceilalţi, însă n-au întotdeauna puterea să o spună.

Şi totuşi trebuia, trebuia să vorbească în seara aceasta cu cineva. Avea nevoie, neînchipuit de multă nevoie. Şi — ce noroc — acum că avea atît de multă nevoie de un glas prietenesc, descoperi că nu avea pe nimeni pe lumea

asta în fața căruia să-și deschidă inima. Ce făcuse atîția ani la școală ? Cum de nu și-a făcut, ca toate fetele, o prietenă ? Exista, desigur, Meropi Baglanea, dar îi era oare o adevărată prietenă ? De unde să știi ? N-a trecut pînă acum prin clipe grele... nu i-a cerut ajutor niciodată. La vîrsta asta o fată leagă prietenii din momentul cînd are o taină, cînd viața îi este așa de plină de taine, încît, dacă nu se spovedește cuiva, moare.

Dar Chloi era foarte închisă în viața ei personală. De aceea singură și-a trăit prima iubire, primele tresăriri ce încă nu știa cum să le numească și le zicea neliniști ori curiozități copilărești. Și n-a vorbit nici chiar atunci cînd a cunoscut-o pe mama lui, și-i citea și-i scria scrisorile, și iubirea i s-a aprins și mai mult în suflet, și s-a făcut o flacără sălbatică. Nici atunci n-a vorbit.

Ce să-i spună prietenei ? Ce alta decît adevărul ! Că acasă la ea vor s-o vîndă. Și că ea rezistă. Și are nevoie de ajutor pentru rezistența ei. Ce ar costa-o pe prietena ei ? Nimic. Nici sacrificii, nici cheltuială. Doar să-i țină puțin tovărășie. S-o lase să se simtă puțin în siguranță. Să știe că în clipe grele are pe cineva lîngă care poate petrece două ceasuri. Ceasurile cînd simte că se înăbușă...

La Meropi, prin urmare... Era și o alta, Ariadni Konsoula. Dar într-însa n-avea prea mare încredere. Va lua lucrurile superficial. Nu era în stare să țină un secret, să-l facă „al ei". Nu, mai bine la Meropi. Și apoi stătea și aproape și celor de acasă nu avea să le ofere prilejul să-i facă alte scene. Îndeosebi nu putea să suporte urletele tatălui ei. Îi erau nesuferite sfaturile lui pompoase și pline de automulțumire. Pozele de patrician mediocru pe care le lua cînd vorbea de „casa Lukeas". Nu vorbea niciodată la persoana întîi. Îi plăcea să facă uz de persoana a treia, pe care, de obicei, o întîlnești la unii mediocri, ce se comportă în viața socială de parcă ar fi porfirogeneți. Nu spun, de pildă, „fiica mea" ci „fiica lui Lukeas", „casa Lukeas", „părerea lui Lukeas" sau : „N-am să permit să se terfelească numele de Lukeas". Chloi se considera în cîștig — nu dacă nu asculta asemenea baloane de săpun — așa ceva nu se întîmpla niciodată — ci măcar să audă cît mai puține cu putință.

Meropi locuia la poalele colinei. Începu deci să coboare scările, treaptă cu treaptă. Ajunsese cam pe la jumătate.

Atunci în spate începură să răsune ecourile unor pași. Nu ale tocurilor ei. Pașii erau grei. Începu să coboare grăbită. Pașii se grăbiră și ei. Era evident, cineva o urmărea. Doamne! Dacă era el? Asta trebuie să fie. Pașii se aud șovăitori, timizi. Cine altcineva putea să fie? Poate vreunul dintre cei care se țin după fete? Exclus. Dacă e un tip din aceștia, atunci de ce pașii sînt așa de lipsiți de îndrăzneală? Nu, asta nu! Încetini pasul. Atunci auzi în spatele ei o voce tremurătoare. O striga pe nume.

— Domnișoară Lukeas!

Se opri. El, și „domnișoară Lukeas"? Grăbi din nou pasul. Nu, nu era, nu se putea cu nici un chip să fi fost el. Dar vocea se auzi din nou. Atît de șovăitoare, atît de speriată.

— O clipă... Vă rog, se auzi din nou în urmă.

Nu se poate. El e! Se întoarse.

— Vă rog să mă iertați! îi zise bărbatul.

— Cum ați zis?...

— Bună seara...

— Ce doriți, domnule? Nu vă cunosc.

— Nu... nu vă amintiți de mine? Nu se poate...

— Iată că se poate. Cine sînteți?

— O să mă cunoașteți.

— Nu doresc. Acum plecați, vă rog.

— Sînt domnul...

— Domnul? Exclus. Exclus. Domnii nu se iau după fete. Lăsați-mă, vă rog.

— Nu se poate, desigur mă știți.

Chloi îi vorbi atunci mai limpede:

— Așa? Cel mai convenabil ar fi să nu vă știu. Dar dumneavoastră insistați să vă știu. Ei bine, vă știu, sînteți un individ deosebit de respingător, de vreme ce nu lăsați în pace pe cei ce vă resping. Vedeți-vă de drum!

— Voi pleca. Dar după ce mai întîi mă ascultați.

— Nu vreau să vă ascult. Duceți-vă. Strig după ajutor.

— N-are să vină nimeni. Toți polițiștii îmi sînt prieteni.

— Și toți oamenii cinstiți vă sînt dușmani. Vreți să strig acum?

— Bine. Nu vreau să întind coarda. Cînd mă veți cunoaște însă mai bine...

— Am să mă îngrijesc să nu vă cunosc deloc.

— Dumnezeu e mare.
— Plecaţi odată ?
— Bine, bine. Nu vreau, mai ales, să vă supăraţi.
Ea o şi luase din loc.
— Noapte bună ! auzi în urmă-i.
Era tîrziu. Chloi coborî şi ultima treaptă şi dădu colţul. Acolo se opri puţin să tragă cu urechea. Nu. N-o mai urmărea. De unde oare mai răsărise şi individul ăsta ? Frumos admirator. Dacă îndrăznea s-o mai oprească şi altă dată, cu siguranţă că îl pălmuia.
Din fericire, de acolo era foarte aproape pînă la Meropi. Ajunse în fugă şi sună. Ce noroc ! I-a deschis chiar ea, speriindu-se cînd o văzu că-i cade în braţe gîfîind.
— Ce-ai păţit ? zise.
— Închide.
— Eşti urmărită ?
— Da.
— E poliţia ?
— Un admirator al poliţiei.
Prietena ei izbucni în rîs.
— Să mergem în camera mea. Dar tu tremuri încă. Să-ţi dau o vişinată ? Adică, ce te mai întreb ? Aşteaptă-mă o clipă.
Dădu fuga afară. Era fiică unică, răsfăţată, independentă. Toată lumea, după atîta libertate ce i se dădea, se mira cum de rămăsese aşa cuminte, dintre cele mai cuminţi fete din mahala. „Se pare că Baglaneas ţine frînele strîns !" ziceau. „Dimpotrivă, i le slăbesc... răspundea el. Iată secretul meu."
Într-adevăr, Meropi nu numai că părea cuminte, dar şi era. Celelalte fete de vîrsta ei tot se mai giugiuleau seara pe ulicioare. Nu cine ştie ce, fireşte — cîte un sărut, cîte o îmbrăţişare... Dar pentru gura mahalagioaicelor asta era sfîrşitul lumii.
— Cum s-a întîmplat ? întrebă Meropi cînd se întoarse cu vişinata. Cum adică s-a luat după tine ? Ai dat din coadă ?
— Eu ? Dintr-astea mă crezi ? şi tocmai ăstuia.
— Adică... altuia da ?
— Ai înnebunit ? Nimănui ! Să dau din coadă ? Eu ? Mi-e ruşine de ruşinea ta să te aud spunînd asemenea vorbe.

— Știu și eu ? Așa am auzit că se spune. Într-adevăr, Chloi, nu te miri și tu ? Ciudat. Noi două n-am vorbit niciodată de asta. Altele primesc răvașe, presară petale de flori pe paginile cărților. „Uite, așa mi-ai făcut tu inimioara". Noi, nimic. Nu cumva sîntem pupăze ? Sau, iarăși, să fim așa de urîte ? De ce oare ?

— De tine, știu...

— A, da ? Ce știi ? Hai, spune-mi.

— Meropi, tu ești foarte frumoasă ! Vezi... de asta nu încearcă nimeni. Căci nimeni nu îndrăznește să spere.

— Oare ? Crezi că o fi asta ?

— Sînt sigură.

— Și cu tine ce e ? Același lucru ? Sigur că da. Tu ești și mai frumoasă.

— Nu, Meropi. Nu-i asta. Și sigur că nu sînt mai frumoasă. Dar nu e asta.

— Atunci ce să fie ? Tu mă înnebunești.

— Meropi, bărbații au simțuri bune. Își dau seama cînd cetatea e slabă și cînd nu poate fi cucerită. Și se retrag.

— Da, ai dreptate. A ta nu poate fi cucerită.

Chloi se înroși și lăsă capul în jos.

— Nu... zise. E cucerită.

— Ce ? Chloi ! Ce să-ți fac eu ție acum ? Vorbești... serios ? Tu... Tu ! Bine-a zis cine-a zis : „păzește-te de cele sfioase". Și eu care nu știam nimic. Să-ți fie rușine ! De ce nu mi-ai spus ?

— Parcă știam și eu ?

— Uită-te la ea. Hai-hai, lasă prostiile acum !

— Să le beau cu apă rece !

— Nu cumva... Ia stai ! De la tine mă aștept la orice. Nu cumva nici nu știi cine este ?

— Îl știu prea bine. Nimeni nu-i ca el.

— Și de ce, suflete, nu mi-ai spus nimic atîta vreme ? Sau e ceva recent ?

— Nu. E foarte vechi.

— Ia uită-te la ea ! Și de ce nu mi-ai spus ?

— Poți să mă crezi ? Nu știam...

— În ce hal ai ajuns... Și cînd ai descoperit ?

— Zilele trecute. Cînd au vrut să mă mărite cu altul. Cum am aflat, am sărit cît colo. Și atunci am prins de veste că îl iubesc.

Cealaltă rămăsese îmbujorată, dusă pe gînduri, muşcîndu-şi buzele.

— E frumos măcar ?

— Frumos ? făcu cealaltă surprinsă. Frumos ?

— Da, „frumos". N-am întrebat dacă e maşină sau tren... Te-am întrebat dacă e frumos. Este ?

— De unde să ştiu ? Crezi că acum eu mai ştiu ce e frumos şi ce e urît ?

— Ia te uită în ce hal îi aduce iubirea pe oameni ! Cel puţin ştii ce lucrează ?

— Da. Ştiu. E muncitor la construcţii.

— Ce ? Am auzit bine ? Muncitor ? Bravo ! Ai ales pîn-ai cules. Ce-o să mîncaţi ?

— Ce mănîncă muncitorii.

— Nu mănîncă.

— Şi cum trăiesc ?

— Jumătate mor.

— Am să mor şi eu. Dar cu el.

Cealaltă clătină desperată din cap.

— Ai dreptate, îi zise. Boala a înaintat. Nu se mai vindecă.

Chloi sări :

— De l-ai vedea...

— Ce să-l văd ? Şi Apollon să fie, în doi ani ajunge un moşneag stafidit.

— Îi dispreţuieşti pe muncitori ?

— Îi compătimesc. Şi aş vrea să-i ajut. Dar nu murind împreună cu ei. Ce, asta e dragostea ? *Moartea împreună cu fiinţa iubită* ?

Cealaltă o privi cu ochii holbaţi.

— Cum ?! Nu ştiai ? îi zise surprinsă.

Meropi o privi cuprinsă de o adîncă nelinişte.

— Spune-mi, zise, există doctor de dragoste ?

— Ce ? răspunse Chloi furioasă. Am înnebunit să mă lecuiesc ?

Cealaltă trecea din mirare în mirare. Pentru prima oară vedea un bolnav care să nu vrea să se facă bine.

— Încerc să-mi adun minţile, îi zise în cele din urmă. Ştii ce simt ? Ca şi cum te-aş vedea azi pentru prima oară. Unde erai ? Ce e omul, la urma urmei ? Pînă acum trăiam împreună : în bancă, la plimbare. Erai atît de-a mea încît

credeam că dacă te loveam aș fi țipat eu de durere, și acum... Dar de ce te ascundeai, Chloi ? Îmi vine să plîng. De ce ?

Cealaltă întîrzie cu răspunsul.

— Nu știu, zise în cele din urmă. Doar acum cînd mă întrebi ; acum doar am descoperit și eu că nu ți-am vorbit. Și mă mir... Nu cumva iubirea e ceva de care știu doar doi ?

— Să știi că asta-i ! Așa o fi !

— Vezi ?

— Dar nu, nu. Deunăzi a venit la mine Sitară, m-a sărutat, m-a îmbrățișat și apoi a început să se învîrtească. „Ce ai ?" îi zic. Știi ce mi-a răspuns ? „Ah, Meropi, de-ai ști... Sînt îndrăgostită nebunește, nebunește." Vezi că tu ești altfel. Altceva s-o fi întîmplat cu tine. Pariez că nu ești îndrăgostită.

— Sînt !

— Și atunci de ce n-ai venit să mă iei în brațe, să mă săruți, să dansezi ca Sitară și să-mi spui : „Ah, Meropi, sînt îndrăgostită nebunește" ?

— Știi de ce ? Uite !... Credeam că dacă îmi mărturiseam cuiva iubirea, aș fi pierdut-o.

Meropi se puse pe rîs. Apoi o îmbrățișă și o sărută apăsat.

— Numai tu, îi spuse, numai tu iubești. Toate celelalte se joacă, sau cred doar că iubesc. Numai eu, să știi... Dacă vreodată am să iubesc, *așa* am să iubesc și eu. Ia stai. Fumăm cîte o țigară ?

— Ce ți-a venit acum ?

— Mi-a venit. Vrei ?

— De unde să faci rost ? Fumezi ? Și mi-ai ascuns ? Rușine să-ți fie !

— Nu, asta nu-i dragoste s-o ascund.

— De cînd ai început ?

— De cînd ? Azi... vreau să încep. Vreau mult !

— Și unde ai să găsești țigări ? Ieși să cumperi ?

— Am să șterpelesc de la taică-meu.

Ieși și se întoarse curînd cu două țigări, ținîndu-le în chipul cel mai neîndemînatic cu putință. În cealaltă mînă ducea o cutie de chibrituri.

— Aprindem ?

Luară cîte una. Încercară să aprindă. Tragedie. Li se stingea. Nu știau să tragă. Cînd reușiră, le înecă tusea.

— Dar de ce ? întrebă la un moment dat Chloi. Cum de ți-a venit acum să fumezi ?

— Din pustietate de dragoste, Chloi, zise înduioșător. Gata. Eu n-o să fiu iubită niciodată.

— De unde știi ?

— Dacă era să fiu iubită, nu eram pînă acum ?

— Tu crezi că așa măsori dragostea ?

— Dar cum ?

— Mă vezi ? Ei bine, eu nu știu dacă sînt ori nu iubită. Ba nu, știu ! Nu mă iubește. De asta sînt sigură.

— Nu mai înțeleg. Și atunci de ce iubești ? Ești proastă. De aci înainte să nu mai vorbești de dragoste. Ce înseamnă, atunci, dragostea ?

— Dragostea ? Știu eu ? Uite, pare-mi-se că iubirea înseamnă să iubești *tu*.

— Iar celălalt să fluiere, nu ? Domnul să încaseze dragoste și eu... Chloi, eu n-am să iubesc niciodată !

— Dacă ar depinde de tine...

— Depinde !

— Ei, atunci ai dreptate. N-ai iubit.

— Păi ce-ți spun eu de-atîta vreme ? Nu sînt aiurită ca tine să mă bag în foc și să mă chinui ! Ori nu-i așa ?

— Este. Încearcă însă, dacă te țin curelele, să mă scoți din foc.

— Ce-ai să faci ?

— Am să te omor.

— Ah, Chloi. Ești măreață ! De unde ai învățat atîtea ?

— Singure au venit.

Meropi deschise fereastra și aruncă țigara. Apoi vîntură din mîini ca să dea fumul afară.

— De ce ai aruncat-o ? o întrebă Meropi.

— Nu ajută. La început credeam că toate astea : fumatul, suspinele, jalea, au o legătură cu dragostea. Acum vii tu și mă încurci. Am rămas corijentă. Citisem în niște romanțe... „El, ea, stelele, garoafele. Marea liniștită". Liniștită zici ? Dar asta-i uragan, uragan pe uscat. Taifun, vijelie, demență...

Şi altceva ? Altceva nimic. Închid cartea dragostei ! Stau foarte bine aşa. Liniştită, logică. Prînz regulat, somn regulat, note bune la învăţătură. Trai pe vătrai... cum ar zice Siratà.

— Te invidiez. Şi pe tine, şi pe Siratà, şi...

— Şi atunci ce mai aştepţi ? Seamănă-ne nouă !

— Nu pot.

— Ah, Chloi, Chloi. Mi-e milă de tine. Dar doctor de dragoste nu există, nu-i aşa ? Tu ai spus-o. Dar ţi-ai schimbat părerea ?

Cealaltă îşi muşcă buzele.

— Ba cred că există, spuse ea.

— Adevărat ? Atunci bravo, uraa ! Cine e ?

— Chiar iubitul, el e doctorul. Imediat ce scade în ochii tăi şi devine plicticos. Atunci încetezi să-l mai iubeşti. El te lecuieşte. Dar abia atunci vine nenorocirea cea mare : dezamăgirea în dragoste, pierderea speranţei...

— Ţţ, ţţ, ţţ... Tu, Chloi, ştii ? Aş vrea să mă îndrăgostesc şi eu. Ştii de ce însă ? Ca să devin şi eu puţin enciclopedică, puţin „filozoafă" ca tine. N-am altă soluţie. Altfel am să rămîn o pupăză. Iată că e bună la ceva şi dragostea. Şi eu care credeam pînă acum că dragostea prosteşte. Vezi ce mult ne înşelam amîndouă ? Şi acum ce ai de gînd să faci ?

— Mai întîi să mă lupt să-l gonesc pe „mirele" pe care mi-l pregătesc ai mei.

— L-ai văzut ?

— Nu. Dar nu sînt curioasă.

— De unde ştii ? O fi vreun Apollon. Sau vreun Cresus.

— Degeaba faci pe frivola, Meropi. Şi tu eşti romantică. Pe Cresus l-au pus pe rug acum două mii de ani... Iar Apollon are braţele rupte. Nu de ei e vorba, dar nici de vreun altul. Nici erou, nici zeu. Pentru mine pe lume există numai el. Şi cu el s-au terminat bărbaţii.

Meropi începu să se plimbe. Într-un tîrziu se opri în faţa ei.

— Ascultă, îi zise. S-ar putea ca toate cîte ţi le-am spus şi cele la care m-am gîndit fără să ţi le spun să fie prostii. Luptă ! Doar asta am să-ţi zic. Şi dacă ai nevoie de mine, aici sînt ! Păzeşte-ţi muncitorul ca pe o comoară. O să îm-

părţiţi amîndoi frumuseţea ta. Şi chiar dacă n-are inimă, ai tu pentru amîndoi.

Chloi se ridică.

— Îţi mulţumesc, zise. Îţi mulţumesc mult.

O îmbrăţişă şi o sărută.

— Vrei să te conduc ? Să ştii că ăla pîndeşte pe undeva ca să se ia iar după tine.

— Mulţumesc. Vino. Dar dacă la întoarcere o ia pe urmele tale ?

— Crezi ? N-are decît. Ah... şi de-ar face-o !

— Ce i-ai face ?

— I-aş da un pumn să-i umplu mutra de borş.

— De unde ai învăţat vorbele astea ?

— Le zice taică-meu.

— Eu am semănat maică-mi. Nu. Eu n-am semănat nimănui. I-am semănat numai *lui*.

— Cînd ai apucat să-i şi semeni, monstru ce eşti ? Haide, să mergem.

Îşi puse o jachetă, încălţă nişte pantofi fără toc şi o luară din loc.

— Ai priceput de ce ? îi zise prietenei ei.

— Nu.

— Ca să-i ard un şut.

— Mă mir că nu te-ai făcut fotbalistă !

— Stai că vine şi asta !

Începură să urce scările. Dintr-un colţ se ivi deodată o umbră.

— Ăsta e, zise încet Chloi.

— Stai să vezi. Chloi... strigă tare Meropi. N-ai cumva şoricioaică ? Vreau s-o dau unui buldog, s-o roadă. Dar lasă. Îl aranjez eu şi cu pietre. Stai să iau una, de inaugurare.

Se opriră să tragă cu urechea. În spatele lor paşii se opriseră şi ei.

— Salvatoare doctorie ! zise Meropi. Un-doi. A trecut şi tusea şi dragostea. Terapie radicală, dom'le. Să te duc mai departe ?

— Nu. Am ajuns.

— Ei, haide, noapte bună. Şi, cum ţi-am spus : război. Dar chiar de azi. Noapte bună.

— Noapte bună.

CAPITOLUL XIV

Au trecut cîteva zile. Într-o după-amiază, cei doi prieteni se întorceau de la bină. Amîndoi erau îmbrăcaţi în haine de lucru. Atunci o văzură pe neaşteptate venind din depărtare. Se întorcea de la şcoală. Sorokos rîse.

— Unde-ţi e inimioara, Aristomenis ?

Tiniakos şovăia, se zbuciuma. Să se apropie ? Să nu se apropie ?... De fapt aceasta era prima lor întîlnire.

— În situaţia asta se face ceva, îi zise el prietenului său. Dar nu ştiu ce...

— Se ia vîntul în proră şi se merge de-a dreptul către ea.

„Nu îndrăznesc", ar fi vrut să spună Aristomenis. Dar nu spuse.

— Văd că ai „tangaj", îi zise Sorokos.

— Hm... Dacă se face „hulă" şi o ia la picior ? Eu zic că-i mai bine să dăm colţul pe ulicioară.

— Ia te uită, liceanul !

— Lasă... Mai bine aşa.

Atunci amicului îi veni o idee.

— Spune-mi... nu cumva ţi-e ruşine că sîntem aşa „în ţinută de paradă" ? Aici să-ţi văd iubita ! Acum are să se cunoască, dacă e vorba de dragoste la puştoaică sau de vreo scrînteală romantică.

— Orice ar fi, grăbeşte-te. Amînăm pe altă dată. Nici nu sînt pregătit... Înţelesu-m-ai ?

— Dacă de asta te-agăţi, salutare ! Niciodată n-ai să fii pregătit. Eu zic să luăm avînt şi facem cale-întoarsă.

— Ai înnebunit ? Nici gînd. Dacă vrei tu...

— Bine. Atunci... aşteaptă o clipă.

Se duse pînă la colţ şi se întoarse înapoi.

— Nimic, spuse. S-a speriat, a plecat.

— Şi atunci de ce am luat-o pe uliţe lăturalnice ? Să ieşim din nou pe strada principală.

Se întoarseră. Dar abia dădură colţul, că se pomeniră faţă în faţă cu ea. Sorokos dădu să izbucnească în rîs pe ascuns. Fata se roşi ca focul, se făcu ca un mac în mai. Se

strecură pe lîngă perete de parcă s-ar fi temut să n-o înhaţe. Întîlnirea părea să eşueze. Atunci dădu o mînă de ajutor Sorokos.

— Da' ia stai puţin ! zise tare. Aristomenis, domnişoara nu e fata care a venit cu mama ta la proces ? Nu, domnişoară ? Sau greşesc ?

— Bună seara !... zise într-un tîrziu fata, gata să leşine. Se apropiară.

— Ce păcat că n-avem mîinile curate, ca să vă dăm bună seara „prin strîngere de mînă"... zise Sorokos.

Ea se repezi îndată şi dădu mîna cu amîndoi.

— Vedeţi unde s-a încheiat romantica mea călătorie, domnişoară Chloi ?... deschise în sfîrşit gura Tiniakos. În loc să clădesc vise, clădesc case şi încă ale altora.

Ce să răspundă fata ?

— Clădiţi, spuse ea ca în vis. Nu dărîmaţi...

— Pe a mea, totuşi, am demolat-o.

— Toată viaţa e plină de case.

— De unde a învăţat ea atîtea ? se miră Sorokos. Îţi dă lecţii şi ţie, Tiniakos !

— Îmi dă curaj, spuse el. Şi asta e mai mult. Da, mult mai mult. Căci eu... numai de asta aveam nevoie. De nimic altceva.

— Merită un pahar ce ai spus tu acum ! strigă Sorokos.

— Merită o masă bogată... Dar lui Chloi i se pregăteşte altă masă. De nuntă.

— Vorbeşti serios ? făcu Sorokos.

— De ce mă întrebi pe mine ?

— Serios, domnişoară ?

Chloi nu răspunse. Plecă ochii şi se înroşi. Era gata să izbucnească în plîns.

— Vezi... zise Tiniakos cu amărăciune. Pînă şi fericirea, alţii ne-o hotărăsc. Şi noi sîntem de acord.

— Nu-i adevărat ! protestă dramatic fata.

— Bine. Nu sîntem de acord. Dar ne supunem. Nu ?

— Sînt singură... Dar rezist.

— Şi pînă la urmă ce va fi ?

— Am să mor. Gata.

— Eu zic să găsim altă soluţie, spuse Sorokos. Moartea ? După părerea mea, domnişoară, moartea e mai rea decît căsătoria cu un necunoscut. Şi apoi, de ce s-o luăm aşa în

tragic ? Cîte nu s-au măritat cu oameni pe care nu i-au iubit ! Au iubit însă copiii pe care i-au făcut cu ei. Ar avea un sens, desigur, dar numai dacă fata pe care vor s-o căsătorească ai ei cu un necunoscut ar iubi pe altcineva, foarte cunoscut. Atunci da. Atunci se schimbă lucrurile... Spuse acestea şi îi privi cu înţeles pe amîndoi. Nici un răspuns.

— Văd că nu spuneţi nimic... Prin urmare treaba nu-i prea tragică. Aşa e, domnişoară Chloi ?

— De ce mă chinuiţi ? zise ea rugător.

Celălalt nu scotea o vorbă. Păşea simţind că i se taie genunchii.

— Pantazis, îi spuse la un moment dat, serios. Nu o chinui. Vezi doar... Nici ea nu vrea. Dar nu poate să facă altfel.

— De ce să nu poată ? Ce-i aşa greu ? Le aruncă în faţă un „nu" şi s-a terminat !

— Vorbeşti ca un bărbat, îi zise. Nu-i aşa, domnişoară Chloi ? El vorbeşte ca un bărbat. Căci ştie că pentru bărbaţi e uşor. Ei trag, nu sînt traşi. Nu sînt „remorcaţi". Încît nu pot înţelege psihologia unei fete minore.

— ...Nu sînt minoră ! spuse ea, puţin jignită.

— Bine. Atunci psihologia fetei, în general...

— Au existat şi fete eroine, zise Sorokos.

— Poate. Dar nu-i obligatoriu ca toate fetele să fie eroine. Sorokos rîse.

— Vreţi să vă spun ceva hazliu, domnişoară Chloi ? Nici o pisică nu e eroină. Însă înghesui-o numai... şi ai să vezi... Cu toatele devin eroine.

— Mă onorează comparaţia, zise ea.

— De ce-ai făcut asta ? se supără Tiniakos. O vezi ? S-a supărat. Şi cînd are să plece o să ne certăm. Să ştii !

— Bine. Atunci... să plec eu, spuse fata.

— Nu ! izbucniră amîndoi.

— Păcat, făcu Sorokos. Nu s-a supărat. Şi eu care credeam că avea să se supere, să facă gălăgie. Aşa ne-ar fi arătat că nu e dintre cele care cedează uşor. Că e luptătoare. Şi că tot aşa are să o scoată la capăt şi cu războiul de acum.

— N-am să mă predau uşor, zise ea.

— Cum ? întrebă Sorokos.

— N-ai auzit ce a spus ? se întoarse supărat spre el Tiniakos. A spus că „n-am să mă predau ușor". Adică are să se predea greu. O să se predea însă.

— N-ai înțeles, îi zise Sorokos. Cînd cineva are în gînd să se predea, cu greu se mai luptă. Treaba e să lupte pînă învinge. Sau să cadă.

— V-am spus eu să mă lăsați să mor. Dar voi nu m-ați lăsat, zise Chloi plină de reproș.

— A zis ? A zis așa ceva, măi Aristomenis ?

— N-ai auzit ? A repetat și acum : „Voiam să mor și nu m-ați lăsat". A zis.

— Eu o las ! spuse Sorokos.

Tiniakos se enervă.

— Prea ești darnic cu viețile altora. Ei bine, eu n-o las !

— Ce spuneți de asta, domnișoară ? întrebă Sorokos.

— Nu l-ați auzit ? Nu mă lasă să mor. Mă lasă să mă mărit cu altul. Adio !

Pînă să apuce s-o oprească, ea se și topise. Plecă îmbufnată, îndurerată, gata s-o podidească plînsul în plină stradă.

— Sîntem niște viței amîndoi, zise Sorokos. Halal să ne fie ! Și mai ales ție, halal să-ți fie ! Cum de-ai putut să-i spui ce i-ai spus ?

— Ce să-i fi spus, deșteptule ? Să-i spun că prefer să moară ?

— Să nu-i fi spus nimic. Să mă fi lăsat pe mine să pilotez situația.

— Prea te crezi experimentat.

— Deloc. Dar eu nu sînt îndrăgostit. Îmi păstrez calmul. Îi pregătisem și răspunsul. Dar te-ai băgat tu și ai stricat totul. Acum nu văd bine situația. Asta e în stare, ca să te pedepsească, să se ducă la măritiș. Ai să vezi.

— Ce tot spui ?

— Cum mă vezi și cum te văd. Nu le cunoști pe femei.

— Le-oi fi cunoscînd tu...

— Eu le văd în afară. Ți-am spus. Eu le studiez cu sînge rece. Să mergem acum la bătrîna mea să ne facă o cafea de consolare.

— Nu-mi trebuie nimic. Nu pot să pun nimic în gură. Dacă-mi face una ca asta...

— Nu cred. Uite, acum că mă gîndesc mai bine, încă o dată zic că nu. Nu, nu se poate. Hai să mergem.

* * *

Chloi ajunse acasă copleşită. Fugea ca să n-o apuce plînsul în stradă. Totul se sfărîmase. Altfel îşi închipuise prima lor întîlnire. Şi după cîţi ani ? De cînd era în clasa întîi de liceu, iar el elev la Şcoala de marină comercială. De atunci umbla în uniformă. Şi ce bine îi venea ! Şi ea era nebună după el. Cinci ani nebună. Şi el să nu ştie, să nu bănuiască nimic, nimic. Apoi a venit prima lui îmbarcare. „De data asta, cînd o veni să mă salute"... îşi zicea. Şi nimic. El umbla cu nasul aşa de sus, mîndru de uniforma lui, că nu se uita la nimeni. Din fericire... Căci de s-ar fi uitat la vreo alta, ea ar fi murit. Asta era singura ei consolare. Apoi au reînceput interminabilele călătorii. Iar cu inima strînsă. „De data asta, neapărat", îşi spunea în sinea ei. Şi iar nimic. Ani de zile... Pînă ce într-o zi s-a întîlnit cu mama lui. Atunci au prins aripi primele ei nădejdi. Şi acum cînd e aici şi poate să-l vadă, zilnic... a ucis-o ! Nu s-ar fi aşteptat niciodată să se termine totul aşa.

Pentru o clipă, îi veni să se întoarcă şi să-i zică : „Ascultă... Te iubesc, mai mult decît viaţa mea. Te-am iubit de mică. Şi n-am să încetez să te iubesc... Dar nu vreau să te mai văd. Niciodată. Niciodată !" Fu gata să pornească şi să se ducă la el să-i spună, dar îşi dădea seama că picioarele n-aveau s-o poarte pînă acolo.

De aceea deschise uşa şi se strecură în camera ei. Acolo plînse... plînse... pînă ce o fură somnul şi o duse departe, unde toate erau mai la îndemînă, mai uşoare.

Dar n-au lăsat-o să se bucure nici de somnul acesta. Maică-sa veni şi o trezi.

— Scoală-te, îi spuse. A venit naşa.

— Mă doare capul...

— Spală-te cu puţină apă rece şi vino. Ştii doar că n-are să se dea dusă fără să te vadă. Hai... Aranjează-te puţin. Piaptănă-te.

— Acum să mă apuc să cochetez cu naşă-mea ?

— Ştii că-i rîde inima cînd te vede frumoasă.

— Bine... Vin.

Nu voia să-i strice bucuria naşei. O iubea din tot sufletul. N-avea copii. Şi toată dragostea şi-a revărsat-o asupra

lui Chloi. Dar în sufragerie nu era numai naşa. Fata deschise uşa fără să bănuiască nimic. Şi fu prea tîrziu să dea înapoi. În capul mesei, cu o îngîmfare nemaipomenită şi plin de ifose, stătea un marinar cu galoane aurite. Ai fi zis că se ascundea el însuşi după uniforma lui şi o lăsa pe aceasta să joace rolul dulce-nesărat de candidat-ginerică.

Dintr-o privire Chloi a înţeles totul. Şi s-a hotărît să se apere. Clipa bătăliei sosise. Îşi ferecă buzele şi nu-i mai aruncă nici o privire. Da, îşi dăduse seama chiar de la început. Totuşi, vag, îşi amintea că undeva îl mai văzuse pe acest ipochimen.

Naşa îi tot dădea cu „căpitane" în sus şi „căpitane" în jos, de i se umplea gura de plăcere. Dar Chloi, nici pis.

— De ce nu spui şi tu ceva, fata mea ? o întrebă.

— Domnişoara... seamănă... începu căpitanul şi toţi i se atîrnară de buze.

— A... ă... Cu ce, cu cine seamănă ?... întrebă naşa.

— Cu o sirenă pe care o ştiu toţi marinarii ! Cu sirena de piatră din portul Copenhaga. N-a deschis gura niciodată. Dar marinarii o iubesc. Ha, ha. Aşa sîntem noi, marinarii. Iubim fetele tăcute.

Toţi izbucniră în hohote vîscoase de rîs.

— Ce fin !... Ce deştept spus !... Ce frumos !... Numai Chloi nu-şi dezlipi buzele pentru că, după toate celelalte, găsea gluma foarte nereuşită. Peste puţin se repeziră cu toţii să pună masa.

— Am găsit un vin... zise tatăl. Limpede ca lacrima.

— Am adus şi eu un *„White horse"* din cele mai scumpe.

Se străduia în fel şi chip să arate că era umblat şi bogat. Şi să nu fi fost Chloi îndrăgostită, şi să nu-şi fi dăruit inima, nici gîndul, nici mintea altuia, şi tot n-ar fi putut să-l vadă în ochi pe acest omuleţ, care căuta să-i ia ochii cu averea şi galoanele lui. Era de altfel limpede cu cîte temeneli şi periuţe le căpătase.

Seara trecea plictisitor. Gazdele deveneau tot mai entuziaste. Chloi, tot mai mohorîtă. Într-o vreme, omuleţul începu să zică „tată" şi „mamă" şi ai casei nechezau de bucurie. Naşa lăcrimă. La un moment dat, Chloi nu mai putu să se stăpînească.

— Bine, le zise părinţilor, mie nu-mi spuneţi nimic ?

— Ce să-ţi spunem, fetiţă ?

— Aţi înfiat un om şi mie nu-mi spuneţi nimic ?

— Am în...fiat ? sări Lukeas ?! Cum adică, stai puţin, Fotinì, cum adică l-am înfiat ?

— Păi altfel de ce vă tot zice „tată“ şi „mamă“ domnul acesta ? Am să mă pomenesc acum cu alt frate, adoptiv ? Nu-mi ajunge un poliţai ?

„Ginerele“ începu să năduşească ; năduşiră şi ceilalţi. Îşi scoaseră batistele şi începură să se şteargă şi nu mai terminau. Ginerele, ai fi zis că stătea pe o plită şi fierbea.

Tatăl sparse tăcerea.

— Adică... începu — ia lasă-mă, tu, Fotinì — adică domnişoară Chloi, ne jucăm cu păpuşile aici. Ei ?

— De ce ? răspunse Chloi. Îmi hotărîţi soarta, viaţa... şi eu aflu de astea ca şi cum aş fi o vecină ? Ce sînt eu, tată ? Vreun scaun din casă pe care-l daţi să şadă oricui vreţi voi, fără să mă întrebaţi ? Nu sînt şi eu om viu ? Nu trebuie să hotărăsc şi eu ?

— Am hotărît noi, zise naşa. Ajunge.

— Atunci ia-l dumneata, naşă, şi să-ţi fie de bine. Nu eu am hotărît.

— Adică vrei să strici ce-am pus noi la cale ?

— Tată... nu-s untdelemn să faci afaceri cu mine.

— Hm... Nu eşti — ia stai, Fotinì. Nu eşti. Dar eşti a mea, şi tu şi untdelemnul.

— Da, dar una dintre mărfurile tale are glas. Aşa că îi spune cumpărătorului : „Domnule ! Nu-s de vînzare !“

— Vorbe de prisos. Nunta ta e hotărîtă.

— Foarte bine. Atunci găsiţi-i mireasa.

Toţi se îngroziră. Tatăl lovi cu pumnul în masă.

— Gata, zise el, s-a făcut de ocară casa mea.

— De ocară ar fi ajuns dacă ţi-ai fi vîndut copilul, spuse Chloi. Acum e salvată.

— Căpitane, zise Lukeas, să nu faci copii ! Vezi cum te răsplătesc. Dar lasă, nu-ţi face sînge rău. Aranjez eu lucrurile. Bizuie-te pe mine.

— Ce zici să faci ? întrebă mama.

— Lasă, ştie Lukeas ! Îi pun căpăstru, şi legată i-o duc.

— Degeaba, tată. Am să fug de la el.

— Fă, te încui cu zăvorul.

— Am să-l rup cu unghiile şi tot am să ies.

— Dacă poţi...

— Am să pot.

— Domnișoară..., deschise gura pentru prima oară căpitanul.

— Domnule... Nu vă cunosc. Și nici nu vreau să vă cunosc. V-am văzut în seara asta. Mi-ajunge. Nu aveți nici o însușire bărbătească. Nu aveți de ce să-mi fiți bărbat.

Atunci se ridică nașa. Era aprinsă ca o leoaică.

— Ai înnebunit, tu ? îi zise. Știi tu cu cine vorbești așa ? Află, cu căpitanul lui „Temistocle" !

— Cum ? făcu Chloi, care abia acum începea să-și amintească. Cum ?

— Da, domnișoară, spuse el. Sînt comandantul lui...

— Deci tu ești, îi zise. Tu ești ticălosul ? Adică trebuia să bănuiesc. Era imposibil ca în flota comercială să mai existe și o altă asemenea canalie !

— Chloi !

— Lasă-mă, tată ! Cel care a venit să ne necinstească casa e un denunțător profesionist ! Așa și-a cîștigat galoanele. Ce-ai zice tu, tată, de un bărbat care love ște o mamă bătrînă ?

— Taci ! Nu te cred...

— Întreabă-l !

— Căpitane... spuse Lukeas vînăt. E nebună. Nu i-o lua în nume de rău...

— Afară din casa noastră ! Derbedeule ! Mai îndrăznești să umbli printre oameni cinstiți ? Și ai și neobrăzarea să-ți cauți nevastă !...

— Să vă spun, domnișoară...

— Să-mi spui ? Tu ?

— Și totuși am să-ți spun !

— Ei, atunci, atunci... am să-ți vorbesc și eu în singura limbă pe care o înțelegi...

Se repezi la el cu o forță pe care nu i-ar fi bănuit-o nimeni. Îi dădu două palme, îl scuipă și-l împrînci afară. Cu aceeași mîndrie privi în jur și zise alor săi :

— Tată... Mamă... În casa asta aduceți cîți vreți și pe cine vreți. Bărbatul, însă, am să mi-l aleg eu.

— În casa asta, urlă Lukeas... Dă-te la o parte, Fotini ! În casa asta tu n-ai să aduci nimic. Eu comand. Nici n-ai să aduci, nici n-ai să alegi pe nimeni ! Căci n-are să mai fie

a ta. De astăzi te duci! Ai luat vacanţă. Şi pentru totdeauna. Afară! Afară! Ii dau foc... La o parte, Fotinì! Dau foc casei Lukeas. Rebele n-au ce căuta într-însa! Afară, paceaură!

Chloi plecă.

CAPITOLUL XV

Dar am rămas în Piraiki şi am uitat de Ekali. De Ekali de care — pe oricine ai întreba — ţi-ar spune că e cea mai veselă, cea mai divină suburbie a Atenei. Şi că acum Kifissìa pare, pe lîngă dînsa, o baborniţă. „Rîuri-rîuri — ţi se spune — curge aici sîngele albastru"...

Este vorba despre o lume artificială, fără moravuri precizate şi fără fizionomie naţională, adică fără o *anume* fizionomie naţională, căci de fiecare dată această lume copiază fizionomia naţiunii care cucereşte Grecia. Înainte aceştia, categoria lor „se franţuzeau", mai apoi „s-au anglizat", acum se „americanizează".

Această clasă care, vara, pleacă din Atena şi se mută cu cătel şi cu purcel pe coastele muntelui Penteli, să nu fi fost privilegiată, şi tot ar fi devenit, prin simplul fapt că trăia acolo. Peisajul e aproape de basm. O risipă de soare şi culori. Imaginaţia se nutreşte de la sine. Parcă trăieşte cu mierea şi florile sălbatice ale Hymetului.

Nişte adieri obraznice se strecoară indiscrete peste tot. Se caţără pe glicine, le golesc de polen, încît fac fluturii să zburătăcească pretutindeni şi să dea desperaţi din aripi, neştiind cum să se explice în faţa naturii.

Dar ce rost au acum toate lirismele aste? Ce se întîmplă? Sau ce e pe cale să se întîmple? Şi merită oare să se risipească aici atîta poezie?

Ei, da. Merită !

Căci aici trebuie să sosească astăzi Erosul. Şi trebuie să i se aştearnă mirt în cale. Să se adune rapsozii... Şi flautistele... Să-i cînte epitalamul. Căci aici trebuie să aibă loc o sărbătoare a dragostei. „Jocurile florale" ale Iubirii.

Da, dar de ce ? Pe cine a rănit fiul Afroditei ? Nu spunem. Discreţie ! Dacă poeţii ar fi la fel de nerăbdători pe cît sînt cititorii, Poezia n-ar mai fi pe lume. Şi apoi un poet nu poate fi supus controlului. Imaginaţia are nevoie de spaţiu ca să se poată îmbăta liberă. Aşa e poezia. Îi place beţia, face ce vrea.

Acest mare şi demn de amintire eveniment a avut loc într-una din casele pe care le-a căpătat Mac, mai concret în casa aceea cunoscută nouă de peste drum, al cărei proprietar refuza s-o vîndă. În cele din urmă a vîndut-o şi s-a internat la balamuc. Îndată ce casa a trecut în posesia lui Mac, a început să suporte ciudate transformări. Dar... la asta vom reveni mai tîrziu. Deocamdată ar fi bine să zugrăvim atmosfera.

În general atmosfera e una de patimă şi exaltare. Servitorii aleargă peste tot, se taie miei... Croitorese, cusătorese, brodeze îşi scot ochii... Croiesc, cos, potrivesc... Probează şi răsprobează. Totul e să-ţi reuşească proba.

Dar... la urma urmei ce anume e pe cale să se întîmple în această casă ? De ce tot acest mister ? Pînă cînd avem să plutim în lirisme nefolositoare fără să observăm concret problema ?

Aşa e. De aceea o observăm imediat. Şi începem de la casă. Casa deci, cum am început să spunem, e cam — nu cam, e foarte — aparte. Planul ei e modernist, apartamentele nu amintesc de nimic.

Dar oare de ce ? Ce i-a apucat pe locatarii ei de au făcut asemenea încăperi suprarealiste ? Nimic. Pur şi simplu s-a adaptat casa la viaţa lor. Locuinţă pentru animale cu patru labe şi nici o mînă. Casă de cîini. Să avem iertare...

Aici nu mai e vorba de viciu. Ci cum se spune, de un exces de zoofilie, literalmente de „iubire de cîini". Căci Mac, dincolo de cîini, ura orice alt animal, începînd cu omul. Nu e vorba nici de un fenomen tipic de perversiune. Este vorba despre o saturaţie care, pînă la urmă, a devenit desperare, căpătînd dimensiuni de manie.

Cîinii nu erau o ciudăţenie, o înclinaţie — o ieşire dintr-o plictiseală inconştientă şi, de aceea, foarte primejdioasă. Nu erau nici agrement sufletesc. Căci pentru un asemenea agrement e nevoie de suflet. Presupunem...

Nu. Ce se întîmpla aici era joaca unui animal îmbuibat, care e impulsionat puternic de subconştient. Nu vorbesc despre jocurile cîinilor dresaţi. Cîinii dresaţi nu se joacă. Fac mişcări mecanice ca să capete puţin zahăr sau să evite o lovitură de cravaşă. Vorbesc de jocul animalului nedresat, al fiarei de codru, a cărei joacă e muşcătură sau sfîşiere.

Mackown (prescurtat „Mac") trăia în anii din urmă acest joc de fiară. Jocul fiinţei atotputernice care a înnebunit, căci nu avea ce să mai ceară. Toate i se oferiseră. De ar fi trăit în vremea împăraţilor romani, ar fi poruncit să fie sfîşiate în faţa lui fiinţele iubite.

Şi dacă, iarăşi, n-ar fi devenit înainte de vreme sexualiceşte bun la nimic, s-ar fi dedat incestului.

Dar a fost repede lipsit de amîndouă posibilităţile acestea. Şi astfel a fost nevoit să se mulţumească cu jocuri nesîngeroase. Chiar şi Caligula, cîteodată, — din perversiune — practica jocuri nesîngeroase: a pus, de pildă, să se clădească pentru calul său un grajd de aur. Mac a repetat acelaşi „joc" cu cîinii. Şi el se găsea la punctul unde saturaţia începe să fie depăşită şi începe nebunia. Mac nu era un exemplar „rar" — dintre cele ce se vînd în anticariate. De aceea nici nu era de vînzare. Era un „caz", un fenomen de care n-a fost lipsită nici o epocă. Aceasta se întîmplă ori de cîte ori un individ lipsit de orizont — sau avînd unul foarte limitat — ajunge să capete o putere disproporţionată. Ştie să o adune, dar nu ştie cum s-o risipească. Funcţionează doar ca o maşină de adunat... De îndată ce e supraîncărcată, se sparge. Nu are unde s-o canalizeze şi se autodistruge, izbucnind în fapte paranoice. Căci aceşti oameni au ajuns în clipa în care pot totul... Şi tocmai atunci nu mai vor nimic. Şi atunci începe comedia grosolană şi primejdioasă... „Jocul". Însă jocul îşi are şi el legile lui şi clipa potrivită. Dar asta n-o ştiu feluriţii „Mac". Acţionează cu mişcări instinctive. Spre exemplu: Mac şi havana nu s-au născut deodată. Au făcut pereche mai tîrziu, însă au să moară împreună. Căci Mac, e drept că a luat havana în gură, dar nu mai ştie cum să o scoată.

Feluriţii „Mac" nutresc şi ură. Îi urăsc pe cei ce le-au dat puterea. Află pe neaşteptate că lumea e plină de oameni goi, care au nevoie fie şi numai de zdrenţe. Dar Mac îşi îmbracă în mătăsuri cîinii, care nu au nevoie, tocmai pentru că *nu* au nevoie. Toată chestia e să-i provoci pe cei goi. În genere zoofilii patologici sînt un gen de mizantropi. Cînd ies cu căţeluşii lor pe străzile bătute de lume, nu e pentru plimbare. E o manifestaţie de protest şi dispreţ împotriva oamenilor.

Mac sosise într-o ţară unde absurdul n-avea trecere şi unde ceea ce e exagerat se deosebeşte cu puţin de ridicol. Lumea de aici nu se familiarizase cu culorile (şi purtările) prea ţipătoare. Cu trăsneala aceea, adică pe care grecii o numesc „excentricitate". Prin urmare terenul era potrivit pentru acţiune.

Cataracta, căderea de apă, energia veneau pe planul al doilea. Au fost inventate. Le-a scornit însuşi Mac ca să nu trădeze pe *businessman*. În realitate n-a venit pentru cîştig, deşi cîştigul e — pentru bogătaş — „respiraţia instinctivă". Nu. Întîi şi-ntîi că în cazul de faţă nu exista coşmarul inseparabil şi indispensabil al bogatului: spaima de sărăcie. Sărăcirea e o lege economică în stare să-i lovească numai pe micii bogătaşi. Cei mari, să vrea şi tot nu pot să sărăcească.

Deci acest scop economic mai degrabă lipsea. Era un „alibi" pentru păstrarea convenienţelor.

De ani de zile Mac credea într-un principiu: anume, că de capitalurile spirituale nu trebuie să te atingi, căci sînt puţine. Şi de aceea a închiriat minţi străine. Dar şi posesorul acestei comori (Căruntul) adusese de acasă doar minte americană, adică foarte greu de folosit aici, căci în blestemata asta de ţară, au trecere numai dolarii americani, în vreme ce minţile americane rămîn fără căutare. N-au decît să se laude americanii că „dau sfaturi". Să nu fi fost ele însoţite de dolari, ţi-aş spune eu ce dau. Ar fi rămas toate sfaturile lor închise în magazii, în vecii vecilor.

Deci... cum spuneam: minţile americane nu s-au putut aclimatiza aici. De aceea Mac a fost obligat să închirieze minţi băştinaşe, ca să-şi soluţioneze problemele locale. Pe cine să angajeze? Iarăşi pe Melissokeris — deşi în vremea din urmă omul acesta se afla în pragul nebuniei. Ar fi ple-

cat din acest turn Babel de mult, dar îl ţineau legat niște vagi obligaţii. Apoi mai era şi din fire lipsit de îndrăzneală. Acasă la el capitulase de mult, necondiţionat, şi cu femeile şi cu fiicele lui. Juca mai degrabă rolul unui „tehnician", al unui administrator mecanic (cumpărător, hrănitor şi aprovizionator) decît al soţului şi tatălui legitim. Iar de cînd devenise servitor (econom, manipulator şi reprezentant împuternicit) al americanilor, şi-a pierdut şi ultima fărîmă de independenţă personală. Totuşi continua să-şi păstreze în vorbă ironia moştenită din anii tinereţii.

Astăzi, deci, Mac avea multă treabă. Începea o zi istorică. Mai întîi îl chemă pe Căruntul. Apoi izbuti să-şi pună la loc bun picioarele — mai ales picioarele, membrele cele mai preţioase şi mai răsfăţate ale trupului său de american. Altfel cum ar mai călca lumea în picioare ?

Dar cei doi americani degeaba discutau. Trebuia să vină greul... acela cu numele cel mai al dracului ce s-a auzit vreodată în afurisita asta de lume : Melissokeris. În fine, peste puţin apăru grecul. În convorbirile acestea Căruntul juca rolul de transmiţător, ceva între ghicitor şi tălmaci al vorbelor stăpînului său. Întrevederea, firește, o însoţea şi Mac cu interjecţii, ţipete, şi, din cînd în cînd, cu cîte o frază ce-i trăda de departe originea de cowboy.

Cea mai mare greutate la aceste „întrevederi" era limba. Engleza lui Melissokeris era o engleză perfectă, adică, după părerea americanului, un idiom demn de a fi vorbit doar de cîini. Oricum, convorbirea trebuia odată să înceapă. Şi începu. Primul luă cuvîntul Mac.

— Ăăă... ăă... zise. Fiul lui Maxy. Da... Bob-ju-nior... i se tăie vocea şi-i făcu semn Căruntului să continue.

— Bob-junior, deci, continuă acum Căruntul, caută mireasă. Adică i-a venit vremea să caute mireasă.

Bietul Melissokeris rămase cu mîinile spînzurînd, de parcă ar fi spus : „Şi ce vină am eu ? Ce mă amestecaţi pe mine ? Ce pot să fac eu în mariajul acesta ? Nu cumva sînt codoaşă de amoruri cîineşti ?"

— Ai înţeles ? continuă Căruntul.

— Am înţeles, zise. Numai că, mister, n-am înţeles ce trebuie... să înţeleg...

— La voi, aici, cînd un *boy* caută mireasă, ce face ?

— Păi... o caută.

Mac nu fu satisfăcut. Căruntul traduse nemulţumirea stăpînului.

— Vrem să spunem, ce face ca s-o găsească ?

— Umblă după ea.

Aici se supărară amîndoi. Melissokeris acesta le spunea lucruri imposibile.

— Bob n-are sînge aşa murdar ca să umble după „fete" de pe stradă ! îi spuseră.

— Ce să vă fac, mister ? Aşa se întîmplă aici.

— Stop ! zise Mac. Bobby e prinţ. Aici prinţii cum fac rost de mirese ?

— Nu fac ei rost. Le fac rost alţii.

— Asta nu-mi place. Şi dacă prinţului nu-i e pe plac mireasa, ce face ?

— Nu poate să nu-i fie pe plac. E obligat să-i placă.

— N-aş vrea să fiu prinţ ! zise Mac şi se linişti. Şi nu există pe lume vreun prinţ care să aleagă singur ?

— A existat unul. Prinţul de Walles. De aceea şi-a pierdut tronul.

— Nici asta nu-mi place, zise din nou Mac. Eu vreau un prinţ care se leagă singur şi rămîne şi prinţ. Există ?

— Acum nu. În vechime existau !

— Unde ?

— Aici la noi.

Pe Mac îl apucă ameţeala.

— Voi ?... zise şi un val de sînge îi inundă obrazul. Voi aveaţi un sistem aşa *O.K.* ?

— Atunci eram puternici şi hotăram singuri.

— Cînd ?

— Să tot fie vreo mie de ani.

— Şi cum de-ţi aminteşti de toate astea, nepricopsitule ?

— Le-am citit...

— Citeşti ? Se vede. De asta eşti numai piele şi os. Mai bine pune ceva carne pe tine. Lasă cărţile. Consumă biftec. Te-am închiriat drept deştept, dar nu ca să ne serveşti nouă deşteptăciunea. Noi ţi-am cumpărat deşteptăciunea o dată, n-o s-o cumpărăm în fiecare zi. Aşa-i ? Încetează s-o tot vinzi. De acord ?

— Am două fiice şi o nevastă pretenţioasă...

— De acord ?

— În ziua de azi e greu să găseşti de lucru. Dar, iarăşi, mi-ar fi şi mai greu să fac pe prostul. Nu, nu sînt de acord. Am să-i spun domnului Hariatis să vă aducă pe altcineva. Un prost.

Mac lovi în măsuţa pe care-şi ţinea picioarele.

— Nu vreau un prost ! Vreau un deştept... dar să nu-mi facă pe deşteptul.

Melissokeris clătină trist din cap.

— N-o să găseşti, domnule... îi zise maliţios. Aici şi proştii fac pe deştepţii.

— Şi cine face pe prostul ?

— Nimeni.

— Nici cei foarte deştepţi ?

— Nici.

— Ruşine ! La noi cei bogaţi au ajuns bogaţi făcînd pe proştii, deşi erau deştepţi.

— Şi de ce o făceau ? întrebă mirat Melissokeris.

— Ca să cîştige încrederea stăpînului, zise Căruntul. Cum ştii, proştii sînt foarte credincioşi şi foarte cinstiţi.

Mac începu să se umfle urît.

— Ei, spuse el, ce faceţi voi acolo ? Bob-junior n-a crescut ca să aştepte să vă terminaţi voi discuţia ştiinţifică. Discuţiile ştiinţifice nu se sfîrşesc niciodată. Hai ! Vorbiţi de nuntă.

— Să vorbim, zise Căruntul. Unu ! Aveţi pe-aici cîini pur-sînge ?

— De unde să ştiu ? Nu-s nici cîine, nici veterinar.

— Am adus cu noi doi veterinari.

— Să vă fie de bine. Atunci ce pot eu să fac ?

— Să ne ajuţi să aflăm dacă pe aici există cîini de rasă.

— Asta vreţi ? E foarte uşor. Toţi cîinii de aici sînt aristocraţi, ca şi stăpînii.

— Cum toţi ? Şi servitorii din Ekali ? Nu cumva şi ei sînt aristocraţi ?

— Ei ? Şi mai şi. Cîinii însă n-au servitori cîini. Aşa că toţi cîinii sînt domni.

Căruntul se sfătui cu Mac. „Asta-i bine !" murmură.

— Şi... cîţi au cîini ? întrebă Căruntul.

— Cîţi nu au copii. Dintre femei, cîte nu au bărbat ?

— Îi ştii ?

— Nu. Pe la noi, cine are şi cine n-are cîine, o ştie doar hingherul.

— Ăsta ce mai e ?

— Călău de cîini.

Mac se nelinişti.

— Trece pe aici ? întrebă speriat.

— Nu, domnule. Hingherul e poliţaiul cîinilor. Se ia — ca şi poliţia oamenilor — numai după săraci. În Ekali nu există săraci.

— Bine...

Se liniştiră amîndoi. Dar mai rămînea o problemă : cui aveau să trimită invitaţii ? Aici hotărîtor fu ajutorul lui Melissokeris.

— Trimiteţi invitaţii la toate casele. Cîţi nu au cîini, au să le rupă. Cîţi au, or să-i ia şi-or să vină.

— Că bine zici. Îi îmbrăţişară amîndoi părerea. Uite că n-au fost degeaba dolarii daţi pe minte grecească. Au fost de folos. Numai că minţile greceşti — fir-ar ale naibii — au un fel de înţelepciune ciudată : cum rămîn în Grecia se îneacă, nu se procopsesc ; cum ies afară, dau roade.

Dar am alunecat iar într-o discuţie ştiinţifică şi o să-l mîhnim pe Mac.

— Şi în ce limbă să scriem ferparele ? întrebă Căruntul.

— Firește, într-a lor. Adică în englezeşte.

— Cum într-a lor ? Cum „în englezeşte" ? Adică... nu sînt greci ?

— Pot să fie, cînd sînt în America. În Grecia, însă, sînt americani. Eu, domnule... vreau să mă am bine cu ei şi de aceea nu le vorbesc niciodată greceşte. Cît despre dumneavoastră, faceţi ce vreţi. Numai greceşte să nu le vorbiţi. S-ar putea să se supere şi să nu vină.

— Ciudat, zise Căruntul. Foarte ciudat. Bogătaşii noştri vorbesc limba ţării lor.

— Ai noştri vorbesc limba stăpînului ţării lor.

— Taci, spuse Mac. Iar ai început cu discuţiile ştiinţifice. Gata cu ştiinţa !

Zise acestea şi închise ochii. „Ştiinţa" îl sleise de puteri.

CAPITOLUL XVI

O după-amiază în Kastella. Ai zice că din clipă în clipă zefirul avea să înceapă a fredona vreo romanță. Intra schimbul de după-amiază. Binaua urca tot mai sus și — cum părea — devenea din ce în ce mai frumoasă. Dar asta o vedeau doar ochii proprietarului, căci ochii muncitorului erau uscați. Nu puteau să deslușească frumusețea. Fiindcă pînă și frumusețea care, la prima vedere, pare a fi făcută pentru toți ochii, dacă privești ceva mai adînc îți dai seama că a fost făcută doar pentru puțini.

Aristomenis se rezemase, împreună cu prietenul său, de un perete. Sosise ceasul să îmbuce cîte ceva. De aceasta se îngrijiseră mamele lor. Le-au pregătit cu mare dragoste pacheţelele.

— Ia uite ce mi-a pus iarăși bătrîna, bise Pantazis.

— Salată ? De unde-o fi făcut rost ?

— Producție proprie. A semănat-o în sfoara de grădină pe care ne-a lăsat-o bătrînul.

— Ia te uită...

— Avem niște mame, halal să ne fie ! S-au purtat bărbătește la proces. N-au pupat poale spurcate. De ce nu mănînci ?

— Mănînc.

— Cu ce ? Ori o fi ieșit vreo nouă modă să mănînci cu urechile. Că, după cum văd, gura nu-ți lucrează. Unde-ți zboară gîndurile ?

— Nicăieri.

— Atunci, dă-i drumul !

— Ce zici, îmi face figura și-i spune „da" mangafalei ? Aș vrea, dom'le, să știu cine-o fi.

— Dacă nu e Rudolf Valentino, nu te teme de nimeni altcineva.

— De ce tocmai el ?

— Pentru că așa se poartă el cu fetele încît ele se prăpădesc cînd îl văd, chiar dacă a murit acum 40 de ani. Dar a ta nu cred să tragă cu ochiul la el.

— De unde știi ?

— De un' să aibă ochi fata ? Cum să tragă cu ochiul, cînd n-are ochi.

— Poate ai dreptate. Maică-mea zice că i-a dat ei.

— Ăsta-i un fel de a vorbi. Dacă nu era maică-ta, atunci ai fi văzut că puicuța știa și ea să te vadă numai pe tine.

— Crezi că poate să facă vreun gest nesăbuit ?

— Nu e la modă azi. Dar, iarăși, nu poți să știi. Fata asta iubește după modă veche. Sau pe Aristomenis, sau moartea. Halal companie !

— Și mai zici să mănînc.

— Lasă că o să ne înghită pe noi necazul cu oase cu tot.

Aristomenis despachetă un pește și luă două îmbucături. Nu alunecau în gîtlej. Într-o dugheană din apropiere un gramofon începu a cînta tînguitor.

„Cînd ai să-mi vii... Cînd ai să-mi vii... Cînd ai să-mi vii..."

— Cînd ?... făcu dus pe gînduri Aristomenis.

— Gura ! Are să vină !

Se întoarseră. Se apropiase o umbră.

— Căpitan Simos !

— Nu puteați să dați și voi două rînduri la gazetă, să știe lumea de unde să vă ia...

— ...mai degrabă copoii ?

— Prietenii.

— Îi nedreptățești pe copoi. Sînt mai ambițioși și mai stăruitori în cercetări ! Stai să mănînci cu noi ?

— De aceea am și venit. Să vă ajut la pofta de mîncare.

Scoase din buzunar un clondir cu uzo.

— Am adus și asta.

— Taman la timp. Lui Tiniakos i s-a dus de tot apetitul. Ca să i-l scoți, așa ceva e un clește bun.

— Glume-s astea ? zise Aristomenis.

— Nu. Dar singurul leac pentru lucrurile foarte serioase sînt glumele nesărate.

Căpitanul se așează picior peste picior.

— Cu chiu cu vai mi-au dat a înțelege bătrînele voastre pe unde e binaua. Faceți o casă ori un hotel ?

— Mausoleu pentru vii. Împăratul se cheamă Mavrohalis.[1] Frumușel, puturoșel, a dat-o gata pe Artemesia.

— Așa o cheamă ?

— Nu. Stavrula. Artemesia se chema nevasta lui Mausolus. Domnia-sa ce crezi că era ? Un mare spirit, o glorie ? Aș. Era glorios și victorios în patul Artemesiei. La fel, și mai rău se întîmplă și cu coana Stavrula.

— O frumusețe tomnatecă... Se află în anotimpul cînd femeile sînt numai miere. Și isteață !... „Voi doi nu sînteți muncitori"... ne zice într-o zi. I-am arătat mîinile. Ea ne-a arătat fețele noastre. Căpitane, poți dumneata să ne spui ce ne trădează ?

— Pielea. Ați văzut vreun muncitor adevărat.

— În fiecare zi ne vedem pe noi, cei falși.

— Fața muncitorului adevărat e ca un peisaj bătut de vînt.

— Ai dreptate. Cu mine, firește, mai merge. Dar cu Aristomenis.... Într-o zi un muncitor l-a făcut „domnișor". L-am luat frumușel de ureche și l-am tăvălit în noroi. Apoi l-am spălat și l-am probozit nițel. De atunci toți ne respectă. Dar ne respectă ca oameni ; ca muncitori ne compătimesc.

— Răbdare.

— Eu am găsit alt leac, mai bun : ambiția. Așa că, aproape că-i ajungem. Dar mîinile noastre au obiecții, fac bășici.

— N-ați căutat în altă parte de lucru ?

— Toată ziua ce facem decît asta ? Dar sîntem ștampilați. Dacă pierdeam procesul, poate ne lăsau în pace. Acum că l-am cîștigat, vai de noi. Ne hăituiesc fără milă.

— Uite că pînă la urmă tot pe-a lor a fost.

— Ia stai, că sosește regina noastră. Dumnezeu să te ferească de dragostea femeii frumoase și puternice, care iubește un bărbat de nimic. La Marea Neagră e un mic port, Balcic. Ei, acolo regina României a clădit palatul cel mai feeric din lume, și știți pentru cine ? Pentru un cioban !

— Și ce face — adică ce făcea — alesul inimii patroanei voastre ?

— Bărbier de duzină într-un cartier din Pireu.

---

[1] Într-un hal fără hal (gr.).

Glasurile scăzură, apoi convorbirea încetă. Se apropia cucoana.

— Băieţi, zise căpitanul, la corp e cît se poate de bine clădită. Prin urmare, în altă parte e ceva putred.

Pe neaşteptate, jos, în stradă, izbucni zarvă mare, de sculă toată mahalaua. Mai întîi trecură doi cîini vagabonzi, încîrligaţi, şi după ei două haimanale care îi fugăreau.

— Lăsaţi javrele în pace ! le strigă Pantazis. Ce v-au făcut de le fugăriţi ?

— Nouă nu ne-au făcut nimic.

— Atunci de ce le fugăriţi ?

— Nu le fugărim. Vrem să le prindem.

— Şi eu ce-am spus ?

— Nu le prindem pentru noi. Le prindem pentru două doamne.

— De ce ? Lor ce le-au făcut bieţii cîini ?

— Nimica.

— Atunci de ce-i prindeţi pentru ele ?

— Se lasă cu biştari. Sînt două nebune, într-o maşină fainâ, care-i tot dau cu *money, money*. Nu ştim ce-o fi asta, dar în mînă ţin nişte parale.

— Ce vă cer ? Să-i despărţiţi ? Or fi nişte zoofile.

— Nu. Să-i prindem, cică, încîrligaţi. Nu ştiu de ce au nevoie de ei încîrligaţi. Ne lăsaţi acu să intrăm o clipă în binâ, să punem mîna pe ei ?

— Nu. Să vină să-i prindă interesatele.

— Sînt englezoaice.

— Orice ar fi, spune-le să poftească chiar ele.

— Nu ne ducem. Tu vrei să ne sufli biştarii. Ţi-ar plăcea, nu ? Ei, uite, nu ţine, dom'le. Putem să prindem acum perechea de îndrăgostiţi ?

— Nu să vină chiar ele.

— Şi cum ai să te înţelegi cu dînsele ? Nu putem să ne înţelegem noi, care am mîncat lumea cu polonicul.

— Nu zi vorbă mare !

— Zic. Vrei să ne sufli lovelele. Ioc, musiu.

Şmecheraşii erau făcuţi foc. Atunci se iviră la orizont zoofilele. Găteala lor îţi lua ochii.

— Hei ! strigară. *Hallo !...* Ei !

Prietenii noştri holbară ochii. Erau cele două sirene de pe vapor. Căpitanul privi în jur după un pic de apă, căci una dintre ele dădea semne de leşin.

— Alisto... Arnisto... făcu ea, şi ochişorii ei vopsiţi priveau cruciş şi clipeau repede.

— *Captain*... gînguri şi cealaltă, necrezîndu-şi ochilor.

Căpitanul se uită din nou, şi mai insistent, după apă. Dar era tîrziu. Margie se prăbuşise peste Aristomenis.

— Asta a turbat, spuse căpitanul. De aceea nu trebuie s-o stropim cu apă. Am auzit că apa îi omoară pe turbaţi.

— Aşa e... dar numai dacă le-o torni cu sila. Nu e nimic. Asta e îndrăgostită pînă peste urechi. Fereşte-te de iubirea unei femei trecute.

— Acum ce să fac cu ea? întrebă nedumerit Aristomenis.

— Bagă-i sub nas un căţel de usturoi. Are s-o usture şi îşi vine în fire. Ştii cum se teme de usturoi Amorul? Ca dracul de tămîie.

— Nu mai spune!

— Cele mai multe despărţiri de îndrăgostiţi din istorie au avut loc din pricina usturoiului.

— Lasă-te acum de filozofie... să vedem cum o aducem pe asta în simţiri.

— *Captain... Captain*... spunea mereu Peggy şi-şi întindea cîngile micuţe să-l apuce pe Sorokos.

Căpitan Simos se distra.

— Măi, ce Amor mai e şi ăsta!

— Vaporean. Furtună.

Aristomenis încerca să o trezească pe a lui, trăgînd-o de cîte o şuviţă vopsită.

— Nu-şi revine... zicea. Nu-şi revine.

— Trage-o înainte pînă o laşi cheală, să te apuce greaţa, şi aşa poate ne liniştim.

— Nu cumva cunoşti vreo metodă contra lipitorilor?

— Cenuşa. Dar asta-i cam mare şi ţi-ar trebui un vapor întreg de cenuşă.

Între timp zarva atrase interesul lumii bune din Halikarnas.

— Ce-i „asta"? îl întrebă coana Stavrula pe căpitan, arătînd spre leşinată.

— Amor, îi spuse el.

— E posibil ?

— Madame, pe lumea asta, spuse Sorokos, numai lucrurile normale sînt imposibile. Ce, adică nu vă prea vine să credeţi ochilor că am putea fi cuceritori ? Adică fiindcă ţinem în mînă o mistrie ? Cine ştie... Mîine poate om ţine şi noi un brici şi au să ne crească acţiunile.

Coana Stavrula se înfioră, ca şi cum i-ar fi băgat după cap un bulgăre de zăpadă.

— Dumneavoastră, care sînteţi un domn, îi spuse căpitanului, puteţi să-mi explicaţi cu exactitate cine sînt oamenii aceştia doi ?

— Cu plăcere : unul e secundul meu, iar celălalt primul meu mecanic.

— Imposibil ! strigă ea. Nu-i adevărat !

— Aţi spus că sînt un domn şi nu vreau să vă dezamăgesc. E adevărat.

— Şi de ce şi-au lăsat baltă vaporul şi s-au băgat în mocirlă ?...

— Cred că antreprenorul dumneavoastră e la curent. Nu v-a spus ?

— Nu mi-a spus nimic. Dar e de necrezut !

— Într-adevăr, doamnă. E de necrezut ce absurdă e lumea în care trăim.

— Au făcut ceva ?

— Multe. Înainte de toate, s-au purtat bărbăteşte.

— Şi asta e mare lucru ?

Căpitanul o privi rece.

— De aici încolo, doamnă, numai de aici încolo un bărbat are dreptul — nu să fie, ci să se gîndească dacă trebuie să se numească bărbat.

— Vorbiţi prea adînc, domnule... Iar pe mine viaţa mă sileşte să plutesc pe ape foarte puţin adînci.

— Ce să facem ! Sîntem navigatori oceanici.

Margie, care între timp îşi revenise, se înfurie.

— Ce se tot tîrguieşte asta ? îl întrebă pe căpitan în engleză. Face comerţ cu *boys ?*

— Liniştiţi-vă, *miss,* îi zise Sorokos. Doamna a şi încheiat tîrgul.

— Cu Aristomenis ?

— Cu altcineva : unul cu o cămaşă foarte albă.
— Orice legătură o fi avînd, locul ei nu-i aici.
— E al ei mai mult decît al oricui.
— În inima lui Aristomenis ?
— În groapa cu noroi unde lucrează Aristomenis. E proprietara casei.
— O cumpăr.
Sorokos se întoarse către Stavrula.
— Roşcata zice că vă cumpără casa.
— Cumpărăturile să şi le facă în ţară la ea !
— Toate ţările sînt ale ei, îi spuse Sorokos.
— Să poftească numai.
Căpitanul recomandă puţină surdină în şovinismul doamnei.
— Ceea ce faceţi, doamnă, poate să vă coste casa. Şi asta în cel mai bun caz. Două cuvinţele să-i sufle la ureche unui ministru această crisalidă şi mîine întregul guvern va descoperi că aţi construit pe un teren de interes arheologic şi au să vă ordone ca în termen de 24 de ore să o demolaţi.
— Sau pot să vă denunţe, se amestecă şi Sorokos, că nu construiţi o locuinţă, ci o „casă conspirativă"... Dovadă : aţi angajat doi indivizi luaţi în evidenţa poliţiei.
— Pe cine ? întrebă regina.
— Pe noi. Adică pe Aristomenis şi pe mine.
— Vă concediez !
— E prea tîrziu. Siguranţa a aflat. Cît ai clipi, ne-a şi descoperit. Şi asta, în parte, depinde de roşcată. Suferă de febră aftoasă.
— E nebună ?
— Altele ajung şi mai rău. Asta, aşa cum o vedeţi, e în stare să cumpere cîteva hectare de mare, să lanseze pe ea şi un vapor, ca să-l plimbe pe amicul meu.
— Şi de ce nu acceptă prietenul dumneavoastră ?
— Fiindcă prietenul meu, doamnă, e dintre cei ce nu-i poţi cumpăra. Cu nimic. Sînt numai de dăruit. Tot... pe nimic.
— Ciudat...
— Toate lucrurile drepte şi bărbăteşti sînt în ziua de azi ciudate, doamnă.

În momentul acela se iviră șmecherii tîrînd cîinii. Îi legaseră cu cingătoarele. Cu cealaltă mînă își țineau nădragii.

— Hei, coană mister ! zise unul către americane. *Orait. Gut.* Prima-ntîi. Unde vreți să-i ducem ?

— In *the car*... In *the car*... spuse Peggy.

— Uff... făcu șmecherul. Mare belea mai sînteți și voi, maică. De un' să scoatem un car ?

— Cică în mașină... îi zise Sorokos.

— Jigodiile astea ? În mașină ?

— Da.

— Pe catifele ?

— Ce-s ale tale ?

— Doamne, maica Domnului. Coană madam... Uite... Uite ce am să fac eu. Dă-te la o parte.

Începu să latre.

— Ce-i asta ? întrebă Peggy. Ce ești tu, *boy*-ule murdar ?

— Cățel, madam. Ia-mă pe mine mai bine. Mă pricep mișto la scheunat. Am să fac și gargară. Ia-mă. Să dezleg cîinele și să mă leg eu ? Vrei ? Da ?

Peggy schimbă niște vorbe cu Sorokos.

— Ce zice patroana ? întrebă șmecherul. Primește ?

— Zice să nu sînteți destul de murdari.

— Asta o doare ? Ne tăvălim în gunoaie și ne facem numai buni de catifelele ei.

Americanca se lăsă iarăși greu.

— Nici așa nu-i sîntem pe plac ? întrebă șmecherul neliniștit.

— Vă lipsește încă o pereche de picioare.

— Facem picioare din mîini. Și așa nu ne sînt de nici un folos.

De îndată se lăsară amîndoi în patru labe și începură să latre. Cîinii cei adevărați, văzîndu-le fasoanele, crezură că-și pierd pîinea și se năpustiră asupra lor. Începu astfel un scandal cînesc ce ar fi avut urmări tragice de nu dădeau fuga muncitorii de la bină.

— Ușcheala, spuseră șmecherii. Gata. Ne-au luat cîinii în primire. Pst ! Misteriților. Hai, scuipați bîștarii, și ne ducem să ne plîngem soarta.

— De ce să şi-o plîngă ? întrebă Peggy.

— Că soarta nu i-a făcut cîini, răspunse Sorokos.

Sirena îi privi chiorîş.

— Ce, mie mi-e bine ? Parcă noi nu sîntem amărîte ? Dacă nu eram nefericite, mai eram obligate acum să adunăm cîini murdari de pe drumuri ?

— Sărăcuţele, zise unul dintre şmecheri. Îmi sîngeră inima de mila lor. Nu puteţi spune că nu-i mişto lumea în care trăim. Haide, bă. Ia jigodiile să le ducem să se lăfăiască pe catifele. Atenţie numai să nu se scuture noroiul, nu cumva să se scuture şi să ne scadă din preţ. Mai ales fii cu ochii în patru să nu se desprindă. Trăsnită lume ! Dacă n-ai noroc ! Dă-i bătaie !

Lucrurile păreau că se îndreaptă către o soluţie. Pe neaşteptate se ivi însă altă încurcătură. Sirenele cu cîinii voiau să-i răpească şi pe aleşii inimii lor. Şi la refuzul acestora începură să se zbată şi să ude cu lacrimi ţărîna, pîinea şi merindele. Şi să se jure că dacă au trăit pînă în clipa aceea, a fost numai în speranţa că aveau să-i regăsească.

La început Aristomenis le luă cu binişorul. Le zise că tuspatru erau nenorocoşi. Că distanţa ce-i separa a devenit şi mai mare. Şi că aşa nu mai încăpea soluţie. Că ele sînt atît de bogate, încît au ajuns să cumpere pînă şi cîini jegoşi. În vreme ce ei au ajuns atît de săraci încît n-au cu ce să cumpere nici măcar flori. Astfel că sînt nevoiţi să le cumpere iubitelor ceapă.

— De ce ? rostiră amîndouă. De ce nu flori ?

— Pentru că florile nu-s de mîncare.

— Atunci să vă facem bogaţi !

— Mai uşor ar fi să ne faceţi zei, spuse Sorokos.

— Zei ? Păi sînteţi ! răspunse Peggy.

Stavrula dădea cu jale din cap.

„Pînă acum n-am ştiut ce-i acela un bărbat, ce-i acela un bărbat, îi zicea căpitanului. Adică nu ştiam cum să-i deosebesc. Acum ştiu. După dezinteresarea lor, pe care alţii o numesc neghiobie. Nu ?"

— Asta ce vrea ? întrebă Margie. Dă mai mult ?

— Asta nu mai are ce să dea, spuse Sorokos. Le-a dat pe toate. A sărăcit.

— Sărăcim şi noi dacă vreţi. Ne facem mai sărace ca ea. Şi decît căţeii ăştia nenorociţi.

— Nu se poate ! spuse Aristomenis. Avem sărace de-a gata. De ce să sărăcim şi pe altele, care nu ne-au făcut nimic.

— Atunci ce să facem ? ţipară amîndouă.

— Să vă înecaţi... strigă Sorokos. Să vă înecaţi amîndouă. Cu cîinii voştri cu tot ! Aţi luat joaca drept treabă. Dar noi avem treabă de-adevăratelea. N-avem vreme de joacă !...

„Acum... Acum... monologa Stavrula. În sfîrşit ! Abia acum am înţeles..."

— Aristolemis, întrebă chinuită Margie, pocindu-i numele, unde e „Temistocle" ?

— Da' de ce ? întrebă căpitanul.

— Să mă urc sus... sus... pe catarg şi să mă arunc...

— Stînci avem destule, zise Sorokos.

— Aveţi !... izbucni Margie. Ştiu. Numai stînci aveţi. Şi voi sînteţi stînci. Ce să se facă două americance desperate ? Voi n-aveţi milă. Nu ne salvaţi.

— Marinarii nu-s obişnuiţi să salveze naufragiaţi de uscat. Îi salvează doar pe cei ai apei. Însă nu de apă dulce.

— Zi şi tu ceva, Aristolemis, îl rugă Margie.

— Ce să zic ? Există doar două soluţii. Prima, să ne faceţi bogaţi... Cealaltă să vă facem noi sărace. Nu acceptăm nici una.

— Faceţi-ne... Faceţi-ne.

Aristomenis se posomorî.

— Nu vorbiţi prostii, *miss*. Sărăcia e aşa de insuportabilă, că de multe ori oamenii îşi pierd viaţa ca să scape de ea. Nu vă jucaţi cu situaţiile astea, nici cu cuvintele. Cum văd eu, voi nu puteţi să suportaţi bogăţia şi o să suportaţi sărăcia ? Haide, să ne despărţim ca buni prieteni. Întîlnirea noastră a avut loc pe mare. Căile mării nu lasă urme. Luaţi-ne ca o întîmplare de voiaj. Şi nu faceţi şi mai caraghioasă o situaţie care e şi aşa destul...

Margie îşi deschise poşetuţa de platină.

— Perfect, zise. Uite-mi adresa. Mîine vei primi un colet poştal cu cadavrul meu.

CAPITOLUL XVII

„Găteala" pentru nunta cîinească a constituit un eveniment pentru mica — dar înalta — societate a orașului (măreția e întotdeauna verticală). Ba chiar în ultimele ore preocuparea și agitația au atins proporții istorice, de parcă era vorba să se înfățișeze în fața lui Dumnezeu. Și parcă nu era așa ? Pentru acești oameni Dumnezeii sînt mari ca volum. Gigantism... Culme a civilizației. Această făptură preistorică, în cadrul uneia și aceleiași epoci, suferă o grămadă de metamorfoze : în societatea săracilor merge pe jos ; în societatea bogaților călătorește cu avionul ; în societatea Cresușilor se tîrăște pe burtă.

Să ne întoarcem însă la agitația noastră. Doamnele cu cățelușe răsfățate... (Rectificare : toate cățelușele acestei clase sînt răsfățate.), prin urmare, cele cu cățelușe nemăritate și răsfățate, le-au îmbrăcat în alb. Rochii de mireasă. Mătasea își va risipi azi foșnetele. Ei, păi e o bădărănie să te zgîrcești la mătase, cînd e vorba de o seară atît de deosebită. Poți oare s-o lași pe Gladys fără toaletă de seară, sau pe Gipsy fără pălăriuță ? A se nota că toate cățelușele de origine aristocratică aveau nume străine — firește, ca și stăpînele.

Și așa și trebuia. Nu e cu putință ca o doamnă din înalta societate să poarte numele barbar, bunăoară, de Electra, ori Ifigenia, sau Euridice. Elda, cum prea bine se știe, este un teritoriu african ce abia de curînd a început să se trezească din letargia înapoierii. Și nu s-ar fi trezit niciodată dacă nu exista lumea lui Mac.

Această țară a fost descoperită de noi abia acum cîțiva ani, în 1947. Ce se putea realiza în trei-patru ani ?!

Apoi în Grecia — ca de altfel în orice țară subdezvoltată, moravurile sînt foarte primitive. Închipuiți-vă, grecii habar n-au de excentricitate ! Îi antrenăm. Dar ei continuă să fie... de lemn. Apoi, ignoră acea neasemuită melancolie gravă numită spleen ! E cu putință să nu te barbarizezi într-o țară așa de barbară ?

Dar... să devenim serioși și s-o luăm de la capăt. „Imitația". Cum știm, imitația este o particularitate răspîndită

într-o anumită specie de păsări. Pe aceste cîteva făpturi natura le-a înzestrat cu capacitatea de a imita, dar nu le-a înzestrat şi cu capacitatea de a înţelege ceea ce imită. Astfel au la activul lor o circumstanţă atenuantă: iresponsabilitatea.

Care sînt însă circumstanţele atenuante ale celor care au raţiune (fără să aibă însă şi obligaţia de a imita) şi totuşi imită mereu? Ce să le faci celor care, deşi posedă toată armătura mentală necesară pentru a înţelege ce e ridicol şi ce e serios, totuşi nu fac nimic altceva decît să dea ocol ridicolului? Ce vină are biata căţeluşă, de o obligă să suporte chinurile lui Tantal? Cum să-i facă să înţeleagă că ceea ce îi fac ei e ridicol, dacă nu poate vorbi? Cum să le dea a înţelege că străduania lor de a-i transmite obişnuinţele umane provoacă greaţă şi n-are absolut nici un sens?

Şi totuşi. Pînă şi cîinii înţeleg că ceva anormal se petrece cu mascarada asta. Şi caută cu orice chip să-şi exprime dezaprobarea. De ce nu înţeleg oamenii raţionali? Se mai şi miră oamenii că nu vor cîinii să se îmbrace în rochii. Oare s-au mirat cîinii vreodată că oamenii nu vor să îmbrace blăni de cîine?

Cîinelui îi place să roadă oasele din lada de gunoi. Dar a insistat cîinele vreodată să-l oblige pe om să mănînce din lada de gunoi? Iată filozofia cîinelui raţional...

Degeaba ar exprima-o însă. N-are să-l înţeleagă „omul raţional". Ar înţelege-o numai dacă ar avea simţul ridicolului. Dar în ce priveşte această virtute, el e mai înapoiat chiar decît omizile!

De cînd au devenit aristocraţi, cîinii din Ekali au înţeles că n-au a se aştepta la nimic bun de la viaţă, şi s-au pregătit pentru orice neplăcere sau mascaradă. S-au resemnat cu soarta.

Fireşte scheunau, se foiau, plîngeau amar şi fără încetare. Totul în diferite forme şi glasuri care se condensau în noţiunea de „ajutor". Noţiunea, căci cuvîntul nu-l aveau. Adevărul e şi aici numai pe jumătate. Căci, în orice caz, dialogul avea loc. Sigur, cîinii nu puteau să exprime ce ar fi vrut, totuşi înţelegeau ce li se spunea. Dar să ne explicăm englezeşte! Un aristocrat consideră că e o decădere ca un

cîine de origine aristocratică să înţeleagă grecește. Aici pînă şi pantofii vorbesc englezește. Pînă şi cucuvelele îşi strecurasera în glas un ton anglo-saxon. Vorbim la trecut, căci nu mai există. Cucuvelele şi bufniţele sînt păsări nătînge şi de aceea le trebuie multă înţelepciune. Dacă n-o află, pleacă. Nu au nici un chef să se prostească şi mai mult. Atena antică era o cetate aşa de înţeleaptă, că pînă şi cucuvelele au devenit şcolăriţe. Acum au plecat, cuprinse de panică. Aici s-au prostit oamenii, dar cucuvelele aveau să se deştepte oare ? De aceea şi-au luat... somnolenţa şi s-au pus să doarmă în altă parte, departe... departe... Să-şi salveze prostia, căci aici prostia a fost convertită în nebunie — o stare periculoasă chiar şi pentru cucuvele. Această suburbie se află departe de lumea prezentă : trăieşte în viitor. Profilează imaginea acestuia, unde logic este absurdul. Unde delirul e considerat înţelepciune şi unde comedia şi-a pus măşti de groază... Unde cuvintele „echilibru" şi „măsură" au dispărut ca noţiuni şi cuvinte.

Maimuţele care se întîmplă să trăiască în compania oamenilor îşi petrec toată viaţa într-o groaznică dilemă : de ce să n-aibă şi ele dosul drept obraz, dacă oamenii au drept dos obrazul ?

Însă căţeluşele sînt şi mai nenorocoase. Căci n-au de dezlegat nici problema aceasta. Dar să ne întoarcem la Ekali unde Dumnezeul-Mac îşi aşteaptă închinătorii. Seara e foarte distinsă. Trebuia deci să se îmbrace de gală. A făcut rost de undeva de o stofă de draperie trăznită, cu maşini, peşti şi tancuri şi s-a îmbrăcat cu ea. Toţi aceşti nobili „de ultimă oră" ştiu bine că estetic e inesteticul. Că treaba era să nu semeni cu nimeni şi cu nimic. Iată adevărata personalitate ! Cum putea stăpînul atîtor cîini să se îmbrace la fel ca şi cîinii săi, adică în mătase ? Ce, nu mai e pe lume pînză de sac ? Din fericire, ţara asta e foarte săracă şi astfel se găsea la un preţ de nimic o groază de lucruri numai bune ca să se îmbrace un Cresus.

Mai tîrziu va veni şi rîndul cojoacelor. Şi aşa se va completa toaleta acestei fiinţe, care a rătăcit în van atîţia ani, pentru ca la urmă să-şi regăsească pielea. Şi această întîrziere e într-adevăr inexplicabilă. Căci muzica, orchestrele, artele

frumoase, după ce au lăsat în urmă primitivismul, se îndreaptă acum spre epoci pre-umane.

Dar să terminăm cu filozofia despre situaţii care provoacă doar agitaţie. De altfel nu mai avem nici vreme. Începe serata. Sosesc invitaţii. Căţeluşele, una după cealaltă, intră în salon, pline de îmbufnare mondenă. Toate sînt explozive. Intră şi primii chelneri în livrea. Poartă tăvi de argint, pe care se văd cele mai alese delicatese. Mana cerească servită pe pămînt: becaţe, fazani, prepeliţe. Invitaţii n-au dat buzna la mîncare cu lăcomia stăpînilor lor la recepţiile ambasadelor. Motivul? Buna creştere, zic ei. Motivul? Îmbuibarea, spun servitorii cîinilor, pe care îi rodea o invidie cronică. Căci ei n-au fost niciciînd hrăniţi la fel cu cîinii. Într-adevăr, te afli în faţa unei dileme: pe cine să compătimeşti mai întîi? Cîinii care n-au fost niciodată flămînzi, ori slugile care n-au fost niciodată sătule? Căci într-un asemenea bîlci social te poţi aştepta la orice. Să nu faci nimic — de mult s-a inventat, şi e poate şi natural. Să nu fii nimic — e însă insuportabil. De aceea şi ei, fiindcă era prea tîrziu să devină ceva, au căzut la stadiul de nimic. Dar au găsit o soluţie: să ridice nivelul animalelor lor. Să iasă în evidenţă prin cîini. Şi astfel şi-au falsificat şi animalele! Ingrată ispravă! Căci cîinele nu va zice niciodată că-i e foame, în altă limbă, decît în cea maternă. Nici nu se va obişnui să urineze fără să ridice politicos un picior. Şi cu cît te-ai strădui să-l dezveţi de bunele maniere, cu atît el se va încăpăţîna.

Aceasta spre învăţare de minte. Şi pentru că aceşti oameni nu vor învăţa minte, căci nici să respire nu pot fără să distrugă ceva (moravurile, tradiţia sau estetica), cu siguranţă că vor continua să se distrugă pe sine. Unii se pot întreba: dar au coborît întreaga scară a degradării? Ce să-i faci? Se poate şi mai rău: raţiunea e un lucru mai complicat decît corupţia unui cîine. Prin urmare să ne lăsăm cuprinşi de disperare. Disperarea e şi ea o metodă ce duce spre decăderea totală. Este amarul privilegiu al tuturor celor ce se împotrivesc prăbuşirii. Se împotrivesc fără pic de nădejde, căci văd că e inevitabilă catastrofa tuturor acelora ce au fost şi au înflorit cu veacuri în urmă în această superbă lumină. În aceşti ani s-a ridicat o clasă apatridă. Pentru ea toate sînt

bune de dărîmat, de vîndut la licitație. O clasă formată din Cresuși nebuni, care din pricina abundenței de bogăție a suferit un definitiv crah moral și o totală sărăcire umană.

La miezul nopții totul era strălucitor. Flirtul cîinesc n-a respectat deloc aparențele. Nici măcar nu le-a atins. A trecut imediat la esența chestiunii. În tot cazul și aici dragostea era tragică ; nu s-a găsit un gard, măi frate, un șanț, un maidan, pentru puțină tîrnoseală ? O tufă ca să urinezi în mod natural ? Nimic ! Din contră. S-a întîmplat ceva care a profanat atmosfera. La ceasul înaltei inițieri, la ceasul cînd cîteva dintre vlăstarele cvadrupede de înaltă rasă s-au unit într-adevăr într-un trup (așa încît nu le puteai despărți nici cu securea) o scenă fără precedent a avut loc la intrare : niște urlete distonante, două trei țipete feminine au răsunat în sala de ceremonii — toate atît de nepotrivite și cu clipa și cu locul.

Toți au aruncat o privire neliniștită spre ușă. Două dame mondene schimbau lovituri de picior cu niște lachei, împroșcîndu-i din belșug cu înjurături yankee.

Doi dintre lachei se și țineau de fălci.

În curînd se ivi lacheul șef, alergînd scos din sărite către locul ciocnirii.

Întrebă cu un zîmbet dulce — în dosul căruia fierbea turbarea — ce s-a întîmplat. Lacheii i-au arătat fălcile... Apoi, doi cîini jegoși ce se piteau pe după amazoane — legați cu cingătorile — răspîndind o duhoare de nedescris.

Lacheul șef mugi... Apoi, cu iuțeala fulgerului, descoperi că vagaboandele îmbrăcate în purpură erau americance. Și își aplecă umil bărbia în piept (cu siguranță, acolo în piept se formase o gropiță...). Le întrebă pe *miladies* dacă le-a deranjat cineva.

— Porcii aceștia murdari, răspunseră arătînd spre lacheii strălucitor de curați și spășiți.

— Ce ? Ce v-au făcut *miladies* ?

— S-au agățat de cîinii noștri...

Lacheul șef îi privi. Ceea ce îl mira cel mai mult era cum îi suportau cele două *misses* fără să se țină de nas.

Poziția lacheului șef era într-adevăr tragică. Ce să facă ? Să le dea afară pe amîndouă cu toate gunoaiele, mătăsurile și aurul lor, cu picioare în spate ? Sau să le poftească înăun-

tru şi să faciliteze astfel cel mai mare scandal din ultimii ani mondeni ? Fiindcă aici, doamnelor şi domnilor, trăim pentru puritatea rasei ! Aici ne zbatem pentru superioritatea rasială ! Şi cum vom suporta acum o asemenea vulgarizare... de asemenea proporţii ?, încît, poate, un domn ar putea să o accepte. Ar putea, de asemenea, un nobil servitor al unui nobil stăpîn. Ar putea şi el s-o accepte... Dar o nobilă slugă a unui domn vulgar nu poate în nici un caz să accepte aşa ceva !

Aici, domnilor, trăim pentru anumite tradiţii ! Şi dacă dinastia domnilor (din uitare sau din blazare) le neglijează... dinastia servitorilor e obligată să le respecte şi să le cinstească !

Firește, așa stau lucrurile. Dar ce trebuia să facă tocmai în această situaţie particulară tocmai acest servitor ? Ar trebui să se comporte ca un servitor distant — dintre cei mai distanţi — în mijlocul pojarului acestui nemaiauzit „modernism" ? Cum ar trebui să se comporte un servitor credincios al celui mai sever protocol într-o afmosferă în care toţi domnii *comme il faut* au uitat cum se poartă domnii *comme il faut ?* Şi cînd doar servitorii au rămas să salveze aparenţele domnilor *comme il faut*... Cînd, vai, numai ei au rămas, singuri, să lupte în acest ocean de banalitate ? Ah... unde sînt aristocraţii de odinioară, mîndrii înfometaţi, unde e domnul cu nume scînteietor şi cu manşetele şi mai scînteietoare de jeg, unde e marele naufragiat care îşi moaie bucăţica de pîine uscată în puţin vin de soi şi apoi îşi duce la tîmpla albă pistolul argintat ? Unde e ?... Ne-a ros ţopîrlănia ! Bogaţii au furat purtările săracilor, iar săracii nu mai au ce fura şi nu mai ştiu ce să facă, bieţii de ei, ca să-şi salveze demnitatea săraciei...

Dar să revenim la cruda dilemă a majordomului. După ce a lăsat să-i cutreiere obrazul bine cremuit cîteva grimase aristocratice, a hotărît în cele din urmă să iasă din impas recurgînd la ajutorul stăpînului. Prin nebuloasa toropeală a beţiei sale, Mac îl văzu înaintînd. Sprînceana lui dreaptă l-a întrebat ce e cu el.

Cuprins de afazie, acesta nu izbuti să scoată o vorbă. Arătă numai spre uşă. „Ce e cu uşa ?" îl întrebară cele două sprîncene. Majordomul reuşi să-şi mişte amîndouă mîinile,

dar tot spre uşă arăta. Atunci Mac înţelese că la uşă se întîmpla ceva foarte încurcat, care făcea prezenţa sa în persoană foarte necesară. Cu o forţă de care el însuşi se miră, se sprijini în braţele fotoliului şi se ridică. Apoi cu paşi de hipopotam amorţit de zăpuşeală se îndreptă spre uşă.

— *Well*... zise privind încă prin ceaţă. Şi imediat iar: *Well* !!! strigă ca un văcar şi le îmbrăţişă pe cele două fete. În sfîrşit aţi venit.

— Mac ! scîncirâ amîndouă, dezolate. Mai murdari nu am găsit... spuseră, arătînd spre cele două jigodii care, cu ochii jalnici, aşteptau lovituri de picior.

— Ce sînt ăştia ? urlă Mac începînd să se sufoce. Unde-i duceţi ?

— Aici îi aducem, Mac.

Fălcile lui Mac începură să tremure precum cărnurile agăţate în cîrlige în vreme de cutremur.

— Unde le duceţi ? bîigui din nou cu disperare, neputînd să mai continue. De ce i-aţi adus aici ? Cum de mi-aţi făcut una ca asta ? Douăzeci de anişori mă lupt să purific sîngele cîinilor mei şi voi... Fetelor ! De ce ? De ce să-mi faceţi una ca asta ?

Şi începu din nou să bocească. Atunci cele două jigodii, îngrozite de volumul lui Mac, rupseră cingătorile şi, neavînd încotro s-o apuce, năvăliră în sala cu cîinii gătiţi.

Spaimă, isterie, panică, ţipete au izbucnit, amestecate cu urlete. Dar căţeluşele aristocrate i-au întîmpinat cu entuziasm. Într-o clipă le-a cuprins un adevărat amok amoros şi s-au năpustit ca apucate asupra javrelor. Cîteva doamne au leşinat. Altele au dat fuga să salveze sîngele cîinilor lor. Dar era prea tîrziu. Sîngele impur a atras căţeluşele ca un magnet şi au început să se sfîşie, care să se adape dintr-însul mai întîi, ca să aducă pe lume cît mai multe javre.

Disperarea doamnelor a luat proporţii demenţiale.

— Căţeluşele noastre, *mister* Mac, căţeluşele noastre. Sîngele lor de aur...

— Nu vă necăjiţi. La fel fac şi stăpînele cîinilor. Se dau în vînt după sînge impur ! spuse şi începu să se umfle, gata să crape.

Dar antidotul apoplexiei îl avea pregătit : somnul. Şi îl sorbi. Se cufundă într-însul pînă a doua zi.

CAPITOLUL XVIII

Mac a cunoscut o grea prăbuşire şi suferă mult.

Rana venise pe neaşteptate. Şi atmosfera a devenit foarte nesănătoasă. Voluminoasa personalitate a lui Mac a primit-o ca pe-o descărcare electrică — dintre acelea ce carbonizează omul. Minunată invenţie ! Numai ca să-i carbonizeze pe negri, care sînt deja cărbuni. Dar ce era de făcut acum pe meleagurile astea împuţite ! Aici nu eşti înţeles şi basta ! Nu ştiu ce-i aia libertate. Dacă pînă şi admiratorii cei mai isterici ai americanilor (care de atîta veneraţie şi-au uitat limba), chiar şi cei care şi-au maimuţărit cîinii şi i-au „uns" aristocraţi, pînă şi aceştia au îndrăznit, după fiasco-ul seratei, să-l renege şi să uite chiar şi engleza, *his master's voice* şi au reînceput să vorbească limba lor subdezvoltată şi să hohotească acoperindu-l cu batjocuri şi în cele din urmă să se ridice şi să plece !...

Decădere, detronare, excludere şi pe deasupra ridiculizare. Americanul acceptă ridicolul. Acceptă şi autoridiculizarea. Dar cu o condiţie : să rîdă şi el. Dacă rîde numai celălalt, atunci acesta îi e duşman.

După ce îşi reveni puţin, îl chemă la el pe Cărunt. Privirea îi era tulbure. Un strat greu de grăsime îi acoperise şi-i astupase ochii. Nu-i putea deschide. Îşi recunoscu sluga după miros.

— Închide toate uşile, îi zise.

— Le-am închis.

— Şi ferestrele.

— Le-am închis.

— Acum deschide-ţi urechile.

— Urechile mele sînt veşnic deschise, *boss*.

Mac strănută. Apoi se întoarse către slugă.

— Ce poveste ni s-a întîmplat ieri seară ?

— O, *sir*... S-au întîmplat atîtea ieri seară...

— De pildă !

— De pildă că acele *american Girls* care au murdărit sîngele curat al cîinilor nu erau americance.

— Altceva ! Altceva !

— Altceva ar fi că Grecia nu are aristocraţie.

— Asta-i mai limpede decît cristalul. N-are. Dar... de ce să n-aibă ?

— *Sir*, asta n-o ştie nici un aristocrat elen.

— Madison Henry ! Să vină aici cu mintea lui, Melissoun-Henry ! Nu. Să nu vină. De voia lui, ăsta nu vine. De aia, du-te să-l aduci !

— Voia dumneavoastră, *sir*...

— Nu e voia mea. E turbarea mea ! E ciuda mea ! Porunceşte ca cinci *boys* să mi-l aducă legat !

Zise acestea şi-şi întinse cărnurile, cum întinzi albiturile pe gard, la soare. Şi se ivi şi somnul — ca plumbul — care-ţi trage pleoapele în jos, apoi îţi dă greu una de-ţi ameţeşte mintea — dacă o ai.

Căruntul ieşi pe vîrfuri, obicei ce îl aplica cu toate că ştia că era inutil, căci stăpînul nu se trezea nici dacă dansa în jurul lui un întreg balet de elefanţi. Nu era deci nevoie. Era automatismul slugii.

De cum ieşi, sluga deveni imediat stăpîn. Deschise fereastra şi începu să strige ca un pompier.

— Allooo ! Heei... Henry ! Allo ! Henry Mely !

Dintr-un subsol se iţi un valet de cîini.

— Nu-i aici... zise mohorît.

— Să-l găsiţi.

— Şi dacă-l găsim ce-o să i se-ntîmple ? Asta vrem să ştim dinainte.

— Ce n-a păţit nici Jack Damsey la ultimul meci. Să-l legaţi şi să-l aduceţi sus. Şi dacă se împotriveşte, faceţi-l sandviciuri şi aduceţi-l. Cu grijă însă, ca să nu-i pierdeţi pe drum limba. Că numai ea ne trebuie.

— Să-i punem o mănuşă, să nu răcească ?

— Îmbrăcaţi-o şi-n izmene dacă aveţi chef. Pe mine mă interesează numai să mi-o aduceţi.

— *O.K., sir*. Dar deodată se opri. Ce ne facem cu cîinii ? De cînd au făcut cunoştinţă cu jigodiile, sînt morţi după amor. Fac spume la gură.

— Hm... De ruşine, nu ?

— Nu, domnule. Plîng, că i-am dezlipit de jigodii.

— *Depravity* ! Perversiune, corupţie.

— De acord cu dumneavoastră. De aceea şi vrem să ne spuneţi ce să le facem.

— Să-i daţi dracului ! Sîngele li-e murdar de-acum.

— Eu zic, *mister*,... să-i hrănim bine pînă fată şi apoi îi dăm dracului şi le vindem plozii.

— Nu-i ia nimeni. Sînt bastarzi.

— Să-mi fie cu iertăciune, *sir*. Dar la chestii de rasă nu prea te pricepi. Lumea se dă în vînt după bastarzi.

— De necrezut. Şi ce fac cu ei ?

— Îi fac amanţi, prinţi, juni-primi de cinema.

Căruntul tăcea.

— Bine... spuse în cele din urmă. Am să-l întreb pe *chief*. Acuma să mi-l găsiţi pe Melisso-Henry.

Se duseră să-l caute. Dar sosi după-amiaza şi fiinţa aceasta ciudată (jumătate înţelept, jumătate broască) nu fu încă descoperită. Înciudarea lui Mac atinse proporţiile unui delir spumegător. Şi nu era numai dispariţia lui Melisso-Henry. Mai erau multe altele. Întîi şi-ntîi tăcerea Ekalei mondene. Astăzi n-a venit nimeni să-l viziteze şi să iscălească în cartea de condoleanţe, exprimîndu-şi durerea şi asigurîndu-l că, în ciuda neaşteptatei tragedii de ieri, ei îi rămîn credincioşi întru prietenie şi admiraţie. Au venit doar nişte servitori (fără livrele) ca să-l întrebe dacă nu cumva în timpul morganaticei orgii amoroase de ieri căţeluşa Bessy nu şi-a pierdut colierul de diamante.

Mac din fericire dormea. Din fericire. Altfel le-ar fi spus să-şi procure mai întîi cîrji, pentru că avea să-i trimită invalizi înapoi la stăpînii lor. Li s-a recomandat să nu cumva să mai facă o plimbare într-acolo, căci această plimbare avea să devină ultimul lor drum. *I'm sorry*...

Ca să vezi ce prăbuşire îl aşteptase în blestemata asta de Ekali. A căzut... S-a prăbuşit şi s-a făcut ţăndări. Acum Grecia nu mai are nici un farmec. Căci nu mai au nici un farmec locurile unde oamenii încetează să te admire ca pe un zeu. Unde grosolăniile tale nu mai produc delir de entuziasm, nici căscatul tău un fior sacru. În ţara asta de neînţeles, unde pînă şi puţinii care au nevoie de protecţie au viciul să-şi aleagă ocrotitorii. Nerecunoştinţă. S-o luăm din loc !

Dar să întrerupem panica pentru o clipă, căci pe scări se arătă mutra pistruiată a lui Melissokeris. La prima vedere nu puteai citi nimic pe ea. Dar el însuşi înţelese, după cea dintîi privire mioapă pe care o aruncă în jur, că se apropiase

clipa să i se anuleze închirierea. În fond se simţea eliberat. Scăpa de multe chinuri — ba chiar de cel mai greu. Mai rămînea, desigur, jugul casnic, soţia, fiicele de măritat. Şi fericirea aceasta — vai — nu se arăta la orizont.

Aflase de tragicomedia de ieri şi inima fricoasă îi tresărise. A intrat într-o crîşmă joasă şi a băut, aşa de mult, că l-au dus acasă pe sus. Compusese şi un catren şi-l cînta pe nas pînă a căzut jos, topit. „Bravo... Bravo. Încă unul. Bravo."

— De ce ? îl întrebau cei din jur.

— Hî ?

— De ce „bravo" ?

— Hî ? Deoarece... „bravo". *Ergo.*

*

* *

Intră în grădina lui Mac tocmai cînd excitaţia erotică a cîinilor ajunsese la isterie. De atîtea urlete şi plînsete s-a trezit şi Mac. „Ce e ?" întrebă.

Căţelele, i-au explicat, nu mai vor nici carne, nici apă, nici frişcă. S-au căţărat pe grilaj, jigodiile ! Auzind acestea Mac, puţin i-a lipsit să nu adoarmă din nou. Bine că i s-a spus chiar atunci că a fost găsit Melissokeris şi s-a trezit iarăşi. Omuleţul îl găsi pe Mac aşteptîndu-l, cu un trabuc cît un par de mare. Înţelese. Mac era desperat.

— Henry !... îi zise. Ascultă. Mi-e lehamite să-ţi spun ce şi cum. Minţile le ai la tine ? *O.K.* Dă-le *full-steam* ! Pune-le să lucreze straşnic. Trebuie să ieşim de aici fără să ducem cu noi nici cea mai mică urmă de ruşine. Compatrioţii tăi nu-s atît de negri cît mă aşteptam.

— Ce să facă şi ei, *sir ?* Să se vopsească ? Sigur că se vopsesc. Dar numai în roşu, albastru, verde. Nu se poate în negru. S-ar ciocni unii de alţii noaptea.

— Dar cei din Africa, ăia cum se descurcă ?

— Uşor : unul îl mănîncă pe celălalt, se deschide drumul şi poate să treacă.

— Eşti un mincinos. Harlemul e plin de negri. Şi nu se mănîncă între ei.

— *Sir*, ce, parcă albii lasă carnea de negru să prisosească şi pentru negri ?

— Henry ! Știi ce-ai făcut cu vorbele astea ? Te-ai aruncat singur în ghearele Comisiei pentru cercetarea activităților antiamericane.

— N-ajunge pînă la mine. Sînt un bagaj al americanilor. Dar nu sînt american.

— Hei, tu de colo ! Allo ! Ce faci acolo ? Mai ești deștept încă ?

— Soarta nu s-a milostivit de mine...

— Mai am nevoie de mintea ta. Mi-o mai împrumuți puțin ?

— Încotro ne cărăm, *sir ?*

— În Orient. Mijlociu, Extrem... Ia spune-mi : au trecere acolo mințile grecești ?

— Peste tot, *sir*. În afară de Grecia, peste tot.

— Și de ce nu și în Grecia ?

— În Grecia, *mister*, *toți* fac pe deștepții.

— Și nu sînt ?

— Ah, *mister*, pe lume nu există deștepți și proști. Voi spuneați că faceți pe proștii. Ei bine, noi facem pe deștepții. De exemplu, să-l faci pe celălalt să creadă că e deștept nu e și asta o deșteptăciune ?

— Este...

— Ei, iată că sîntem deștepți. Să vă dau un exemplu ? În teatrul nostru popular există un personaj desculț, de carton. De secole se zvîrcolește pe pînză strigînd : „mi-e foame". De veacuri... Și... îl credeam.

— Și dacă într-adevăr îi e foame ?

— *Sir*... Foamea nu durează mai mult de vreo săptămînă, două. În cele din urmă înfometatul ori mănîncă și scapă, ori moare și iarăși scapă. Nu rabdă de foame veacuri în șir.

— ...Ei, Henry ! Allo ! Stop ! Prea ai dat-o pe filozofie și mă amețești. Ți-am propus ceva. Primești ?

— Bine... dar nevastă-mea ?

— Drace ! Ai să-i trimiți cu ce să-și țină zilele.

— *Sir*... „Nu numai cu pîine trăiește omul." Îi trebuie și bătaie.

Bine. O să-i lăsăm aici un *boy* care s-o bată.

— Ah, domnule... Nu-i nimic de făcut. Nevastă-mea nu e dintre cele care mănîncă bătaie. Este dintre cele ce bat.

— Asta era ? Atunci e foarte ușor. Îi închiriem un *boy* ca să-l bată.

— Imposibil, domnule. Nevastă-mea are preferinţe...

— Henry, ia spune-mi. Voi, grecii, nu sînteţi nebuni cu toţii ?

— Nu, domnule. Înainte era altfel. Care era nebun o ştia şi se ferea de cei zdraveni. La fel şi cu zdravenii. Care erau zdraveni o ştiau şi se păzeau de nebuni. Însă aţi venit voi şi ne-aţi adus *hobby*-urile voastre. Şi acuma nu mai ştim care de cine să ne păzim. Căci nu ştim care dintre nebuni e adevărat şi care are un *hobby*.

— Da' din ce pîntec aţi ieşit de nu puteţi deosebi lucrurile astea două ? Eu am cel mai *O.K. hobby* din lume : ador cîinii.

— Compatrioţii mei numesc asta altfel, sir. Spun : ăsta-i bun de cămaşă de forţă.

— Sînteţi foarte înapoiaţi.

— Ce să facem ? Aşa sîntem noi ! Mai sînt şi unii care şi-au dat silinţa să vă ajungă. Şi-au pus cravate cu vapoare, cămăşi de cînepă, pantaloni cu petice roşii. Au făcut şi ei colecţii de bricege de pe vremea lui Kolokotronis, de fluturaşi de tinichea şi potcoave de măgar. Dar n-au putut să vă ajungă. Sînteţi inegalabili, domnule !

— Nu-ţi spuneam eu ? Dar fii atent ! Aluneci încet-încet spre filozofie şi asta face rău organismului. Acum du-te ! Vreau să dorm. Dar, nu. Am dormit. Ce voiam cu tine ? A, da. Să semnăm încă un contract. Eşti de acord ?

— Nu. Nu pot trăi departe de nevastă-mea.

— Adică de palma nevesti-ti.

— Uite ce mi-aţi făcut. Atîta am trăit pe lîngă dumneavoastră, încît m-am molipsit şi eu de un *hobby*. Bătaia nevesti-mi. Mă duc.

— Du-te. Ţi-ai luat plata ?

— Nu.

— Ia-ţi-o şi du-te.

— Mulţumesc.

*

* *

Melissokeris, îndurerat, palid ca un mort, părăsi casa în care îşi îmbogăţise experienţa şi săracise sufleteşte. Încotro s-o ia ? Cum avea să trăiască acum, fără chinul său zilnic ?

Se duse să-şi caute iarăşi nişte bieţi prieteni. Trase puţin la măsea. Şi începu să laude palma nevestei. Ceilalţi rîseră. Numai unul se supără.

— Ce rîdeţi, bă ? le zise. Nu ştiţi, proştilor, că dacă nu era Xantipa n-ar fi existat astăzi Socrate ?

Ceilalţi izbucniră în hohote. Melissokeris încuviinţă.

— Ce dracu, dom'le, zise unul dintre ceilalţi. Nu cumva mîna muierii e vrăjită ?

— Poţi să zici că nu ? Altfel ar fi cîntat-o atîta poeţii ? O dovedeşte şi catrenul :

„Cum ridicai mătasa foşnitoare
De pe picioru-n marmură cioplitul,
Cu mîinile-ţi, ce-s vrednice şi-n stare
Să-l miruiască şi pre Răstignitul !"

— Zice „să-l miruiască", interveni cineva. Nu „să-l ardă la mir".

— Pesemne că, după ce-l cotonogea, îl ungea cu mir.

Dar să ne reîntoarcem acasă la Mac. Nu mai era o casă. Era un mic Pompei distrus. O Guernica unde, în mijlocul haosului, pluteau jumătăţi de case, jumătăţi de cîini, arbori carbonizaţi. Şi în toată această ruină, onorabilul nostru Mac, împietrit de o adîncă durere şi de somnolenţă.

Înţelesese marea lui gafă. Era însă prea tîrziu. Lumea era aici strîmtă, ţara amărîtă. N-a putut să cuprindă plictiseala unui obosit, care n-a muncit niciodată, a unui om pe care nu-l mai puteau distra nici jocurile cele mai perverse şi mai dezechilibrate.

Îl trimise pe Cărunt să-i facă rost de un vapor neînchipuit, deznădăjduit de murdar, de să-ţi vină să te ţii de nas, şi să-l închirieze.

Sluga se întoarse disperată.

— N-am găsit, *boss*..., spuse.

— E plin Pireul ! ţipă roşu la faţă Mac.

— Toate sînt curate, *sir*.

— Ah... oftă amar Mac. Ah, ce rău am făcut că i-am dat drumul lui Madisson Henry !

— Ce să facă, *sir*. Şi el tot curate le-ar fi găsit.

— Ah, minţişoara lui Henry. De-ar fi acum aici ! Ştiu eu ce ar fi făcut. Ar fi cumpărat vaporul cel mai curat cu putinţă, ar fi pus să fie murdărit şi mi l-ar fi adus. Nu trebuia să primesc să dau drumul minţilor lui Henry. Du-te !

Stai ! Adu mai întîi o sută de rable. O sută de camioane, cele mai rablagite camioane din lume şi încarcă-ne — pe mine şi ruinele noastre — şi du-ne în port şi încarcă-ne pe vaporul cel mai plin de alge din Pireu.

— Dar, *sir*, zise sluga cu umilinţă, cu un asemenea vapor o să naufragiem !

Mac îl privi înnebunit de groază.

— Rogers, îi spuse, ia spune-mi : s-a mai pomenit să naufragieze naufragiaţii ? Tu n-ai înţeles încă de ce ne ducem pe mare ?

— De ce, *sir* ? întrebă zăpăcit Căruntul.

— N-ai înţeles ? Ca să nu naufragiem pe uscat !

Şi ieşi în balconul semicircular de unde — ca un căpitan de vas ce se scufundă — strigă tragic :

— *SHIPWRECKE ! Wholly ! Wholly ! Finish !* *

CAPITOLUL XIX

Între timp, în căsuţele din Piraiki viaţa dospea încet, apăsător. Îşi urma drumul umblînd pe jos. Maşinile nici nu puteau să se cţere pînă acolo. Toate căsuţele arătau la fel pe dinafară. Dramele îşi ascund obrazul cu palma ; numai bucuriile sînt neruşinate, se dau în vînt să se arate tuturor.

Casa lui Lukeas trăieşte într-o buimăceală care, mai-mai să o desfiinţeze. În primele zile după plecarea Chloiei îşi mistuiau satisfacţia... că, adică, n-a fost pe-a ei. Că a fost pe-a lor. Apoi locul satisfacţiei îl luă îngrijorarea. Cu toţii se priveau în tăcere. Bine... n-a fost pe-a ei, n-a fost aşa cum a vrut ea, a fost cum au vrut ei ; da, dar *unde* s-a dus ?

— Mi-e teamă... zise mama într-o zi.

---

* Naufragiu ! Total ! Total ! S-a sfîrşit !

— De ce ți-e teamă ? o întrebă el batjocoritor. De stafii ? Nu te teme. Ducem lipsă.

— Dacă a călcat-o vreun tramvai ?

— Lipsesc și tramvaiele. Le-au scos. La țară te mai afli măi femeie ? Nu știi că s-au scos tramvaiele de acum douăzeci de ani ?

— Atunci a călcat-o vreo mașină. Sau le-au scos și pe astea ?

— Noroc că nu le-au scos încă. Așa încît mai e o speranță. S-o calce o mașină și să ne liniștim.

— Inimă de piatră !

— Bine. Acum șterge-ți ochii.

— Măi, tu ești tată ? Tată ești ?

— Nu, moașă ! Sînt, fă, și răssînt. Dar numai al fiului meu. Pe curva de fiică-mea am dezmoștenit-o. Ea e numai sămînță a ta. Adică sămînță de curvăsărie.

— Cu cine-am făcut-o, omule ?

— Treaba ta.

— Am să-mi iau și eu lumea în cap...

— Ei i-ai arătat drumul ; du-te acuma și tu.

În loc de răspuns ea se duse și se închise în camera ei. Celălalt, afară, își ascuțea briciul pe o curea, pentru bărbieritul de fiecare zi. Și numai cînd s-a dus la oglindă, numai atunci a descoperit că de zile întregi nu se mai bărbierise. Își trecu mîna peste barba crescută și apoi o săpuni. Dar cînd trase pentru prima oară cu briciul descoperi că-i tremura mîna. Se șterse de clăbuc și închise briciul. Apoi își luă haina din cui și și-o puse pe umeri. La ușă se opri.

— Fotinì ! strigă (Nimic). Fotinì, am zis !

Scîrțîi o ușă. Figura femeii se ivi plînsă.

— Ce, curățai ceapă ? Mă duc la Prokopis să mă rad.

— De ce ? Ce are briciul tău ?

— Știu eu ce dracu' faci tu cu el ? Tai lemne ? E știrbit.

— Bine, făcu ea și înțelese.

— Ce bine, care bine ?

— Vreau să zic : bine faci de nu te razi singur.

— De ce fac bine ? Poți să-mi spui de ce fac bine ?

— Pentru că lași smocuri. Nu mai ai mînă sigură.

— Am. Dar mi-a înțepenit-o fiică-ta.

— Tot ea e de vină și pentru asta ?
— Pentru toate. Ea m-a silit s-o lovesc fără milă și...
— Nu te duci mai bine să anunți poliția ?
— Aș... Nu-i nevoie.
— Ai să mă omori cu zile, bărbate.
— De ce să mă duc ? Ca să ne facem de panoramă ? Nu.
— Atunci, ce să facem ?
— Să ne băgăm în cap că nu avem fiică și punct.
— Ce ușor ți-e ție ! Dar eu ?
— Și tu la fel.
— Și lumea ?
Omul păli dintr-o dată, se ofili.
— Păi, uite... zise. Asta o să mă roadă de tot. Dă-te acum la o parte.
— Unde te duci ?
— Nu mă duc nicăieri. Intru în casă. Că poate mă întreabă frizerul unde mi-e fiica și ce să-i fac atunci ? Am să-i iau briciul și-am să-i retez beregata. Pune de cafea.
— S-a dărîmat casa noastră...
— Binișor. Lukeas e în picioare încă. Am să mă lupt. Coastele bărcii sînt încă zdravene. O s-o scoatem la capăt.
— Tu, bărbate, nu înțelegi un lucru : că a luat casa foc. Că arde pe dinăuntru.
— Ai văzut ? Ne-a făcut-o zăpăcita. De-aia vreau s-o găsesc. Am s-o pun pe prag și-am s-o tai. Rușinea nu se spală altfel. Dar nimeni nu mă ajută. Nimeni, fă, nu mă ajută. Unde să-i iau urma ? Ți-am spus să-i dai telefon soră-ti la Ghytheion. Ai dat ?
— Nu.
— O ascunzi ! Îi ții partea. Complot ! Toți sînt contra lui Lukeas.
— Stai, omule...
— Nu stau deloc ! Spune acum. Ce voiai să spui ?
— Uite ce voiam să spun...
— Hai spune.
— Păi, mă lași ?!
— Bine. Te las. Spune.
— Nu vreau să afle nici soră-mea că fiica mea a luat-o din loc... În tot Peloponezul are să se audă. Mi-e rușine.

— Ruşine să-i fie celei ce mi-a mînjit casa. Mie n-are de ce să-mi fie ruşine. Cinstea lui Lukeas e curată, foarte curată.

— Atunci de ce te-ai întors înapoi de la bărbier ?

— Gura !

— Bine. Am tăcut.

— Acuma că ai tăcut, ascultă. Pe undeva aveam un şiş. L-ai văzut ?

— A ruginit.

— De asta te-ntreb. Scoate-l, să-l curăţ de rugină. Mă duc să-l spintec pe Tiniakos. Ei au adunat-o de pe drumuri. Unde să se fi dus altundeva ? Dacă se ducea la vreunul dintre ai noştri, ne-ar fi dat de veste. Sau e acolo, sau la prietena ei, Baglaneas.

— Acolo nu e.

— De unde ştii ? Ai luat casele la rînd şi ai întrebat ? Adică ne-am scos ruşinea în drum ?

— Stai.

— Bine. Spune.

— Nu m-am dus nicăieri.

— Păi zi aşa.

— Da' mă laşi să-ţi vorbesc ?

— Bine. Hai, vorbeşte. Te-am lăsat.

— A venit singură să întrebe.

— Fata lui Baglaneas ?

— Da. Cică era îngrijorată, că nu s-a mai arătat pe la şcoală.

— Şi de ce-mi ascundeţi, fă, toate astea. Complot. Tot tîrgul ştie, numai Lukeas nu.

— Păi, mă laşi să-ţi vorbesc ?

— Bine. Te-am lăsat. Zi.

— I-am zis că e plecată. S-a dus la mătuşă-sa care s-a îmbolnăvit.

— Ai văzut în ce hal am ajuns ? Ne-a făcut şi mincinoşi. Deci nici la Baglaneas nu e. Atunci e, sigur, e la baborniţa lui Tiniakos. Mă duc să le stropesc casa cu gaz şi să le dau foc. La toţi ! Să ardă ! Şi fiică-mea împreună cu ei. Adu-mi acum cuţitul.

— Nu-ţi dau nimic. Tu vrei la bătrîneţe să ajungi la răcoare. Da, ţi s-a făcut de puşcărie.

— Îți place mai mult să mă vezi ruşinat ? Uite de la cine a învăţat curva de fiică-ta.

— Sst !...

— Păi, sigur. Aşchia nu sare departe de copac.

— Stai, cînd îţi spun. Bate cineva.

— Şi ce stai ? Du-te şi deschide.

— Şi dacă e... ea ?

— Dă-i drumul înăuntru şi adu-mi cuţitul.

Femeia se puse pe plîns.

— Nu mă duc, spuse. Nu mă duc nicăieri.

— Poftim muiere... Halal să-ţi fie. Şi popa care zicea : femeia se va supune bărbatului. Ţapul de popă !

— Cu mîinile mele vrei să ţi-o dau, s-o tai ? Pe copilul meu ?

— Nu e copilul tău !... Auzi ? Nu ţi-o recunosc drept copil al tău. Doar dacă ai făcut-o cu altul. La orice te poţi aştepta de la mama care-a făcut aşa o fiică.

— Te duci să deschizi, pînă la urmă ? Au să creadă că nu-i nimeni şi-or să plece.

— Dacă-i ea, nu-ţi face griji, că nu pleacă. Unde te duci ?

— Să mă uit pe ascuns pe fereastră.

Înaintă călcînd pe vîrfuri, ajunse la fereastră şi se uită printre jaluzele. Se întoarse înăuntru tulburată.

— Nu-i ea ? întrebă Lukeas.

Femeia înghiţea în sec.

— Vorbeşte, fă pupăză !

— E...

— Cine ? Vorbeşte, fă !

— Căpitanul.

— Şi mai stai ? Dă fuga şi deschide-i băiatului. Trebuie să ştie ceva. Are legături cu poliţia. Ah, ce ginere am pierdut. Fugi.

Peste puţin, îndobitocit, cu chipiul în mînă, intră Platymeris.

— Ai venit s-o tai, căpitane ? îi zise Lukeas. N-ai noroc. Eu sînt primul la rînd. Păcat că n-ai înjunghiat-o cînd te-a pălmuit. Mă aşteptam să fii bărbat mai vîrtos. Ea-ţi dădea palme şi tu stăteai şi le numărai. Halal !

— Ce să fi făcut, domnule Lukeas ? Dacă o iubeam ?

— Un motiv în plus. Acu' ce-ai cîştigat ? I-ai dat tot dreptul să te socotească o cîrpă. Ia-i şapca, Fotinì. Şi pune ibricul pe foc. Necazul cu necazuri se lecuieşte.

— Domnule Lukeas... făcu, verde la faţă, Platymeris. Ştiţi... Sînt neconsolat.

— Şi eu zic la fel. Am greşit. Nu trebuia s-o gonesc.

— Exact.

— Trebuia s-o tai. Pe cine nu-l ţin curelele să taie o femeie, nu se poate numi bărbat. De asta nici să se însoare nu trebuie. Dac-am ajuns în halul ăsta, e pentru că unii dintre noi s-au muiat în faţa muierilor. De-acolo a început prăbuşirea. Te întreb : unde s-a dus ?

— Unde ? Chiar asta am venit să vă întreb : unde s-a dus ?

— Unde s-a dus ? Dacă muierea a ieşit pe uşă, de-aci încolo toate uşile-s ale ei. Toate, afară de a ei. Mai durează cafeaua aia, nevastă ? Ascultă... Încălzeşte-mi apă pentru bărbierit.

— Ai să... te bărbiereşti ? zise ea intrînd cu cafelele.

— De ce ? Mă crezi bun de călugărie ? Le vezi, căpitane ?... Iacă, toate sînt la fel. Abia aşteaptă să scape de tine.

— Voiam să spun... zise femeia, nu-i mai bine să te duci la frizer ?

— Nu. E sărbătoare. Ia o ţigară, căpitane. Unde-am rămas ? A... la procopsita de fiică-mea. Spune şi mata. Unde s-o fi dus ?

Platymeris scoase un ziar. De data asta era mai galben ca niciodată.

— Asta n-ai citit-o ? întrebă îngheţat.

Soţii se priviră muţi. Negre presimţiri o împresurară pe femeie.

— Citiţi.

— Nu pot, zise bătrînul, cu buzele albe. Mi-am pierdut ochelarii.

— Zice de ochelari, păcătosul, nu spune că ne-au secat ochii.

— Să vă citesc eu, spuse căpitanul, şi începu cu o voce ştearsă : „Tînără înecată"...

— Ah !... ţipă femeia, şi se prăbuşi.

— S-a dus şi asta, se curăţă una cîte una. Dar se opri. Bre, Fotinì !

Se ridică şi începu să dea din colţ în colţ strigînd „apă".

— Apă... apă... zicea şi Platymeris trepădînd pe urma lui, în vreme ce nevasta începea să-şi revină singură.

— Ah !... zise ea făcîndu-şi vînt fără putere. Nu-i în stare nici un pahar de apă să-mi dea pe lumea asta. Şi mai vrea să conducă şi casa.

— Să-ţi aduc eu, doamnă Lukeas, spuse Platymeris... dar nu ştiu unde e.

— Lasă, zise Lukeas. Ştiu eu. Dar nu-i dau. După cele ce-a spus, las-o să-şi vină singură în fire. Ai înţeles acum de unde a făcut rost de gărgăuni fiică-sa ?

— Am pierdut-o, piatră ce eşti... A murit. Şi tu încă o vorbeşti de rău.

— Am pierdut eu ceva ? Nu. Ce-am avut şi ce-am pierdut ! Sînt chit.

— Fără suflet !

— Doamnă Fotinì... interveni iarăşi Platymeris.

— Las-o, măi, să-şi facă cheful, spuse Lukeas. Ai auzit cum îi merge gura ? Pentru prima oară mi-au arătat amîndouă ce le poate pielea. Uite că a fost bună la ceva şi moartea fiică-si. În sfîrşit. Citeşte mai departe, căpitane. Mie nu-mi e teamă de nimic. Sînt gata de orice şi nu mă mai tem. Cum zicea ? „Tînără înecată", nu ? Pîn-aici e bine. Mai departe.

Platymeris deschise din nou ziarul şi reluă aceeaşi frază : „Tînără înecată".

— Asta am auzit-o. Să ascultăm şi ce-i mai bun.

— Eu nu ascult, ţipă femeia. Mă duc să mor.

— Uite o vorbă înţeleaptă. Cară-te ! Mai departe, căpitane !

— „Tînără înecată"... zise el iarăşi, ca oparit.

Femeia ţipă ascuţit : „Fata mea" şi alergă înăuntru s-o bocească.

— Nu-i da importanţă, îi spuse Lukeas căpitanului. Are să-şi înghită lacrimile ; are să i se facă somn şi-o s-adoarmă. Ce zice la gazetă ? Asta ne interesează acum.

— Ascultaţi. (Citeşte). „Ieri dimineaţă, în golful Aghios Sostis a fost pescuit cadavrul unei tinere necunoscute în vîrstă de 19—20 de ani..."

— De ce te-ai poticnit ?

— N-avea atît ?

— Ce importanţă are asta ? Mai departe.

— ...„Evident, înaintea înecului tînăra a făcut o tentativă a-şi pune capăt zilelor prin alt mijloc, dat fiind că, la examenul toxicologic, în organismul său s-au descoperit urme de arsenic..."

— Dă-i înainte, căpitane ! Urme de bărbat [1], va să zică, ai ? Păi, dacă era în călduri !

— „Tînără, frumoasă, de statură mijlocie..."

— Stop, căpitane ! Taci.

Platymeris lăsă ziarul de-o parte. Amîndoi erau pierduţi. Dinăuntru se auziră hohotele de plîns ale femeii.

— Ai auzit, nevastă ? Trăgea cu urechea, paceaura ! Admir-o. Aşa va să zică ? Bun. Şi-a pus capăt. De ce-şi pun capăt fetele ? De căpăţînoase. Ţi-ai lăsat cafeaua nebăută. Aşa vasăzică, da ? Şi-a pus capăt zilelor. Păi, s-avem zile noi. Dar ce văd ? Nu te bucuri ?...

— Nu, domnule Lukeas.

— Fiară ! ! se auzi dinăuntru glasul nevestei.

— Bine, te-am auzit. Şterge-te de lacrimi.

— N-ai inimă ! Acuma ştim : tu ai ucis-o.

— Ai auzit-o ? N-am apucat, fă ! Şi nici căpitanul. S-a îngrijit singură. Păcat, căpitane. Trebuia să pun mîna pe ea...

— N-am apucat.

— Păcat, încă o dată. Am fi curăţat-o noi... Pe cînd acum, a avut vreme să... cum scria ? „Să-şi pună capăt..." ?

— Nu, domnule Lukeas, spuse Platymeris, n-aş fi căutat-o pentru asta. Eu aş fi prins-o şi aş fi rugat-o să mă înţeleagă.

— Ei, şi-apoi ?

— I-aş fi propus să accepte să-mi fie soţie.

— Aşa ? Atunci sînt obligat să-ţi spun ceva ce nu ştii : căpitane, află că nu eşti cel dintîi. A trecut prin aşternut străin. Prin altă mînă.

— Fiară !... Neruşinatule ! Monstru ! ţipă femeia.

— Lăsaţi-l, doamnă Fotinì. Eu nu mă supăr. Eu...

— Ce tu ? se repezi Lukeas. Ai fi luat-o aşa, folosită ?

— D...da... spuse Platymeris.

---

[1] Joc de cuvinte intraductibil. „Arsenikon", în neogreacă, înseamnă *arsenic* şi *mascul, bărbat* (n. tr.).

— Ia te uită de ce ginere am scăpat!... Vezi femeie? Cică ar fi luat-o necinstită. Gata, nu mai există demnitate bărbătească pe lumea asta!

Deodată se auzi de afară uşa, deschizîndu-se.

— Cine-i? urlă Lukeas.

— Eu, tată, se auzi vocea nechezată a fiului. Ce dracu' ai păţit de strigi ca măgarul fără samar?

Lukeas se uită chinuit la ginere.

— Neamul lui Isus Cristos. Unul mai bun ca celălalt.

Băiatul, cu o ţigară în gură, răspunse:

— Uşurel, tată. Fă-te încoace cu juma' de bătrînă.

— Nu ţi-am dat, bă, de dimineaţă?

— Aia? Să mai fi fost una. Am măritat-o.

— Ce-ai zis?

— M-au scuturat la barbut. Ce mai veste-poveste, căpitane? zise, văzîndu-l pe ginere. Mă laşi să te tapez de vreun sutar? M-am încurcat cu nişte barbugii.

— Lasă, îţi dau eu, spuse Lukeas.

— În regulă. Dar nu pot să-i stric plăcerea căpitanului. Aşa-i cumnăţele?

— Care cumnăţel? N-ai aflat? Soră-ta s-a înecat.

— Sanchi. Care fraier ţi-a spus-o?

— Gazeta.

— Aţi luat-o şi voi?... Atunci de ce scînciţi?

— Păi de asta, hoit nenorocit. Soră-ta s-a înecat, ce să fac?

— S-a înecat? Ai bolunzit, bătrîne? Nu poţi să citeşti un rînd?

Lukeas apucă ziarul şi i-l dădu.

— Holbează-ţi ochii, boule!

— Mi i-am holbat. Nu e ea fata. Chloi nu era blondă.

— Unde scrie, bă, că era blondă?

Vlăjganul luă gazeta.

— Uite. Gineşte! Nu-ţi spuneam eu că te-ai ramolit? Ascultă „Hm... cadavrul unei tinere necunoscute în vîrstă de aproximativ 19—20 de ani"... etc., etc... „la examenul toxicologic"... etc., etc... „cadavrul a fost găsit plutind, cu obrazul înfăşurat de părul ei blond". Scuipă acum lovelele. Şi să fie dublu. Fă-te-ncoa şi mata, cumnăţele. Vă las sănătoşei.

Trînti ușa și se pierdu din nou pe străzi.

Femeia ieși din salon.

— Vino aici ! Unde te duci ? îi strigă Lukeas.

— Mă duc să aprind candela.

Lukeas se uită la Platymeris.

— Îți dai seama, căpitane... Da' cum de-ai păţit-o și dumneata cu gazeta ? Cum te-ai prins de fraier ?

— N-am avut puterea să citesc mai departe. Eram aproape sigur că e ea.

— Cum vezi, nu era. Și acum ce ne facem ? Spune-mi... O mai vrei ?

— Da.

— Chiar ruşinată ?

— Da.

— Să-ţi fie de bine. Știu unde e...

— Cum ?

— Ești în stare să lupți ?

— Chiar cu Cel de Sus.

— Stai așa. Nu așa sus. E o lepădătură cel care i-a sucit capul. Vrei să-l cotonogim nițel ?

— Cînd vrei.

— Astă-seară.

— Unde ?

— Aici, la Pireu. Ai cuţit ?

— Pistol.

— E în regulă. Deci... cum se înserează...

CAPITOLUL XX

Binaua coanei Stavrula creștea de la o zi la alta. În schimb admirația ei pentru bărbieraș scădea din ce în ce mai mult.

Din acea însemnată zi, cînd cu cîinii și cu americancele, ceva începu să se rupă înlăuntrul ei. Simţea un gol, un

strop de deşertăciune. Dragostea ! Ce era ? O năpăstuire, o devorare fără fantasmagorii ? Un simplu cules. Şi după aceea ? Cînd vlăstarul nu va mai fi fraged, atunci cu ce să-şi mai umple sînul culegătorul ? Un bărbat care visează, gîndeşte şi făptuieşte doar cu rărunchii, ce-are să se facă atunci cînd rărunchii i-or obosi ? Şi cum va reacţiona cînd, într-o zi, se va deştepta alături de un trup uscat ? Atunci, în oricîte mătăsuri ar îmbrăca trupul acesta — dacă dragostea era numai asta — atunci nimic nu va mai putea să o salveze.

Acum, doar acum, cînd a văzut purtarea bărbătească a celor doi flăcăi, refuzul lor de a se vinde, doar acum şi-a amintit cu cîtă uşurinţă i se vînduse frizerul. Cu atîta lăcomie s-a aruncat asupra cecului cu economiile ei. Şi oricît ar fi femeia mai întîi femelă şi mai apoi om, vine o clipă cînd instinctul se retrage în adîncime şi rămîne în prim-plan doar sentimentul.

Se vede că niscai frămîntări de felul acesta — firește, încă neprecizate — se vor fi întîmplat în conştiinţa coanei Stavrula. Şi de aceea, de dimineaţă s-a trezit mohorîtă şi cam amorţită. Alesul ei sărise deja în maşina pe care i-o cumpărase şi plecase, cu puşca de vînătoare subacvatică, spre mare.

Primul impuls a fost să se ducă la bină, să-i provoace pe cei doi muncitori — în special pe acel mecanic-şef solid, care-i aruncase aluzii atît de dure. Intenţia era mai întîi să-l umilească şi apoi să-l dea afară.

Cu cît se apropia însă, cu atît se simţea mai nepregătită de luptă.

Antreprenorul o primi cu surîsu-i dulceag. Astăzi însă, pentru prima oară, băgă de seamă că din politeţea lui profesională nu lipsea ceva flegmatic, un sarcasm cu greu disimulat.

Păşi mai departe dusă pe gînduri şi sui pe terasă. Acolo se aşeză pe o ladă şi se lăsă în voia gîndurilor. Din cînd în cînd uita de sine. Într-un tîrziu oftă. Atît de adînc... că duse mîna la piept. Ce făcuse, într-adevăr, în viaţă ? Nimic. Clădise o casă. Dar... toate clădirile astea sînt vane : în cele din urmă intrăm şi plecăm din viaţă lipsiţi de adăpost.

Se smulse cu greu reveriei şi privi în jur, nu cumva să prindă ceilalţi de veste. Mai ales să nu prindă de veste cei doi foşti marinari.

Dar aceia aveau grijile lor. Dispariţia Chloei le căzuse în viaţă ca un cutremur. O îndoială îi rodea : unde s-o fi dus ? Şi de ce nu le-a dat nici un semn de viaţă ?

— Cui să-i dea ? întrebă Sorokos.

Celălalt se supără.

— Nu strîmba din nas, continuă Sorokos, căci am să-ţi pun aceeaşi întrebare : cui ai fi vrut, măi, să-i dea semn de viaţă ? Ai uitat cum a plecat de la tine ? S-a dus de-a dreptul la măritiş, dacă tu n-ai lăsat-o să moară. În genere, ai făcut-o de oaie, meştere.

— Deşteptule, poţi să-mi spui tu ce-ai fi făcut în locul meu ?

— Aş fi oprit-o şi i-aş fi zis că drumul spre casă nu e încolo, ci încoace. Apoi aş fi luat-o în braţe ca pe un fulg şi-aş fi dus-o la maică-mea.

— Da, da. Aş fi apucat-o în braţe ca să înceapă să ţipe şi lumea să pună mîna pe mine ca răpitor şi siluitor.

— De ce să ţipe ?

— Dacă o răpeam cu sila.

— Chestia cu „de-aş avea o mînă să mă sprijin", pe care a spus-o bătrînei tale, ce era ? Spanac ?

— Şi de unde ştii că se gîndea la mîna mea ?

— A cui să fi fost ? A mitropolitului ? Ah, nepriceputule, nepriceputule... Gata, s-a dus fata. Noroc că ginerică a fost Platymeris. Să fi fost altcineva, ar fi închis ochii şi i s-ar fi aruncat în braţe.

— De unde ştii că era el ?

— Urlă mahalaua. Eh, bă, să fi fost şi eu undeva de faţă — nu de altceva, da' aşa, ca să aud palmele pe care le-a încasat eroul.

Aristomenis tăcea.

— Nu zici nimic ? îi spuse Sorokos.

— Nu pot... Nu pot să mă împac cu gîndul. De ce, măi ? De ce să nu vină la noi ?

— Problema e rezolvată. Dar tu continui să o complici. Să mergem acum, că-i vremea de gustare.

Luară ascensorul şi suiră pe terasă. Acolo aşternură de masă într-un colţ, zdrobiră cepele şi se puseră pe îmbucat, fără să bage de seamă că stăpîna casei se ridicase şi venea spre ei. Venea hotărîtă să-i taie din nas mecanicului, cu toate că îşi vedea planurile dintru început pierdute. Ce motiv

să fi găsit să se ia de el ? Ai să zici : ce, nu putea să inventeze un motiv ? Era uşor. Nu era ea stăpîna ?

— Bună ziua, spuse, căutînd ceva de care să se agaţe.

— Toată ziua, zise Sorokos.

— Dumneavoastră sînteţi cel care vă ocupaţi cu istoria ? îl întrebă provocător.

— Răgazurile mării, doamnă Stavrula.

— Cum, Stavrula ? Nu mă cheamă Artemesia ? Pe toate le aflu, domnule !

Sorokos o săgetă din ochi.

— Mai bine le-aţi afla pe cele ce nu se spun, doamnă Stavrula. Că acelea sînt cele mai usturătoare.

— Vreau să aflu : ai spus vorbă mare !

— Am spus. Firește, nu pot zice că am şi nimerit ţinta. Am dat greş. Dar am spus.

— Cum adică, aţi dat greş ? Nu fac şi eu un mausoleu ?

— Da, coniţa mea, dar pentru un om viu. Aceasta vă este superioritatea. În vreme ce Artemisia l-a clădit pentru nişte ciolane nefolositoare.

Îl privi atent, vrînd să-i cîntărească mai bine cuvintele.

— Spuneţi-mi, îi zise, dumneavoastră n-aţi iubit ? Niciodată, niciodată ?

— De unde să scot atîţia bani, doamnă Stavrula ?

— Cum ? Numai cei ce cheltuiesc iubesc ?

— Păi... cum altfel să-şi *arate* iubirea ?

— Atunci de ce n-aţi acceptat-o şi dumneavoastră pe americană ?

Sorokos o privi dur.

— Noi sîntem oameni săraci, doamnă Stavrula. N-avem altă avere decît mîndria noastră de bărbaţi. Ce ne facem fără ea ? De aia o şi păzim ca pe lumina ochilor.

— Adică, ce vreţi să spuneţi ? Că e necinstit din partea unui bărbat să primească sacrificiile femeii care îl iubeşte ? Ce zice prietenul dumneavoastră ? Văd că tace.

Aristomenis o privi îngăduitor.

— Dezacordul nostru cu dumneavoastră este absolut, doamnă Stavrula. Întîi şi-ntîi să luăm cuvîntul „sacrificiu". După părerea noastră, sacrificiu nu e să dăruieşti ce-ţi prisoseşte, ci să dăruieşti singurul lucru pe care-l ai. În al doilea rînd : să dăruieşti aceluia căruia îi lipseşte nădejdea sau pîinea, nu celui căruia îi lipseşte... puşca de vînătoare subac-

vatică. Ne-am înțeles ? Vorbim de sentimente, doamnă Stavrula, de iubire. Îndată ce lucrurile acestea devin materie, dispar. Dumneavoastră însă, doamnă, n-aveți motive să vă întristați. Un sacrificiu este și să-l faci pe un fericit și mai fericit. Și asta faceți dumneavoastră. E destul.

— Ce spune însă prietenul dumneavoastră ? E de acord cu teoria dumneavoastră ?

— Păi... spuse Sorokos, depinde de... forma în care fiecare preferă fericirea. Unora le place fericirea care merge pe roate.

— Domnilor... nu cunoașteți un lucru foarte simplu : că tocmai asta e fericirea mea.

— Sînteți, prin urmare, atît de egoistă ? Atunci unde este sacrificiul ?

— Sacrificiul... Sacrificiul... Nici nu știu ce numiți dumneavoastră sacrificiu. Dați-mi mai bine un exemplu.

— Cu plăcere. Iată unul : mama prietenului meu Tiniakos a rămas văduvă la 25 de ani. Dar, ca să nu-i dea fiului un tată vitreg, a trăit cu amintirea părintelui lui, chiar dacă n-o mai strîngea în brațe. Vi se pare puțin ? Găsiți că e mic sacrificiul ?

— Asta e înșelare... nu e dragoste.

Sorokos tăcea.

— Nu răspundeți ?

— Nu. Vorbim limbi diferite, doamnă. Vă rog să ne oprim. Nu există teren de discuție. Pentru dumneavoastră sacrificiul e de gen masculin. Pentru noi nu are gen. Dumneavoastră ce să vă spun ? scuzați-mă, dar numiți dragoste împerecherea.

— Domnule !... Nu vă permit !

— Vă permiteți însă dumneavoastră să numiți dragoste actul reproducerii ? Da ?

— Am spus eu... domnule Tiniakos ? Vă iau drept martor. Am spus eu așa ceva ?

— Lăsați-l pe domnul Tiniakos. Mie mi-ați spus-o.

— Cum v-am spus-o ? Cu ce cuvinte ?

— Să vă spun și cuvintele „Asta, domnule, e înșelare, nu e dragoste". Ceea ce înseamnă dragoste nu e înșelare ! E călărie ! Așa-i ?

Aristomenis o privi cu multă sinceritate.

— Nu fiţi amărîtă, îi zise, şi nu-l nedreptăţiţi. Trebuie să recunoaşteţi : aşa aţi spus. Cît despre prietenul meu, un cuvînt doar vă spun : are inima cea mai pură din cîte am cunoscut. El ştie mai bine ca noi toţi ce este dragostea. Dovadă : ca să n-o coboare, a evitat s-o aibă de calitatea a doua. Este îndrăgostitul neiubitor. Marea, singurătatea, pustietatea în largul apelor l-au făcut romantic.

— Şi cum trebuie să fie, după părerea dumneavoastră, femeia pe care el o va iubi ?

— Adresaţi-vă chiar lui. Ţie ţi se adresează, domnule. Răspunde !

— Hm... Să răspund ? zise Sorokos, îmblînzit acum. Nu. Îmi stric teoria. Ştiu şi eu ? Cînd voi iubi, doamnă Stavrula, am să vă spun. Dumneavoastră îmi cereţi să fac descrierea unui lucru pe care nu l-am cunoscut niciodată.

— Nu-i nevoie. Spuneţi-ne măcar altceva. De exemplu, care este după dumneavoastră femeia ideală ?

— Cea pe care o iubim. Eu nu am cunoscut-o încă. În orice caz, singurul lucru pe care vi-l pot spune e cum trebuie să... nu fie. De pildă, nu trebuie să fie artificială, înfumurată. Trebuie să-i fie silă de superficialitate, de lucruri „ieftine". Să nu se prefacă mai deşteaptă decît e şi nici mai săracă ori mai puţin săracă decît e, sau mai frumoasă decît e. Şi mai ales să nu admire niciodată ceva nevrednic de admirat.

— Dar există o asemenea femeie ?

— De aceea nu am încă o consoartă, doamnă. Acum cu voia dumneavoastră o să ne apucăm iarăşi de lucru.

— Nu vă grăbiţi. Nu-i nimic. A mea e comanda.

— Îndatoririle sînt însă ale noastre. Nu ne plătiţi ca interlocutori. Presupun, cel puţin.

— Dacă aşa vreau eu...

— Mă iertaţi. Sîntem plătiţi. Aici interlocutorii sînt nesalariaţi. Sărut mîna.

Îşi înfăşură la loc pachetul şi luă mistria.

— Domnule Tiniakos, zise ea disperată către Aristomenis. Ce să fac ? Spuneţi-mi... Ce să fac ?

— Doamnă... iertaţi-mă, n-am să vă vorbesc dur. Dar oricum ai întoarce-o, adevărul este dur. Îmi pare rău. Prietenul meu e în chestiunile astea neclintit. A despărţit total interesul de dragoste.

— Nu-l iubesc...

— Dar știu bine. Și el o știe.

— Nu știți nimic nici unul.

— Știm totul. Nu-l iubiți pe el. Îi iubiți împotrivirea. Iată că sînt de acord cu dumneavoastră.

— Mă ameţeşte netulburarea, neînfricarea, moralul lui.

— Pe dumneavoastră, doamnă ! Exclus. Ce nevoie aveți ? Dumneavoastră viața ați cîștigat-o, chiar dacă i-ați pierdut parfumul. Dacă toate sentimentele vi le-ați transformat în carne, de ce să vă mai chinuiți ?

Ea își mușcă buzele.

— Și este exclus ca o femeie să se schimbe ?

— Să se schimbe ?... Cum adică ? Să înceteze a fi de carne ?

— Nu. Nu mă gîndesc la o asemenea schimbare.

— La ce vă gîndiți ? Să vă schimbați preferințele amoroase ? Exclus. În dragoste, calitățile sînt asemănătoare pe dos. De la calitatea întîi poți cădea într-a doua ; de la a doua însă nu ajungi niciodată la prima.

În clipa aceea veni antreprenorul.

— Doamnă, ce spuneați de peristil ?

— Mi-e indiferent ! țipă. Apoi... Ce-ați spus ? îl întrebă mai moale.

— Despre peristil vorbeam. Să-i pun marmură albă sau ocru ?

— Neagră aveți ?

— Cum ați spus ?

— Am spus „neagră". Aveți ?

— Din păcate...

— Atunci, la revedere.

Mai jos, după colț, își parcase mașina. Se urcă în ea și porni cu ură.

— Ai rănit-o, îi zise Aristomenis cînd au rămas singuri.

— Asta umblă după distracție să-i treacă vremea. Măscărici și alte animale elastice. Gata cu animalele elastice, dom'le !

— Te grăbești. Poate că toate astea nu sînt cochetărie.

— Nu zău. Și ce-s ? Pasiune ?

— Poate fi acea minimă cantitate de sensibilitate ce există în orice femeie, chiar și în cea mai stricată.

— Doamna închiriază amanți. Și dă cel mai mult pe cei ce fac mai puține parale. Îmi pare rău că m-a prețăluit așa scump. Că, adică, m-a luat drept un lucru de nimic, și de aia m-a plătit așa de zdravăn. Dacă mă mai acostează să știi că o gonesc.

Nu rîdea. Era serios enervat.

— Haide, nu-ți pierde calmul. Ce naiba ! Cînd cu americanca te distrai.

— Da, dar asta... asta... nu-i americancă. Și apoi mai e ceva, foarte grav.

— Ce ?

— Aristomenis... Iartă-mă, m-am prostit. Cred că îmi place.

— Atunci ce pierzi ? Dă-i drumul !

— Ce pierd, zici ? Dragostea, mă !

— Iartă-mă, Pantazis. Am uitat.

Continuară să lucreze tăcuți. Jos se ivi deodată un vînzător de ziare. Sorokos îl strigă să-i pună o gazetă în scripete și-i aruncă o drahmă.

— Care ziar ? întrebă vînzătorul, *Akropolis, Kathimerini, Alitheia ?*

— Tot aia e. Toate mănîncă tărîțe din aceeași troacă.

— Atunci ține *Alitheia* (*Adevărul*).

— Una mai mincinoasă nu ai ?

— S-au terminat.

Scripetele o aduse sus mînjită cu noroi. Pantazis luă ziarul, dar numai ce-l deschise, îl îndoi grăbit și-l băgă în buzunar.

— Ce este ? întrebă Aristomenis bănuitor.

— Ce vrei să fie ? l-am băgat în buzunar. Vrei să mă vadă antreprenorul că citesc în orele de lucru și să înceapă scandalul ?

— Altădată cum citeai în fața lui ?

— Altădată era... altădată...

Tiniakos lăsă mistria.

— Pantazis, îi spuse brusc, dă-mi ziarul.

— Ai înnebunit ?

— Nu, dar am să înnebunesc dacă nu mi-l dai. Ai zărit tu ceva. Spune, ce este ?

Sorokos îl despături.

— Bine, zise. Chiar dacă-ţi ascund, ce folos ? Asta nu schimbă situaţia.

Aristomenis înşfăcă ziarul. Celălalt îl văzu clătinîndu-se deodată.

— Stai cuminte. Fii bărbat !

— Acuma... făcu el, şi şezu, luîndu-şi capul în mîini. Pantazis, spune-i că trebuie să plec şi dă fuga după un taxi.

— Oh ! Nenorocire ! Nu, aşteaptă. Dar stai, nu pleca de aici. Nu te mişca. Vin eu să te iau.

Cum cobora, cedă ispitei de a arunca încă o privire pe ziar şi se întoarse.

— Sanchi... îi zise. Măi, nu ştiu să anunţe ca lumea nici măcar un simplu înec, adunătura asta de scîrţa-scîrţa pe hîrtie.

— Te-ai întors ?

— Da.

— N-am nici un prieten pe lumea asta ?

— Nu e asta. Ascultă. Ia spune-mi, Chloi era blondă sau brună ?

— Acolo ce zice ?

— Tu ce zici ?

Aici Aristomenis îşi apăsă tîmplele cu pumnii.

— Pantazis, spuse, m-am ţăcănit. Întreabă-mă cum erau sprîncenele ei, statura, umbletul. Pot să-ţi spun. Dar cum îi era părul, nu-mi amintesc.

— Am încurcat-o. Lasă-mă atunci să-ţi spun eu, care am privit-o mai la rece.

— Cum era ?

— Şatenă.

— Păi, eu ce spuneam ?

— Tu n-ai spus nimic. Ai spus că nu ştii. Spune-mi, acum că te-am ajutat, era şatenă ?

— Da.

— Atunci linişteşte-te.

— Ce zice la gazetă ?

— Blondă cu ochi albaştri.

— Dă-o-ncoa'...

O înşfăcă din nou şi-şi vîrî într-însa capul, ochii, apoi, încet-încet lăsă să-i scape din mînă şi izbucni în lacrimi.

— Măi, tu, îi strigă Pantazis furios. Scoală sus, jigodie. Glasul îi tremura însă. Hai, scoală, scoal' odată. Mai trece vreo Stavrulă și ne vede plînși.

— Să ne vadă.

— Nu de asta. Are să creadă că am înnebunit de-atîta ceapă.

— Deci, îi spuse Aristomenis, tulburat încă, deci e blondă. Ești sigur de părul ei ?

— De părul ei sînt sigur. Nu și de minţile tale. Să mergem.

CAPITOLUL XXI

A întîrziat să bată de sfîrșitul schimbului. În cele din urmă, totuși, a bătut. S-au spălat la cișmeaua binalei, s-au dezbrăcat de salopete, s-au îmbrăcat cu haine curate și au coborît în stație să ia autobuzul. În colţ îi pîndea însă Stavrula.

— Haide... Să nu facem pe bădăranii, zise Aristomenis. Mergem.

— Are să-și ia nasul la purtare și are să vină zilnic.

Dar ea se și afla în faţa lor.

— Nu vă cer prea multe, spuse. Sînteţi obosiţi. Vreau să vă duc eu acasă.

— Și de ce nu v-aţi îngrijit și de atîţia alţi oameni obosiţi ? îi zise dur Sorokos. Sau poate ceilalţi nu sînt obosiţi ?

— De ce vă purtaţi așa cu mine ?

— Vă întreb : de ce, dintre toţi cei obosiţi aţi ales să ne odihniţi pe noi ?

— Nu înţelegeţi ?

— Nu.

— Ce vreţi, adică ? Să mă port şi eu nemilos cu voi ? Cum s-au purtat aceia care v-au dat afară din postul vostru şi v-au obligat să vă angajaţi într-o muncă ce nu vi se potriveşte.

— Toate muncile ni se potrivesc, doamnă Stavrula. Numai lenea nu ni se potriveşte. De aceea, duceţi-vă şi odihniţi-i pe cei odihniţi. Vă stă de altfel în obicei.

— Domnule Tiniakos, îi spuse ea rugător lui Aristomenis. Spuneţi-i să nu se poarte aşa dur cu mine. Şi intraţi, vă rog, în maşină. Are să treacă vreun cunoscut şi vă daţi seama ce-o să se întîmple. Destul că suport tusea cu subînţeles a muncitorilor.

— Vino, zise Aristomenis. S-o scoatem acum din situaţia grea. Şi apoi mai vedem.

Sorokos dădu dezaprobator din mînă, dar intră. Însă amîndoi se aşezară în spate.

— Aşa ? Lăsaţi o doamnă singură în faţă ?

Aristomenis se arătă dispus să-i recomande prietenului său să treacă în faţă.

— Haide, îi zise. Treci în faţă. Nu te purta acum ca ţăranii. De cine ţi-e frică ? De poliţişti ?

— Nu, de alţii, cu brice.

Stavrula se întoarse şi-l privi rănită.

— Nu mai este regele Mausolus alesul inimii Artemesiei ?

— A murit.

— De acum două mii de ani, spuse Aristomenis.

Stavrula îşi întoarse numai ochiul drept către Aristomenis.

— Nu am văzut bărbaţi să lovească atît de crud... Dar nici femei care să primească loviturile cu atîta bunăvoinţă. Nu, n-a murit, domnule Sorokos. Dar viaţa lui atîrnă de un fir de păr. Adică atîrnă de mîinile dumneavoastră.

— Atunci opriţi să cobor. Nu vreau să fiu vinovat de o moarte. Destul că i-am opărit pe sticleţii de pe vapor.

Ea opri undeva, brusc. Scoase o tabacheră de argint şi îi privi în tăcere. Îi privea aproape cu umilinţă. Pe cînd scotea o ţigară, degetele îi tremurau uşor.

— Spuneţi-mi, le zise. Unde credeţi că vă duc ?

— Păi, spuse Aristomenis, cred că nu să ne seduceţi. Dar ne-aţi dus destul. Cred că mai departe putem merge şi cu picioruşele.

— Vă mulţumesc. Vă mulţumesc că nu mi-aţi spus alt cuvînt greu. Că n-aţi spus că am încercat — într-adevăr — să vă seduc.

Ceilalţi au dat să protesteze.

— Bine, spuse ea. Vorba vine. Dar nu cred că ne aflăm prea departe de adevăr. Ştiu ce idee v-aţi făcut despre mine. Mă credeţi vreo curtezană modernă, care nu face nimic altceva decît să-şi sature carnea cu efebi. Şi tocmai cu aceia care se află într-o dependenţă economică absolută faţă de dînsa. Ca atare poate face din ei ce vrea. Aşa-i ?

— Aproape.

— Nu v-aţi gîndit oare niciodată dacă lucrez ?

— De ce să lucraţi, doamnă Stavrula ? Ca să vă cîştigaţi „pîinea cea de toate zilele" ?

— Da.

O privire amîndoi făcînd haz.

— Vreţi să luăm o băutură, le zise deodată. E un băruleţ pe-aici.

— Nu, răspunseră amîndoi tăios.

— Păcat. Fie şi-aşa. Aşa mă obligaţi să vorbesc fără băutură, deşi aş fi vrut să-mi ud puţin buzele. Vreţi să cunoaşteţi viaţa „ersatz"-ului de regină din Halicarnas ? Atunci pregătiţi-vă să ascultaţi viaţa unei fete nefericite. Văd că sînteţi gata să izbucniţi în rîs. Atenţie : trufia sărăciei e, după mine, cel mai rău gen de trufie. Nu are într-însul nici o noimă. Rîdeţi. Păcat doar că nu sînteţi voi primii, ca să luaţi şi brevet pentru asta. Poate că... ştiu eu ?... dar cred că în copilărie am dus o viaţă mult mai grea decît voi. Nu m-am măritat. Am fost vîndută. Dar i-am rămas credincioasă cumpărătorului. Am respectat, adică, pînă la capăt, condiţiile contractului de vînzare-cumpărare. Nu am să vă declar acum, cu lacrimi în ochi, că am făcut-o ca să-i salvez pe bătrînii mei părinţi. Nu i-am salvat, pur şi simplu, fiindcă nu-i aveam. Am făcut totul simplu şi cinic pentru a mă salva eu însămi de sărăcie şi mai ales de lăcomia bărbaţilor. Nu cunoaşteţi tragedia fetei sărace pe care natura a făcut-o frumoasă. Fără excepţie, toţi bărbaţii mă priveau ca negustori de carne, sau ca nişte canibali. Aveţi să mă întrebaţi acum : m-am salvat ? De sărăcie, da. Imediat însă am descoperit că sărăcia era doar una dintre nefericirile mele. Căci dacă pe una am învins-o, am fost supusă tuturor

celorlalte. Bărbatul meu era un fel de şef de trib indigen. Pe toată durata căsătoriei noastre n-am simţit plăcerea cea mai mică, nici măcar simpla plăcere fiziologică a animalului femel. Singura, unica mea uşurare era cititul. În cele din urmă această ocupaţie mi-a devenit pasiune. Dar cititul e un leac ce vindecă doar sufletul. Niciodată nu dezleagă trupul de pretenţiile lui naturale. Şi totuşi i-am rămas credincioasă sultanului meu. Dar atunci ce o fi intervenit că eu, vestala, călugăriţa, am devenit tîrfă ?

— N-am spus aşa ceva, doamnă Stavrula, protestă Aristomenis.

— Ba aţi spus-o. Şi pe bună dreptate. Dar ascultaţi urmarea : în seraiul în care eram închisă mai intra şi ieşea doar un singur bărbat. Era un nepot de departe al soţului meu, care-mi făcea manichiură şi masaj. Atunci pentru prima oară am simţit inconştient fiorul atingerii mîinii bărbăteşti şi m-am pierdut cu totul. N-am stat să mă uit la ce nivel se afla el. Eram nebună. Voi nu ştiţi ce va să zică asta pentru o femeie. Totuşi am rezistat. Şi numai după ce bărbatu-meu a murit, am căzut cu sete în braţele acestui dintîi bărbat, care pentru prima dată mi-a dezvăluit fiorul unirii trupeşti. Nu ştiam pînă atunci ce înseamnă un bărbat, ce înseamnă dragostea. Pentru mine era totul. Oare ce credeţi, că toată viaţa mea e numai amor, şi încă în forma lui carnală ? Muncesc din greu 13 pînă la 15 ore pe zi. Dirijez fabrica, pe care mi-a lăsat-o bărbatul. Deodată, din şcolăriţă, am fost nevoită să devin o femeie matură. Numai acum ştiu ce vreau şi de ce o vreau. Ştiţi ce înseamnă pentru o femeie, domnule Sorokos, să descopere la 30 de ani, că ceea ce credea că ar fi dragoste nu era dragoste ? Ce să se facă atunci ? Devine neruşinată, uită de decenţa socială cea mai elementară şi cerşeşte puţină înţelegere, puţină atenţie, de la primul bărbat care a biciuit-o şi a trezit-o. Mi-aţi spus un cuvînt îngrozitor, domnule Sorokos. Că numesc dragoste împerecherea. Nu v-a mirat că nu v-am pălmuit ?

— De ce n-aţi făcut-o ? întrebară amîndoi.

— Pentru că aveaţi dreptate. Pînă în momentul acela aveaţi dreptate.

Se opri o clipă şi-şi aprinse o a doua ţigară. Mîinile îi tremurau acum şi mai tare.

— Am terminat, zise. Acum trebuie să vă duc la voi acasă. Dar cum să mă duc eu la mine ?

— Doamnă Stavrula, spuse cu voce spartă Sorokos. V-am făcut mult rău ? Mult ? Spuneţi-mi.

— Nu mai ştiu. Poate că mi-aţi făcut şi mult bine. Oricum, trezirea s-ar fi produs. Mai bine că a venit mai devreme. Dar acum „mauzoleul" e gata clădit. Ce să fac eu cu el ? Îmi vine să-l las baltă şi să plec.

— Daţi cu piciorul la atîţia bani ?

— Vreau să sărăcesc. Uite, altă nebunie. Dar înţelegeţi-mă. Vreau să ajung în punctul unde să nu pot cumpăra dragostea. Şi atunci ea poate se va ivi.

Aristomenis rîse.

— Credeţi cumva că sărăcia e ca un magnet pentru dragoste ? Nu faceţi nebunii, doamnă Stavrula. Nu vă sfătuiesc, desigur, să vă preschimbaţi bărbierul într-un al doilea sultan şi să vă închideţi într-un nou serai, de pildă acesta pe care îl clădiţi. Nici vorbă ! El a căpătat o limuzină, o puşcă de vînătoare submarină, îşi încasează regulat stipendiul lunar, are să-şi găsească vreo manichiuristă şi viaţa lui va atinge culmea. Dumneavoastră, dumneavoastră ce-o să vă faceţi, acum, mai ales, cînd v-aţi descoperit aripile ? O să vi le tăiaţi ?

— Ce să fac cu ele ? Ce să fac ? Spuneţi-mi dumneavoastră, dumneavoastră domnule Tiniakos. Dumneavoastră un om aşa de bun, ce mă sfătuiţi : să dăruiesc casa ?

Aristomenis rîse amar.

— Aşa ceva a făcut şi Tolstoi. Şi-a dăruit averea săracilor şi a devenit şi el sărac, dar şi nefericit. Societatea e o arcă în care s-a strîns toată nedreptatea şi exploatarea.

— Ce-aţi zice dacă m-aş mulţumi doar cu cele trebuincioase traiului, adică dacă m-aş asocia cu muncitorii mei ?

— Aţi face două rele. Întîi : muncitorii dumneavoastră ar înceta să fie muncitori, adică exploataţi. S-ar corupe şi omeneşte şi ca muncitori. Şi încet-încet s-ar transforma în mici hiene. Şi al doilea : îndată ce ar vedea aceasta, ceilalţi patroni v-ar distruge. Ar face-o şi din ură, dar şi de frică, nu cumva exemplul dumneavoastră să-şi găsească şi alţi imitatori. Lăsaţi-vă viaţa, doamnă Stavrula, să curgă aşa cum curge, pînă s-o schimba lumea. Şi atunci s-o schimba şi viaţa

dumneavoastră şi odată cu ea ne-om schimba şi noi faţă de dumneavoastră.

În loc să răspundă, ea mai scoase o ţigară.

— Deci nu există nici o nădejde, nici una ?

— Ce fel de nădejde ? întrebă Sorokos.

Femeia se întoarse spre Tiniakos.

— Vedeţi ? îi spuse.

— Văd. E cam dur, însă nu e rău. Apoi, ce-aţi găsit la el, doamnă Stavrula ? El unul n-are cum să dea de bine. Noi doi, chiar de s-ar schimba societatea, n-o să avem zile albe. Sîntem dificili. Nu vom accepta să facem compromisuri, şi astfel vom rămîne şi atunci în margine. Şi asta pentru că cerem lucruri cu neputinţă de înfăptuit.

— Ce îndureraţi sînteţi !

— Cum să nu fim, doamnă Stavrula ! Dar, în cele din urmă, pe noi trei nimic nu ne împiedică să fim prieteni.

— Da ?

— Desigur. Dar trebuie ca de mîine să ne schimbăm locul de muncă. Înţelegeţi-ne. Nu poate fi altfel. Dumneavoastră veţi veni în fiecare seară să ne luaţi cu maşina, iar nouă nu ne place. Apoi, sîntem siguri că veţi încerca să ne creaţi condiţii de muncă mai favorabile. Adică veţi crea automat, între noi şi ceilalţi muncitori, un regim de tratament inegal. Iar noi nu putem să acceptăm aşa ceva.

— Deci vă pierd ? spuse adînc îndurerată Stavrula. Mă lipsiţi de această singură şi mică bucurie de a vă vedea, de a schimba cu voi două vorbe.

— Din păcate. Acum o să vă spunem ceva ce nu ştiţi, dar noi am văzut. Muncitorii au băgat de seamă, şi-au dat seama de favoarea pe care ne-o faceţi. Şi pentru noi e insuportabil. Nu înţelegeţi ? De ce vreţi să ne coborîţi în ochii tovarăşilor noştri ? Nu ne stimaţi deloc ?

— Doamne ! Eu ? Pe voi ?

— Nu vreau să spun că o faceţi intenţionat, dar pînă la urmă aşa iese.

— Şi prietenul dumneavoastră nu vorbeşte... Nu vrea să spună nimic.

— Ce să spun, doamnă Stavrula ? Nu ne stă în putinţă să schimbăm lucrurile. De voie, de nevoie trebuie să ne schimbăm noi. Acum am să vă zic altceva, ceva ce nu v-aş fi spus în nici un caz. Biografia dumneavoastră pe care

ne-aţi povestit-o pe scurt, ne-a făcut nu numai să vă vedem cu alţi ochi, dar şi să fim de aci înainte mai atenţi şi să nu tragem concluzii pripite despre persoane pe care nu le cunoaştem bine. Fie. Aceasta e o învăţătură pentru viitor. Acum, din păcate, trebuie să alegeţi : sau vă veţi purta cu noi fără favoruri, cum vă purtaţi cu oricare alt muncitor, sau plecăm.

— Unde să vă duceţi ?

— Nu ne pierdem noi.

— Şi acolo unde vă veţi duce, o să mă lăsaţi cel puţin să vin să vă văd ?

— Doamnă Stavrula, cum văd, vreţi neapărat să ne faceţi să dăm faliment ca muncitori. Asta n-o să se întîmple !

— Dar, voi, pe de altă parte, de ce vreţi să mă înstrăinaţi cu totul de voi ?

Atunci interveni Aristomenis.

— Lăsaţi-mă să vă găsesc eu o soluţie. Doamnă Stavrula, sînt de părere că, odată ce ne-am împrietenit, va fi imposibil să rămînem şi salariaţi ai dumneavoastră. Prin urmare, de la dumneavoastră vom pleca. De vreme ce sîntem — iarăşi — prieteni, vom putea să ne întîlnim în altă parte. Şi chiar în condiţii egale. Nu ca patron faţă de muncitori, ci ca prieten faţă de prieten.

— Unde, cum, ne vom întîlni ? Voi nu mă lăsaţi să vă văd nici aici.

— E nevoie să veniţi dumneavoastră să ne vedeţi ? O să vă căutăm noi.

— Nu cred. Voi de pe acum faceţi totul ca să mă evitaţi.

— Bine, dar pînă acum nu vă ştiam povestea. Acum am aflat-o.

Ea era încă tristă şi ciocănea cu degetul în fildeşul volanului.

— Să vă găsesc eu o soluţie, spuse în cele din urmă. O s-o acceptaţi ?

— Dacă e raţională...

— E dură, dar raţională...

— Atunci, s-o auzim.

— Uite, vă promit să nu mai calc pe aici pînă la terminarea casei. Despre mersul lucrării mă va informa antreprenorul. Şi acum luaţi numărul meu de telefon. Să-mi telefo-

nați cînd se termină construcția. Chemați-mă și eu voi veni îndată. Nu veți mai fi muncitorii mei.

— Într-adevăr, soluția e rațională. Veți putea însă să vă țineți cuvîntul ?

— Vă promit... Cu durere, dar am să mi-l țin.

— Atunci să ne luăm rămas bun cu o frumoasă *Noapte bună* și să făgăduim că ne respectăm condițiile.

Femeia oftă cu ușurare și aruncă țigara. Porni motorul și mașina se puse lin în mișcare.

*

* *

— Biata Stavrula ! Ai văzut, prietene, ce gafă am făcut ? spuse Aristomenis cînd rămaseră singuri. Uite că nu era o stricată.

— De ce-mi spui asta ? Am zis eu așa ceva ?

— Ai spus-o. N-o mai întoarce. Te-ai purtat ca și cum ar fi fost una de moravuri ușoare. Și ea, ai văzut, și-a deschis inima față de noi, ca o soră.

— Noroc că nu e, spuse celălalt.

— De ce, ți-e teamă să nu cazi în incest ? Ia spune-mi, Pantazis, îți place ?

— Interzis.

— Exclus, vrei să zici.

— Nu-mi întoarce vorba pe dos. Am spus „interzis".

— Motivul ?

— Sînt multe. Distanța între noi e așa de mare, încît n-o străbați nici cu racheta. Eu abia izbutesc să agonisesc bani de tramvai. Așa că, orice-am face, afacerea are să se depărteze de noi. Dinspre partea asta, drumul e închis. Există o altă soluție : s-o sărăcim. La început va accepta. Apoi va începe să blesteme soarta care m-a scos în calea ei. Cum vezi, și din ceastălaltă parte drumul e închis.

— Atunci ?

— Lasă viața să hotărască.

— Literatură. Viața hotărăște pentru cine s-a hotărît singur. Tu însă, amice, ești un monstru. De ce te temi, omule ? O iubești ?

— Nu.

— Atunci ?

— Mi-e teamă să nu o fac nefericită.

— Și mai zici că n-o iubești.

— Ce, parcă știu ce e iubirea ? Eu, vezi bine, singurul lucru de care sînt bun e să dau rețete amoroase. Cît despre dragoste, nu fac doi bani. Ce ușor ar fi fost să semene dragostea, de exemplu, cu un hap. Am înghiți-o cu un pahar de apă și dacă am vedea că organismul nostru o asimilează, tot ar fi bine. Dacă vedem că o respinge, luăm un vomitiv și scăpăm.

— Bine zicea, măi Pantazis, căpitanul Simos.

— Ce anume ?

— Că pe tine te apucă răul de mare pe uscat. Altfel nu mi-ai deborda acum toate astea.

— Ți-e greață și ție ?

— Da. De aia, hai la maică-mea să ne facă o cafea să-mi revin.

— De ce ? Cafeaua maică-mi îți cade greu ?

— Vreau să fiu acasă, Pantazis... Înțelegi ? Poate să vie vreo veste de la ea. Sînt tare nefericit.

— Bine, poate, te înțeleg. Mergem la maică-ta. E și ea amărîtă. Haide. Dacă vrei, luăm și un clondir să ne aghesmuim sufletul. Crîșmarul din Santorini are întotdeauna vin bun.

— Nu știu. Ultima oară mi s-a părut cam de pe drojdie.

— Acum a deschis butoi nou. Tulburel.

— Atunci, hai !

CAPITOLUL XXII

Bătrîna părea, într-adevăr, foarte amărîtă.

— Bună seara, mamă, îi spuseră amîndoi. Ce ai, iarăși ?

— Ce să am ! scînci ea. Nimic. S-au terminat toate relele. Ce, a rămas parcă vreunul care să nu ne lovească ?

— Mata ai altceva, totuşi, astă seară, îi zise Pantazis. Pe mine nu mă duci.

— Bătrîneţele...

— Altceva nimic ?

— Nimic... Aţi citit gazetele ? spun cu toţii că s-a înecat. Urlă mahalaua. Ah... fetiţo, ai plecat de la maică-ta, bun plecat... Dar de ce n-ai venit la măicuţa ta cea adevărată, cea bună ? Ce-ai găsit la blestemata de mare.

Îşi acoperi faţa şi începu să plîngă amar.

— Nu-i adevărat, mamă, îi spuse fiul. Nimic nu-i adevărat.

— Scrie şi la gazetă. Eu nu ştiu carte. Dar mi-au zis cei care ştiu.

— Ei, ştim şi noi carte. E vorba de altă fată. A, bine că mi-am amintit ! Mamă... Ia spune-mi... Chloi era blondă ori brună ?

— Nu ţi-e ruşine ?

— Mi-e ruşine... Dar sînt aşa zăpăcit, că m-am încurcat. Spune. Era blondă, nu ?

— Doamne fereşte. Nu ! Era şatenă. O ştiu mai bine decît mama care a născut-o.

— Eşti sigură ?

— Ia vezi !

— Ei, atunci pune de băut. Nu era Chloi.

Bătrîna îşi şterse ochii şi intră în bucătărioară. De acolo se auziră ciocnindu-se nişte pahare. Cînd au rămas singuri, şi-au amintit de cuvintele bătrînei : „Urlă mahalaua".

— Nu vrei, măi, să citim ziarul mai bine ?

Aristomenis îl scoase iarăşi din buzunar.

— Uite. Scrie clar. „Cu păr blond şi ochi albaştri".

— Ia spune-mi... Părul...

— Ce ?

— Nu cumva dacă stă multă vreme în apă de mare îşi schimbă culoarea ?

Sorokos strigă către bătrînă.

— Tuşă ? Ai la îndemînă vreo frînghie ?

— La ce-ţi trebuie, fiule ?

— Să leg un nebun...

— Ce-a păţit ?

— Auzi ce zice ? Că cică părul dacă stă în apă de mare se decolorează.

— Stofa în orice caz se decolorează...

— Da ce, fata era de stofă ?

— Nu ştiu ! Mie gîndu-mi merge numai la rău. Niciodată nu mi-a zburat la bine. Parcă mi-a fost dat să văd binele vreodată...

— Pantazis e rău ?

— Pantazis e de-al nostru.

— Bine. Are să vie şi binele. Dar să nu-l pomeneşti. Dacă-l pomeneşti, începe să facă zîmbre şi nu vine.

Puse cu băgare de seamă trei ceşti, trei pahărele, turnă uzo din carafă şi se aşeză să-şi bucure ochii, văzîndu-i cum îl beau. Întotdeauna, cu cafeaua — încă din tinereţe — sorbea şi uzo. De la taică-său învăţase.

— Mamă, zise Aristomenis, după ce dădu pe gît primul păhărel... Ce-ai gătit azi ?

— Flori de dovleac umplute.

— Nu mă mai duc pînă acasă, zise Sorokos. Numai că astea trebuie stropite.

— Mă reped pînă la crîşma ăluia, a lui Santorinios.

— Lasă, maică. Ne ducem noi.

— Nu vă las ! O să uitaţi de voi cu un pahar în faţă.

— Sîntem în doliu, mamă... zise Aristomenis şi se întunecă. Cum să umblăm prin taverne cu aşa feţe ?

— Bine. Acum taci. Ai tu grijă, Pantazis, băiete.

Bătrîna luă carafa şi ieşi. Afară seara cădea călduţă. Aprinseră cîte o ţigară. Cînd se întoarse, bătrîna îi găsi muţi în întuneric.

— Staţi pe întuneric ? le zise.

— Ni se potriveşte mai mult...

— Toţi clienţii despre fată vorbeau. Le-am zis că în ziar zice că era „blondă". Mi-au răspuns că ziariştii sînt toţi nişte „muhaiele", că nu scriu niciodată adevărul. Că a împins-o la moarte, cică, tat'su cu încăpăţînarea lui s-o dea după un ticălos care, dacă are să calce cumva pe-aicea, or să-l rupă, cică, în bătaie şi-apoi or să-l arunce în umblătoare. Mai spuneau şi altele, dar eu eram grăbită.

— Aşa, care va să zică ? Văd că Platymeris împrăştie peste tot simpatii. Bravo. N-ar face rău să-şi depună candidatura ca Primar. Ar aduna toate gunoaiele Pireului.

Bătrîna nu spuse nimic. Doar o vorbă : „S-o aducă Dumnezeu în calea noastră"... Şi apoi intră înăuntru să încăl-

zească mîncarea. Într-adevăr gătise flori de dovleac umplute şi le puse în farfurii cu salată de ceapă murată şi cu oţet parfumat de struguri.

— Ia să văd, mamă, ce vin ţi-a dat Santorinios.

— Tulburel... Aşa mi-a zis. Numai el şi Dumnezeu ştie. Nu mă pricep. Gustă şi spune-mi.

Sorokos îşi turnă puţin în pahar, îl clătină, apoi îl mirosi şi-l luă în gură.

— E bun... zise, plescăind din limbă. De unde o fi cumpărînd, dom'le, strugurii, omul ăsta ?

— De la Koropi.

— Se şi vede.

Mama aduse mîncarea.

— Haideţi, băieţi, spuse. Şi Sfîntul Fanurie să ne-o dezvăluie. Amin.

— Amin, făcu Sorokos. Hai, fîrtate. Îmbucă.

— Ştii, făcu acela, n-am poftă.

— Ştiu. De aceea trebuie să găsim fata înainte ca tu să mori de foame. Tuşă Elpiniki... Nu-l văd bine deloc. Să ştii.

— Ştiu. Dar ce să-i fac ? Atîta am putut. Unde să mă duc s-o găsesc şi să i-o aduc ? Asta doar bunul Dumnezeu poate s-o facă.

Începură să mănînce. Tiniakos abia de atingea mîncarea cu furculiţa. Vinul însă îl dădea pe gît, pahar după pahar.

Între timp vremea trecu. Într-un tîrziu, Sorokos se pregăti să se ducă. Atunci se auziră bătăi în uşă.

— Ea e ! strigă bătrîna şi sări ca o fată tînără.

În deschizătura uşii se iviră doi bărbaţi.

— Ce căutaţi, oameni buni ? întrebă bătrîna văzînd că intră doi necunoscuţi. Unul dintre ei ţinea în mînă un pistol.

— La o parte, babo !... strigară crunt amîndoi şi-o împinseră. Voi, mîinile sus ! strigară spre ceilalţi.

Aristomenis îl recunoscu pe Platymeris.

— Mîinile sus, că am să-ţi găuresc sumanul !

— Ce e, măi Aristomenis ? întrebă Sorokos. Ce e aia ce ţine în mînă stîrvul acela ? Pistol ? O să-l scapi, bă, şi-ai să-ţi răneşti vreun deget.

— Mîinile sus, am spus ! strigă iarăşi Platymeris. Mîinile sus, că trag !

— Aristomenis... ce zici ? întrebă batjocoritor Sorokos. Să-l lăsăm să tragă ? O să facă însă zgomot şi s-ar putea să leşine băiatul.

— Sus mîinile, bă, am zis !

— Uf !... Adică ai luat-o în serios ? Stai liniştit, că nu putem să alergăm după schimburi în miez de noapte.

— Eu zic să-i lăsăm să-şi facă cheful, zise Sorokos. Haide, bă, eroule, goleşte-ţi pistolul !

— Ia ascultă, se repezi Lukeas. Ştii, bă, cum mă cheamă pe mine ?

— De unde să ştiu dacă nu ne spui.

— Vrei să afli ?

— Nu, că pe urmă fac pe mine de frică.

— Sînt Lukeas !!

— Ia te uită... îmi tot spuneam eu : „Cum o fi arătînd Lukeas... Cum o fi arătînd Lukeas". Bine că am apucat să-l văd înainte de a muri de mîna lui.

— Ai să mori, bă ! Da ! Bine-ai spus !

— Uf !... Nu tragi odată ? Anul ăsta am lipsit de Paşti şi n-am auzit pocnitorile. Dar, repede. Că bancurile se răcesc şi apoi devin o porcărie. O să ne pierdem răbdarea şi-o să te cotonogim. Ai de gînd să pocneşti odată din „jucăria" aia, bă, eroule ? îi zise lui Platymeris.

— Erou ? spuse bătrîna. Am auzit eu undeva de numele ăsta. Bă, tu ? Nu cumva eşti acela care bate bătrînele ?

— El e, mamă !

— Slavă Domnului, făcu bătrîna. De multă vreme aşteptam să-mi pice în mînă.

Eroul, cu pistolul ridicat, dădu să se retragă spre uşă. Dar Aristomenis îi tăie calea.

— Stai, îi zise, ai mai întîi să rezolvi o socoteală cu maică-mea. Pe el, mamă ! Cotonogeşte canalia.

— Mă, mortăciune de doi bani ! spuse bătrîna apucînd făcăleţul din bucătărie. Tu ai ridicat mînă asupra mea ? Ei, atunci ţine, na, na !

— Trag !... Trag !... ţipa el ca o muieruşcă isterică. Bătrîno ! Te omor.

— Ia te uită, mortăciunea, care mai şi vrea să pună mîna pe o fată.

— Acum ajunge, mamă, spuse Sorokos. Aristomenis... eu zic să terminăm. Ajunge. Noi nu batem morţii. Dă şi tu o

mînă de ajutor să-l strîngem cu fărașul și să-l zvîrlim afară. Tu, Lukeas, rămîi.

— Tu îi ordoni lui Lukeas, bă ? Haimana !

— I-ascultă. Vorbești în dodii. Stai o clipă să ne spălăm pe mîini și să vorbim ca oamenii.

— Ca oamenii ? Eu ? Cu voi ?

Atunci se apropie de el Aristomenis.

— Domnule, îi zise, nu mai țipa. Și mai ales încetează cu amenințările, că o pun pe mama să te bată și pe dumneata. Dar nu vreau ! Mamă, lasă ciomagul și pune mîna pe ibric.

— Nu vreau nimic de la voi ! Nimic !

— Cine e, fiule, domnul ăsta ?

— Tatăl Chloei, mamă.

Atunci bătrîna se duse în fața lui cu o demnitate dură.

— Cuscre... , îi spuse.

— Nu sînt cuscru !... Nu sînt nimic !... Vă curăț !... Pe toți !...

— Bine, dar nu ne spui cel puțin de ce ?

— Să-mi dați fata ! Tîlharilor ! Hoți de cai !

Atunci Sorokos se ridică grav și, punîndu-i mîna pe umăr, îl rugă să șadă.

— Ascultă, Lukeas, îi zise. Ca o biserică e casa asta. Cîți intră-ntr-însa își fac cruce. Dumneata nu ți-ai scos nici pălăria. Scoate-ți-o, deci, și stai jos. Așa. Poartă-te bărbățește... Te credem încă în stare. Și nu se poate să nu fii. Nu se poate ca o fată ca Chloi să aibă drept tată un gunoi, precum căpitanul. Șezi, prin urmare.

— Am să vă rup în bătaie, bă ! Pe toți ! urla mai departe celălalt. N-ați prins de veste ?

— Domnule Lukeas... urmă blînd Sorokos. Ai grijă. Ai intrat într-o casă aflată în doliu. Respectă-l, prin urmare !

— Nu-i nici un doliu. Și nu e casă. Asta e cuib de teroriști !

Atunci Sorokos se întoarse spre prietenul lui.

— Aristomenis, îi zise, nu-i nimic de făcut. Trebuie să-l dăm și pe ăsta afară cu lopata.

— Ia ridică numai mîna ! se încrîncenă Lukeas.

— Mîna ? Pot să te zvîrl și cu un deget numai. Dar cinstesc această casă. Căci eu în casa asta, domnule, îmi beau

vinul ca și cum m-aș împărtăși. Nu mă face s-o rușinez, lovind un om în etate.

— Fă-o, bă ! Lovește ! Ci fă-o odată ! Ce mai aștepți ?

— Aristomenis, ce să fac ?

Atunci bătrîna intră cu tava.

— Haide, cuscre, îi zise. Bea o cafeluță să-ți treacă. Tată ești, doar. Te înțeleg.

— Piei din ochii mei și tu, baborniță ! urlă și-i dărîmă tava.

Atunci Aristomenis se ridică în fața lui. Era ca o fiară cuprinsă de turbare.

— Ascultă aici, îi zise. Pe maică-mea ? Tu ? Afară ! Nemernicii nu merită alt tratament. Afară !

— În casa mea !... spuse bătrîna. Bre, cuscrule, să-mi faci asemenea jignire. Ce Dumnezeu ? Ai coborît chiar acuma din sălbăticie ?

— Lasă-l, mamă, zise Aristomenis, calm acum. Ascultă, domnule Lukeas. Oricine altcineva s-o fi făcut ar fi murit. Dar dumneata ești tatăl Chloei.

— Nu-ți permit bă să pomenești numele fiicei mele. Casa mea n-are nimic a face cu netrebnicii.

— Mai înainte prietenul meu ți-a spus că în casa asta e doliu... Dar n-ai întrebat de ce. Ei, bine... E în doliu căci a pierdut un înger...

Bătrîna începu să plîngă.

— Fetița noastră... Și vezi aici un tată care-și ocărăște sîngele. Nevrednic părinte ! Unde e fata ? Ne-am pierdut lumina. Și tu o blestemi.

— Nu știu despre ce vorbești... Mie să-mi dați înapoi fiica.

— De un' s-o luăm ? zise bătrîna. Dacă o aveam, mai era sufletul nostru negru de amar ?

— Vă bag în pușcărie ! Pe toți !

— Eeei !... făcu Sorokos și se ridică din nou în picioare. Ești nebun, nebun de legat. Te-au luat cu binișorul, te-au cinstit, te-au iertat... Ei, nu mai cere acuma și restul. Măi, tu știi că flăcăul ăsta n-a atins nici rochia fetei tale ? Ce mai vrei ? De ce ai venit să faci gălăgie în casa care te-a cinstit ? Îl vezi pe flăcăul ăsta ? E fratele meu și-l știu mai

bine decît toţi. De trei zile nu pune nimic în gură. Ei, ce părere ai ? O face de bucurie ? Vino-ţi în fire !

— Am să vă duc la poliţie pe toţi !

— Nu te sfătuiesc. Dar dacă ţii cu tot dinadinsul, du-ne. Ţie ai să-ţi faci rău. Eu zic că cel mai bine este să ne străduim s-o găsim.

— Nu vreau ! Nu vreau să vă amestecaţi voi. Să vă vedeţi de treaba voastră. Fata e a mea şi eu am s-o găsesc !

— Fata e a ta dintr-o greşală. Normal n-ar fi trebuit să fie. Căci nici un tată nu-şi dă fata pe mîna unui vierme s-o murdărească. Singur ţi-ai înstrăinat inima copilului tău, şi nu mai face acuma pe părintele îndurerat. Eşti un negustor de suflete. Vezi-ţi de drum ! Haide ! Ieşi afară !

— Aşa, va să zică ? O să vedeţi voi acuma ! Vă arăt eu vouă ! Lepădăturilor ! Poliţia ! Trebuie să pice dintr-o clipă într-alta, zise Lukeas. O să vă aranjeze ea !

— Ea o să ne dea pe mîna justiţiei. Şi acolo vei veni şi tu... că o să te chemăm să dovedeşti că nu eşti un codoş care îşi vinde copiii bestiilor cu chip de om. Haide ! Te provocăm ! Dar n-ai s-o faci. Eşti şi tu la fel de mişel ca ginerele pe care ţi l-ai ales !

Atunci interveni iarăşi Aristomenis.

— Te rog, spuse, nu-i vorbi aşa. Oricum, e tatăl ei. Apoi... noi nu sîntem încă taţi şi nu ştim pînă unde poate ajunge un părinte deznădăjduit. Domnul Lukeas e de părere că noi putem coborî la nivelul unui sucitor de minţi, al unui fante de mahala. Greşeşte. Fireşte că acum, cuprins de fierbere, nu înţelege. Are să-şi dea seama de asta mai tîrziu, cînd are să se gîndească în linişte şi mai ales cînd are să se convingă că eu pe fata lui am respectat-o la fel ca el însuşi. Şi încă ceva. Că eu, care n-am făcut rău încă nici unei muşte, am să-l dobor ca pe un cîine pe cel ce va îndrăzni să mînjească numele tatălui ei. Duceţi-vă acum, domnule Lukeas... Şi nu-i nimic că nu ne-aţi primit cafeaua. Altă dată ! Haideţi, Noapte bună. Dar atenţie ! Nu ne luaţi politeţea drept slăbiciune. Să nu faceţi greşeala să credeţi că ne-am purtat respectuos cu dumneavoastră fiindcă ne-aţi ameninţat cu poliţia. Am făcut-o pentru că sînteţi tatăl Chloei. Nimic altceva. Condu-l, măicuţă. Noapte bună, domnule Lukeas.

Dar Lukeas o ţinea pe-a lui.

— Ce-ai spus, bă ? Ce-ai spus, bă, lătură ? Ce-ai spus ? Ai pomenit-o pe fiica lui Lukeas pe numele mic ? În gura ta de ţucal puturos, bă vagabondule, a intrat fiică-mea ?

Atunci se ridică Sorokos, care abia se stăpînea.

— Eeei ! Ci mai du-te şi la toţi dracii ! Uff ! Cară-te ! Ţi-au vorbit frumos, deşi nu meriţi. Le-a fost milă de tine, cînd ar fi trebuit să te sfîşie. Nu mai face acum şi gură. Hai, pleacă, fiindcă nu ştiu ce mă opreşte să te iau pe sus şi să te zvîrl afară.

— Bă, tu !

— Am zis. Vitejiile ţine-ţi-le pentru mutre ca ale ginerelui tău. Aici ai de-a face cu bărbaţi. Uite de ce n-ai încasat-o încă. Altfel ai fi fost pînă acum ciulama. Aşa că... du-te. Iacă, îmi ţin mîinile în buzunar ca să nu le întind spre tine. Pentru picioare însă nu sînt buzunare. Şi mi-e teamă de ele. Haide !

Bătrîna se repezi şi-l apucă de mijloc.

— Nu, Pantazis !

Într-adevăr, arăta groaznic la faţă. Clipa era grea. Căci Lukeas n-avea de gînd să plece ! Atunci soluţia veni de la sine, de unde nimeni nu se aştepta. Uşa se deschise deodată şi înăuntru năvăli Platymeris cu o patrulă de poliţie.

— Aştia doi sînt, zise şi arătă spre ei. Ăsta şi celălalt.

Poliţiştii se repeziră şi-i imobilizară.

— Sînteţi arestaţi ! strigă plutonierul. V-au făcut ceva, domnule Lukeas ?

— Erau gata-gata... Dar aţi venit la timp.

Tiniakos se adresă netulburat plutonierului.

— Putem să aflăm şi noi de ce sîntem legaţi ?

— Pentru nesupunere în faţa autorităţilor.

— În primul rînd, a căror autorităţi ? Şi în al doilea rînd: cum de au aflat autorităţile că era vorba... să nu ne supunem lor şi au sosit ?

— Am fost anunţaţi din vreme că vă pregăteaţi de agresiune împotriva a doi cetăţeni onorabili.

— Ceea ce vedeţi e casa mea. Ce s-a întîmplat ? Au venit aici cei doi cetăţeni onorabili ca să sufere agresiunea din partea noastră ? Ca organe de ordine, domnilor, sînteţi datori să ocrotiţi domiciliul familial. Şi nu să ajutaţi să fie

violat, ba chiar să-l violaţi şi voi. Aici există un şir întreg de abuzuri.

— N-ai să ne înveţi tu pe noi legea.

— Cunosc legea nu numai ca să o respect, dar şi ca să o apăr de abuzurile păzitorilor ei.

— Din frazeologia ta se vede că eşti un element duşmănos !

— Asta nu cred că dă dreptul organelor de ordine să se transforme în organe de dezordine şi să violeze domiciliul familial.

— Era violat de mai nainte.

— Atunci arestaţi-i pe cei care l-au violat.

— Aţi tulburat liniştea publică. Sau poate nu ?

— Am apărat liniştea publică, dînd afară din casa mea pe cei ce au venit s-o tulbure.

— Faptul că ştii atîtea arată limpede ce soi îmi eşti. Hai !

— Încotro, nu vă fie cu supărare ? Pot să aflu ? întrebă Sorokos.

— Tu cine eşti ?

— Nu v-a spus colaboratorul dumneavoastră ?

— Da, ai dreptate. Vino şi tu. Să mergem !

— Şi delictul ?

— Tulburare etc.

— Pe tulburători îi cunoaşteţi. Dar eu iau versiunea opusă. Admit că aceasta nu este casa noastră, ci casa... lui Lukeas... Şi că am venit în miez de noapte înadins ca să tulburăm ordinea.

— Ei şi ?

— Conform legii eşti dator să depui reclamaţie contra noastră. Apoi să se fixeze termenul de judecată, şi numai dacă sîntem citaţi şi nu ne prezentăm, numai atunci ai dreptul să ne ridici cu forţa.

— Aşa aţi face voi dacă aţi fi la putere ?

— Da.

— Îmi pare rău... dar nu sînteţi voi. Sîntem noi şi-o să facem aşa cum ne place nouă. Marş ! Babo, la o parte ! Te bag la zdup şi pe tine.

— Ci luaţi-mă. Dar n-o s-o faceţi. Că sînteţi o apă şi-un pămînt cu căpitanul vostru... să vă fie de bine !

CAPITOLUL XXIII

Autorităţile au spus : tulburarea liniştii publice. Şi cuvîntul a căpătat consistenţă. N-a existat şi nici nu se va naşte cîndva o putere omenească în stare a clinti acest „tabu" al forţei. Cea dintîi caracteristică a autorităţii poliţieneşti este „soliditatea de neclintit a aserţiunilor sale". Pot să compară duzini de martori — procurorul îi va privi cu condescenţă de după ochelari şi va întreba : „Ce spune organul de poliţie ? Asta e ! Cît despre cele ce ne spuneţi dumneavoastră, domnule, nu prea punem nici un preţ.

Poliţistul e făcut ca să restabilească ordinea, atunci cînd aceasta e tulburată. Da, dar dacă aceasta nu e tulburată, ce să mai restabilească ? Complicată treabă. Şi de aia se vede obligat, sărmanul, s-o tulbure el însuşi ca s-o poată restabili. Căci dacă toate au loc cum scrie în buletine, că „peste tot domneşte liniştea, ordinea şi securitatea", atunci situaţia e albastră. Poliţia cade în letargie. Şi asta, domnule, înseamnă — pentru un organ — plictiseală, plictiseală, faliment şi moarte.

Cartierul, în care a avut loc în acea seară tulburarea, prezenta în vremea din urmă o imagine neliniştitoare. Toate buletinele de evenimente erau albe. Ofiţerii de poliţie şi mai ales subofiţerii se plimbau de colo-colo înciudaţi. „Or să ne închidă mustăria". „Sau or să ne mănture..." Foarte just. Fiindcă nu e posibil nici una nici alta, ca, adică, un întreg cartier să se transforme într-un cimitir, poate să se întîmple şi altceva. Dar ce altceva se poate întîmpla, în afară de inactivitatea şi imobilitatea poliţiei ? „Aştia s-au pus pe huzur !" Şi sînt nevoiţi, bieţii de ei, să confecţioneze vreun eveniment ca să iasă cu obraz curat. Ceva, de exemplu, în genul scenei care a avut loc în casa lui Aristomenis Tiniakos. Te joci cu desperarea poliţiei ?

Ca să fim drepţi, însă, o tulburare s-a întîmplat totuşi în seara aceea. Dar cînd ? După... tulburare. Şi a provocat-o populaţia cartierului. Da, da, chiar paşnica şi liniştita populaţie a cartierului care cufundase poliţia în asemenea deznădejde.

Locuitorii cartierului, cînd i-au văzut conduşi cu alai la post — pe cine ? — pe cetăţenii cei mai fără cusur şi cei mai iubiţi, şi apoi împreună cu organele forţei publice l-au văzut pe Lukeas şi pe ginerele lui, s-au înfuriat. Povestea, o ştiau. Şi de necazul ginerelui, şi de cererea în căsătorie şi apoi de palmele încasate etc. etc.

Cu toţii, prin urmare, ieşiră din case ca să urmărească spectacolul — atît de rar în acel cartier.

— Bă, ăsta o fi „eroul" ? ziceau arătînd spre Platymeris. Păi se şi vede. Este. Altfel nu s-ar ascunde după fustele poliţiei.

Uliţa se umpluse de lume.

— Ăsta e ? întrebau şi alţii. De ce nu ne-aţi spus-o mai dinainte, să ne ţinem de nas ?

„Căpitanul" umbla lipit de un poliţist, ca să nu-i pună cineva vreo piedică.

— Şi Lukeas ce caută cu el ? ziceau alţii.

— I-o plasează pe fiică-sa. S-au certat niţel la tîrguială. Eroul cere zestre suplimentară.

— Şi fata ?

— Le-a dat cu tifla şi vînzătorilor şi cumpărătorilor şi s-a dus să se arunce sub roţile trenului.

— Ah...

Mulţimea se îndesea şi devenea tot mai înfuriată, pînă ce închise drumul patrulei.

— Să mai dai şi mîine pe-aici, bă, eroule. Auzi ? Că azi n-am ştiut şi nu ne-am luat ouă clocite ! Şi tu, bă, Lukeas, misitule !, care-ţi dai fata pe mîna putorii ăsteia, auzi ?, să mai treci pe aici !

Îndîrjirea mulţimii creştea mereu. Cîte unii se aliniau şi-i scuipau.

— Asta-i pentru tine, Lukeas, negustor de carne vie. Ruşine !

De pe trotuarul celălalt se ridicau alte glasuri, încrucişîndu-se cu cele dinainte.

— Codoş bătrîn ! Ptiu !

Cîte unii se luau de-a dreptul de poliţişti.

— Bine... pe băieţii cei mai de ispravă i-aţi luat la post, nu ? Nu-i nimic... E lucru de cinste şi-or să iasă de-acolo. Dar cum o să mai iasă din noroi lepădăturile care vi i-au

turnat, cum ? Asta să ne spuneți ! Ei bine, vă spunem noi : n-or să mai iasă.

Numai ea, patrula, știa ce-a pățit, pînă să-și facă loc prin mulțime și s-ajungă la post. Acolo îi aștepta ofițerul de serviciu. Era prost dispus, picotea de somn și de ciudă. Chiar din prima clipă îi privi cu turbare, ca și cum i-ar fi ars casa cu o jumătate de oră mai înainte.

— Luați-le datele și la zdup ! strigă. Pe toți ! Ce te uiți așa la mine, bă, moacă ? zise către Lukeas. Temnicer ! strigă crunt în jos, pe bătrîn de ce mi l-ai lăsat aici ? De frumusețe ? Ia-l, că îl îndoi și ți-l trimit jos „comprimat". Mișcă bă, moșule !

Imediat interveni plutonierul.

— Pentru Dumnezeu... zise. Ce faci, domnule sublocotenent ? Domnul este... de-al nostru. Este domnul Lukeas !

— De ce nu vorbiți, dobitocilor ? Poftiți, domnule Lukeas. Vai de mine, ce era să pățim. Și-acu', vagmistrule, zi-i : proces verbal de ridicare și arest. Motivare.

Plutonierul, auzindu-se tratat în acest fel, se scărpină la ceafă.

— Scrie... tulburarea liniștii publice.

Însă sublocotenentul strîmbă din nas.

— Bă, vagmistrule, cu un guturai vrei să-i bagi la răcoare ? Aici e nevoie de motivare serioasă. Altfel nu e întemeiată acuzarea.

Plutonierul continuă să se scarpine la ceafă.

— Nu adaugi și puțină „provocare de tulburări" ?, zise. Dar vezi, de tip anarhic. Ei ? Merge ?

— Merge și răsmerge.

— Atunci să le tragem o bumbăceală pentru poftă de mîncare.

— Stai, mai întîi „să întemeiem" acuzarea. Ia ascultă... Nu pui și vreo împrăștiere de manifeste cu caracter subversiv ? Sau n-aveau ?

— Hm... știi, ăștia neapărat aveau... Dar au apucat de le-au înghițit.

Sublocotenentul nu se arată prea entuziasmat.

— Măi, n-aveau ceva cuțite, pistoale...

— Le-or fi ascuns pesemne. Adică aveau, dar... nu au făcut uz.

— Au dosar ? Asta să-mi spui. Că dacă au dosar, toate celelalte vin de la sine. Şi pistoale şi pulbere şi aparat de emisie şi toate. Telefonează la centru dacă Cutare şi Cutărică au dosar. Dacă au, îi aranjam cum vrem, le ardem o ciomăgeală şi ne şi evidenţiază de sus. Telefonează.

„Vagmistrul" trecu în încăperea alăturată. Era cam şovăielnic. Peste puţin se întoarse frecîndu-şi mîinile.

— Au ? întrebă sublocotenentul.

— Complet ! De toate. Îs adevăraţi veterani. Au stat şi la „mititica".

— Bravo ! Văd că aţi avut baftă. Acu', întinde-o. Vreau să trag un pui de somn de-a-nşezutelea.

— Mişto. Dar...

— Ce mai vrei ?

— Să nu-i caftim ?

— Ce zici, plutonier ? Vrei să ne acuze de tratament barbar ? Dacă la proces arată rănile — aşa cum obişnuiesc — ce ne facem ?

— Ei, aş ! O să spunem că i-au lovit cetăţenii, pentru că au strigat „jos castitatea !" Şi, vezi Doamne, cetăţenii iubitori de linişte au fost cuprinşi de indignare, i-au smuls din mîinile noastre şi le-au scărmănat nitel spinarea.

— Bine... atunci dă-i drumul... Însă cu atenţie, da ? Cu sistemă.

— Că n-om fi niscaiva începători ! E vreo motocicletă pe afară ?

— De ce ? Unde vrei să te duci ?

— Nicăieri. Vreau s-o pun în mişcare ca să nu se audă strigătele bătuţilor.

— Caută o metodă mai nouă. Or s-o audă în tot cartierul şi-or să ştie că... batem iar pe vreunul. A, uite ! Puneţi-le căluş la gură şi apoi caftiţi-i pîn-o sta vîntul.

— Că bine zici.

— Ce meserie au ? Nu mi-ai spus.

— Marinari decăzuţi. Nu-i angajează pe nici un vas. De aia stau ani de zile neîmbarcaţi.

— Hm... Asta înseamnă că n-au „pile". Pe ei ! Cafteală faină, cu Dumnezeu înainte.

— Adio şi n-am cuvinte.

*
* *

Procesul a fost o batjocură juridică. Aranjară şi doi martori, şi încă „oculari". Aceşti demni băieţi au dat asigurări sub jurămînt — mînjind cu nişte labe cît nişte cazmale Evanghelia — că acuzaţii au fost văzuţi comiţînd acte de violenţă. Unul spuse că au ameninţat integritatea corporală a doi cetăţeni onorabili, dar poliţia a apucat să-i dezarmeze. De asemenea au răpit, violat şi făcut dispărută pe minora Chloi Lukeas... Apoi, în modul cel mai senzaţional îşi repetă lecţia învăţată pe dinafară şi al doilea martor ocular. Au defilat apoi organele care efectuaseră arestarea şi tabloul acuzării a fost complet.

— Apărarea ? întrebă preşedintele.

Nimeni nu răspunse.

— Avocatul apărării, strigă el iarăşi.

Nici o mişcare pe banca avocaţilor.

— Permiteţi, domnule preşedinte ? întrebă Tiniakos.

— De ce nu v-aţi luat apărători ?

— Deoarece avocaţii nu obişnuiesc să circule în bezna temniţelor în care ne-au închis, domnule preşedinte.

— Martori aţi citat ?

— Singurii martori pe care i-am văzut sînt cei ai acuzării.

SOROKOS : Îmi permiteţi şi mie, domnule preşedinte, o întrebare ?

PREŞEDINTELE : Să fie scurtă.

SOROKOS : Mulţumesc. Domnule preşedinte, am putea cita ca martori tot cartierul, dar n-am făcut-o, numai ca să ferim oamenii de răzbunarea organelor de ordine. E nevoie, domnule preşedinte, de un mare spirit de sacrificiu ca să te prezinţi ca martor într-un proces al unor nevinovaţi. Căci trezeşti ura vinovaţilor, care sînt ocrotiţi de poliţie.

PREŞEDINTELE : Ţi-am spus să fii scurt. Iar dumneata ai început cu filipicele contra poliţiei.

SOROKOS : Am terminat. Nu avem martori.

PREŞEDINTELE (întorcîndu-se către grefier) : A se menţiona : „Acuzaţii nu au citat martori."

SOROKOS : Scuzați. A se clarifica. „Nu au citat deoarece nu li s-a creat posibilitatea".
PREȘEDINTELE : Mai vrei acuma și mirodenii.
SOROKOS : Regulile de procedură nu sînt mirodenii, domnule președinte, și sînt uimit că aud aceasta din gura unui magistrat.
PREȘEDINTELE : Îți ridic cuvîntul !... Stai jos.
TINIAKOS : Domnule președinte, cer cuvîntul.
PREȘEDINTELE : Fii atent. Altfel ți-l ridic și dumitale. Ce dorești ?
TINIAKOS : Ceva în legătură cu martorii. Într-adevăr n-am citat martori ai apărării. Dar martori avem.
PREȘEDINTELE : Cine sînt ?
TINIAKOS : Martorii acuzării. Vă rog să fie chemați din nou ca să le pun cîteva întrebări.
PREȘEDINTELE : Asta-i o favoare, dar fie. Aprod ! Să revină martorii.

Cei doi „martori oculari" intrară în sală. Erau cam zăpăciți.

TINIAKOS : Voi sînteți ocularii ? Știți cum ne cheamă ?
MARTORII : ...
PREȘEDINTELE : Asta nu are importanță. Au uitat. Nu-i așa, martorilor ? Ați uitat ?
MARTORII : Da, domnule președinte. Am uitat.
TINIAKOS : Fie. Și acum, domnule președinte, să fie întrebați unde s-a desfășurat scena tentativei... de omor, de care, după cum sînt informat, sîntem acuzați.
MARTORII : La voi acasă.
TINIAKOS : La etajul întîi sau la al doilea ?
MARTORII : La... al doilea.
TINIAKOS : Vă mulțumesc. Casa mea, domnule președinte, n-are etajul al doilea.
PREȘEDINTELE : Asta e ridicul ! Capcane de procedură ! Altceva ai ?
TINIAKOS : Desigur. Să fie întrebați martorii : erau prezenți amîndoi tot timpul întîmplării ?
MARTORII : Da, rostiră amîndoi.
TINIAKOS : N-ați lipsit ? Deloc ?
MARTORII : Nu.

TINIAKOS : Gîndiţi-vă puţin... Nu cumva aţi lipsit fie şi jumătate de minut ?
MARTORII : Nu, deloc.
TINIAKOS : În afară de tentativa... de a-i ucide, nu cumva ne-aţi văzut că am vrut să-i batem ?
MARTORII : Nu.
TINIAKOS : Ia amintiţi-vă bine.
MARTORII : Nu.
TINIAKOS : Mulţumesc. Nu cumva aţi văzut pe cineva care a încercat să ne bată pe noi ?
MARTORII : Nu.
TINIAKOS : Ne-aţi urmărit din poarta casei pînă la uşa postului de poliţie ? Aşa e ?
MARTORII : Da.
TINIAKOS : Şi n-aţi văzut pe nimeni să ridice mîna asupra noastră ? Nimeni ? Ia amintiţi-vă bine.
MARTORII : Nu. Nimeni.
TINIAKOS : Mulţumesc (către preşedinte) : Domnule preşedinte... sînt foarte satisfăcut de sinceritatea martorilor. Şi le mulţumesc.
PREŞEDINTELE : Ei... Ce mai vrei ?
TINIAKOS : Un medic legist.
PREŞEDINTELE : Cum ?
TINIAKOS : Chiar aşa. Să fie chemat medicul legist ca să constate loviturile, echimozele şi rănile pe care, evident, ni le-am făcut singuri ca să înjosim bunul renume al poliţiei.
PREŞEDINTELE : Ce vrei să spui cu asta ?
TINIAKOS : Vreau să spun, domnule preşedinte, că la arestul postului de poliţie, unde trebuiesc izolate elementele delincvente, doi cetăţeni nevinovaţi au fost supuşi unor torturi indescriptibile.
PREŞEDINTELE : Şi unde-i fi vrînd să-ţi găsim acum un medic legist ?
TINIAKOS : Judecătorii ştiu întotdeauna unde se află medicii legişti.
PREŞEDINTELE : Ar fi trebuit să vă îngrijiţi mai înainte, cînd rănile erau proaspete.
TINIAKOS : Sînt proaspete.

PREŞEDINTELE : Cunoşti cel puţin identitatea acelora care v-au torturat ?

TINIAKOS : Cunosc gradele şi înfăţişarea lor.

PREŞEDINTELE : Asemenea elemente sînt vagi şi imprecise. Aveţi martori ?

TINIAKOS : Îl voi avea pe medicul legist.

PREŞEDINTELE : Am spus : martori ! Dar chiar de aţi cita şi o mie de martori mincinoşi, nici unul n-ar fi în stare să şteargă îngrozitoarea acuzaţie ce apasă asupra voastră. Răpirea, violul şi dispariţia tinerei. În această privinţă sînteţi amîndoi complet neacoperiţi, fapt pentru care va cădea greu asupra voastră sabia Dreptăţii.

TINIAKOS : Aceasta, domnule preşedinte, pretindem noi să o dovedească reclamanţii, şi apoi o vom respinge noi. S-o dovedească ! Dar n-au s-o facă ! Sînt nişte calomniatori ordinari, şi pe deasupra laşi !

În clipa aceea din fundul sălii se ivi pe neaşteptate un aprod care înaintă spre tribună, cu un plic în mînă.

APRODUL : Don' preşedinte, făcu puţin fîstîcit. O cocoană sau o donşoară... nu ştiu, mi-o dat răvaşul aista, ca să-l dau, zice să fie citit poblic.

Preşedintele deschise cam nervos plicul. Pe măsură ce citea scrisoarea se întuneca la faţă. O luă de la început. Apoi îl trecu celorlalţi. Îl citiră şi ei şi începură şuşotelile, ascunşi după hîrţoage. În cele din urmă preşedintele sună din clopoţel.

— Să fie chemat reclamantul Lukeas, spuse.

Intră tatăl şi se opri mîndru în faţa tribunei.

— Ai acasă mostre ale scrisului fiicei dumitale ? îl întrebă preşedintele.

— Pardon ? Ce anume ?

— Caiete de-ale fiicei dumitale ai pe acasă ?

— Hm... Se mai găseşte cîte ceva... De ce ?

— Asta nu te priveşte. Ai ? Du-te şi le adă.

Lukeas plecă opărit. Preşedintele se întoarse spre secretar.

— Să fie invitat un grafolog. Ridicăm şedinţa...

*
* *

La reluarea şedinţei erau cu toţii înghеţaţi. Feţele judecătorilor erau întunecate. Apoi preşedintele sună din clopoţel.

— Să intre reclamanţii Lukeas şi Platymeris, spuse.

Cei doi eroi sosiră. Preşedintele îi privi dezaprobator.

— Lukeas, strigă el sever, examenul grafologic a dovedit că scrisoarea care a sosit în instanţă era a fiicei dumitale.

— Trăieşte ? Slavă Domnului !

— Nu te grăbi. Căci peste puţin ai să încetezi să-l slăveşti pe Domnul. Aşteaptă aici. Secretarul va citi scrisoarea. La sfîrşit vi se vor pune întrebări... Caută să fii atent.

Secretarul îşi slăbi cu un deget gulerul cămăşii. Ceva îl strîngea cumplit. Apoi începu a citi tare şi incolor, cu o nesuferită voce profesională :

„Domnule preşedinte — începea scrisoarea. Am aflat că doi oameni nevinovaţi sînt în primejdie să sufere o condamnare severă pentru un delict pe care nu l-au săvîrşit. Numele meu este Chloi Lukeas, sînt în anul întîi al Facultăţii de Drept, şi n-am dat niciodată nici cea mai mică ocazie nimănui, nici profesorilor, să mă mustre pentru cea mai mică nesupunere. Pomenesc de aceasta nu ca să vă smulg laudele, dar ca să vă dau prilejul să judecaţi dacă o studentă cu un asemenea trecut e posibil să se fi dedat la atari fapte care să-l împingă pe tatăl ei să o numească „tîrfă". Chiar aşa, această ocară mi-a adresat-o tatăl meu, numai şi numai pe motiv că am respins persoana pe care, fără să mă întrebe, mi-o destina ca soţ. Domnule preşedinte, mă aflu la vîrsta cînd oamenii au dreptul, după lege şi natură, să-şi aleagă singuri atît modul de viaţă, cît şi bărbatul cu care o vor împărţi. I-am explicat aceasta tatălui meu cu lacrimi şi rugăminţi. Dar el a rămas neclintit. Căci socoteşte că un copil este proprietatea lui şi are dreptul să-l vîndă, alegînd chiar şi cumpărătorul. Din nefericire pentru mine şi pentru societatea în care trăim, tatăl meu se află în epoca în care cei ca el consideră drept proprietatea lor nu numai bunurile neînsufleţite, ci şi pe cele însufleţite. Am refuzat această filozofie şi i-am cerut să mă considere ca o fiinţă dotată cu suflet şi voinţă. În zadar. N-a vrut nici să mă asculte.

Cu toate acestea, domnule preşedinte, lăsînd la o parte demnitatea mea umană, aş fi fost gata să accept, numai şi numai ca să nu cufund în amărăciune bătrîneţile tatălui meu. Dar aceasta, numai în cazul în care bărbatul pe care mi-l destina ca soţ ar fi fost un om cinstit şi nu un şarlatan şi un proxenet, un denunţător nedemn. La început i-am cerut tatălui meu să-i fie milă. În cele din urmă, văzînd că era hotărît să mă vîndă acestui negustor de trupuri, am acţionat decis. Răspunsul lui a fost de a mă da afară din casă. Cît priveşte calomniile murdare despte „violuri", „seducere" ş.a.m.d., presupun că scrisoarea mea dă un răspuns. Pretinsul „violator" mi-a respectat pînă şi umbra. Dar a făcut încă ceva, tocmai ca să nu dea arme duşmanilor săi. A refuzat să-mi dea adăpost, cînd i-am bătut la uşă. Domnule preşedinte, vă implor din adîncul tragediei în care m-au aruncat aceşti sălbatici lipsiţi de conştiinţă, gîndiţi-vă că procesul acesta este urmarea unui lanţ întreg de fapte mizerabile care — cu ajutorul anumitor poliţişti — urmăresc exterminarea lor fizică, după ce mai întîi au obţinut distrugerea lor profesională. Pentru Dumnezeu, domnule preşedinte, opriţi această crimă ! Opriţi un monstru care îşi continuă crimele. În alternativa ce mi-a fost pusă în faţă : Platymeris sau moartea, eu am făcut alegerea. Am preferat moartea. Aveţi însă şi dumneavoastră, judecătorii, o datorie de împlinit, juridică şi umană : să redaţi libertatea celor doi nevinovaţi pe care intriganţii i-au făcut să ajungă în mîinile dumneavoastră. În încheiere declar că nu am tată. Şi fie ca nici un alt copil să nu fie împins vreodată la drama de a-şi renega tatăl. Sînt atît de îndurerată încît simt moartea dîndu-mi tîrcoale. Descătuşaţi-i pe nevinovaţi ! Încătuşaţi monştrii ! Nu vă dezvălui locul unde mă ascund. Presupun că înţelegeţi motivul.

Vă mulţumesc, stimate domnule preşedinte, pentru răbdarea pe care aţi avut-o să mă ascultaţi.

Vă sărut cu respect dreapta.

CHLOI LUKEAS

De după ochelarii preşedintelui nişte priviri ca jăratecul arseră sala.

— Sînt adevărate, Lukeas, toate acestea pe care le denunţă fiica d-tale ?

— Minciună ! minciună, domnule preşedinte. Escrocii ăştia au obligat-o să scrie, cu zorul. Au şantajat-o, domnule preşedinte.

— Turbarea dumitale, Lukeas, te-a orbit în asemenea grad, încît ai devenit nedemn de a fi tată. Ia întoarce-te spre sală. Îi vezi ? Sînt cu toţii oameni străini. Şi totuşi au în ochi lacrimi de emoţie. În vreme ce pe obrazul dumitale citeşti doar grimase de răutate.

În aceeaşi clipă se ridică de la tribună, înfuriat la culme, şi procurorul.

— Lukeas ! Eşti primejdios şi ca părinte şi ca om. Voi pleda pentru punerea sub acuzare, din oficiu, a dumitale şi a acelui individ mîrşav care te călăuzeşte. Cît priveşte acele organe de ordine, care s-au arătat atît de neglijente cu misiunea lor...

Dar preşedintele nu-l asculta. Se ridicase în picioare :

— Doamnelor şi domnilor, zise, şedinţa se suspendă. Pîrîţii sînt scoşi de sub orice acuzaţie. Să fie imediat eliberaţi.

CAPITOLUL XXIV

Un mic capitol al micii noastre istorii s-a închis. Istoria, însă, continuă. Căci un ticălos nu face doar o ticăloşie şi apoi devine înger. El continuă să-şi înşire ticăloşiile una după alta, pînă la moarte. Asemenea adevăruri, Chloi le ghicea. De aceea n-a lăsat urme. Le-a şters în urma ei şi s-a făcut nevăzută. Dar cît mai avea să trăiască ? Scrisoarea ei nu prevestea multă viaţă. Să te-apuce nebunia, nu alta ! Unde se ascunsese ? Şi cum, din ascunzişul ei, a putut să afle de cele întîmplate şi să dea fuga într-ajutor ? Era deci limpede că îl iubea. Atunci de ce nu i s-a dezvăluit ? Iată o taină care-i zdruncina minţile. De ce ? De ce ? Dacă-l iu-

bea, de ce nu venea, nu se arăta, nu-i trimitea un cuvînt, o veste ? Prin urmare nu l-a iubit niciodată. Atunci de ce l-a salvat ? Era clar. Din altruism sau din capriciu.

Groaznic. E groaznic şi inexplicabil cum o simplă faptă de omenie a fost în stare să-l uluiască într-atît. Bătrîna era într-o stare şi mai rea. Negăsind nici o explicaţie, a aflat una a ei, singura care i se potrivea : şi-a zis că fata nu mai trăia, că devenise înger... Şi că din cer a văzut nedreptatea ce i se făcuse fiului ei, a cerut dezlegare de la Dumnezeu, s-a pogorît, l-a scăpat şi s-a reîntors în cerul ei.

După ce au fost achitaţi, cei doi prieteni s-au hotărît să nu se mai despartă. S-au mutat în aceeaşi casă, ca să poată şi lupta împreună. O ură grea sufla de peste tot.

Mamele lor i-au doftoricit cu alifii şi ierburi de leac. Şi astfel sănătatea s-a reîntors în trupurile lor tinere.

Dar trupul are o viaţă a lui, independentă. De aceea un suflet fără apărare, chiar într-un trup vînjos, se poate ofili.

— Unde s-o căutăm, măi Pantazis ? spunea el întruna. Unde ? Ajută-mă şi tu puţintel.

— Ce, parcă fac altceva ?

— Cît de nemiloasă a fost fata asta !

— Vorbeşti prostii.

— Atunci de ce nu dă nici un semn ?

— Ce să-ţi spună ? Că te iubeşte ? Asta o ştii. Te iubeşte, dar fără folos, fără speranţă şi fără ţel. E vina ta că ţi-ai înstrăinat-o, i-ai închis orice portiţă cu „deşteptăciunile" alea ale tale.

— Şi ce-ar fi trebuit să fac ? S-o răpesc ?

— Da ! Adică... s-o fi ajutat să se autorăpească. Era gata de asta. Dar i-ai înşirat toate vorbele acelea reci şi ai făcut-o să creadă că n-o iubeşti... şi atunci — cum e şi mîndră — a plecat să se împovăreze cu o iubire neîmpărtăşită.

— Nu vedea că e împărtăşită ?

— Aşa părea. Fiindcă, amice, ai făcut-o de oaie cu raţionamentele tale. Nu ştiai ? Omul crede mai degrabă în ceea ce vede decît în ceea ce ghiceşte. Însă, bravo ei ! Nu m-aş fi aşteptat la o aşa mîndrie. Unde eşti Stavrula, să iei pildă ?

— Văd că tu continui să rămîi cu totul indiferent faţă de ea.

— Ce să-i faci ? Cu asta nu există soluție. Partea proastă e că nu mi-am clarificat încă ce-o fi îndrăgind la mine femeia asta.

— A spus-o : neînfricarea, purtarea ta bărbătească.

— E greu să treci de la lapte la vin. Vezi bine doar, sînt cam „iute". Lîngă mine are s-o apuce ameteala și-o să plece. Ceea ce crede că e iubire se va dovedi că este o rătăcire a ei sufletească. O să-și revină iute și-o să plece.

— Atunci las-o să vină. Dacă oricum o să-și revină...

— Dar dacă eu nu-mi revin ? Ei ? Dacă mă răneşte grav, fără leac ? Apoi, mai e și treaba cealaltă. Cum naiba să convingi lumea că asta e dragoste... chioară... irezistibilă... și nu calcul, asalt asupra averii doamnei. În privința asta, ți-o spun deschis, nici pe mine însumi nu m-aș putea convinge. Într-un colț ascuns al sufletului, conștiința are să-mi scoată limba. Amice, figura cu dragostea și cavalerismul nu ține. Prin urmare, plec și tac din gură.

Tăcură și se adîncira în gînduri.

— Acum însă, reîncepu Sorokos, nu asta mă roade pe mine. Astea-s jucărele. Trec, cu puțină schimbare de aer și cu două pahărele de vin. Cu Chloi ce facem ?... Ce-ai zice să margem la bină ?...

— S-o fi terminat pîn-acum.

— Nu cred. Or fi rămas cîțiva muncitori pentru instalații.

— Și ce să facem acolo ?

— Să întrebăm dacă a trecut vreuna așa și pe dincolo... dacă a întrebat de Tiniakos etc., etc. Sau dacă n-a ajuns pe acolo vreun răvaș cu două vorbe.

— Nu cred. Eu nu mai trag nădejde. Oricum, să mergem.

Era încă dimineață cînd o porniră încet-încet, pe jos. Viața li se părea altfel. De parcă le-ar fi luat-o cineva, le-ar fi spălat-o și le-ar fi dat-o înapoi curată și înnoită.

Clădirea, cum prevăzuse Tiniakos, fusese terminată. Rămăseseră numai niște dulgheri și instalatori care lucrau la instalația de apă și electrică.

Se opriră puțin la oarecare distanță s-o privească. Frumoasă clădire. Nimeni însă nu-i cunoscu. Vechii zidari plecaseră. Prost dispuși, porniră înapoi. Pe neașteptate însă niște frîne scrîșniră în spatele lor. Se întoarseră... Prăbușită peste volan Stavrula plîngea.

— Doamnă... fugi la ea Aristomenis. Vi s-a întîmplat ceva ?

— Mie ? Ce-ar fi putut să mi se-ntîmple mie, unei... femei fericite ? Dar voi ? Voi... De ce nu m-aţi anunţat ? De ce aţi lăsat să vă ridice, ca pe tîlhari ? Din ziare a trebuit să aflu ? De ce vă purtaţi aşa de nemilos faţă de voi înşivă ? Se vede că nu aţi iubit niciodată... Altfel aţi înţelege cît de mult rău faceţi acelora care vă...

— Nu vă cred, doamnă Stavrula, îi spuse tăios Pantazis. După cum se pare, aţi văzut multe filme la viaţa dumneavoastră... iar eu, deloc. Dar pot să deosebesc ce-i acela film şi ce e viaţă.

— Îmi pare rău... Şi mă mir cum puteţi să-i vorbiţi astfel unei femei care vă vrea binele ?

— Să admitem că n-am dreptate. Ce-aţi fi făcut dumneavoastră în locul meu ?

— Totul. Trebuie să vă învăţ eu cît de atotputernic este banul ?

— Aţi fi cumpărat, adică, justiţia ? Bravo ! Şi aţi fi vrut să ne vedeţi umblînd cu o nevinovăţie cumpărată ? Aţi fi primit dumneavoastră o asemenea tranzacţie ? V-ar fi plăcut să mă vedeţi la lumina zilei cu drepturi de căpătat ! Şi aţi fi putut dumneavoastră, o femeie mîndră, să mă mai admiraţi ? Atunci n-aţi fi fost cea care păreţi şi n-aţi fi avut ce căuta în această iubire. Mai bine, doamnă Stavrula, că n-aţi ştiut. Profitaţi deci de sfîrşitul fericit şi consolaţi-vă. Iată că a fost spre binele dumneavoastră. Acum şase luni am mai avut un asemenea proces. Şi atunci alte femei s-au oferit să ne ajute în acelaşi chip.

— Au venit şi acum, zise îndurerată Stavrula. Nimic nu e în stare, spuneau, să le oprească. Au venit şi au revenit. Nimeni nu le-a spus unde sînteţi. Spuneţi-mi... Nu cumva cu femeile acestea ? M-aş omorî de ruşine dacă aş semăna cu ele.

— Într-o privinţă, semănaţi.

— În care ?

— În aceea că mai presus de toate puneţi banul. Dar numai în asta. De aici încolo asemănarea încetează. Acelea sînt corupte, amărîte... Nişte zăpăcite răsuflate, care fac pe turbatele din dragoste. Şi sînt turbate. Dar nu din dragoste. Din desăvîrşita lor neputinţă de a primi sau a dărui dragostea.

— Vă mulţumesc, zise ea, emoţionată.

— Dar dumneavoastră, doamnă, trăiţi în eroare. Nu ştiţi ce este iubirea. Şi de aceea, din greşeală, iubiţi şi ceea ce nu este. Apoi... trebuie să vă spun şi altceva, mai aspru : din păcate, cu noi doi nu e nimic de făcut. Eu, bunăoară, nu accept să mă înfrupt din bogăţia dumneavoastră. Nici dumneavoastră, firește, n-aţi accepta să împărţiţi cu mine sărăcia.

— Eu accept.

— Uitaţi-vă cum femeia practică devine insuportabil de romantică !

— Nu aveţi inimă ! Cînd o femeie caută bucuria iubirii, o pune mai presus de toate.

— O aveţi.

— Îmi pare rău... Îmi pare rău... Domnule Tiniakos, de ce îl lăsaţi iarăşi ? De ce îl lăsaţi să-mi vorbească atît de aspru ? Spuneţi-i că nu există nimeni altul, nimic altceva pe lume. Că de cînd l-am cunoscut, un alt om s-a trezit în mine. Orice ar vrea, eu fac. Să spună. Şi eu fac.

Sorokos apucă de-i zise :

— Să vă întoarceţi la vechea dumneavoastră viaţă.

— Nu există.

— Atunci ce să vă spun ? Faceţi-vă una.

— Asta mă chinuiesc să fac.

— ...Dar nu cu mine.

— Vedeţi ? Atîta... dar atîta... chiar atîta de mult v-a înnebunit această domnişoară Lukeas, de care scriu ziarele ?

Pantazis rîse.

— Alesul Chloei nu sînt eu, doamnă Stavrula. Este prietenul meu.

— Adevărat ? Ah... De-aţi şti ce mare bine îmi faceţi. Căci simţeam că n-aş fi putut niciciînd să lupt cu o fată atît de minunată. Acum, după atîta bucurie, de ce nu primiţi să veniţi puţin cu mine ? Puţin...

Cei doi prieteni se uitară unul la celălalt... Să primească ? Cel dintîi se hotărî Aristomenis. Apoi îl trase după sine şi pe prietenul său. Îi plăcea femeia asta... Pe acest „negustor" care deodată şi cu convingere a pus capăt total negoţului. Şi a pus sentimentul mai presus de bani, încît existau toate premisele să devină un om întreg. Nu-i o crimă chiar aşa de mare să te trezeşti avînd bani. Important este cum i-ai

căpătat şi, de aci înainte, ce vei face cu ei. Iar ea, acum, vrea să-i facă praf. De ce oare prietenul lui nu i-a înţeles această virtute ?

— Haide, îi zise.

Celălalt se înfipse solid pe picioare.

— Nu, spuse, eu n-am să viu. Nu are sens, doamnă Stavrula. Din păcate, aţi început în chip nenorocos. Mi-aţi dezvăluit sentimentele dumneavoastră. De n-aţi fi făcut-o, poate că aş fi acceptat o plimbare prietenească, atît de odihnitoare, de altfel.

— Prietenească. Veniţi... accept ! Eu accept orice îmi daţi.

— Astea sînt copilării. Bine. Eu vă dau prietenia mea. Spuneţi-mi însă ceva : acelaşi lucru o să-mi daţi şi dumneavoastră ?

Îl privi pierdută.

— Nu...

— Vedeţi ? Haideţi, doamnă Stavrula, să ne despărţim. Să ne despărţim acum — cît am şi eu putere. Nu înţelegeţi ? Ce credeţi... că pentru mine e uşor ?

— Cum ? Mă... vreţi ? Pe dumneavoastră ? Pe mine... Doamne !

— Nu e nimic de făcut, însă. Există o piedică pe care n-o vom putea înlătura niciodată. Ca să devin al dumneavoastră trebuie să-l ucid pe bărbatul pe care l-aţi cunoscut acum şase luni. Pentru dumneavoastră, sigur, e uşor. Pentru mine e cu neputinţă. Căci, în realitate, ceea ce aş face ar fi o sinucidere. Şi aşa ceva nu sînt dispus să fac.

Tăcură tustrei. Privirea femeii trecea de la unul la celălalt.

— Domnule Tiniakos, îi zise în cele din urmă lui Aristomenis. Unde e acum Chloi ? De ce sînteţi atît de îndurerat, după atîta dragoste ?

— Unde e ? întrebă pierdut Aristomenis. V-ar veni să credeţi cît de încîlcită treabă e dragostea ?

— Încîlcită ? făcu ea clătinînd cu durere din cap. Pentru mine e imposibilă. Dar unde este Chloi ? Unde a dispărut ? Nu s-a mai ivit în viaţa dumneavoastră ? Deloc ?

— Numai atunci cînd mă iubea.

— Şi acum nu ? Dar atunci ce credeţi ? Cum de-a făcut cîte a făcut fără să vă iubească ? Sîntem nebune, noi, femeile ?

— Nu-i adevărat, doamnă Stavrula, spuse cu căldură Pantazis. Îl iubește... Ba chiar într-un chip în care nu se mai iubește în ziua de azi. Dar prietenul meu e adesea neîndemînatic, nedrept, neatent... E un copil, un copil împătimit... pe care îl preocupă mult, foarte mult, jucăria pe care o iubește, și de aceea o strică.

Stavrula tăcu, dusă pe gînduri.

— Mă mir, spuse. Cum de poate vorbi atît de adînc despre dragoste un bărbat care, nu numai că nu e în stare s-o dăruiască, dar nici s-o primească ? Ne-am înecat în vorbe despre dragoste. Iar dragostea țipă deznădăjduită, de-afară. Mă întreb. Ce sens mai au cuvintele ?

— Dumneavoastră, doamnă Stavrula, vorbiți astfel despre iubire ? Dumneavoastră care i-ați clădit palate ? Dar sînteți atît de nerecunoscătoare ! Uitați că toți îndrăgostiții, afară de dumneavoastră, clădesc doar pe nisip ? Sînteți prima îndrăgostită care a dat trup viselor ei. Noi, ceilalți, umblăm cu vorbe în vînt. Lucrăm cu închipuirea un material șubred pentru construcții, mai șubred chiar decît nisipul, ale cărui palate durează pînă la primul val. Și dumneavoastră, victorioasa... ce faceți ? Vă așezați pe palatul dumneavoastră etern și plîngeți.

— Nu mă pizmuiți... Plîngeți-mă. Căci mai bine să nu clădești deloc palate decît să le clădești și să le lași goale.

Aristomenis dădu s-o oprească. Dar ea pornise și dăduse colțul într-o viteză nebună.

— Te porți ca un bivol ! îl dojeni Tiniakos. Ca un bivol care-și sfîșie singur pîntecele.

— Nu-i nimic. Are să-i treacă.

— Dar ție ?

— Mie ? Eu sînt obișnuit. Are să-mi treacă. Sau, mai degrabă, n-are să-mi treacă... și asta e și mai rău. Nu știți ?... Face parte din meseria noastră să naufragiem. De multă vreme n-am mai trăit un naufragiu.

— Cu alte cuvinte, te mai și bucuri.

— Mă doare. Dar decît nimic... e bun și-un naufragiu. Vezi tu, eu n-am noroc... Prima dragoste care s-a ivit în viața mea s-a întîmplat să fie nepotrivită. Da, pe toate le are : și setea și patima și dorul...

— Ei, atunci ce-i lipsește ?

— Nimic. Şi uite unde stă nepotrivirea: doamna şi-a dat silinţa să-mi dăruiască o iubire deplină. Şi a pierdut-o cu totul. Cu alte cuvinte, a risipit deodată tot misterul. A golit plămînii. Şi de asta, cînd a dat să-şi tragă sufletul, a murit!

Aristomenis îl privi înfuriat.

— Nu există nimic mai rău ca filozofia înghiţită la ore nepotrivite.

— Ţi-am explicat practic. Dar tu nu vrei să înţelegi. Pe urmă ce tot vrei? Ţi-am mai zis-o şi altă dată. Literatura de dragoste este colacul de salvare al neîndrăgostiţilor. Ce-i putem noi oferi unei femei explozive ca Stavrula? O vorbărie obişnuită şi netrebuincioasă, şi plictiseală... dintr-aceea cu care ne-a înzestrat cu multă dărnicie marea. Singura soluţie ca să evităm toate astea putea fi tăvăleala cu curvele din porturi. Dar asta am exclus-o cu totul. Acu' ce mai miorlăim?

— Nu e nevoie să vorbeşti la plural. Şi, ştii foarte bine, toate astea, personal, nu mă privesc. Eu nu am asemenea idei bolnave despre dragoste.

— Ai dreptate. Tu ţi-ai pierdut fata din prea multă... sănătate amoroasă.

— Dacă mai continui pe tonul ăsta, plec!

— Tu ai început!

— Am început... Am început fiindcă... să mă ia şi pe mine dracu' dacă ştiu de ce. Te rog, însă, nu face paralelisme care nu-şi au locul. Cazurile noastre nu sînt identice. Pe mine m-a lăsat, după tine fuge.

— Şi cine crezi că e mai norocos? Eu? Vai de capul meu. — La tine, dacă are să vină — va veni fiindcă te iubeşte. La mine vine fiindcă n-o iubesc. Vezi? Dacă-i voi spune că o iubesc, va pleca. Uite de ce nu i-o spun.

— Cu noi e pe dos. Nici eu nu i-am spus, nici ea nu mi-a spus-o... Şi atunci unde e iubirea?

— Măi frate, de „mi-a spus-o" şi „i-am spus-o" depinde dragostea?

— Dar de ce?

— Nu ştiu. Lasă-mă să îmbătrînesc şi am să-ţi spun. În treburile astea, numai bătrînii au experienţă. Şi asta pentru că nu mai au ce face cu ea. Dar mi se pare că în privinţa sentimentelor proprii experienţa nu se capătă. Va trebui s-o

împrumutăm ori s-o furăm de la alţii. Las-o baltă. Hai mai bine la măicuţele noastre. Or să ne asculte... or să-şi facă semnul crucii, or să-l facă şi asupra noastră şi-o să se ducă şi ziua de azi.

Porniră încet, cu greu, la drum. Ziua îşi pierduse strălucirea, încît li se păru că şi urcuşul, astăzi, crescuse. Ai fi zis că dealul se înălţase de la sine, de la o zi la alta. Altădată le părea o jucărie urcuşul, mai ales serile. Un gramofon cu pîlnie îşi revărsa undeva jalea. Într-o grădină, globuri luceau în lună. Un barcagiu juca desculţ şi ceilalţi băteau din palme : „Să moară Moartea" ! Dar... iacă, atîţia ani au trecut, şi ea n-a murit încă.

În penumbră cineva dădu peste ei. Se vedea limpede că o făcuse dinadins.

— Băi, ticălosule ! îi strigă lui Aristomenis. Pînă cînd ai să-mi ascunzi fiica ?

Sorokos îl apucă înfuriat de nasturii jiletcii.

— Ia ascultă ! îi spuse. Pînă cînd, omule, ai de gînd să-ţi tot cauţi beleaua ? Cînd ai să încetezi odată să te tot legi de noi ?

Aristomenis îi despărţi.

— Lasă-l, Pantazis, îi spuse. Domnule Lukeas, vă rog să mă credeţi. Nu-i la mine fiica dumneavoastră. Măcar să fi fost... Eu vreau numai să scape...

— Tu ?

— Da ! Numai să scape, să fie găsită şi atunci să mi-o luaţi.

— Adică, gata, da ? Te-ai şi săturat de paceaură. Şi acum ne-o azvîrli înapoi, nu ?

Aristomenis nu se mai putu stăpîni. Cu o furie sălbatică, îl apucă de piept cu amîndouă mîinile.

— Canalie ! scrîşni el. Pînă cînd ai s-o tot ocărăşti pe fiica ta. Retrage-ţi cuvintele ! Retrageţi-le imediat, că te ucid !

— Aristomenis !... sări acum Sorokos între ei. Calm ! Ce naiba !

— Nu-i permit, auzi ? Nu permit nimănui s-o înjure !

— Nimănui ? continuă Lukeas. „Nimeni", bă nenorocitule, e tatăl ei ?

— Canalie ! Mai îndrăzneşti să spui că eşti tatăl ei ? Eşti un misit scîrbos ! Un negustor de copii. N-ai nimic

sfînt, n-ai milă, nici ruşine. N-ai dreptul să-i fii tată. Pleacă ! Acuma, chiar s-o găsesc, n-am să ţi-o dau !

În noapte se auziră paşi tîrşiţi îndepărtîndu-se. Sorokos îl îmbrîncea pe bătrîn ca să-l scape de mînia lui Aristomenis.

CAPITOLUL XXV

Închisoarea nu este o „paranteză" în viaţa unui om, cum se spune de obicei. Este un pas pe loc, pe o distanţă străbătută fără să te mişti. Anii de închisoare, adică, nu se adaugă la adunare. Se scad dublu. Nu ştie să socotească acela care spune că din şaizeci de ani ai lui treizeci i-a petrecut în închisoare, iar pe ceilalţi treizeci, liber. Minte. Anii din închisoare sînt pierduţi. Au fost furaţi vieţii. Căci de n-ar fi intrat la închisoare, omul n-ar fi trăit şaizeci de ani. Ar fi trăit nouăzeci. În adevăr, cîţi au trecut prin închisoare şi n-o consideră o fiară carnivoră, atunci degeaba şi-au mai pierdut viaţa.

Gîndurile acestea îi treceau lui Pantazis prin minte cînd s-a trezit în dimineaţa celei de-a doua zile. Cea dintîi o trecuse ca într-o vrajă. Prima zi de libertate. Umbli !... În sfîrşit umbli, ba chiar cu paşi de copil care se înalţă copăcel. Colo poţi să cazi... Aici poţi să cazi... Bătrîna ta mamă fierbe cafeaua în bucătărioară. Se umple casa de mireasmă. Pentru amiază, face ea rost de cîte ceva ca să-ţi gătească o mîncărică bună şi caldă. Iar tu eşti aşa de ameţit încît te miri cum de pot exista oameni care umblă pe străzi duşi pe gînduri.

Basmul va lua sfîrşit însă într-a doua dimineaţă. Mama te va privi dusă. „Ce să-ţi gătesc azi, băiete ?" „Ce-o fi, mamă. Ce avem ?" Răspunsul va fi amar de tot. „Nimic,

fiule". O coborîre bruscă într-o realitate care nu mai are deloc mireasmă de fericire „Nimic, fiule..." Apoi soseşte clipa tăcerii grele. N-au decît să spună oamenii: „unde-i sărăcie e şi gîlceavă." Dacă pe lîngă sărăcie pui iubire, multă iubire, atunci sărăcia devine tăcere.

Toate mamele cu un fiu la închisoare — indiferent dacă pentru acţiuni subversive, omor sau idei — sînt la fel. Nici una n-are înfăţişare mîndră, nici ruşinată. Le e totuna care este opinia poliţiei sau a justiţiei. Să şi-o ţină pentru ele. Pentru mamă, toţi fiii sînt *nevinovaţi*. Şi procurorul n-are decît să-şi scuipe sufletul, zicînd mereu că fiul ei e „răufăcător".

Ne întoarcem la cea de-a doua dimineaţă.

În ziua aceea, deci, Pantazis se trezi foarte devreme, în zori. „Truda — zice-se — îl trezeşte pe truditor"... Ce fel de trudă la el azi? Nici urmă. Dar lene? Deloc. Epuizare, desigur. Pielea îi e albită, ochii plini de acea oboseală caracteristică pe care o au toţi oamenii atunci cînd ies din închisoare.

Pantazis se aşează pe pat cu picioarele atîrnînd şi aprinse o ţigară. Azi-mîine trebuiau să pornească iarăşi la „cerşit". E îngrozitor ca, în loc să ceri de lucru, să-l cerşeşti. Grea treabă.

„Ai nevoie de vreo mînă, meştere?" îi zici antreprenorului. Iar „meşterul", după ce te-a cîntărit cu privirea: „Am. Dar mai nainte am nevoie de o hîrtioară" „Ce fel?" „Ei, şi tu!..." „Nu cumva vrei cazierul?" „Ce să fac cu el? Să văd dacă nu v-au băgat cumva la pîrnaie pentru corupere de minore? Mă doare-n cot." „Atunci, la ce-ţi trebuie?"

Meşterul nu e grăbit.

„Vreau să văd, cu convingerile cum staţi?" „Bine..." „Adică?" „Democratice..." „Hm... Şi mai zici că-i «bine»? Brava." „Altceva, meştere?" „Sigur că da. Dosar la Siguranţă este?" „Dumnezeu e mare." „Să fiţi sănătoşi. Şi s-auzim de bine. Sigur... am nevoie de zilieri. Vreau. Dar vreau să fie simplu muncitor, nu să-mi aducă după el şi Organele... Ne-am înţeles?" „Îţi cerem de lucru doar, omul lui Dumnezeu!" „Ia te uită ce informaţie îmi dai! Şi ce credeţi că gîndeam eu? Că mi-o cereţi pe soacră-mea s-o scoateţi la plimbare? Imposibil, băieţi. Nu pot. Şi vă rog s-o ştergeţi, nu care cumva să treacă pe undeva vreun nas, să ne vadă

așa stînd la taifas și să creadă că am niscai cumetrii politice cu voi. Nu pot, băieți. Voi mă puneți să joc un zar prost. Iar eu — ca orice familist, vreau să fiu liniștit." „Hm... Să fii liniștit, nu? Tu să fii liniștit, iar alții n-au decît să se usuce, să se topească de-a-n picioarele, să-și dea cu pumnii-n piept. Noi să fim liniștiți. Așa-i? Bravo!" „Ce să-i faci? Așa e formată societatea. Dacă era altfel, mă purtam și eu altfel. Nu vrea tulburări, nu vrea să fie lată, cum se zice. Chiar dacă spune cîntecelul

Vreau astă-seară s-o fac lată
și banii-i zvîrlu cu lopata..."

Îi dă mîna domnului să zică așa ceva, fiindcă-i are. Ia să-i fi fost matul lipit ca un rebut al industriei de macaroane, atunci să mai fi stat de vorbă. Societății, domnule, nu-i place s-o faci lată. Iar dacă tu îi dai zor-nevoie s-o faci lată, atunci ea scoate un țignălaș și-l cheamă pe polițai. Cît privește pe polițai, în ziua de astăzi este un lucrușor tare afurisit. El nu pricepe Știința — are carte puțintică. Ca atare, vrea hîrtii curate. *Hîrtii* curate, nu caracter curat. Caracterul n-are decît să duhnească, nu-l deranjează. Poți să fi făcut gemeni cu soră-ta... Nu-l deranjează. Dacă ai însă vreun dosărel cu puțină „activitate" într-însul, ai încurcat-o." „Bine, bine... Lasă-ne-n plata Domnului! zise enervat Sorokos." „Ia te uită colo! Eu vă țin, măi domnule? Dumneata, nesilit de nimeni, ai stat și ai ascultat lecția despre Societate!"

Avea dreptate. Dar oricum le lua, aceste „conferințe" le făceau rău. Uneori se înfuriau într-atîta, încît mai-mai să iasă cu bătaie și să aibă și altele de tras... Abia ieri au ieșit...

Trebuia prin urmare să bage de seamă de aci înainte. Să-și măsoare pașii. Căci dacă ar fi să-i ducă încă o dată la tribunal, președintele n-are să fie chiar atît de manierat. L-ar cuprinde fanatismul judecătoresc. „Au căzut în recidivă..." ar spune domnul Acuzator public, a cărui meserie e să te acuze în public. „Ai sau n-ai dreptate — cică — eu te fac să n-ai. Asta e datoria mea. Altfel, cum să servesc justiția?" Frumoasă împărțire a rolurilor...

„Ducă-se totul în moaș'sa pe gheață..., zise în cele din urmă Pantazis, de unul singur, punînd capăt gîndurilor. De-aci 'nainte, tot de astea o s-avem..."

Își vîrî între buze o țigară ieftină, își puse haina pe umăr și porni spre Tiniakos.

La debitul din colț îl văzu pe copoiul uliței, cu ziarul aproape lipit de obraz. „Nu mă întorc !... se gîndi. Nici nu ocolesc. Mă duc de-a dreptul spre el. Ăștia, dacă-i eviți și-i ocolești, cred că ți-e teamă de ei."

Ceru țigări și chibrituri și dădu să plece.

— Ce noutăți, Pantazis ? auzi lîngă el.

Poftim. Am luat-o cu intimitățile ! Se întoarse mohorît.

— Avem vreun alișveriș noi doi ? îi zise.

— Haida-de ! Nu mugi ca un vapor. Că nu mai ești pe mare. Ai uitat ?

— Să-ți fie de bine și că mi-ai făcut-o și că mi-ai amintit-o.

— Nu ți-am făcut-o eu. Și dacă ți-o amintesc, e ca să-ți amintesc că nu ți-am făcut-o eu. Pot să fac însă altceva, să te poftesc la un pahar și să vedem cum putem să te „decolorăm" un pic, ca să poți găsi de lucru... Căci altfel ești pierdut.

— Am înțeles. Vrei o declarație, nu ?

— De la dumneata ? Vedea-o-aș pe soră-mea pensionară la curva, dacă am gîndit așa ceva.

— Atunci cum ai să mă „decolorezi" ?

— Ei, un fleac. Ai să ieși cu mine puțin, ai să bei un păhărel și gata... Nici declarație, nici retractări, nici nimic.

— Lasă-mă, am treabă. Eu muncesc, domnule !

— Și eu ce fac ? Fluier ?

— Dumneata... vrei să-ți spun ? Mînjești munca !

— Asta e părerea dumitale ?

— Păi cum !

— Nu cumva e și părerea dumitale, domnule Hytiris ? îl întrebă pe debitant.

— Care părere ? Oh, lăsați-mă cu necazurile mele mai bine. Voi aveți socotelile voastre de aranjat, ce mă amestecați și pe mine ?

— Nu. Vreau părerea dumitale !

— Nu am nici o părere.

— Cine nu are părere înseamnă că e de părerea contrarie poliției. Și cînd părerea nu se potrivește cu părerea poliției, atunci se potrivește cu a celor ce au socoteli cu poliția. Va să zică, trebuie să ai o părere !

— De vreme ce poliția a rînduit așa lucrurile încît părerea noastră să fie și a ei, atunci ce mai vrei de la noi ?

— Deci, părerea dumitale se potrivește cu a poliției ?

— Parcă-i dă mîna să nu se potrivească !...

— Atunci zi-o domnului de aici, care insistă că părerea oamenilor nu e în acord cu părerea poliției. Zi-i să bage la cap.

— Și de ce nu-i zici matale, care ești de la poliție ? De ce mă pui pe mine ? Ce-o să mă fac dacă mîine omul ăsta are să devină poliția ?

— Nu-ți face griji. N-are să ajungă niciodată. Asemenea oameni nu vor îmbrăca niciodată uniformă.

— Ce să fac eu acum ? Bine-mi zicea cumătrul : „Închide dugheana, măi Theofanis, ca să scapi !"

— Cum... cum... cum ? Ce-ți zicea cumătrul dumitale ? Numele.

— Care nume ? Alta acum !

— Numele, prenumele și adresa cumătrului dumitale.

— S-a zis cu el, e pierdut.

— Ia te uită, ce noroc ! Ai auzit, musiu Pantazis ? De-al vostru era răposatul. Dar a avut noroc. Pe cînd dumneata ești ghinionist. Nu se apropie norocul de dumneata. Stai, unde pleci ?

— Comisarul dumitale mă caută cumva ?

— Dar păhărelul pe care ți l-am propus ?

— Vrei să-ți vorbesc fără ocolișuri, măi Haviaras ?

— Da.

— Atunci ascultă : mi-e silă să stau cu tine ! Ai de gînd să mă arestezi ?

— Nu.

— Atunci, salutare !

— Provizoriu, adică...

— Provizoriu, pentru totdeauna, puteți face ce vreți. Ale voastre-s cătușele, ale voastre închisorile, și legile, tot ale voastre. Noi...

— Vezi ? N-aveți nimic.

— Avem ceva.

— Ce ?

— Vrei s-o auzi și pe asta ?

— Da, vreau.

— Ascultă aici ! E că pe *toate* astea ale voastre noi nu dăm două parale ! Bună ziua. Bună ziua, domnule Hytiris.

— Hm... făcu debitantul. „Bună ziua, domnule Hytiris", iar mîine or să mă acuze că mă salut cu tine. Încă de faţă cu martorii.

Copoiul îl bătu prieteneşte pe umăr.

— Fii fără grijă. Cît timp părerea dumitale nu este împotriva părerii poliţiei, poţi fi fără grijă. Aici eu-s !

— Şi dacă mîine vine altul în locul dumitale ?

— Am să-i spun două vorbuliţe.

Pantazis era acum departe. Toate astea îl umpleau de scîrbă şi de plictiseală. Îl scoteau din sărite mai ales familiarităţile celorlalţi, fie că îi vorbeau la singular, sau îi spuneau pe nume, sau îi făceau spirite ieftine.

Aprinse o ţigară, îşi aşeză mai bine haina pe umăr şi începu să urce scările ce duceau pe coasta unde locuia Tiniakos.

Ciudat. I-au scăzut puterile de parcă era bolnav sau bătrîn. Dar parcă puşcăria nu înseamnă boală şi bătrîneţe ? Parcă smulgerea din lume, statul închis, singurătatea nu apasă pe om, nu-l ruginesc ? Să lăsăm...

Îl găsi pe Aristomenis gata îmbrăcat, aşteptîndu-l. Abia deschise uşa şi-l şi auzi zicîndu-i mamei sale :

— Pune de cafea, mamă. A sosit.

— Am băut, zise el.

— Eu însă te aşteptam. N-am băut.

— În sfîrşit. Să bem dintr-aceea bună. Bună dimineaţa, mamă.

— Să fie binecuvîntată, fiule.

— Ai salutări de la maică-mea. Cică are să urce încoace pe la chindie.

— Să poftească. Să vă torn o picătură de uzo, băieţi ?

— Ce zici de ea ?! Toarnă-ne, mamă. Mai întrebi ?

Şezură la masă. Din bucătărioară venea mireasmă de cafea şi de uzo.

— Ieşim astăzi să facem curse ? întrebă Aristomenis.

— Ce să-i faci ?

— Mă mir, măi, că nu ne-am convins încă amîndoi...

— De ce ?

— Că degeaba ne tocim pingelele. N-avem să găsim de lucru. Nu că n-ar exista. Ci că nu ne dau. S-a pus poliţia să ne omoare cu zilele. Gata !

— Şi ce să facem ? Să ne încrucişăm iar mîinile, e mai bine ? Ştii noutăţile ? Ne-au şi botezat. Da, da : „mîncători pe degeaba", şi „trîntori". Ştiu eu de unde au pornit poreclele astea, de la Platymeris. Dar mahalaua ştie. Vede. Vreo doi băieţi mi-au spus să-i las să-l „aranjeze". Le-am zis să stea pe ouăle lor. Asta ne mai lipsea.

— Ce adică, noi sîntem ciungi ?

— Asta le-am zis şi eu. Şi ştii ce mi-au răspuns ? Că noi sîntem „vopsiţi", cică.

— Vezi-ţi de treabă... Tot pe noi are să cadă vina. Dacă nu ne acuză ca făptaşi, or să ne acuze ca instigatori, iar Platymeris are să cadă din nou în picioare. Ai aflat ceva de Chloi ?

— Sst ! Te aude bătrîna şi dă iarăşi drumul la „robinete". De unde vrei să fi aflat ? Pantazis... n-aveţi decît să spuneţi voi ce-oţi vrea. Eu nu mai trag nădejde. Chloi nu mai trăieşte.

— Ai înnebunit ? Şi scrisoarea ?

— Atunci trăia... Şi-a pus capăt zilelor după. Cîtă cruzime ! Şi nimeni nu scoate o vorbă.

— Să-ţi zic iarăşi acelaşi lucru ? Că ai gonit-o tu ? Ei, are şi ea mîndria ei. Ce adică, ţi-ai asumat în exclusivitate toată mîndria, tu ? În sfîrşit. Chloi trăieşte. Dar nu aştepta să se ivească. Ia-ţi gîndul de la asta. Eu o văd în stare chiar să cadă la picioarele puturoase ale lui Lukeas şi să se şi mărite cu Platymeris. La tine n-are să vină. Pune-i cruce ! A înţeles domnul ? O terfeleşti, o duci la deznădejde, şi apoi mai şi întrebi de ce nu vine ! Ei, n-o să vie ! Şi încetează să mai speri.

— Bravo, Pantazis. Aşa te vreau. Dă şi tu în mine.

— Ce e, copii ? întrebă mama, intrînd.

— Nimic, mamă... Mi-a înflorit iarăşi inima domnul ăsta de aici.

— Zi şi mata, mamă, îi spuse Pantazis. N-am dreptate ?

— Ce, parcă ştiu despre ce e vorba ? Tu, sigur că n-ai nedreptăţi pe nimeni. Te ştiu.

— Ei, nu ştii nimic ! se repezi Aristomenis. Ştii ce mi-a zis chiar acum, mamă ? Că Chloi...

— Mi-ai fript inima iarăşi...

— Bine. Taci ! Vezi ce faci, Pantazis ? Iar a apucat-o plînsul. Bine, mamă. Iartă-mă. Dar nu pot să tac cînd îl aud pe domnul de aici zicînd că am gonit-o...

Bătrîna îşi şterse ochii.

— Ai spus aşa ceva ? îl întrebă. Tu ?

— Am spus-o, mamă. Şi nu-mi iau cuvîntul înapoi. Eram de faţă atunci cînd ea îi spunea : „Caut un sprijin... caut un sprijin". Iar el o privea ca o bufniţă... Ei, ce să fi făcut fata ?

— Un sprijin, spuse bătrîna. Căuta un sprijin ? Numai unul.

— Spune şi tu !

Bătrîna îi privea ca pierdută.

— M-am prostit, spuse. Un sprijin ? Şi noi... Eu, Pantazis, ce sîntem -

— Ea îl voia de la el, mamă. Şi el nu i l-a dat. Şi iată de ce fata a fugit.

— Ai făcut tu aşa ceva ? îl întrebă sever pe Aristomenis.

— Off... Lăsaţi-mă-n pace amîndoi ! Plecăm odată la lucru, domnule fitil ?

— Îl auzi, mamă ? Halal fiu ! Să mergem zici ? La curse ? Să mergem ! Am zis eu să nu mergem ?

— Să nu vă faceţi sînge rău unul altuia. Numai asta vreau de la voi.

— Taci. Fii liniştită. Îl cert fiindcă-l iubesc. Nu ştiai ?

— Domnul să te aibă-n pază.

— Hai să mergem, delicatule...

Ieşiră. Mama îi petrecu pînă în prag, făcu în urma lor semnul crucii şi intră în casă.

Coborîră în oraş. Acolo, pe colina Sfîntului Ilie, nu se mai clădea nimic. Ce să se clădească ? Cîţi aveau de clădit şi-au clădit cîte un bordei şi s-au băgat într-însul. Marile binale erau jos, în Pireu. Şi ceva mai încolo, în Drapetsona sau Kokkinia. Răspunsul îl ştiau de pe acum. „Treceţi mîine". Şi ştiau şi de ce. Ca să se ducă antreprenorul şi să întrebe la secţia de Siguranţă. „Doi tipi aşa şi pe dincolo. Numele cutare. Au venit să caute de lucru. Ce ziceţi ? Îi angajez ?" Iar Siguranţa avea să răspundă : „Dacă îţi asumi responsabilitatea singur. Noi unii nu garantăm." Şi antreprenorul, speriat, avea să le zică : „Îmi pare rău... Chiar azi am con-

cediat doi. Să angajez acum alţii ? Materialele de construcţii, cum vedeţi, sînt cam puţine. Nu se poate face nimic, băieţi. Îmi pare rău..."

O luau mai departe. „De vînzare materiale de construcţie provenite din demolare", scria pe o tablă înţepenită în vîrful unui morman de cărămizi.

— Uite, asemenea „materiale provenite din demolare" sîntem şi noi, spuse Pantazis. Numai că pe noi nu dă nimeni două parale. Întrebăm ?

Se apropiară de unul care îşi ştergea cu năduf sudoarea mutîndu-şi batista pe spate, pe piept, pe grumaji.

— Mare zăpuşeală, zise el. Apoi le arătă materialele.

— Cumpărător ? (Adică, vă trebuie ?)

— Pentru altceva am venit aici. De lucru este ?

— Este. Dar mai întîi vreau să scap de astea. Aţi înţeles ?

— Bun şi aşa ! Ne apucăm de lucru îndată ce scapi...

— Şi aşa se poate.

— Deci ?

— În regulă. Daţi-mi numele, adresele, şi cum scap vă dau de veste.

— Cum adică, ne dai de veste ?

— Iacă, trimit un puşti să vă fluiere : „Veniţi. Meşterul a terminat cu vînzarea." Sau vă trimit un bileţel : „Sosiţi".

— O clipă... „Bileţelul" despre care vorbeşti are să meargă de-a dreptul la poştă, sau cumva are să treacă întîi şi prin altă parte ?

— Nu pricep...

— N-are să treacă întîi pe la secţia de Siguranţă ?

— De ce ? Sînteţi suspecţi ? Nu păreţi. Apoi, de ce să treacă dacă o să aveţi certificate ?

— Care certificate ? De naştere ?

— Ce să fac cu ele ? De convingeri ! Aveţi ?

— Adică... ce fel de convingeri ?

— Convingeri, dom'le. Cum le zice ! Că sînteţi băieţi convinşi.

— Şi pentru asta, meştere ? Şi pentru munca asta prăpădită certificate ?

— Numai pentru asta ? Ascultă, dom'le, şi bagă la cutie : Eşti, spre exemplu, mort, da ? Iar eu sînt gropar, da ?

— Şi ?

— Nu te îngrop. Dacă nu-mi aduc întîi de la Siguranţă o ţidulă de convingeri că adică te duci convins pe lumea ailaltă, nu te înmormîntez. Dar voi de unde aţi picat, măi ? Ieri v-aţi născut ? Credeţi că astea sînt vorbe în vînt ? Ca să nu vă primesc pe voi ? Voi aveţi certificate. Aşa-i ?

— Nu !

— Îmi pare rău.

— Avem însă alte hîrtii. Oficiale, cu ştampilă. Nişte foi de eliberare.

— Ce mîncare de peşte mai e şi asta ?

— Hîrtii că am ieşit din puşcărie, coane ! Sînt bune ?

— O clipă. Îs pentru siluire ? Omor ? Corupere de minore ?

— Politică.

— Nu mi-s bune. Nu, n-au trecere. Nici voi n-aveţi, ce să vă fac ? Aveţi atîtea ocazii în faţa voastră. Atîtea fete minore de sedus, atîtea bănci de jefuit, atîtea portofele străine de şutit, atîtea bordeluri de înfiinţat... şi voi vă faceţi „elemente"... „elemente"... Cum îi zice, măi...

— Subversive !

— Bravo. Vă faceţi „elemente suptverzive". Pe cînd eu ?... S-o lăsăm ! Seara bună.

CAPITOLUL XXVI

S-o ia într-altă parte ? Să bată şi la alte uşi ? De ce ? Aceleaşi zadarnice dialoguri îi aşteptau peste tot. Aici, cum mergeau lucrurile, n-aveau să găsească de lucru, nu numai la o binâ, dar nici într-o gaură de şoarece. Şi-o clădea şoarecele singur, sau avea să ia cu simbrie pe vreun alt şoarece cu certificat de convingeri politice de la motanii din mahalaua lui.

— Ne apucăm de-o treabă ! zise la un moment dat Pantazis cu ironie amară. Acolo cred că nu ne cer certificat.

— Ce ?

— Păi... să ne facem o casă a noastră !

Celălalt nu răspunse.

— Ce păcat că Stavrula nu s-a îndrăgostit iarăşi de careva. Ar fi zidit încă un palat şi ne-ar fi dat de lucru. Cel puţin ea nu ne-ar fi cerut certificat.

— S-au terminat frizerii. Dar nu face nimic. La nevoie există mecanici de vapoare.

— Eu nu te-am înţepat. Nu-i aşa ?

— Pîn' acum ce-ai tot făcut ? Mă mîngîiai ?

— Mă înţepam pe mine însumi. Ascultă, Aristomenis. Degeaba ne tocăm pingelele. De lucru n-o să găsim. Meşterul ne-a lămurit odată pentru totdeauna. Pesemne că-ţi aminteşti : „Şi morţi să vă fi adus, nu v-aş îngropa dacă nu-mi aduceţi certificat că o să fiţi cuminţi şi pe lumea cealaltă". Prin urmare nu ne rămîn decît profesiunile libere.

— Las-o baltă. Nici nu pomeni de asta. Mai întîi îţi trebuie capital. Al doilea : profesiunile libere suferă de asfixie. Cu alte cuvinte sînt fortificate, cum se zice. Ne rămîn două profesiuni libere : cea de comerciant şi cea de lustragiu.

— Haide să întrebăm.

Dădură colţul şi se găsiră lîngă un vînzător de seminţe, ce-şi lăuda marfa cîntînd cît îl ţinea gura.

— Autorizaţia ! îi zise Pantazis.

— Poliţia ?

— Da.

— Îndată ! (Dădu s-o scoată)

— Lasă. De vreme ce ai.

— Păi. Drept cine ne-a luat domnul ? Drept clandestini ?

— Ştii pe vreunul care să n-aibă autorizaţie ?

— Ştiu.

— Cine-i ?

— Stop ! Pîn' aici Mi-ai cerut autorizaţia. Ţi-am dat-o. Să-ţi fac şi şapte temenele ? Îţi fac. Da' nu mă obliga să „ciripesc". Nu-i bag la apă pe alţi sărmani. Ia-ţi gîndul. Scuipă sînge ca să agonisească un codru de pîine.

— Deci ai şi colegi fără autorizaţie ?

— Cît nisipul.

— Ia zi-ne vreunul.
— De pildă eu.
— Prin urmare nu ai. Atunci de ce ai zis: „îndată“ ?
— Da' voi de ce aţi făcut pe copoii ? Ei ?
— Vreun altul afară de tine cunoşti ?
— Gata.
— Te felicit. Şi, ca să ştii, ai nimerit-o. Nu sîntem copoi.
— Mă bucur de două ori. Acu' daţi-vă de-o parte că năvăleşte clientela. Hai la cranţ-cranţ, domnu' ! Şi începu să cînte : „Şi-am înţeles că pentru tine eram cranţ-cranţul tău, ca să-ţi mai treacă vremea“. Hai la cranţ-cranţ, domnu' !... Friiigeee !...

Se îndepărtară ca să nu-i strice muzica. Un cuvînt le dăduse curaj : „Cît nisipul...“ Existau deci vînzători ambulanţi fără autorizaţie.

Porniră mai departe. Într-un tîrziu ajunseră în piaţa Hippodameias. Prin faţa lor trecu fluturîndu-şi gazetele un vînzător de ziare.

— Autorizaţia ? îl întrebară.
— Există.

„Există“ deci şi aici. Dar, la urma urmei, unde nu există ? Dar, iată unul. Acesta se vede de departe : clandestin. Stătea sprijinit de un zid, scotea din buzunare nişte cravate şi striga cît îl ţinea gura : „Ieftin. Altul la rînd, că închidem prăvălia. Dă şi la domnu' una ca focu' s-o ardă la inimioară pe respectiva“.

Îi mergeau bine treburile. În zece minute izbutise să vîndă 5—6. Dar la un moment dat, aşa, ca fulgerul îşi opri strigătele, îşi bagă cravatele în buzunar şi se topi. Ce se întîmplase ? Nimic. S-a apropiat de el unul subţire şi gălbejit, i-a şoptit „şase“ şi negustorul s-a făcut nevăzut.

— Da, aşa e. Ăsta e dintre cei despre care „cranţ-cranţul“ zisese că sînt „cît nisipul“. Dar e nevoie să ai aripi. Mai apoi se cere o capacitate specială de a mirosi primejdia. Cum a mirosit că se apropia poliţia ? Păi, după „şase“. Dar cine i-a ţinut de „şase“ ? Pe urmă poliţia nu s-a arătat de niciunde. Prin urmare era în civil. Un boboc, un începător, pas de miroase un civil. Căci poliţaii în civil erau şi ei „cît nisipul“.

Deznădejde. Nimic de făcut. Se aşezară pe un prag şi-şi ştersera sudoarea.

— Ce-ar fi să cumperi un ziar, ca să ne aruncăm ochii la ofertele de serviciu.

Sorokos îşi vîrî mîna în buzunar.

— Se găseşte, zise, şi i-l întinse. Toate-s fără importanţă. Dar să-ţi citesc. Ascultă : „se caută servitoare", „se caută pedagog, cunoscător de germană", „se caută stenodactilografă în engleză", „se caută *boy*", „se caută un tînăr pentru un post de plasator".

— Opreşte-te.

— Lasă... De unde ştii ? Te pomeneşti că găsim că „se caută un tînăr spre jupuire sau prăjire". Ia stai, am dat chiar peste un incendiu ! „Amantul abandonat a pus foc întregii averi imobile a necredincioasei..."

— De ce te-ai oprit ? întrebă Aristomenis mirat.

Pantazis aruncă ziarul cît colo, de parcă ar fi luat foc.

— De ce nu continui ? îl întrebă din nou. Ce... ce se întîmplă ?

— Ştii cine este „necredincioasa" ? Stavrula.

— Nu mai spune ! Dă-ncoa !

Aristomenis luă ziarul. Era adevărat. Frizerul se dovedise a fi un Othelo — desigur la dimensiuni ceva mai mici, însă nu prea de dispreţuit în ceea ce priveşte gelozia.

— Ce zice ? Făptaşul a fost arestat ?

— Da. S-a aşezat pe ruine şi a aşteptat liniştit să fie arestat. Biata Stavrula.

— Ce-o plîngi ? Are să încaseze asigurarea şi va continua să-şi plătească Mausolii de două parale.

— Hm... Aici e-aici. De data asta nu i-a mers. O văd şi pe ea şomeră ca pe noi. N-ai citit mai jos ? Fabrica — cică — nu era asigurată. Nu-i rămîne decît să vîndă puşca de vînătoare submarină a lui Othelo şi să ia nişte chinină să se sinucidă. Mergem să-i prezentăm condoleanţe ?

— Felicitări, vrei să spui.

— Nu te înţeleg...

— Ai să vezi. Are să se folosească de ştire ca de un certificat de sărăcie şi ca un permis de intrare în viaţa mea. „Iată-mă, o să zică, acum sîntem egali şi chit. Pune-ţi pirostriile !"

Scoase o țigară și o aprinse. Aristomenis băgă de seamă că pălise.

— Te-a răscolit, îi zise prietenului său.

— Da. Văd cum se apropie fericirea fatală. Trebuie să dispărem.

— De ce o numești „fatală" ?

— Nu înțelegi ? Fiindcă acum n-am să-i mai pot zice cîte-i ziceam. Acum sîntem amîndoi proletari. Și știi vorba : „proletari, uniți-vă !"

— Păi, unește-te.

— Și ce-o să mîncăm, domnule armator ? Să împărțim foamea pe din două ? Ah... ce nenoroc ! Să nu am o slujbuliță. O mică slujbuliță. Acum... Acum cînd...

Aristomenis holbă ochii.

— Deci o... iubești ?

— Crezi că numai așa... ?

— Hai s-o găsim !

— Ca să-i oferim o simplă porție de inimă. Nu ține. Bărbații își oferă de obicei mîna. Dar mîinile noastre sînt la muiat. Au paralizat de trîndăvie. O muncă, ceva !...

— Pantazis, eu zic să mergem s-o căutăm.

— Aș merge. Acum. Dar ia-ți gîndul. Șomer nu mă duc.

— Dar și ea e șomeră.

— Ea e femeie. Apoi, are să închirieze casa pe care a clădit-o pentru micuțul frizer. E singură. Are s-o scoată la capăt. Cu ce obraz să iasă în lume „capul familiei", dacă n-are de lucru ? Ca să roadem chiriile ? Frumos farmec masculin. Pe urmă, toate astea sînt vorbe în vînt. Am lăsat pe dinafară esențialul. Dragostea...

— ... ?

— De unde știi că nu i-a și trecut !

— De unde ai mai scos-o și pe asta ?

— Toate... chiar și cele mai împătimite, dacă întîmpină în continuare împotrivire, obosesc și o rup. Ce zici ?

— Asta, Pantazis... într-adevăr este o problemă care trebuie clarificată. Haide s-o clarificăm !

— Îți interzic !

— Atunci mă duc singur.

— Nu vreau. Nu știu cum are s-o ia. De rușine, poate o să spună că mă iubește, ca nu cumva s-o luăm drept o superficială. Și pe urmă nu vreau.

— Dar adineauri ai spus...

— Îmi iau spusa înapoi ! Asta mai lipsea ! Să mîncăm lăturile amoroase ale Othelașului. Rușine să ne fie !

— Și pe urmă mai zici că o iubești !

Sorokos rămase fără să scoată o vorbă. Ridică ziarul și începu să-l găurească nervos cu degetul.

— Nu știu... zise în cele din urmă. Fă ce vrei ! Pe mine însă nu mă amesteca.

— Bine. Dar ce să-i spun cînd are să mă întrebe de ce n-ai venit și tu ?

— Găsește ceva. Uite, zi-i că m-am îmbarcat.

— N-are să creadă.

— Zi-i... uite, măi, găsește o minciună. Spune-i că s-a îmbolnăvit un unchi al meu la Tsirigo și m-am dus să-l văd.

— Bine.

— Stai. Tu însă cum ai să-ți motivezi vizita ? Are să creadă că mor de dorul ei și te-am trimis.

— Pretextul e gata. Ni l-a dat gazeta. Ca buni prieteni ce ne aflăm, trebuie să dăm fuga să ne exprimăm condoleanțele.

— Prieteni...

— În sfîrșit... cunoscuți. Dă-mi acum telefonul ei.

— Ție nu ți l-a dat ?

— Nu.

— Dar... l-oi fi avînd ?

— Îl ai... ba chiar lîngă inimă.

— Mă rog, ia-l : opt, cincisprezece, trei, douăzeci și opt. Ce te uiți la mine ?

— Îl știi pe dinafară, fir-ai tu să fii !

— Am... am memoria numerelor.

— L-ai folosit vreodată ?

— Ai înnebunit ?

— Bine. Hai să căutăm un telefon.

— E lîngă tine.

— Ia te uită ce chioreală. Hai, să-mi faci numărul.

— Singur nu poți ?

— Ziceam că poate vrei să-i auzi glasul.

— Uff !...

— Bine, cum vrei.

Intră în cabină. Celălalt îl urmă. Formă chiar el numărul. Aristomenis băgă de seamă că degetele îi tremurau. „Alo"... se auzi peste puțin vocea ei. Pe Pantazis îl apucă amețeala. Nu știa ce să facă. Îl scăpă celălalt apucînd receptorul.

— Alo ! zise și el, prostește. Aici... bună ziua !

— Cine-i la telefon, vă rog ?

Vocea ei era incoloră, indiferentă.

— Nu cumva vă deranjez, doamnă, întrebă el și mai prostește.

— Întotdeauna mă deranjează oamenii care nu-și spun numele.

— Bine. Atunci să vi-l spun. Tiniakos.

Urmă o mică pauză, o răsuflare tăiată. Apoi cu tremur în glas :

— I s-a întîmplat ceva ? Spuneți-mi, vă rog, repede. Ce i s-a întîmplat ? Nu mă chinuiți.

— Absolut nimic. Pur și simplu lipsește din oraș.

Urmă o tăcere.

— A..., zise cu vocea schimbată... am înțeles. Vă mulțumesc, domnule Tiniakos.

— Voia..., începu el, adică am considerat de datoria mea să vă transmit că sîntem alături de dumneavoastră...

— Ce valoare au toate astea acum, domnule Tiniakos ? Oricum, mă mișcă interesul dumneavoastră prietenesc.

— V-am îndurerat ?

— Dumneavoastră ? Nu... Numai, cum să vă spun ? În fine. Nu-i nimic.

— Nu, nu. Spuneți-mi.

— Un „adio". Un simplu „adio"... Era așa de greu ?

— Dar... n-a plecat !... Adică a plecat, însă nu departe. S-a repezit pînă la Tsirigo. S-a dus să-și vadă un unchi care s-a îmbolnăvit. Sîmbătă va fi înapoi.

— A...

— Vreți... adică vreau să zic dacă vă face plăcere, numai dacă... doamnă Stavrula, ați vrea să ne întîlnim ?

— Mai întrebați, domnule Tiniakos ? Veniți. Chiar acum. Sau mai bine așteptați-mă acolo unde sînteți. Vin îndată. Unde sînteți ?

— Aici... Dar nu. Vă aştept mai bine în faţa Palatului Municipal. De acord ?

— Sosesc imediat !

Închiseră. Cei doi făptaşi se priviră în tăcere.

— Şi-acum ? zise Pantazis.

— Şi-acum, ce ? Mă duc la Primărie s-o aştept. Te-ai convins ?

— De ce să mă conving ? Ştiu şi eu... Tu ce zici ?

— Ar fi trebuit să-i auzi glasul. În special tăcerile.

— Acum auzi şi tăcerile ?

— Ei, da ! Dar tu eşti un hipopotam.

— Adică... ce spui ? Să sperăm în mărinimia ei ?

— Pantazis, tu meriţi bătaie ! Vorbeşti de rău iubirea unei fiinţe care nu ţi-a făcut nici un rău.

— Iarăşi ?... zise el desperat. Aristomenis, eu zic mai bine să lăsăm totul baltă. Sînt înglodat în datorii. Şi eu ce i-am dat ?

— Prilejul, da, prilejul să... simtă durerea. Chinul de a iubi. Şi... şi... în sfîrşit. Puţin lucru e ăsta ?

— Lasă. Nu mai continua, căci mi-e frică să nu strici totul. Că eu am stricat. Îţi mulţumesc, frate. Ai făcut mult pentru mine. Du-te acum ! Grăbeşte-te ! Nu cumva să ajungă şi să nu fii acolo. Nu face să laşi o femeie să aştepte. Aş fi vrut să fiu lîngă ea. Nu de altceva... ca să... pentru că e îndurerată. Numai de asta. Ai înţeles ?

— Nu !

— Tu vorbeşti aşa ?

— Da, Pantazis... Ascultă. De ce umbli, mă frate, cu ocolişuri ? De ce nu-mi spui adevărul ?

— Mi-e dor de ea...

— Ştiu. Atunci de ce te ascunzi şi te frămînţi ? De ce cauţi pseudonime ? Ei ?

Celălalt îl privea mîhnit. Scoase o ţigară, o puse în gură, şi... deodată descoperi că nu ştia ce să facă cu ţigara. Celuilalt i se făcu milă de el şi i-o aprinse.

— Diagnosticul, îi zise. Mi-e teamă de diagnostic...

— Care diagnostic ? Simptomele de dragoste sînt limpezi. Îndobitocire, distracţie, profundă desconsiderare... a fiinţei iubite.

— Tu eşti pus pe glumă.

— Nu sînt... nu sînt deloc — şi tu ar trebui s-o ştii mai bine ca nimeni altul.

— Nu. Nu despre mine e vorba. Mi-e teamă... nu cumva să se înşele ea. Poate să fie... poate să fie dorinţă de răzbunare fiindcă a întîmpinat împotrivire ? Ce ne face să fim siguri că e dragoste ? Dacă e... cum îi zice ştiinţific ?

— Idee fixă...

— Dacă o fi aşa ceva ?

— Văzînd şi făcînd. Sau, mai degrabă, am să descopăr eu acum. Şi-am să-ţi spun după-amiază.

Pantazis îl apucă strîns de umăr.

— Fii atent. Să nu-ţi fie milă de mine. Loveşte în plin. Acum du-te.

— Unde te găsesc ?

— Acasă. Dar oare am să-mi găsesc loc în casă ?...

— Uff ! Te porţi ca un începător.

— Şi ce ? Nu sînt ?

— Mă mai ţii mult în loc ?

— Bine, plec. Dar nu acasă. Mai bine vino la Santorinios.

— Mai dă pe veresie ?

— Pînă la sfîrşitul vieţii. Aşa mi-a trimis vorbă prin maică-mea.

— Nu ne-au părăsit prietenii.

— Doar asta mă consolează. Ei, ce faci ? Pleci odată ?

— M-am dus.

Porni. Dar peste puţin se opri şi rămase pe gînduri cu capul plecat.

— Ce faci ? Te-ai răzgîndit ? îi strigă Sorokos.

Aristomenis stătea mai departe cu capul aplecat.

— S-a întîmplat ceva ? îl întrebă din nou.

— Ce să se întîmple ? Ţie-ţi merg toate bine. Vezi... ai găsit-o. Mîine vă întîlniţi. Ai să-i iei mîna... Eu însă !... izbucni. Eu unde să dau de ea ? Unde s-a dus Chloi ?... Pantazis ! Unde o fi Chloi în clipa asta ?

— Ai întîrziat !

— Iartă-mă !

CAPITOLUL XXVII

Într-adevăr, unde era Chloi ? Unde o fi dispărut fata asta ? Mister !

Dar în vremea noastră misterele se dezleagă sau „se clasează", după cum spuneau ziarele. Dar şi acestea pînă la urmă obosiseră. După ce săptămîni întregi au construit o grămadă de ipoteze, „un greu văl de taină continuă să ascundă încă dispariţia Chloei Lukeas" etc. — în cele din urmă ele au pus capăt povestei cu următoarele cuvinte : „Întunericul persistă în jurul cazului Lukeas. Se presupune că tînăra a fost răpită de amantul ei".

În seara aceleiaşi zile, directorul uneia dintre gazete fu vizitat de un individ turbat de furie şi cu baston respectabil.

— Domnul ? întrebă directorul, ridicînd capul.

— Lukeas !

— Foarte bine...

— Nici un „foarte bine" ! Cînd fiţuica voastră scrie asemenea minciuni sfruntate, nu e deloc „foarte bine" !

— Adică... ce fel de minciuni ?

— Lukeas !

— Asta am auzit-o. Ce scrie n-am auzit.

— N-aţi auzit ? Atunci cum scrieţi ?

— Ce anume am scris, omule ?

— „Omule" să-i spuneţi slugii dumitale. Ai auzit ? Eu nu sînt „omul" dumitale.

— Asta începe să se vadă. Şi cine eşti ?

— Lukeas !

— Asta am mai auzit-o.

— Hm... N-ar părea s-o fi auzit bine. De aceea repet : Lukeas !

— Mă bucur.

— Să nu te bucuri, domnule ! Auzi ? Cînd un părinte suferă, dumneata să nu te bucuri. Fiindcă dacă te bucuri mai departe, te fac eu să plîngi.

Între timp directorul apăsase pe toate butoanele, şi biroul se umplu de personalul din redacţie.

— Ia vedeţi, le zise directorul, ce vrea domnul acesta.

Cu toţii se postară în faţa lui.

— Ce s-a întîmplat, domnule ? îi spuseră.

— Ce s-a întîmplat ?

— Da ! Ce s-a întîmplat ?

— Lukeas !

— Ei, şi ?

— Ei, şi ? Eu vă strig „Lukeas", bă mucoşilor, şi voi îmi spuneţi „ei, şi ?". Ruşine, domnilor ! Se mai cheamă că sînteţi şi ziarişti. Iar foaia voastră se numeşte „organ al opiniei publice". Domnilor, m-aţi necinstit !

— Noi ? În ce fel ?

— Deschideţi gazeta ! Nu acolo ! Aici ! Aşa. Ce scrie ? „A fost răpită de amantul ei". Fiica lui Lukeas nu este răpită de amanţi, deoarece fiica lui Lukeas nu are nici un amant. Am să vă reclam pentru calomnie ! Chiar aşa ! Această înjosire morală a copilului meu...

Atunci, din colţ veni spre el redactorul-şef.

— Aaa... îi zice. Matale eşti...

— Lukeas !

— Nu urla. Eşti un individ bine cunoscut, demn de toată scîrba. Te ştim foarte bine de la proces. Despre care fiică a ta ne vorbeşti, dom'le ? Despre aceea pe care ai scos-o la mezat ? Sau mai ai şi alta de vînzare ? Nu ne face pe moralistul. Ne sînt tuturor cunoscute tîrgurile tale ! Şi acu' ce cauţi aici ? Vrei să dai anunţ pentru încă o vînzare ? Nu-l publicăm ! Hai ! Valea ! Şi nu mai strînge ciomagul ăla, că o să ţi-l rupem în cap ! Afară din birou ! Negustor de sclavi !

Într-o clipă se trezi aruncat afară ca vai de capul lui. Opri cel dintîi taxi ce trecu pe acolo. Îi era cu neputinţă să-şi tîrască picioarele. Se simţea zdrobit.

Tocmai pe el — pe cine ! Pe un Lukeas ! Să-l facă astfel de două parale !

— Femeie, strigă din uşă, gata să se prăbuşească, s-a dus, femeie. Numele lui Lukeas e pătat.

— Cine... ? făcu ea speriată.

— Cine ? Mai şi-ntrebi ? Curva de fie-ta ! Da, chiar ea.

— Iar începi. Măi, nu te-ai săturat s-o tot ocărăşti ?

— Gura ! Da, ea. Acum doar un lucru îmi mai rămîne, ca să-mi spăl ruşinea. S-o omor. De aia, fără vorbă multă, spune-mi unde o ascunzi ?

— Ai înnebunit ? Pe copilul tău ?

— Nu al meu ! Copilul tău ! Spune !

— Ucigaşule !

— Nu te prind ocările. Spune !

— N-am nimic să-ţi spun.

— A, va să zică ştii ?

— Omoară-mă ! Nu ştiu nimic. Măcar de-aş şti... de-aş şti, om fără suflet ce eşti, că mi-e sufletul negru de supărare !

— Bine. Astea le-am mai auzit. Acum altceva. Unde-i pistolul acela ?

— Sfinte Spiridoane !

— Gura ! Ştiu unde se ascunde fiică-ta. Scrie în toate gazetele.

— Ce scrie ? Doamne ajută-ne.

— A furat-o, cică, amantul ei ! Scrie pe şleau.

— Minciună. Îţi iei un om nevinovat pe conştiinţă. Am aflat eu. Şi sufletul lor e negru de supărare.

— Cum ? Ce-ai zis ? De unde ai aflat asta ?

— Mi-a spus o vecină de-a lor, pe care am pus-o să o caute. Nici ei nu ştiu nimic. Mama lui o plînge toată ziulica.

— O plînge ? Cu ce drept, mă, o plînge căţeaua aia bătrînă pe fata mea ?

— A ta ? Dacă ar fi fost a ta te-ai mai fi purtat cu ea ca şi cu o tîrfă ?

— Aşa am chef ! Dacă-i a mea...

— Ei, nu e.

— Aaa... în sfîrşit, ai dat pe faţă taina. În sfîrşit. Mă tot întrebam : a cui sămînţă să fie de-a ieşit aşa ? Acum am aflat şi noi. Spune acum ! Cu cine ai făcut-o ? Te tai !

Femeia se ridică dreaptă în faţa lui.

— Ei, da ! Taie-mă ! Parcă viaţa mea pe lumea asta e mai bună ?

Lukeas izbucni într-un rîs plin de răutate.

— Uite că nu te omor. Ai fi vrut, nu ? Ei, nu. Am să te las să te topeşti puţin cîte puţin. Să putrezeşti de vie. Aşa cum merită toate tîrfele.

— Taci. Bate cineva la uşă

— A ? Au şi aflat ! Poftiţi, domnilor. N-aţi greşit. Aici este bordelul pe care-l căutaţi.

Femeia i-a închis gura cu palma şi s-a dus să deschidă. De afară s-a auzit un glas de copil.

— Aici locuieşte domnul Lukeas ? întrebă. Dumneavoastră sînteţi doamna Lukeas ?

— Ai greşit mă ! strigă Lukeas. Nu există nici o doamnă aici. Ce vrei ? Te-a trimis amantul ei, nu ?

— Nu ştiu ce zici matale. Eu ştiu că am o scrisoare de la un nene.

— El e... Dă-mi-o şi întinde-o.

— Bacşiş nu-mi dai ?

Smulse scrisoarea din mîna copilului şi dete s-o deschidă.

— N-ai noroc, îi zise neveste-si. Lui Dumnezeu i s-a făcut scîrbă de tine şi mi-a trimis mie răvaşul.

— Canalie !

— Ia să vedem acum ce-ţi scrie...

Rupse plicul şi începu să citească. Încet-încet expresia feţei lui se schimbă.

— De la cine este ? întrebă femeia.

— De la ginerele nostru. Uite, mă, ăsta bărbat ! Dar a avut ghinion băiatul : a nimerit în casa unei tîrfe.

— Ce scrie ? te-am întrebat.

— Nu te priveşte. Ne priveşte pe noi, bărbaţii. Ah, ce comoară am pierdut ! Ascultă acum.

Puse scrisoarea pe masă, îşi aşează ochelarii pe nas şi începu :

„Mult stimate tată, îţi sărut dreapta. (Ia uite-te, mă, ce bărbat cu educaţie am pierdut !) În primul rînd întreb de starea sănătăţii dvs. şi în al doilea dacă întrebaţi de a mea, sînt sănătos tun. (Ia uite, mă, ce educaţie ! Asta înseamnă educaţie !) Află, stimate tată, că Chloi trăieşte.

— Slavă ţie, Doamne !

— Gura !

— Îţi mulţumesc Sfinte Fanurie că mi-ai găsit-o !

— Gura, am zis ! Urmez : „Află, stimate tată, că Chloi trăieşte. O ţine ascunsă licheaua aia de Tiniakos"...

— Aici greşeşte. Nu vreau să-l jignesc, dar greşeşte... spuse femeia.

— Ai fi vrut să aibă dreptate ? Ei, are ! Taci acum. Continui : „Tuturor le spun că nu ştiu nimic... Fac pe dis-

peraţii. Bătrîna se smiorcăie întruna. Nu-i adevărat. Joacă teatru, ca să ne ducă de nas. Dar nu le-a mers. Am pus un prieten, un băiat de la poliţie, şi acum îi ţine sub urmărire. Cum vede o mişcare suspectă, ne anunţă. Ceea ce vă spun eu au scris ieri ziarele. Că „a fost răpită de amantul ei". Şi ăsta e adevărul.

— Nu se poate.

— Aşa, cum spune el, aşa este. Am fost astăzi pe la ziar.

— Şi ce ţi-au spus ?

— Sînt toţi nişte căzături. Joacă aşa cum le cîntă oamenii lui Tiniakos.

— Nu laşi, te întreb, pe oamenii ăştia în pace ? De săraci ce sînt n-au nici pîine uscată.

— Nu ştii tu cum stau lucrurile, doamnă Lukeas. Înoată în bani, pungaşii.

— N-au bani nici pentru gaz. Dorm pe întuneric.

— Joacă teatru. Şi apoi, de unde ştii tu toate astea ?

— Am pus un om să-i iscodească.

— Eşti o proastă. Şi dacă cel care-i spionează... îţi taie gogoşi ? Tu să-l asculţi pe ginerele nostru, mai bine. Taci acum să vedem ce mai scrie : „Stimate tată, nu v-am scris în tot acest timp, deoarece am pus la cale un plan. Fii atent numai să nu afle nimeni, să nu ne strice treaba... şi atunci...

— De ce te-ai oprit ?

— Nu ţi-l citesc. Eşti necinstită. Ai să te duci să le-o şopteşti şi o să ne strice toată treaba.

— Nu ţi-e ruşine...

— Ei uite că nu mi-e ruşine. Am terminat cu citirea. Strîng scrisoarea şi o bag în buzunar. Periază-mi acum pălăria.

— Unde te duci ?

— Ce ? Vrei să-ţi dau socoteală ?

— Bărbate, fii atent, nu te băga iar în foc. Îţi aduci aminte cîte ai tras cu primul proces. Încă mai vorbesc vecinii. Mai scuipă încă în urma ta.

— Nimeni nu poate scuipa în spatele lui Lukeas.

— Nu-mi pasă dacă poate sau nu. Eu văd ce fac.

— Şi ce fac ?

— Scuipă, nu ţi-am spus ?

— Bine. O s-o vedem noi şi pe asta. Aşa ? Lasă... aranjăm noi totul.

— Ce mai ai de gînd să faci ?

— Ai să vezi !

— Vrei să te încurci cu poliţia ?

— Fotinì ! Numele lui Lukeas nu este un nume ce poate fi călcat în picioare.

Femeia se duse la şifonier şi luă o batistă curată. Apoi se apropie şi-l apucă de braţe.

— Stai mai întîi să-ţi pregătesc ceva. Ai slăbit. Te-ai tras la faţă.

— Mă grăbesc.

— Două linguri numai. E gata...

— Tu, văd eu, vrei să mă întîrzii. Dar hai. Repede numai.

Îşi scoase pălăria, îşi atîrnă bastonul şi se aşeză la masă.

Femeia îi aduse o farfurie de supă caldă. Într-alta îi puse rasolul. El începu să mănînce. Atmosfera se mai potolise.

— Ascultă acum, gospodarule, îi spuse nevasta, sprijinindu-se de umărul lui. Hai să luăm lucrurile de la început. Fata — vie sau moartă — pe căpitan nu-l vrea. Chiar dacă acum trăieşte, o să moară cînd o să i-l băgăm pe gît.

— Ce vrei să spui cu asta ?

— Încetişor. Eu zic... odată ce omul n-a intrat în casa noastră, nu-i mai bine să ne dezrudim ?

— Nu, eu nu mă las ! Nu vreau să pierd un asemenea ginere.

— Şi cui ai să i-l dai ? Chloi e hotărîtă : nu-l vrea. Preferă, a zis ea, să moară. Altă fată n-avem...

— Nu despre asta e vorba. Omul mă ajută. Şi se are bine cu poliţia.

— Ei uite, ajutorul ăsta al poliţiei ne-a făcut să nu mai avem obraz să ieşim în lume. Ai uitat cîte am pătimit cu procesele ?

— Ei, şi ? Ce, adică el e de vină ? Platymeris ?

— Cine ne-a amestecat în proces ? Cine a cărat poliţia pe capul oamenilor ? Şi, la urmă, cine a pierdut şi procesul şi reputaţia ? Noi !

— Pentru că judecătorii erau secături. De aia.

— Bărbate... Şi vecinii ? Secături sînt şi ei ? Toţi sînt secături pe lumea asta ? Toţi n-au dreptate şi numai noi

avem ? Nu te gîndeşti deloc la asta ? Nu se poate, măi omule, nu... Nu se poate ca din toată lumea asta numai noi să avem dreptate. Gîndeşte-te puţin. Tu te înfurii mereu. Nu stai să asculţi pe nimeni. Înjuri, vorbeşti urît, duşmăneşti toată lumea. Nu mai pot, îţi spun, nu mai pot trăi în atîta duşmănie. M-am îmbolnăvit. Ieri cînd nu erai acasă am chemat doctorul. Mi-a spus să termin cu viaţa pe care o duc. Altfel, mi-a spus, ajung la balamuc. De asta am hotărît să plec. Plec la sora mea — în Peloponez.

— Gata, prin urmare, închidem prăvălia ?

— Ce să fac ? Am răbdat cît am putut. Nu mai pot. Dar dacă stăruieşti, rămîn. Ştii, însă, unde am să ajung. Doctorul m-a avertizat. Şi mi-a spus să mă grăbesc. Pentru că, cine intră acolo, mi-a spus, greu mai iese. Gîndeşte-te şi judecă. Dacă vrei să trăiesc, trimite-mă la sora mea. N-aş fi vrut să vadă vecinii şi ruşinea asta. Să mă ducă Salvarea la balamuc. Mai bine să mă ia dricul.

Lukeas încetase de mult să mai mănînce. Tăcea cu capul în mîini. Apoi şi-a ridicat capul, a privit-o pe nevastă-sa şi a gemut greu.

— Ei, îi spuse el, uite ce năpastă a căzut asupra casei noastre, acum la bătrîneţe. Şi nici nu ştiu ce să fac. Tu să pleci... dar eu ? Să rămîn aici de rîsul lumii ? I-ai scris soră-ti ?

— Nu. Dar mi-a scris ea, fără să-i spun eu nimic. Ne invită să ne ducem la ea.

— Amîndoi ? Şi treburile mele ?

— Dar ce treburi mai ai ? Măi omule, nu ţi-ai dat încă seama că ai îmbătrînit ?

— Şi să-l las pe pungaşul ăsta de Tiniakos să-şi facă de cap ? Nu. Du-te singură. Eu nu plec de aici.

— Bine.

— Ce „bine" ?

— Atunci rămîn. Nu plec fără tine. Am să stau pînă o veni duba balamucului. Nu te părăsesc. Mi-e teamă. Te ştiu eu. Cum te las singur, te încurci iar în procese... Şi ai să-ţi faci numele şi de ruşine. Şi dacă ar fi numai asta. Dacă trăieşte fata şi o mai află şi pe asta, o să moară de ruşine. Ce pui la cale ?

— Lasă. Nu te neliniști. Ideea lui Lukeas e grozavă. N-o să ne dea bătaie de cap. Să termin și plecăm apoi împreună la sora ta. Ești mulțumită ?

— Dar ce ai de gînd ? Mă tem să nu se descopere adevărul și să te bage la pușcărie, acum, la bătrînețe.

— Nu-ți fie teamă. Am pile. Mă bazez pe poliție.

— Nu-i mai bine, bărbate, să te bazezi pe dragostea oamenilor și pe cinstea ta ? Pe poliție te-ai bazat și atunci. Și care a fost rezultatul ?

— Ne-a stricat planurile fiica ta. Scrisoarea ei...

— Și dacă ți le strică și acum ?

— Hai ?... Ei, nu. Acum nu poate. Treaba e cu schepsis. Fiica ta nu se poate amesteca. Fii liniștită.

— Să dea Dumnezeu.

— Bazează-te pe mine.

— Și ce aveți de gînd să faceți ? De ce nu-mi spui și mie ? O să spuneți că l-ați prins împărțind manifeste subversive ?

— Bine ar fi și asta. Dar pentru așa ceva nu-ți dă tribunalul prea mult. Știi unde lovesc ei mai tare ? La narcotice. Cu astea, te-ai ars. Dacă într-o zi, de exemplu, poliția descoperă sub patul domnului Tiniakos vreo zece kilograme de haşiş, atunci îl toarnă pe vreo douăzeci de ani. Și ne liniștim cu toții... Vezi ?

Deodată însă începu să strige.

— Fotinì ! Ce ai ? Femeie ! Ajutor... Oameni buni !... Îmi pierd femeia ! Fotinì !

Femeia zăcea pe jos fără suflare. Lukeas a luat o cană cu apă și i-a turnat-o pe față. Apoi a început să-i dea palme.

— Fotinì, eu sînt, mă recunoști ?

— Tu ? spuse slab femeia. Și eu... mai trăiesc ? Doamne ! De ce mă lași să mai trăiesc ? De ce ? Să-l văd pe bărbatul meu criminal ? S-a dus casa mea ! Pînă acolo ai ajuns, măi bărbate ? Pînă acolo ? Ucigașule... lasă-mă. Am să ies în curte și am să strig în gura mare.

— Femeie !

— Lasă-mă. De data asta, nu, n-ai să mă poți opri. Am să spun la toți ce pungășie pregătești. Și apoi mă duc singură la balamuc. E de o mie de ori mai bine să trăiești printre nebuni decît printre criminali.

Lukeas îngenunchie.

— Nevastă, îi spuse, iartă-mă. Scoală-te. Liniştește-te. N-am s-o fac.

— Şi atunci unde pleci ?

— Mă duc să-i opresc şi pe ceilalţi.

CAPITOLUL XXVIII

Sorokos a pornit din piaţa Hipodamis către prăvălia lui Santorinios, distanţă cu neputinţă de străbătut pe jos. Era destul de distrat. S-a urcat deci în autobuz. Spre norocul lui, a găsit un loc liber şi s-a aşezat. Taxatorul l-a întrebat unde coboară.

— La primărie... spuse el prosteşte.

— Domnul are chef de glume ? Bine face. Dar noi nu avem.

— Iertare. Am vrut să spun la „Profetul Ilie".

— Aşa mai zic şi eu.

— Am fost distrat.

— Nu-i nimic.

I-a dat un bilet şi el a înaintat. Şi la Lycabet dacă l-ar fi dus autobuzul, mintea lui tot spre Primărie ar fi zburat.

A intrat la Santorinios şi parcă se mira cum a nimerit acolo. Bine, dar nu trebuia să fie acum la Primărie ? Oh... tot licean ai rămas ! Iată că inima noastră nu s-a copt destul în cazanele vapoarelor. Îşi mai păstra încă gingăşia copilărească. Dacă i-ar fi amintit cineva că este marinar, şi mai ales fochist, ar fi crezut că îşi bate joc de el. Numai după vorbă putea să-şi dea cineva seama că este marinar. Vorbea ca în Pireu, dar nu „portuar", cum obişnuiau atenienii să numească limbajul greoi marinăresc.

Cînd a coborît din autobuz a avut o întîlnire neplăcută.

— Pe ălălalt l-au înhăţat ? îl întrebă un tinerel cu obrăznicie.

— Cine eşti tu ? îl întrebă Sorokos încruntat.

— Păi, era şi timpul să se mai despuţească puţin cartierul.

— Nu-mi spui cine eşti ?

— Lukeas-junior.

— A... jandarmul, nu ?

— Nu încă.

— În sfîrşit... Acum spune, ce vrei ?

— Te-am întrebat dacă l-au băgat pe prietenul tău la răcoare.

— Nu încă. Dar o să mă bage pe mine dacă nu dispari într-o clipă din faţa mea. Voi fi nevoit să te scutur serios şi o să mă vîre acolo...

— Bine, mă, nu te-nfuria. N-am vrut să te jignesc.

— Ai auzit ce ţi-am spus ? (A dat să-l apuce de guler.)

Tînărul dispăru. La colţ se întoarse şi-i strigă :

— Îmbrac eu uniforma... Vezi tu pe dracu !

— Îmbracă-te, dezbracă-te, fă ce vrei. Numai în faţa mea să nu mai apari că te belesc. Şi, după cum ştii, invalizii nu prea au loc la poliţie. Dacă nu ştii pînă acum, du-te şi întreabă pe prietenii tăi de acolo.

Întîlnirea asta i-a stricat tot cheful. Şi aşa a intrat în prăvălia lui Santorinios foarte prost dispus.

Santorinios, cum l-a văzut, s-a dus lîngă el şi i-a spus cu limba lui ardeiată.

— Ţi-au spus-o ?

— Ce anume ?

— Că... mi-am reparat tavanul !

— Nu înţeleg... îi spuse Pantazis.

— Păi de ce n-aţi mai călcat pe aici, nici tu, nici Aristomenis ? Nu cumva vă temeaţi să nu vă cadă tavanul în cap ?

— Păi ce... n-ai aflat ? Ne-au închis pentru studii superioare.

— Asta o ştiu. Dar pe urmă ? Ei, o să repet acum ? Se opri şi-i arătă afişul care se afla deasupra tejghelei : „Azi nu dăm pe veresie. Mîine dăm".

— Ei şi ? întrebă Pantazis.

— Pentru voi dau pe veresie şi azi şi mîine şi pînă cînd o să-i crească bunicii mustăţile. Am mai spus-o doar. Ce s-o mai repet ?

— Deci, ai să ne dai în continuare pe veresie ? Cît vrem... fără termen ?

— Pînă la judecata de apoi, cum spunea şi sărmanul meu asociat, Dumnezeu să-l ierte.

— Ei uite... spuse Sorokos emoţionat, asta este ! De asta nu mai veneam pe aici.

Santorinios se înfurie.

— Nu m-aş fi aşteptat să aud asemenea vorbe din partea ta. M-ai auzit vreodată — nu tu, dar nici chiar Dumnezeu ! — m-ai auzit să spun alte cuvinte în faţă şi altele în spate ? Spune-mi.

— Jur pe vinul pe care-l vom bea. Nu !

— Şi atunci ?

— Ascultă... Vrei să auzi părerea mea ? Prietenii buni sînt bulgări de aur. Şi de asta trebuie să-i păstrăm pentru clipe grele.

— Aici am să fiu şi în clipele grele.

— Ştim. Dar... lasă-ne să facem puţină economie cu inima ta. Ştim noi ce facem.

— Să-ţi fie de bine cu încăpăţînarea ta. Stai acum să-ţi aduc o jumătate de vin. Am şi o gustare — mamă, mamă !

— Adu-mi numai jumătatea.

— De ce ? De cînd ai devenit beţiv pe nemîncate ?

— Am să-ţi spun. Şi un singur pahar, da ?

— Unde-i Aristomenis ?

— Are o trebuşoară.

Santorinios s-a dus după vin. Pantazis şi-a aprins o ţigară. Atunci a observat pentru prima oară cum clienţii îl priveau cu un surîs prietenesc, apropiat. Ba cîţiva chiar şi-au scos şi şepcile din cap. I-a salutat şi el cu prietenie. Peste puţin a sosit şi vinul. Santorinios însă a adus două pahare. A turnat, au ciocnit.

— Ştii, îi spuse Pantazis, mai e ceva...

— Ce ?

— Dacă nu venim noi des în prăvălia ta, o facem ca să nu te „colorăm".

— Nu-i adevărat. Dacă era aşa, trimeteaţi bătrînele.

Le-am spus-o și mamei tale și la a lui Tiniakos. „Căpităneselor, pentru voi prăvălia este deschisă și catastifele închise." Nu v-au spus ?

— Cum să nu... Da, da, ne-au spus. Dar vezi tu... În sfîrșit. Hai, în sănătatea ta.

— Știi... într-o zi a venit pe aici lepra aia de Platymeris.

— Da ?

— Sigur. „Toarnă la toți"... mi-a spus. M-am întors spre clienți. „Ați auzit ce-a spus căpitanul ?" îi întreb. „Am auzit" mi-au răspuns. „Și atunci ?" îi întreb. „Ioc" mi-au răspuns. A înțeles și s-a făcut ca sfecla. „Știu eu, a zis el, știu eu cine îi dăscălește. Dar ai puțină răbdare, o să cînte cocoșii și în mahalaua asta". Pantazis, nu mi-au plăcut deloc vorbele lui. Feriți-vă, spune-i și lui Tiniakos. Nu știu ce vă pun iar la cale.

— Lasă-i să-și facă mendrele.

— Fiți cu băgare de seamă. Eu atît vă spun.

— Lasă, îl cunosc eu mai bine decît tine. E laș.

— Da, dar are poliția la spate.

Deodată s-a lăsat liniște. Cineva astupa ușa. Santorinios s-a întors. În prag se afla Lukeas. Dar... în ce hal ! Parcă avea holeră. Se uita înăuntru cu o privire întunecată. Îl căuta pe cîrciumar.

— A... spuse, cînd îl găsi și îi făcu semn cu degetul pe buze că vrea să-i spună ceva în patru ochi.

Santorinios se aplecă spre prietenul lui :

— Am eu o presimțire că broscoiul ăsta n-a venit aici cu gînduri bune. Prima dată îmi calcă pragul. Se ține cu nasul pe sus.

Lukeas se duse către el, îl apucă de braț și-l împinse după tejghea. Lui Pantazis nu-i plăcu graba asta. Nu-i plăcu mai ales mutra „musafirului". Arăta viclean, șiret și alarmat. Dar de ce alarmat ? Asta o va afla peste puțin. Să plece întîi musafirul. După puțin timp deschiseră ușa și dispărură amîndoi înăuntrul prăvăliei.

La mese lumea începu să șușotească. Pantazis auzi la un moment dat cuvîntul „ginere".

— Și-a găsit sacul peticul, spuse unul care, după cum știa Pantazis, era din Creta.

— Să-i pun piedică la plecare ? întrebă unul. Tu ce spui, căpitane ?... se adresă lui Pantazis.

— Tu ce crezi că aş spune ? zise Pantazis.

— Să vă spun eu, sări altul. O să zică „nu".

— Mulţumesc, vecine... îi zise Pantazis. M-ai uns la inimă. Zilierii cinstiţi nu umblă cu treburi josnice.

— Aşa o moacă... asta i-ar trebui.

— Ăsta-i alt cîntec.

— E om în vîrstă. Nu-i de ajuns ? Ai văzut vreun căţelandru că se ia la bătaie cu o javră bătrînă ? Nu. Ce dracu ! Nu avem măcar omenia cîinilor ?

— Ai dreptate, căpitane... strigară cîţiva. Stai în banca ta, mă Fanurie.

— Bine, stau ! Iertare.

Un om cărunt, cu o cămaşă jerpelită, din cele pe care barcagiii le vopsesc cu frunze de nuc, se apropie de Pantazis.

— Ascultă, Pantazis... îi spuse. Vezi, spune-i lui Aristomenis să fie cu ochii în patru.

— De ce ? Ce se-ntîmplă ?

— Nu ştiu. Nişte mutre murdare în civil se tot plimbă prin faţa casei lui, de parcă ar face o recunoaştere. Era de datoria mea să-ţi spun, să-l avertizezi. Luaţi-vă măsurile. M-am dus.

— Îţi mulţumesc.

— Ai un foc ? De asta am venit.

— Na ! Noroc !

Marinarul se întoarse la masa lui şi chiar în clipa aceea ieşiră la vedere Lukeas şi Santorinios.

— Ne-am înţeles ? îl întrebă Lukeas.

— Nici o grijă.

Trecură printre mese ; Lukeas vru să salute clienţii, dar parcă ar fi lătrat la ei. Nu deschise gura nici unul.

— V-am salutat, mă porcilor, li se adresă Lukeas. Nu v-am înjurat.

— Vezi-ţi de treabă, mă, omule... îi spuseră cîţiva cu dispreţ.

— Nu voi sînteţi vinovaţi.

— O ştim foarte bine. E vinovată prăvălia că miroase a vin. De aia mai bine şterge-o.

— Ah... făcu din nou Lukeas, muşcîndu-şi pumnii.

Şi ieşi.

— Ce-a vrut cu tine, mă Santorinios ? întrebă careva.

— Vezi-ți de treaba ta.

— Bine. Nu te supăra.

— Pregătește un ospăț și a venit să-mi comande două butoiașe de vin.

— El ?

— De ce nu ? Bani are. Ginere și-a găsit...

— Și mireasa ?

— Ei, uite, aici se încurcă puțin treaba și de asta ne-am înțeles să-mi dea arvună mai tîrziu.

Se duse și aduse într-o farfurie cîteva măsline. Sparse și două căpățîni de ceapă.

— Și cînd se îmbarcă ginerele lui ? fie într-un ceas bun, întrebă unul.

— Curînd. Ei uite, de asta se grăbește să schimbe cununiile.

— Dar îi lipsește al doilea cap, nu ?

Izbucniră toți în hohote.

— Inimoasă fată, spuse unul. Bravo ei !

— Și frumoasă... de ce nu spui ?

— Nu știu cum o s-o ia nașul ei, spuse altul, și-l privi pe Pantazis.

— În sănătatea ei... răspunse el și ridică paharul.

— Să fie fericită... Și voi la fel... spuseră ceilalți și ridicară și ei paharele.

Santorinios se aplecă la urechea lui Sorokos.

— Știi de ce m-a căutat pușlamaua asta bătrînă ?

— Lukeas ?

— Da... O pierde pe nevastă-sa. Suferă de inimă. S-a îmbolnăvit, sărmana, de răul fetei. Adică nu al fetei, ci al lui. Din cauza încăpățînării lui. Zace acum acasă, bolnavă. L-ai văzut ?

— Eu nu mă bucur.

— Știu. Așa că... ascultă. A venit aici pentru voi.

— Cum ? El ?

— Da. S-a încurcat într-o treabă murdară, pe care v-au pregătit-o Platymeris împreună cu poliția. A aflat-o nevastă-sa și a căzut la pat. S-a speriat bătrînul...

— Și ce a căutat aici ?

— A venit să-și scoată afară coada. Adică m-a rugat să vă spun că orice vi s-ar întîmpla el nu are nici un amestec

şi să vă spun să o ştiţi. La nevoie chiar şi o declaraţie dă, dacă se încurcă lucrurile. Că el adică nu are nici un amestec. V-a anunţat dinainte.

— Aşa, hai ? Şi nu ţi-a spus care este treaba cea murdară ?

— Nu. Şi l-am rugat ! Nu mi-a spus.

— Atunci e şi el amestecat.

— Crezi ? Şi atunci de ce ar fi venit să ne spună ?

— Ţi-a spus-o, cu scopul ca, dacă se încurcă treburile, el să iasă basma curată.

— Ia uite cum m-a păcălit. Trebuia, una din două : sau să-l oblig să-mi spună care e treaba, sau să-l alung cu ciomagul. Nu ?

— N-ai fi făcut nimic. Trebuia să-i spui că-l reclami.

— La poliţie ? Adică să informez poliţia despre ceea ce tot ea pregăteşte ?

— Nu te grăbi. Nu poliţia — procuratura s-o anunţi. După cîte mi-am dat seama, Lukeas, în urma păţăniilor cu procesul, tremură numai la auzul cuvîntului tribunal.

— Vezi... ce să fac ? Am greşit-o !

— Şi mai e ceva : nu ţi-a explicat ce i-a venit să ne avertizeze.

— Ca să luaţi, cică, măsuri.

— Ce măsuri, dacă nu ştim ce ni se pregăteşte ?

— Şi ca să mai ştiţi, că orice s-ar întîmpla el nu are nici un amestec.

— Ei, asta este. Doar a spus-o chiar el. Se teme să nu se încurce treaba. Dacă era cinstit, ticălosul, de ce nu o împiedică ?

— Am uitat să-ţi spun : înainte de a veni la mine, cică a trecut pe la ei. Le-a spus că el se retrage şi că lucrul cel mai bun este să se lase şi ei păgubaşi, pentru că dacă unul la o mie greşeşte sînt cu toţii pierduţi. Pentru că nu e de glumă cu tribunalul. Şi că nevastă-sa este pe moarte şi cum o afla îşi dă duhul.

— Şi ce-au spus ei ?

— Încăpăţînaţi, ce mai ! Insistă. Ce părere ai ?

— Ce părere să am... Dacă nu ştim ce pun la cale, nu putem să luăm nici o măsură. Gropile pe care le sapă, nu le

lasă descoperite. Altfel n-ar cădea nevinovaţi înăuntru. Totuşi trebuie să fim atenţi. Hai noroc.

Se ridică.

— Pleci aşa repede ? se miră Santorinios.

— Trebuia să-l aştept pe Aristomenis. Dar m-am răzgîndit. Dacă vine, spune-i că-l aştept acasă la el. Bine e să ne păzim de pe acum.

*

* *

Acasă la Aristomenis şi-a găsit mama care vorbea cu mama lui Tiniakos.

— Ce mai faceţi, maicilor ? le întrebă el.

— Ne plîngem necazurile, fiule. Şi vă aşteptăm. Unde-i Aristomenis ?

— Mamă, să nu te superi... L-am trimis în peţit. Da, pentru mine. Ne-am gîndit că n-am destule necazuri şi ar fi bine să ne înmulţim. Ne însurăm. Adică, mă însor eu.

— Slavă Domnului !... spuseră cele două bătrîne şi-şi făcură cruce. Şi cine e nora, fiule ?

— Ce credeţi că s-au isprăvit nebunele de pe lume ? Am pus pe nişte vecini să împrăştie zvonul că sîntem nişte bancheri excentrici, care fac pe zugravii şomeri, şi s-au îmbulzit fetele peste noi.

Mama lui Sorokos se întoarse către prietena ei.

— Copilării, spuse ea. Aşa face el cînd e tare supărat. N-ai găsit nimic nici azi ?

— Nimic ? Cum nimic ? O ditamai noră. Şi să vezi ce frumoasă este.

— Nu ţi-am spus eu ? zise din nou bătrîna către prietena ei. Vrei o cafea ?

— Da.

— Aşa cum ţi-am spus.

Pantazis îşi scoase pantofii şi se întinse pe canapea.

— Mamă... ascultă. De azi încui casa şi te muţi aici. Stai de veghe. Una doarme, cealaltă stă de caraulă. Zăvoriţi totul, uşi, geamuri, crăpături... Aparatul de fotografiat pe care ţi-am spus să-l vinzi, l-ai dat sau nu ?

— Nu încă.

— Cu atît mai bine. Ai să te aşezi aici şi, dacă vezi vreo mutră că dă tîrcoale, îi scoţi o poză, profil şi din faţă.

— Se întîmplă ceva, fiule ?

— Da. Şi încă ceva foarte frumos. Nişte oameni buni au aflat că sîntem şomeri şi au grijă să ne asigure pîinea, somnul şi odihna la „răcoare".

Cele două bătrîne îşi făcură din nou cruce.

— Să ne ajute Dumnezeu şi Maica Domnului. Sîntem pierduţi.

— Nu-i nimic, măicuţelor. Un mic guturai. O să treacă.

— Şi să n-avem nici veste de la fată ! Domnul să te păzească, fetiţo. Unde ai dispărut ? De ce nu dai un semn, ca să te găsească cei ce te iubesc ?

CAPITOLUL XXIX

În sfîrşit, hai să vedem ce s-a întîmplat cu fata. Plecînd în noaptea aceea de acasă, Chloi se gîndea la un singur lucru : la mare. Nu-i mai rămînea nimic. Totul era numai tristeţe : privirea ei, sufletul ei. Şi doar gîndul că ar mai putea trăi o împingea la disperare.

La un moment dat s-a oprit în faţa unei coloane. Faleza era udă, de parcă plînsese. Îi rămăsese oare cineva pe lume ? La gîndul acesta au podidit-o lacrimile. El a lăsat-o să moară. Nu chiar să moară, ci să se mărite : totuna era. Puţin îi păsa de ce-o să facă ea. „Un sprijin" i-a spus ea. Şi el a tăcut. „Vreau să mor. Nu-mi mai rămîne altceva de făcut. Dar tu nu mă laşi". „Eu nu o las" ? a spus el. Va să zică aşa : nu mă lasă să mor, preferă să mă mărit cu altul. Adio.

Dialogul acesta îi revenea mereu în minte. Îi joacă în cap. Se gîndeşte ce ar fi trebuit să spuie acest om. Cel care nu iubeşte ar fi zis la fel. Cel care nu iubeşte... Bine... dar

cel care iubește ? Care iubește mult ? La fel ar fi zis ? Dar nu, se știa chiar pe dînsa : va închide ochii și se va arunca în foc. Se va lupta cu moartea. N-o să se gîndească la nimic. Va trăi sau va muri cu el. Nu era de ajuns ? Dar el n-a făcut nimic din toate acestea, el a rămas departe de lupte, ca un soldat dezarmat. Cum ? Tocmai el !

O fi avut oare vreo îndreptățire ? Dar parcă a stat să-i audă motivele ? Ea cu un „adio" a pus capăt povestei și a fugit. Iar acum stă și, copleșită, privește marea. Toate drumurile ei duc la mare.

Totuși nu trebuia să-i spună atît de brusc acest „adio". Trebuia să mai aștepte puțin ; să-i audă explicațiile. Era imposibil să nu aibă un asemenea om vreo explicație. Numai oamenii mărunți, cei de nimic, lașii, nu dau explicații. Se zăvorăsc în spatele propriei lor lașități.

S-a sprijinit din nou de coloană. Și atunci, în mijlocul negurii și al nenorocirii, în mijlocul pierzaniei, s-a abandonat unui vis primejdios.

Să-și amintească clipele frumoase — dar din păcate pierdute pentru totdeauna. Scrisorile lui, acea tandrețe bărbătească pe care o transmiteau. „Mamă, din clipa cînd a început Chloi să-ți scrie scrisorile, am impresia că tu-mi vorbești. Că te afli lîngă mine în carne și oase. Numai că nu cunosc frumoasele mîini care mi te descriu. Spune-i că i le admir și i le sărut. Pentru că mi-au redat mama".

Coloana pe care-și sprijină capul e udă. „Domnișoara Chloi... Ce frumos ați vorbit despre pescărușii." Iar mai departe. „Dac-aș fi avut ochii dumneavoastră feciorelnici aș fi văzut lumea altfel, mai reală". Și-a dus mîna la buzunar. Voia să-și scoată batista. Ochii i se umeziseră din nou. Dar a dat peste un obiect rece, un obiect de metal. De unde a apărut bucata asta de metal în buzunarul ei ? Deodată și-a amintit. Și a izbucnit și mai tare în plîns. Vai de ea. Își făcuse atîtea visuri cu cheia asta. Era de la casa lor de la țară, din Salamina. Își amintește și cuvintele mamei lui cînd i-a dat-o : „Să te duci, fata mea, să deschizi ușa plină de păianjeni. Să uzi florile că s-or fi uscat". Vezi, o considera de pe atunci adevărata ei fată. „Ah... măicuță... măicuță". Ce n-ar fi dat să se poată cuibări puțin la pieptul ei. Dar, vai, nu era cu putință. Îi era interzisă pînă și această mică bucurie. Este drept că bătrîna — da, ea o voia drept fata ei.

Dar el oare o voia soţia lui ? Vezi... ca să devină fata unei bătrîne trebuia neapărat să devină nevasta fiului ei... !

Era însă oare adevărat ? Era sigur mie la sută că nu o iubea ? Şi dacă a greşit unu la mie ? Dacă nu mult — dacă o iubea uite, atîtica doar ? nu merita oare măcar şi pentru acest „atîtica“ să trăiască ? Însă „trăiesc“, înseamnă : nu sînt moartă. Trăiesc înseamnă : vorbesc, mănînc, dorm. Dar unde oare o să mănînce, unde o să doarmă o fată fugărită, disperată, necăjită ? Dar este nedreaptă, cum a putut uita pe cea mai credincioasă, cea mai dîrză prietenă a ei ? Pe Meropi ? Printre lacrimi a început să-i zîmbească faţa ei surîzătoare.

Ea nu numai că o iubea. Dar era şi apărătoarea ei de nădejde. Nu ea a condus-o acasă, ca o santinelă, gata să-l alunge cu pietre pe Platymeris ? A fost nedreaptă faţă de inima ei gingaşă. S-a uitat la ceas. Era tîrziu. Ce-or să zică ai ei ? În afară doar... dar, hai ! curaj ! în afară doar dacă o să se ducă la fereastră să intre în casă ca o hoaţă. Şi de ce nu ? În asemenea clipe nu încape îndoiala.

Trebuia să aibă însă grijă să nu se întîlnească cu vreun cunoscut. Mai ales să n-o vadă cineva cînd ar intra pe geam. Ce bucurie a simţit cînd a ajuns şi a văzut fereastra luminată. A bătut încet cu degetul. N-a răspuns nimeni. Nu se auzea nici o mişcare. A bătut din nou. O umbră a acoperit fereastra şi o faţă a apărut încercînd să străpungă întunericul. Dar nu reuşea. A stins lumina şi a încercat din nou. Atunci Meropi a văzut-o şi şi-a dus mîna la inimă. Gest feciorelnic caracteristic ; voia să arate că s-a speriat.

N-a mai aprins lumina. A deschis uşor fereastra şi i-a întins mîna.

— Chloi... (mîna prietenei ei tremura). Aşteaptă să-ţi deschid.

— Bine... dar... Se poate pe aici ?

— I-auzi vorbă ! Fii numai cu ochii în patru. Hai, sări. Eşti ca puful, măi fată. De cîte zile n-ai mai mîncat ? Vai de mine, în ce hal eşti ?! Şi burta ţi-e suptă ca o albie. Lasă că te hrănesc eu. Te fac butoi. Ce s-a întîmplat ?

— Sst... Mai încet.

— Bine... Uf... Am mai auzit asta. Babacii visează acum. Dorm amîndoi ca nişte porumbei. Strîns îmbrăţişaţi. Ce dragoste mai e şi asta pe tine, măi fată ? Nu te lua după mine.

Eu sînt „fructul dragostei" cum se spune. Din cauza asta am insomnie. Din cauza dragostei !? Ha... ha... ha...

A rîs puţin. Apoi a aşezat-o pe canapea, a tras storurile şi a întors comutatorul.

— Şi acum vorbeşte. Ai întins-o ?

— L-am cotonogit pe mire.

— Bravo ! I-ai tras vreo palmă ?

— Două.

— Eşti grozavă.

— Ştii cine e ? Ţigănosul ăla care m-a urmărit atunci...

— Ce tot spui ?! Deci de mult dă tîrcoale. Ptiu ! Rău îmi pare că nu i-am aruncat o piatră în vitrină. Păi asemenea broscoi nu se învaţă minte cu una, cu două.

— Lucrurile nu sînt chiar aşa de simple, Meropi.

— Adică ?

— Ai mei sînt hotărîţi. Tata mi-a spus-o clar. Ori mă mărit cu Platymeris ori mă taie.

— Ia te uită ce mai măcelar. Dar nu te necăji. Toţi taţii din romane fac la fel. Dar nici unul nu taie. Numai că unele toante îi cred şi se aruncă peste balcon ca să nu fie tăiate.

— Hm. Nu cred că e chiar aşa.

— Ascultă-mă pe mine. Nici un tată nu taie. Ameninţă numai. Lasă-i să-şi facă pofta. Aşteaptă acum să mă duc să-ţi aduc ceva de îmbucat. Am şi vin. Îl cumpăr de la aceeaşi cîrciumă de unde îl cumpără şi Tiniakos. De ce te-ai îngălbenit ? Capul sus ! Ia uită-te la mine. Nu cumva te-ai dus şi ai căutat adăpost la el ? Te înjunghii !

— Nu.

— Aşa te vreau ! Aşteaptă acum.

A lăsat-o şi s-a dus la bucătărie. S-a auzit cotrobăind, apoi vorbind ceva şi peste puţin s-a întors cu tava plină. Într-adevăr pe tavă se afla şi o carafă cu vin auriu.

— Cu cine vorbeai ? o întrebă Chloi. Sau mi s-a părut mie ?

— Cu bătrîna mea. A crezut că a venit vreun hoţ.

— Şi ?

— Ce „şi" ? I-am spus că greşeşte. Că nu era hoţ, ci hoaţă şi s-a liniştit.

— Meropi, cred că ai greşit. Nu trebuia să spui că sînt aici.

— De ce ?... Ai venit să te ascunzi ?

— Da.

— Dar vorbește odată, măi bufniță ! Adică mai bine stai liniștită. Cînd am spus „hoață" m-am referit la domnia-mea. Deci vrei să te ascunzi, nu ?

— Ți-e greu ?

— S-a făcut. Am să-i spun bătrînei să nu calce în camera mea, că țin ascunși vreo doi amanți. Am să te încui pe dinafară.

Chloi tăcea gînditoare : nici așa nu era în siguranță.

— Poate că n-am făcut bine venind la tine. Cred că am greșit. Dar nu știam unde să mă duc. Mîine în zori prima casă la care va bate va fi a ta.

— Greșești. Va fi a lui Tiniakos. Și vor insista crezînd că ești neapărat acolo. Și numai după cîteva zile vor veni la mine. Dar fii liniștită. Le-am și pregătit eu o capcană.

— Ce-o să faci ?

— Chiar mîine dimineață am să trec pe la tine să te iau la cinema. Și am să mă mir că nu ești acasă.

— Ah ! ce minte ai !

— Vezi ? Puteam să fiu general. Dar am aflat că pentru asta nu este neapărat nevoie să fii deștept. Și m-am lăsat. Apoi, în afară de asta, nu primesc femei. Pentru că, zic ei, li se umflă fundul și devin țintă pentru dușmani. Prostii ! Cu fundul s-o fi gîndind generalul ? Dar greșesc. Probabil că așa este. Numai Alexandru cel Mare gîndea cu capul. Dar și-a cheltuit mintea „en gros" și de aia a murit așa tînăr. Hai, mănîncă acum. După cum vezi, am lămurit lucrurile.

Chloi a ciugulit puțin, a băut o gură de vin și s-a oprit.

— De ce te-ai oprit ? Dă-i înainte ! Mă gîndesc de pe acum, ce frumos o să-i „ducem" mîine. Ce grozav stat major o să devie casa asta. Dar te văd cam rece.

— Meropi. Cîți oameni locuiesc în casa asta ?

— Nimeni. Numai perechea de amorezi și eu.

— Ce zici ? N-ar fi mai bine să le spui ? Mă gîndesc că e mai bine să fie la curent, ca să știe cum să se poarte. Nu crezi ?

— Știu eu ? Bătrînul este „mormînt". Pentru bătrîna însă, nu bag mîna în foc. O să-i spună preotului. Se spove-

deşte în fiecare vineri. Îi destăinuie toate secretele din casă. Pînă şi de cîte ori i-a ars mîncarea bătrînului.

— Şi dacă o rogi ?

— Imposibil. Crede că altfel nu are odihnă pe lumea cealaltă. Dar mai bine facem altceva.

— Ce ?

— Să te duci drept la Tiniakos şi să-i spui să-ţi găsească o ascunzătoare.

Ce i-o fi venit să-i spuie vorbele astea ? Chloi a lăsat furculiţa şi a izbucnit în lacrimi. Plîngea în hohote, cu suspine.

„Aşa-ţi trebuie, proasto", îşi spuse Meropi în sinea ei şi se lovi cu palma peste frunte. „Iar ai făcut-o fiartă". A lăsat-o însă să plîngă. S-a întins în pat şi-a încrucişat mîinile şi a aşteptat-o să se liniştească. Într-adevăr, peste puţin hohotele au încetat.

— S-a oprit ploaia ? îi spuse. Acum ascultă : în timp ce tu plîngeai, dovleacul meu lucra. Aşa că ascultă : am o mătuşă. Nu aici, la Kaminia. E bărbătoasă şi credincioasă.

— Credincioasă ? Păi atunci nu facem nimic.

— Nu te grăbi. Credincioasă, dar îi e scîrbă de popi, de aghiasmă, de liturghii şi de icoane.

— Şi atunci ce fel de credincioasă mai e ?

— Credincioasă, foc ! Dar crede numai în Cristos. E îndrăgostită lulea de el. Dragoste adevărată, nu glumă. Trăieşte singură. E şi ea căpităneasă şi se întreţine din pensia răposatului — marinar şi el. O să petreceţi de minune împreună. Dar să fii atentă la un lucru numai : să-i spui că eşti moartă de dragoste după Cristos.

— Nu pot.

— Ai înnebunit ? De ce, măi ? E atît de greu ?

— Păi dacă iubesc pe altcineva ?

— Bine, dar ăsta este Dumnezeu, proasto !

— Dar ce ? Al meu ce crezi că este ?

Meropi se lovi iar peste frunte.

— Vezi tu, la asta nu m-am gîndit. Da, ai dreptate. Aşa este. Te cunosc. În sfîrşit... atunci spune-i că iubeşti pe cineva dar că-l iubeşti... ca pe Cristos. Şi că te iubeşte şi el ca pe...

N-a apucat să termine. Prietena ei a izbucnit din nou în plîns. Şi mai nefericită de data asta.

— Ei, acum n-am să te las ! îi zise Meropi, şi o împinse cu genunchiul. Tu plîngi de parcă te-ai distra. Hai taci, să nu începi cu ţipetele şi să dea buzna poliţia. Atunci s-a zis cu planurile noastre. Hai, acum vorbeşte : poţi să-mi explici ce se-ntîmplă ? Am observat că inundaţia se porneşte de cîte ori pomenesc despre respectivul. Poţi să-mi spui şi mie ce se-ntîmplă ?

— Pot...

— Aşa, bravo. Acum vorbeşte.

— Meropi. Sînt foarte nefericită. Pentru că eu îl ador...

— Mare descoperire...

— Da. În timp ce eu îl ador... el nici nu mă iubeşte măcar...

— Ei, bestia ! Păi atunci, fetiţo, e un prost ! Un asemenea gogoman ţi-ai găsit să iubeşti ?

— N-ai dreptate. Taci...

— De ce să tac ? Am să-l caut şi am să-l fac cu ou şi cu oţet. „Mă blegule !" am să-i spun.

— Nu mi-a spus omul că nu mă iubeşte.

— Şi atunci de unde ştii ? Spune !

Chloi continuă printre suspine :

— Uite, i-am spus că vreau să mă omor şi el... nu m-a lăsat !

— Măi... măi... ce tot spui ? Ia uită-te. Păi ăsta este un adevărat criminal. Te urăşte !

— Vezi ? Adică... tu îţi baţi joc de mine ?

— Păi bineînţeles ! Va să zică asemenea „ciulama" e ceea ce numeşti tu dragoste ? Bravo ! Adică : domnule, crapă, altfel n-am să te cred că mă iubeşti. Ei bravo, încă o dată — şi ce-mi închipuiam eu !...

— Meropi, nu m-ai înţeles.

— Te-am înţeles. I-ai spus „Ia-mă". Da ? Nu-i aşa ?

— Nu. Adică... aproape.

— Şi ţi-a spus că nu poate pentru că nu te iubeşte. Aşa-i ?

— Nu. Mi-a spus, tocmai pentru că mă iubeşte.

— Măi ce mare prost ! Ţi-a mărturisit-o ? Bine, dar atunci de ce nu te ia ?

— Pentru că este, cică, şomer, fără noroc, şi fugărit.

Tonul ironic și batjocoritor al Meropei a scăzut brusc.

— Serios ? Așa ți-a spus ?

— Adică... nu mi-a spus chiar așa, dar...

— Nu strica totul. Așa trebuia să-ți spună. Păi ăsta, fetițo, este chiar Cristos. Dar nu Cristosul mătușii-mii. Păi Tiniakos ăsta al tău e chiar... Dumnezeu !

— Păi nu ți-am spus și eu ?

— Taci acum. Tu nu mi-ai spus așa. Altfel nu miorlăiai. Eu acum bănuiesc altceva. Nu se poate să fii supărată numai de asta.

— Așa e, Meropi, ai dreptate. Mai e ceva.

— Dar vorbește odată !

— Da, dar nu-mi amintesc ce s-a întîmplat. Eram și amețită, dar îmi amintesc că i-am vorbit despre o susținere, despre o mînă care să mă sprijine, și el a tăcut.

— Ia stai. A tăcut mult timp ?

— Nu știu. Eu am plecat...

— Și nu puteai să rabzi puțin, măi proasto ? Trebuia adică s-o întinzi atît de iute ?

— Meropi, în chestiuni dintr-astea răspunsul trebuie să fie prompt...

— Stai, mi se pare că și aici ai dreptate. Ei, fir-ar să fie ! Aici e o adevărată algebră. Și eu, cu toate că la matematică sînt spirt, pentru că mi-e scîrbă de dragoste am tăcut pupăză. Hm... grea problemă. Eu zic să lași lucrurile să le descurce viața.

— Ei... atunci cît trebuie să aștept ?

— Pînă le rezolvă. Sau să vadă el că viața nu rezolvă nimic și să rezolve el cu sabia lui, ca Alexandru cu nodul gordian. Uite, așa un flăcău zic și eu. Acum hai să stăm puțin și să lămurim o altă problemă : unde să te ascundem. Altă soluție decît casa mătușii nu există.

— Bine, dar pînă cînd am să stau zăvorîtă acolo ? Și ce-am să mănînc ?

— Nu te îngriji de asta. Am să sparg pușculița. Mătușa mea e mormînt. Mai degrabă ajung să vorbească pietrele — dar ea nu. Cît despre mine...

— Te cunosc eu.

— Atunci hai să închidem puțin ochii și să ațipim, pentru că mîine ne așteaptă o zi grea. Noapte bună !

CAPITOLUL XXX

Aristomenis a ajuns şi s-a „postat" în faţa Primăriei, cîteva minute înaintea Stavrulei. Cum a văzut-o, a amuţit. Se aştepta să vadă o fiinţă distrusă, decepţionată. I-a spus-o. Au fost chiar primele lui cuvinte.

— Dar ce, sînteţi profet ? îl întrebă ea. Întocmai aşa am fost. Pînă în clipa cînd mi-aţi telefonat.

I-a deschis uşa din faţă, ca să se aşeze lîngă ea. La început umblau încet. Străzile erau îmbîcsite de vehicule.

— Nu vreţi să ieşim puţin din oraş ? îl rugă ea. Zgomotul mă încurcă ; nu găsesc cuvintele pe care le am de spus.

— Cum doriţi... Cum doriţi...

Ea s-a luminat la faţă şi a apăsat pe accelerator. Conducea cu mînă sigură.

— Spuneţi-mi, îi spuse ea mai tîrziu. N-o să se supere prietenul dumneavoastră dacă va afla că am ieşit împreună, fără voia lui ?

— Sînt sigur că o să se bucure chiar. De altfel dacă era aici ar fi venit şi el.

— Vă rog nu spuneţi lucruri pe care nu le credeţi nici dumneavoastră.

— În orice caz, pe mine m-ar fi trimis. Ba ar fi şi insistat. Vă rog să mă credeţi.

— Fie.

— Tragic în cazul prietenului meu este că nu ştie şi nici nu vrea să spună altceva decît ce gîndeşte. În felul acesta şi-a împuţinat prietenii. Dar i-a îmbunătăţit din punct de vedere calitativ. Ştiţi ce părere are despre doamnele frumoase, bogate şi alintate ? Şi ştiţi după ce le dibuieşte ? După felul cum fac cumpărăturile. Cu cît costă un lucru mai ieftin cu atît îl plătesc mai scump.

— Spuneţi-mi, domnule Tiniakos. Acum... acum că am sărăcit...

— Doamnă Stavrula... ce rost are ? Parcă aţi sărăcit de voia dumneavoastră ? Ori nu cumva o fi cu adevărat aşa ?

— Ştiţi foarte bine că nu. Făptaşul a recunoscut. „I-am dat foc, a zis, de gelozie". Şi dumneavoastră ştiţi foarte bine. De ce atunci...

— Dar de ce a făcut-o ? Nu cumva fiindcă i-aţi închis uşa în nas ?

— I-am oferit o sumă destul de rotundă, ca să mă lase în pace. N-a primit-o. Voia să aibă o sursă permanentă. În sfîrşit... Acum nu ne mai interesează. Revin la întrebarea mea.

— A, da. Ştiţi, doamna Stavrula, ce mi-a spus omul ăsta odată ?

Ea a frînat brusc.

— Nu vă speriaţi. Voiam să aud mai bine ceea ce-mi veţi spune.

— Vă spun întocmai cuvintele lui : «„Singura soluţie, Aristomenis, este să o ajutăm să devină săracă. La început va accepta. Peste puţin însă o să-şi revină şi o să înceapă să blesteme clipa şi ziua cînd am ieşit în calea ei."»

— Păcat, spuse ea şi porni din nou maşina. Nu m-am aşteptat să se înşele atît de mult un psiholog în privinţa mea. Ce să-i faci...

A rîs amar.

— Cît de credule sîntem cîteodată noi, femeile. Ştiţi cît m-a răscolit, cîte speranţe mi-a dat telefonul dumneavoastră ? Uite, de atunci, astăzi abia am îndrăznit, pentru prima oară, să cred că mă iubeşte, însă mie nu o să-mi dea voie niciodată să-l iubesc. Şi ştiţi ce-ar fi însemnat acest puţin pentru mine ? Ceea ce ar fi însemnat pentru celelalte femei Marea Dragoste. De ce rîdeţi ?

Într-adevăr, Aristomenis rîdea.

— Dar de ce ? Cer prea mult ? întrebă ea.

— Puţin. Mai puţin decît prea puţin. Pentru că, după cîte ştiu eu, cînd o femeie ne este indiferentă, nu numai că permitem altora să o iubească, dar sîntem chiar fericiţi cînd cineva ar înnebuni sau s-ar sinucide de dragul ei.

— Nu-i aşa ? Şi atunci prietenul dumneavoastră de ce nu-mi permite să-l iubesc ?

— Ah, doamnă Stavrula, mă mir, cît de puţin cunoaşteţi dragostea ! Păreţi începătoare, cu toate că i-aţi construit palate.

Femeia se înroşi ca o elevă care a primit o notă proastă.

— Doar n-o să mă faceţi acum să sper ?

— Nu înţeleg.

— Ce vreţi să spuneţi ? Că nu-i sînt chiar indiferentă prietenului dumneavoastră ?

— Atît ? Doamnă Stavrula, vreţi să vă reproduc un mic dialog ? Nu ştiu, s-ar putea să nu mi-o ierte el, dar cred că la capitolul acesta fiecare trebuie să-şi facă datoria după cum crede.

— Hai, repetaţi dialogul.

— Într-o zi l-am adus la strîmtoare. Observasem că de cîte ori vă vorbea...

— Cînd se răstea la mine, vreţi să spuneţi.

— Fie şi aşa. De cîte ori vă vorbea, se întrista. Mi-era milă de el. „Dar hotărăşte-te odată, i-am zis într-o zi. Nu se mai poate continua aşa." Ştiţi ce mi-a răspuns ? „Lasă să hotărască viaţa". „Viaţa ?" l-am întrebat. „Viaţa hotărăşte pentru cei care hotărăsc singuri". Şi deodată i-am zis : „O iubeşti".

— Ce v-a răspuns ?... întrebă ea nerăbdătoare. Spuneţi-mi, pentru Dumnezeu !

— Mi-a răspuns, bineînţeles, „nu". „Şi atunci de ce te temi ? Ia-o şi gata". Ei, ce credeţi că mi-a răspuns ? „Mă tem să n-o fac nefericită" mi-a zis. Şi mai zice că nu vă iubeşte, cînd din păcate...

— „Din păcate" ?

— Da. Pentru că dacă nu vă iubea, ci doar pur şi simplu vă simpatiza, ar fi făcut el nebunia asta ?

— Dar ce vorbe sînt astea ? „Nebunie" ?

— Dar ce altceva, doamnă Stavrula, este asta ? Lucru cuminte ? Nu este curată nebunie să arunci femeia iubită în nesiguranţă şi în foamete ? Nu este nebunie să inviţi o femeie să-şi împartă acoperişul cu tine cînd ştii foarte bine că singurul tău acoperiş este al închisorii ?

Stavrula i-a atins emoţionată mîna.

— Domnule Tiniakos, îi zise, iubiţi şi dumneavoastră nu-i aşa ? Iubiţi o fiinţă rară, minunată, pe Chloi. Ah... sînt de neiertat. Vai, ce-am făcut. N-am fost...

— Unde este Chloi ? întrebă el disperat.

— O iubiţi ? întrebă ea. Asta atîrnă greu. Şi dacă nu dispărea, astăzi ar fi fost nevasta dumneavoastră.

El îşi lăsă capul în piept.

— Nu, îi zise. N-aţi nimerit. Am respins-o şi eu. Am alungat-o, ca Pantazis. Credeţi, oare, că nici eu n-o iubesc ? Acum ea nici nu mai vrea să mă vadă. Crede ca şi dumneavoastră, fiindcă am respins-o, că n-o iubesc. Acum, s-ar putea chiar să mă urască. Şi ar avea dreptate.

Stavrula s-a oprit şi şi-a împreunat mîinile.

— Doamne ! spuse ea ; ce bărbaţi ciudaţi sînteţi ! Ce oameni minunaţi sînteţi ! Şi îndrăznim noi... Aveţi dreptate... aveţi perfectă dreptate. De acum încolo am să-mi dau toată silinţa să înăbuş orice speranţă. Acum ştiu : niciodată prietenul dumneavoastră n-o să devină soţul meu. Dar nici vreun alt bărbat n-o să mai intre în viaţa mea. Capitolul acesta pentru mine s-a închis pentru totdeauna.

Între timp au ajuns la Mănăstirea Dofni. De jur împrejur erau numai mici restaurante.

— Vreţi să luăm loc undeva ? îl întrebă ea. Mi-am pierdut încrederea în mîinile mele. Adică, ce spun eu ? Mi-am pierdut capul. Mă tem că tot atît de periculos este cînd eşti prea sensibil şi cînd ai ajuns la nesimţire. Vreţi să luăm loc ?

— Da.

— Şi acum vă întreb : de ce ? de ce vorbiţi mereu despre închisoare ? Este neapărat nevoie să mergeţi la închisoare ? Vă obligă cineva ? După felul cum vorbiţi, aţi părea un puşcăriaş voluntar.

— Ei, nu chiar aşa. Toată povestea, doamnă Stavrula, este să nu ajungem în faţa dilemei, adică să alegem între libertate şi conştiinţa noastră. Atunci va fi imposibil să evităm închisoarea. Pentru că n-o să putem să ne tîrguim. Vedeţi dar cît de aproape de închisoare este viaţa noastră ? Ce luaţi ? Un uzo ?

Sosise chelnerul care ştergea conştiincios masa.

— Ştiţi, îi spuse ea, aş prefera o cafea.

— Atunci să fie două.

Chelnerul plecă.

— Acum ştiu ce-o să spuneţi în sinea dumneavoastră. „Conştiinţa — şi iar conştiinţa". A devenit o idee fixă. Ca, de exemplu, fecioria la fetele bătrîne.

— Nu vreau să spun aşa ceva. Dar n-o să negaţi că la capitolul acesta sînteţi cam exagerată.

— Vedeţi ?

— M-aţi molipsit cu sinceritatea dumneavoastră.

— Într-adevăr... dar ce s-a întîmplat cu incendiatorul fabricii ?

— De ce aţi schimbat subiectul ?

— Am motivul meu.

— Am înţeles : vreţi să aflaţi dacă l-am iertat sau dacă am de gînd să-l bag la închisoare, nu ? Ca să trageţi vreo concluzie. Ei, nu are nici o importanţă. Pentru că justiţia este independentă. Funcţionează neinfluenţată de sentimentele noastre.

— Deci nu sînteţi dumneavoastră acuzatoarea ?

— Nu. Instanţa s-a sesizat de la sine, după cum se spune.

— Şi n-o să fiţi martorul acuzării ?

— Nici al apărării, desigur.

— Asta o înţeleg. Dar de ce nu şi al acuzării ?

— De ce, domnule Tiniakos ? Pentru că acest om a devenit pînă la urmă binefăcătorul meu, înlăturînd piedica din calea mea, ca să mă pot apropia de prietenul dumneavoastră.

— Nu înţeleg însă de ce soţul dumneavoastră nu asigurase întreprinderea.

Stavrula a rîs.

— O să mă credeţi ? Nu prea. Avea şi el ceva din mîndria voastră. Se temea ca, în caz de incendiu, să nu fie acuzat că a dat el foc, ca să încaseze asigurarea.

— Şi dumneavoastră ?

— Aşteptam întrebarea. Da, într-adevăr. Eu tocmai voiam să o asigur. Dar atunci a apărut în viaţa mea prietenul dumneavoastră. Şi dacă am să vă spun că începusem să urăsc bogăţia, o să mă credeţi ?

— Ca să fiu sincer, e greu de crezut. Dar se poate...

— Am primit nenorocirea aproape cu uşurare. Atunci eram foarte nefericită. Nu numai din cauza dispreţului ce mi-l arăta un bărbat demn, ci din cauza dragostei altuia, nedemn. „Dragoste". Ah... ce tîrziu am înţeles acest cuvînt. Nu. Un interes josnic, turbat, care devenise un coşmar zilnic. Nu-mi telefona decît ca să mă ameninţe sau să mă şantajeze. Ultima dată i-am spus că închid telefonul şi aştept să-şi înfăptuiască şantajul. I-am adăugat chiar că aştept din partea lui aşa ceva, deoarece îl consider om de nimic şi laş.

— Mai departe ?

— A dovedit-o. În aceeaşi seară a dat foc. Uite că v-am spus tot. Şi nu aştept nimic. Chiar dumneavoastră mi-aţi spus că aş fi aşteptat degeaba. Nu-i aşa ?

Aristomenis îşi aprinse o ţigară.

— Ce să vă spun... După cîte înţeleg eu, oricît aţi fi sărăcit, distanţa socială ce vă desparte tot mare rămîne. Observaţi, nu spun „economică", spun „socială". Asta are importanţa sa.

— Nici una. Pentru că diferenţă socială nu există. Provenim din aceeaşi pătură socială modestă. Deci, nu există diferenţă. Cît despre diferenţa economică... asta este în mîinile mele, pot să fac cu ea ce vreau. Şi apoi, ştiţi ceva, este o diferenţă confuză, fictivă, aproape artificială. Poate dispărea dintr-o clipă într-alta, printr-un chibrit sau printr-un „crah". Nu mi-ar rămîne decît casa şi maşina asta, pe care s-ar putea să o ciocnească şi să devin şi eu pieton.

— Şi cealaltă casă, cea nouă ?

— A... vorbiţi despre... Mausoleu ? Pe aceea am construit-o cu poliţe fără acoperire şi cu girul cuiva. Azi, mîine, o vor scoate la licitaţie şi gata şi cu castelul acesta al dragostei. Dumneavoastră nu vă daţi seama de proporţiile catastrofei. Credeţi că a ars numai fabrica, adică maşinile şi cei patru pereţi ?

— Păi nu ?

— Au ars şi două ateliere, două magazii uriaşe cu marfa gata de predat, precum şi magazia cu materii prime. Catastrofa este totală. Săptămîna viitoare trebuie să caut de lucru. Am să închiriez şi primul etaj al casei. Deci ? Ce mai aveţi de spus despre „distanţe" ?

— După o viaţă atît de confortabilă... serios ? Aveţi de gînd să munciţi ?

— Să „vă odihniţi", vreţi să spuneţi ! Lucram douăsprezece şi de multe ori şi şaisprezece ore. Acum voi lucra opt.

— Da, nu zic nimic ! Totul este normal ! Nu văd nici un fel de pas greşit din partea prietenului meu, dacă ar accepta această unire. Dar... vedeţi, există întotdeauna un „dar". Şi prietenul meu şi eu sîntem şomeri.

— Azi da, însă mîine ?

— Şi mîine şi poimîine. Şomajul nostru este hotărît şi statornicit, prin lege, şi pentru ca să fie respectat există şi poliţia. Sînt hotărîţi să ne împingă la sinucidere.

— Ia te uită ! Şi eu ziceam că trăiesc într-o lume contemporană pe care o cunoşteam şi iată cît de departe eram de ea.

— De lucru este puţin, iar muncitori sînt mulţi. Şi de aceea statul asigură muncă celor care îi cîntă în strună. Celor ce se pleacă sau tremură. De la ceilalţi cer „certificate de comportare socială".

— Şi pe şantierul meu cum lucraţi ?

— Atunci... pe atunci mai închideau ochii. Acum răul s-a generalizat. Acum şi cioclu şi gunoier sau haznagiu să fii, trebuie întîi să treci pe la poliţie, să-ţi scoţi pălăria, să-ţi pleci spinarea. Dacă nu eşti trecut pe lista neagră, s-ar putea să-ţi dea voie. Ei, dar noi sîntem trecuţi în registrele negre. Ştiţi ce mi-a zis Pantazis într-o zi cînd eram deznădăjduiţi ?

— Sînt curioasă ! Ce ?

— „Păcat, a spus, că nu se mai poate îndrăgosti doamna Stavrula. I-am fi construit celui de al doilea împărat al inimii ei încă un palat şi aşa ne-ar fi asigurat şi nouă ceva de lucru".

— Şi dumneavoastră ce i-aţi răspuns ? întrebă ea jignită.

— I-am răspuns că este îndrăgostită. Dar că împăratul ăsta nu vrea palate. Preferă cocioabe. Cu o condiţie : să fie ale lui.

— Şi el ce-a spus ?

— Nimic. N-a răspuns nimic. A căzut în grea melancolie. Atunci am înţeles că dragostea lui era incurabilă. Nu se putea vindeca.

Tăcură amîndoi. Tăcere grea. Chelnerul veni să strîngă ceştile. Îi mai comandară cîte o cafea. Îl întrebară dacă are ţigări. Stavrula nu vorbi nimic nici cînd sosiră cafelele ; doar mai tîrziu.

— Şi cum aveţi de gînd să faceţi faţă situaţiei, domnule Tiniakos ?

— Dar parcă depinde de noi ? Leneşi ştiţi că nu sîntem. Pe mare nu ne mai primesc. Diplomele noastre mucegăiesc. Paşapoarte sau permise de călătorie, unor cetăţeni ca noi, nu se acordă. E valabil şi aici certificatul de „cuminţenie socială".

— Şi nu există nici o soluţie ? Nici una ?

— Cum să nu, există una : să devenim... bogaţi !

— Glumiţi ?

— Ce să fac, doamnă Stavrula ? Vedeţi, împrejurările ne interzic pînă şi plînsul. N-avem voie să scoatem nici o lacrimă. Nu-i minunată lumea în care trăim ?

— Dar nu se poate. Trebuie să existe o muncă, ceva, unde să nu fie necesar certificatul.

— Pămîntul, îngrijirea păsărilor... a porumbeilor, a iepurilor de casă... Şi ştiţi ? Ha... ha... ha...

— Spuneţi, ce mai aşteptaţi ?

— Avem pămînt. Mi-a lăsat bunicul o căsuţă la Salamina. Există şi ceva pămînt — vreo trei pogoane.

— Şi atunci de ce staţi ? Sau vă lipseşte ceva ?

— Totul. Mai întîi... capitalul ca să cumpărăm iepurii şi păsările, coteţele, galeriile pentru iepuri, hrana lor pînă la prima recoltă şi aşa mai departe.

— Şi de ce nu vă faceţi grădinari ?

— Lipseşte apa pentru irigaţie. Am putea săpa un puţ, să instalăm o pompă. Dar n-avem capital.

Atunci începu să vibreze ceva în pieptul Stavrulei.

— Domnule Tiniakos, să strig un „evrica" ?

— Nu... nu...

— Mă luaţi al treilea asociat ? Mi-e urît şi mie de scîrba de birou. Ador natura. O să punem şi flori. Şi de ce o pompă ? Un motor cu petrol nu e mai bine ? Dumnezeule ! Ce vis e ăsta ? Dar de ce nu vorbiţi ? Vă temeţi să nu cumva să devenim capitalişti ?

— Nu. Un asemenea pericol nu există.

— Atunci ?

— Bine, noi am căzut de acord, dar ce-o să spună şi cel de a treilea asociat ? Mîine, dis-de-dimineaţă, vă telefonez.

— O să se întoarcă ?

— De unde ?

— De la Tsirigo.

— Vedeţi ce „mincinos" neîndemînatec sînt, doamnă Stavrula ? Lăsaţi...

— N-a vrut să vină, nu-i aşa ?

— Dimpotrivă. Dar m-a trimis pe mine, ca să cercetez terenul.

— Şi cum a mers cercetarea ?

— De minune !

— Domnule... domnule Tiniakos. Îmi daţi voie să... vă sărut ?

CAPITOLUL XXXI

Uneori lucrurile omenești se schimbă. Capătă nuanțe aurite. Cîteodată chiar ajung să semene cu basmele. Dar atunci intervine brusc viața și își pune pecetea ei grea.

Da. Ziua de astăzi era prea de vis, prea ireală ca să reziste realității. De cum i-a trecut Aristomenis pragul lui Santorinios și nu l-a văzut înăuntru pe Pantazis, i-a trecut o umbră neagră prin fața ochilor. Îi veni s-o ia la goană, să afle ce se întîmplase. Dar în clipa aceea a apărut Santorinios.

— Stop ! îi zise acesta. De ce pleci ? Nu-ți place mutra mea ? Sau vinul meu nu-ți place ?

— N-a trecut pe aici Pantazis ?

— Ba da. A venit... dar s-a plictisit.

— Are dreptate. Am întîrziat.

— Nu de asta.

— S-a întîmplat ceva ?

Santorinios se apropie de el și îi spuse în șoaptă :

— Ceva pute. Dar hai mai bine înăuntru ca să vorbim în liniște. Uite, stai la masa aia din colț. Să aduc o sticlă cu vin.

— Bine... dar știi... nu prea stau bine cu gologanii...

— Ce vorbă-i asta ? Vrei să n-am obrazul s-o privesc pe maică-mea din fotografie ? Știi doar. Era prietenă cu a ta. Nu-ți amintești ?

— Cum să nu ? Pe coana Asimula să nu mi-o amintesc ?

— Vezi ? Așa că șezi.

Aristomenis intră, dădu binețe ; cei de la mese îi răspunseră călduros. Se așeză și el la o masă retrasă. Imediat sosi și Santorinios cu vinul. Turnă în pahare și ridică unul.

— Hai, sănătate. Dacă n-aveam clienți ca voi doi... crăpam de sete.

Băură. Santorinios luă o țigară de după ureche. Alți prăvăliași își țineau acolo tibișirul.

— Vrei s-o aprinzi tu ? îl întrebă pe Aristomenis. Nu de alta dar uite, îmi gîdilă urechea.

— Abia am stins-o.

— Atunci las-o acolo, dacă aprindeai şi tu era altceva.
— Off... Aprind.
Îşi scoase pachetul. Santorinios se căuta prin buzunare.
— N-am chibrit. Stai să aduc un tăciune.
Aduse foc. Aprinseră. Aristomenis se aplecă spre el.
— Şi acum, spune.
— Specimenul ăla de Platymeris prea şuşoteşte cu nişte „copoi". Să ştii... că iar vă pregătesc ceva.
— De unde ţi-ai dat seama, din şuşoteală ? Păi ăsta e turnător de profesie de cînd era la şcoală.
— Nu asta este noutatea. Am şi alte semne. Auzi ? Azi a trecut pe aici socrul tău. Chiar aşa, domnul Lukeas în persoană. Şi — ca să vezi coincidenţă — Pantazis era aici.
— Adevărat ?
— Păi ce, glumesc ? Deci... aşa cum îţi spuneam. Ăştia vă pregătesc ceva. După cum se pare, înainte şi bătrînul era băgat în uneltire. Acum însă s-a tras deoparte. Se căieşte. De ce ? Nici eu nu ştiu.
— Nu ştii ?
— În sfîrşit. Poate alta e cauza. L-o fi mirosit bătrîna lui şi de aia a leşinat. Asta l-o fi făcut să se răzgîndească ? Nu ştiu. Dar a venit şi mi-a spus să-ţi comunic că ţi se pregăteşte ceva şi că el nu are nici un amestec. S-a jurat, cică, pe evanghelie, în faţa bătrînei lui, care e pe moarte, că n-are să se amestece în treburile lor murdare.
— Şi tu l-ai crezut ?
— Da. Era verde ca fierea. Nedormit, mototolit. L-am crezut.
— Şi-a venit — zici — cînd era şi Pantazis aici.
— Da.
— Şi nu l-a blagoslovit ca de obicei cu înjurături ?
— Dimpotrivă. A mormăit ceva ce semăna cu bună ziua. Ceilalţi nu l-au auzit. Atunci el le-a strigat „porcilor" şi a plecat. Atît.
— Da. Ai dreptate. Coc ei ceva. Şi încă ceva foarte serios, se pare.
— Aşa cred şi eu. De asta luaţi-vă măsuri. I-am spus-o şi lui Pantazis.
— Dar nu ţi-a spus ce pregătesc ?
— Nu. N-a vrut. După cîte am priceput, ştie dar nu vrea să spună. I-e frică.

— Parcă poți să lupți cu necunoscutul ? Dar... trebuie să plec. Iartă-mă. Mă așteaptă Pantazis. S-o neliniști și mama.

— Bine, bine, du-te. Mergi sănătos. Eu am să bag de seamă.

Îl conduse pînă la ușă și se întoarse la tejghea schimbat.

Afară începuse să se însereze. O amenințare se tîra prin tot cartierul. Asta i se părea lui Aristomenis. Oare Lukeas... o fi știind ceva despre Chloi ? Imposibil. N-ar fi fost atît de verde la față.

Își luă o figură mai veselă și intră în casă.

Îl găsi pe Pantazis, care stătea ca pe jăratic.

— Hai, măi... i-a strigat. În sfîrșit, ai venit !

— Cum ? Tu aici ?

— Dar unde voiai să fiu ?

— N-ai fost la Tsirigo ?

— Tsirigo ?... întrebară într-un glas cele două bătrîne. Ce să caute acolo ?

— Are un unchi bolnav. Ce face bătrînul ? E mai bine ?

Pantazis bombăni ceva.

— Cum ți-a mers azi, fiule ? îl întrebă neliniștită mama pe Aristomenis.

— Treburi, mamă. Afaceri. N-ai aflat ? O să fim moșieri. Destul am lăsat în paragină locul acela de la Salamina.

— N-ați uitat de el ? Eu am și uitat. Cine să-i fi avut grijă, fiule ? Tu cutreierai mările. Eu mă luptam cu reumatismul. Într-un timp mai avea grijă soră-mea. S-a dus și ea. Dar, vorbești serios ?

— Păi cum ? O să creștem și găini și iepuri. O să luăm și o pompă pentru zarzavaturi. Roșii, vinete, anghinare, bame. Ah, mamă. Prima mîncare pe care o s-o gătim vreau să fie pui cu bame. Da ?

— Vai... vai... ce tot vorbești, fiule ?

Pantazis începu să rîdă.

— L-a bătut soarele în cap și visează ziua în amiaza mare.

— Visez ? Ai să vezi tu. Sape și cazmale avem, nu ?

— Trebuie să fie în magazie. Dar vorbește mai bine serios.

— Dar ce fac ? Glumesc ? Vezi să-mi găsești un pantalon mai vechi, să nu-l stric pe ăsta.

Bătrînele îl priviră şi-şi făcură cruce.

— Lăsaţi-l în pace, le spuse Pantazis. Nu-l vedeţi? Aiurează.

— Eu?

— Da, tu! De unde ai să iei iepuri, domnule moşier?

— Am găsit un asociat.

— Pe Platymeris?

— Blestemat să fie... spuseră bătrînele.

— N-ai de gînd să vorbeşti odată? se răsti Pantazis la el. Cine ţi-e asociatul?

— Ţie nu-ţi spun. Le spun mamelor. Ascultaţi... Asociatul meu este o asociată. Întocmai. Fosta noastră stăpînă.

Pantazis se îngălbeni.

— Dar... dar... făcu mama lui Aristomenis.

— Ce „dar"... Nu-ţi place?

— Păi... ei... nu i-a luat foc fabrica?

— Întocmai. Acum e şi ea săracă, la fel cu noi. Şi de asta am hotărît să ne întovărăşim.

— Şi... capital are?

— Are ceva bănuţi. O să-i punem la un loc. Şi pe deasupra o să-şi pună şi braţele.

— Adică o să sape? îl întrebă cu duşmănie Pantazis.

— Nu. Ea are să stropească grădina şi să hrănească animalele. Săpătorii o să fim noi.

— Ei... atunci să fie într-un ceas bun, îi zise Pantazis. Eu mă retrag.

— De ce? Tocmai acum cînd...

— Da. Tocmai acum.

— Acum cînd începe să meargă treaba?

— Da, acum.

Bătrînele se priveau nedumerite.

— Ce i-o fi apucat de se ceartă? Pînă acum n-au făcut-o.

— Tovărăşie cu femei aţi mai văzut? Ăsta e gata să ne asocieze şi cu mitropoliţii.

— N-are a face. Dacă e om bun. Nu voi o tot lăudaţi pe femeia asta? Acum de ce v-aţi schimbat?

— Eu nu m-am schimbat, zise Aristomenis. Fi-tu.

— De ce?

— Întreabă-l.

— Nu zice nimic. De ce nu vorbeşti, fiule?

— Să-ţi spun eu, tuşică: fiindcă o iubeşte.

Amuțiră cu toții. Priveau încurcați unul la celălalt. Mama lui Pantazis își scoase batista.

— Ia te uită... făcu. Și eu să nu știu nimic. Să orbecăi în întuneric. Cum te-a prins în plasă, fiule ?

— Nu e dintr-acelea care prind bărbații în plasă, spuse Aristomenis. E femeie serioasă, harnică, miloasă. Un singur defect are, numai.

— Domnul să o aibă în pază. Care ?

— Îl iubește pe feciorul tău.

Pantazis se apropie de fereastră. Părea un copil rușinos, după ce a făcut o poznă. Peste puțin se întoarse către Aristomenis.

— Așteaptă tu... ieșim noi afară.

— Și ce-ai să-mi faci ?

— Ai să vezi.

— Ia stati, măi băieți. Ce e cu voi azi ? Unul o iubește și altul o laudă ?

— El o laudă mai mult, tușică, zise Aristomenis.

— Hm... nu s-ar părea.

— O laudă în gînd... de-aia.

— Să nu fi aflat noi mai de mult...

— Ai să înnebunești cînd ai s-o cunoști.

— Hm... nu prea cred.

— Pentru că n-o laudă ? E nebun, de-aia.

— Ai să încetezi cu tîmpeniile ? se răsti la el Pantazis.

Mama lui se apropie de Aristomenis.

— Nu-l supăra, fiule. Are și el necazurile lui, nu vezi ?

— Mi-e milă de el, mamă. De asta o fac.

Atunci sări și cealaltă.

— Nu poți să-i arăți asta și altfel ? Așa se înciudează !

— Nu e ciudă. E bucurie. Dar nu știe să și-o arate și o strică.

— Nu mai înțeleg. Sau voi v-ați țicnit, sau noi ne-am prostit.

— Glumim, mamă. Sîntem foarte supărați, de aia.

— Ce vorbe mai sînt și astea ? Răposații noștri, cînd erau supărați, sau fumau sau beau...

— Dacă am avea bani, am bea și noi.

Cele două mame tăcură. Amuțiseră și păreau două păsări bătrîne și bolnave.

— Vezi ce-ai făcut ? spuse Pantazis. Iertaţi-ne, măicuţelor, ne-am purtat fără minte.

— Nu pot să iau făcăleţul să vă ciomăgesc... pentru asta..., spuse mama lui Pantazis.

— Iarăşi, mamă ?

— Ce, iarăşi ? Cînd v-am mai ciomăgit ?

— Niciodată.

— Şi-atunci ? Dar de data asta am s-o fac. Să mi-o aduci aici pe cocoana. Auzi ? Vreau s-o văd !

— Lasă, mamă, zise Aristomenis. El n-o s-o aducă. Ţi-o aduc eu. Dar cum să ţi-o aduc ? Vine ea singură.

— Sfîntă fecioară ! Unde ? Cînd ?

— Aici. Acasă. Peste o zi, două. O să mergem toţi trei la Salamina.

— Ţi-am mai spus... se repezi Pantazis. Eu mă retrag. Nu pricepi ?

— Bine... bine... Nu te pripi. Auzi, măicuţă, o să vină să ne ducă la plimbare cu maşina.

— Cum ? sări mama lui Aristomenis. Are ea ma... maşină ?

— Grozavă !

— Şi cine o conduce, fiule ?

— Chiar ea.

— Apără-ne, Doamne. Femeie-şofer !

— Şi încă ce şofer ! Prima clasă, căpitănească.

— Nu-mi trebuie. Să-şi găsească pe altul. Eu vreau să fie gospodină.

— Este. Ce, strică dacă face piaţa cu maşina ? Iar duminica, mătuşico, o să te ducă la plimbare.

— Am aflat că maşinăriile astea se ciocnesc între ele.

— Se ciocnesc. Dar ea e grozavă. Scapă.

— Şi de ce nu s-a măritat pînă acum, dacă e atît de bună ? Cum de nu şi-a găsit un mire ?

— Miri zici ? Cu grămada. Dar n-a găsit soacră care să-i placă. Acum, că a găsit-o...

Pantazis era gata să se răstească din nou la el, cînd se auziră bătăi în uşă. Toţi se priviră.

— Du-te, mamă, şi întreabă cine e, spuse Aristomenis. Dar fii atentă... cu curaj. Să nu creadă că ne e teamă. Da ?

Bătrîna se apropie şi întrebă cine este.

— Poliţia... se auzi de afară.

Aristomenis se apropie și el de ușă.

— Mandat de arestare aveți ? întrebă.

— Avem.

— Atunci plecați și veniți mîine dimineață. După apusul soarelui este interzisă violarea domiciliului.

— Și dacă cel cu „mandat" aduce o damigenuță de rețina ?

— Santorinios ! Ce glume proaste sînt astea ? Trage zăvorul, mamă.

— Ce-i cu „mandatul" ăsta, fiule ?

— Rețina. Deschide.

— Așa ziceam și eu. Intră, vecine. Poftim.

Santorinios intră încărcat. Damigeană, frigărui, lacherdă, salată.

— Salut adunarea.

— Ai închis așa devreme ?

— I-am trimis acasă. Ascultați, măicuțelor. Mergeți la bucătărie și pregătiți gustările. Noi schimbăm două vorbuliță și vă chemăm. Bine ?

— S-a întîmplat ceva ?... întrebară amîndouă.

— O să treacă. Haideți acum. Așa, bravo.

Bătrînele luară pachetele și ieșiră. Cei trei bărbați se apropiară de masă.

— E de rău ? întrebă Pantazis.

— Apropo. Azi în zori a fost văzut Platymeris strecurîndu-se pe ușa din dos a poliției cu o valiză grea. Ce avea într-însa, nu știu. Vezi tu, nici aparatele de emisie, nici bombele n-au miros, ca să aflu.

— Telegraf ? Bombe ? întrebă Aristomenis.

— Da, da. Ce dracu ? Cum altfel să aruncați în aer regimul ?

— Dar ce, avem noi de gînd așa ceva ? îl întrebă Aristomenis pe Pantazis.

— Nu-l întreba pe el. Au ei de gînd. Ce avea în valiză, ați întrebat ? Schimburile polițiștilor ? Nu cred, cu toate că domnul Platymeris e în stare s-o facă și pe spălătoreasa. Prin urmare ?

— Care „prin urmare" ? Pe noi ne întrebi ?

— Prieteni... Pe noi n-are nimeni de gînd să ne ajute. De asta eu zic că e mai bine să ne ajutăm singuri.

— Şi ce să facem ? întrebă Aristomenis. Noi nu putem face decît un lucru : să aşteptăm. Nimic altceva. Doar dacă ai tu vreo idee.

Santorinios îşi mîngîie mustăţile.

— Cine ştie !... spuse el.

— Ai vreuna ?

— Ia te uită la el ! Dacă n-aveam, mai veneam încoace ? Mi-aş fi alungat atît de devreme clientela, care şi aşa s-a înfuriat ? Numai cînd le-am spus că mă duc la drăguţă s-au mai muiat şi m-au lăsat să plec.

— Aşadar, ai...

— Iubită ? Ia te uită la el ! îi zise lui Pantazis. Pentru că domnul ne-a renegat şi nu ne mai calcă în prăvălie, crede că şi noi ne-am lepădat de el.

— Ai de gînd să vorbeşti odată ?

— Cu limba uscată nu pot spune nimic.

— Toată ziua înoţi în vinuri.

— Înot, dar nu beau. Trebuie să stau cu prieteni ca voi, ca să-mi ud şi eu buzele.

— Deci, ca să bei ai venit aici ?

— Ca să vorbesc. Dar nu pot dacă mai întîi nu beau. Furaţi din bucătărie o carafă. Va să zică... a fost văzut, v-am spus, Platymeris, cînd se strecura cu o valiză.

— Asta ne-ai mai spus.

— Ştiu. Dar v-o mai spun, şi ca să continui trebuie să faci ce te-am rugat. Măicuţelor... sînt gata gustările ? Să-l trimit pe michiduţă să le ia ?

— Le aducem noi.

— Dă fuga tu, măi, să nu vină, că n-am terminat încă.

Aristomenis ieşi încruntat.

— S-a supărat, zise Santorinios.

— Ba nu... are şi el necazuri.

— Cu fata ? Bine că trăieşte. Ce mai vrea ?

— Ţie ţi-ar fi de-ajuns asta ?

— Mie ? lasă-mă pe mine. Eu am trecut rîul. M-am udat, m-am uscat, nu mă mai pot uda.

— Ei, el a naufragiat. Ştii... înainte de a veni tu, făcea pe nepăsătorul. Era de plîns. Sst ! Vine.

Aristomenis intră cu tava.

— Bătrînele au spus, cînd terminăm, să le chemăm.

— Bine că a venit băutura. Hai, toarnă.

Începură să discute. În realitate Santorinios nu avea nici o noutate. Elementul nou era valiza. Ce se afla în ea, însă, era mister.

— Aşadar ? întrebă Pantazis.

— Ce mai vrei ? Valiza e însemnată. În primul rînd înseamnă că băieţii acţionează din nou. În al doilea rînd, Aristomenis, înseamnă că au de gînd să-ţi bage ceva în casă. Un lucru. Ce ? Asta din păcate n-o s-o aflăm decît la sfîrşit. Cînd însă va fi prea tîrziu.

— Ne-ai umplut de bucurie.

— Vezi, Pantazis, cîtă nerecunoştinţă ? Eu dau să-l scot din impas şi el... În sfîrşit... Toarnă acum, să bem. Şedinţa a luat sfîrşit. Spune-le bătrînelor să intre. Măicuţelor, haideţi ! Am terminat.

— Aşa de repede ? făcură ele.

— Păi... noi sîntem băieţi harnici. N-aţi ştiut ? Luaţi cu noi o gustare ?

— De unde pofta de mîncare, fiule ? Nu vezi ce flăcăi avem, dar îi fugăresc tîlharii.

— Păi dacă erau tîlhari i-ar fi lăsat în pace.

— Îmi vine să-mi pierd minţile... toţi oamenii buni au aceeaşi soartă ?

— Sînt şi unii care mai scapă... dar zi mai bine că toţi, ca să nu te înşeli. Să torn o picătură ?

Bătrînele dădură din cap.

— Bravo ! Le-aţi învăţat bine : beau şi ele din cînd în cînd.

— Ne-am învăţat de la răposaţi.

— Frumoase cuvinte. Deci... Şi-acum ascultaţi măicuţelor... În jurul casei ăsteia dau tîrcoale lupii. Pîndesc să găsească un prilej ca să-şi înfigă colţii.

— Dar de ce, fiule ?

— Doar ştii, ce mai întrebi ?

— Ei, hai, spune-ne ce trebuie să facem ?

— Să nu lăsaţi casa singură. Nici o clipă măcar. Cînd plecaţi, plecaţi cîte una, cealaltă să stea acasă. Abia aşteaptă să vă treacă pragul. Ne-am înţeles, da ?

— Da.

— Atunci să mă duc şi eu acasă, pînă nu se duce altul înaintea mea. La revedere, băieţi. Vă sărut, măicuţelor. Şi... aşa cum ne-am înţeles.

— Da, fiule.

CAPITOLUL XXXII

Ceea ce spusese Meropi despre mătuşă-sa s-a dovedit a fi adevărat. Era „bărbată". Şi nu numai atît. Mai avea şi alte calităţi. Ţinea secretele legate cu nod, ca şi sufletul ei. Din om însuşi făcea o taină şi-o ascundea. Trăia singuratică în izolarea ei mîndră şi destul de bănuitoare. Îşi pierduse cu totul încrederea în oameni. Şi mai ales în bărbaţi, căci rămînînd văduvă, a văzut ce cîini turbaţi devin ei în faţa unei femei tinere, cînd îi cade perechea.

Ciudat lucru, neamul îi era plin de parte bărbătească. Iată de ce şi-a revărsat întreaga dragoste asupra Meropei, căreia i-a insuflat mîndria şi firea ei războinică.

Îndată ce a văzut-o în dimineaţa aceea că-i bate în uşă i-a tresărit inima.

— Bine ai venit, zise. Bun sosit, vulturiţo !

— Nu sînt singură, mătuşă, i-a tăiat Meropi avîntul.

— Ai adus vreun amorez ? Afară !

— Nu, o prietenă.

— Intră !

Le băgă pe amîndouă în casă şi închise uşa. Apoi se opri în faţa Chloei.

— Ia vino încoace, îi spuse. Aici la lumină... Aşa... Hm... Ca un chiparos. Dar un chiparos care se teme de vînt.

— Îi e teamă, zise prietena ei. Asta e adevărat. Dar...

— Nu te-am întrebat pe tine.

— Îi e teamă, continuă Meropi. De vînt, da. Dar cu oamenii răi luptă

Mătuşa îşi muşcă un deget.

— Cu cîţi ai luptat tu pînă acum ? o întrebă.

— Cu mulţi... sări Meropi. Bărbaţi şi femei.

— Şi femei ? Erau şi femei ? Ia te uită, putorile !

— Au vrut s-o mărite cu forţa. Cu un marinar... ce mai marinar ?! Un gunoi !

— Măsoară-ţi cuvintele ! Marinarii nu sînt gunoaie.

— Ăsta este. Şi de ce, mătuşico ? Ce crezi că este marea ? Aghiasmă ? Crezi că nu poate fi spurcată ? Nu are şi marea fiarele, rechinii, spurcăciunile ei ?

— Adică... un peşte spurcat au vrut să-ţi dea ? Unul dintr-ăia care spurcă marea ?

— Numai marea ?

Mătuşa se întoarse către Chloi.

— Ia ascultă la mine, îi spuse. Să nu dai înapoi, auzi ? Pe ei !

Atunci sări şi Meropi.

— Ei mătuşă, îi spuse, lucrurile sînt mult mai negre de cum îţi închipui. Dacă vrei să ştii, n-am venit ca să-ţi facem o vizită... Sîntem pierdute... Adică... pierdută este prietena mea.

— Ce a păţit ?

— O fugăreşte peştele ăla spurcat, ca s-o înghită. De asta căutăm o ascunzătoare. Şi cred că am găsit-o.

— Unde ?

— Aici.

— Să-ţi iasă din cap. În afară doar dacă-mi răspunde fata la vreo două întrebări : Prima : acum, cînd aţi venit, v-aţi întîlnit cu vreunul spălăcit ?

— Nu.

— Cu vreunul cu privirea piezişă ?

— Nu.

— Vreun popă, călugăr ori paracliser ?

— Nu.

— Pînă aici e bine. Nu cumva aţi întîlnit vreun argat, un zugrav ? Aţi întîlnit ?

— Da. Am întîlnit.

— Bravo. Intraţi.

Au intrat.

— Nu aici. Treceţi înăuntru. În camera dinspre prăpastie. Acolo jos e marea şi nu poate s-o zărească nimeni. Tu du-te la bucătărie să faci cafea. Iar tu, vino cu mine. Cum te cheamă ?

— Chloi.

— Nebuni sînt părinţii tăi ? Nume e ăsta ?

— De ce mătuşico ? E frumos numele meu, vechi, grecesc.

— Cum să fie bun dacă nu-l înţeleg ? Nu cumva mai ai unul ?

— Nu.

— Păcat... Acum... acum că sîntem singure, spune-mi : nu-ţi plăcea deloc ginerică ?

— Îmi venea greaţă numai să-l văd.

— Ei, atunci, trebuie să fie altceva. Eu ştiu că dacă unul pe care îl peţesc ai casei nu ne place, nu-l vrem şi gata. Dar nu ne apucă greaţa.

— Da. Dar nu m-aţi întrebat de ce ?

— Te întreb acum : de ce ?

— Pentru că este un laş, o lichea şi un turnător.

— Altceva ?

— Ce altceva ? Nu-i de-ajuns ?

— Mie nu mi-e de-ajuns. Altceva ?

— Da... este... cum să vă spun ?... Mi-e antipatic.

— Nu mai continua. De-ajuns. Am înţeles.

— Ce-aţi înţeles ? întrebă mirată Chloi.

— Am înţeles că este altul la mijloc... care îţi este „simpatic". Nu-i aşa ? Dacă în două minute nu vorbeşti, te dau afară.

— Tuşică, se auzi din uşă vocea Meropei. Ce tot spui acolo ?

— Tu ce cauţi aici ? Nu ţi-am zis să faci cafeaua ?

— Bine, dar tu o chinui.

— Fac ce vreau. Eu, ca să aflu adevărul, pot să o şi omor.

— Ce vrei să afli ?

— E vreun altul la mijloc ? Pentru că dacă nu exista, auzi, dacă nu există, spunea „nu vreau mirele" şi gata.

— Ei, păi aşa a spus.

— Nu ştii bine. A spus „îmi face scîrbă".

Meropi se întoarse furioasă spre Chloi.

— Ai spus, fă proasto, așa ceva ? Gata ! Ne-am trădat.

— Bravo vouă ! sări la ele furioasă bătrîna. Frumos m-ați îmbrobodit amîndouă. Și ați vrut să-mi faceți pe mironosițele. Deci există altul ?

— Ei, mătușă, există. Și acum, spune, ce-ai să faci ? Ai să ne omori ?

— Nu. Am să vă gonesc. Hai ! Afară de aici.

Meropi o apucă pe Chloi de mînă.

— Să mergem, îi zise. Aici miroase a sălbăticie.

— Stai pe loc !

— Nu stau deloc.

— Unde duci fata ?

— La mare, s-o înec.

— Și de ce n-o duci la ibovnicul ei ?

— Ți-a spus ea că are un „ibovnic" ?

— Nu știu. Întreab-o.

— Fă, ai spus tu așa ceva ?

— Eu ? Eu am spus că iubesc pe altul. N-am spus că și el mă iubește.

— Ia uite colo... spuse mătușa. Și nu e totuna ?

— Totuna ? Mătușico... mi-e milă de tine. Hai să mergem Chloi.

— Stop ! Nu plecați nicăieri. Așa deci cu dumnealui. Ai ?

— Mai întîi de toate că nu e „dumnealui".

— Puțin îmi pasă. Pe mine un lucru mă interesează : să nu vină aici în casă.

— El ? Nici nu vrea s-o vadă.

— Ei și atunci ce-mi tot îndrugați de iubire și cai verzi pe pereți ?

— Iubirea nu e cai verzi pe pereți.

Bătrîna și-a pus mîinile în șold.

— Ce să fac eu acum ? le spuse. Să vă alung ? Nu se face. Să vă sărut ? Nu înțeleg nimic. Se pare că în ultimul timp dragostea a devenit silă și eu n-am aflat încă. Acum hai să te ascund să nu te găsească ăla. Dar... am uitat ! Mai mare primejdie e pentru tine celălalt, pe care-l iubești. Ia uite în ce hal ești ! Tu, Meropi, du-te după cafele. Dar de data asta să nu-mi vii fără ele.

— Bine. De data asta le aduc.

A intrat în bucătărie și, într-adevăr, de data aceasta se hotărî să le aducă. Totuși nu prea era entuziasmată. Cum a

reușit mătușa ei să încurce lucrurile ? De fapt, întotdeauna a fost dificilă. Dar așa de colțoasă și aprigă nu fusese niciodată. De ce ? Le-a spus : îi era teamă să nu vină „dumnealui" pe aici. De unde să știe în ce situație se afla dragostea asta fără de noroc...

Meropi, fata care n-a iubit niciodată, care n-a simțit nici un fior puternic, îi înțelegea totuși pe ceilalți îndrăgostiți. Și prima datorie pe care și-o punea în față era să-i ajute să nu sufere.

Acum, în timp ce făcea cafeaua, se gîndea : ce ar fi trebuit să facă ? Mai întîi pușculița. Era încă întreagă. Prima sarcină : să spargă pușculița. Dar să ne explicăm. Oricine a avut „pușculiță" își închipuie poate că este vorba despre vreun clondiraș de lut, în care se adună mărunțișul. Ce glumă ! Aici e vorba despre un adevărat seif. Puteai să-l deschizi și să cumperi o barcă întreagă cu unelte cu tot. Sau o pușcă cu două țevi și o plasă pentru iepuri. De aici, așadar, decurg anumite sarcini. Prima, să spargi pușculița. A doua : recrearea „deținutei". Puțină muzică, dar serioasă. Trei : cercetare sistematică, pentru a afla mișcările urmăritorilor. Patru : măsuri severe de prevedere ca să nu i se măsoare ei mișcările. Numărul cinci și ultimul : culegerea de informații dacă „respectivul" se gîndește la Chloi, sau o iubește „puțintel"...

Lucrurile arătau de parcă în fața ei avea un întreg pentatlon. Datorii grele și împovărătoare. Dar firea ei războinică avea s-o ajute să le scoată la liman. Stinse spirtiera, orîndui cețile pe tavă și ieși. Peste puțin stăteau toate trei în jurul cafelelor aburinde și-și croiau planul de acțiune.

— Cu banii cum stai, mătușico ?

— Stau bine.

— Mîine îți aduc și eu cîte ceva.

— De unde îi iei ?

— Am să-i fur de la nepoata ta.

— Am înțeles. Vrei să spargi pușculița, nu ? Bagă de seamă nu cumva s-o atingi că-ți rup mîna.

— Ei și cum ai s-o hrănești ? Știi ce mîncăcioasă e ?

— Hm... nu pare.

— Ascultă-mă pe mine. Chloi mănîncă cît șapte. Într-o zi a înfulecat un covrig întreg. I-a rămas, desigur, puțin și pentru vrăbiuțe, dar...

— Lasă... am s-o scot eu la capăt. Am pensia căpitanului. O să ne ajungă. Pentru că, după cîte înţeleg, pe lîngă ea o să-mi piară şi mie pofta de mîncare.

— De ce, tuşico... ai de gînd să te îndrăgosteşti şi tu ?

— Dar ce... îndrăgostiţii îşi pierd pofta de mîncare ?

— Ia uită-te la ea săraca ! Nu ştiai ?

— Tu de unde ştii ? Eşti îndrăgostită ?

— Sigur că da. Într-o după-amiază. Numai că seara am înfulecat şi mi-a trecut. Bună cafea. Dacă aveam şi cîte o ţigăruşă...

— Destrăbălato !... Ruşine !

— Unde le ţii ?

— În sertar. Ce să mă fac ? Sodoma şi Gomora !

Meropi s-a pornit pe rîs. A urmat-o şi mătuşa ei. Numai Chloi stătea cu gura cusută. Atmosfera era însă bună, consolatoare. Şi astfel Meropi a putut să plece liniştită.

*

* *

În această casă Chloi a putut cu timpul să regăsească puţin din încrederea pierdută. De aici, cu ajutorul Meropei, a aflat despre procesul pe care-l pregăteau tatăl ei şi Platymeris, cu „răpirea" şi „seducerea" fetei de către „bestiile de Aristomenis Tiniakos şi Pantazis Sorokos, care, după ce şi-au făcut poftele cu ea, a omorît-o ca să înlăture urmele vinei" etc. etc.

A plîns, a urlat. A cuprins-o groaza. Şi, deodată, a început să-l urască, să-l urască adînc pe tatăl ei. Şi cu durere a scris scrisoarea aceea către tribunal. A aşteptat după aceea achitarea lor. Dar şi pedeapsa vinovaţilor. Nu-i mai era milă de tatăl ei. Aştepta ca Justiţia să-şi facă datoria. Şi şi-a făcut-o. Dar nu ca să facă dreptate, ci ca să salveze nişte aparenţe. A achitat — bineînţeles — organele de ordine, deoarece făptaşii acestui caz au acţionat astfel induse în eroare de martori şi mărturii false. Bine că nu i-au atribuit şi o sumă de bani ca reparaţii morale.

Cît despre calomniatori au fost condamnaţi la o pedeapsă transformată în amendă, pe care au şi achitat-o. Au plătit cheltuielile de judecată şi, curaţi ca lacrima, au intrat din nou în societate.

Achitarea nevinovaților, și mai ales a unuia dintre nevinovați, a umplut-o de bucurie pe care a transmis-o și celorlalte două într-atît... încît au cumpărat și vin.

Or fi bănuit oare că în aceeași clipă își sărbătoreau și cei doi libertatea în același chip ?

— Viperele ! spuse mătușa. Așa le trebuia.

— Ce le-a făcut ? întrebă Meropi. Le-au dat prilejul să facă și alte crime.

— Halal de așa fată, fata mea ! Bravo ! Clasa întîi. Să-l vadă ceilalți și să nu cumva să-i semene. Atît de sărac este tat-tu, fata mea ?

— Sărac ? Nu. Dar ce legătură are ?

— Numai oamenii foarte săraci își vînd copiii ca să nu moară de foame.

— „Sărac", mătușico ? zise Meropi. Înoată în rîuri de untdelemn.

— Atunci, e răufăcător din naștere. Vrei să te înfiez ? Mergem mîine să facem actele.

Meropi s-a supărat.

— Vrei s-o scoți din casă ca să o prindă ? Bagă de seamă dacă pățește ceva îți dau foc.

— Atît de mult o iubești ?

— Da, tușică, pentru că săraca e tare îndrăgostită.

— Prostii. Toarnă să bem.

Astfel seara s-a scurs în chip plăcut. Mătușica deveni chiar foarte bine dispusă. La un moment dat coborî la subsol și se întoarse cu un gramofon cu pîlnie. I-l dăruise răposatul la logodnă. Aceeași vîrstă aveau, bineînțeles, și plăcile.

Te-adoram, erai aleasa mea,
spre tine-mi zbura
gîndu-adese

— Dar, tușico, cum puteați să vă îndrăgostiți cu cataplasmele astea ?... zise Meropi. Nu înțeleg.

— Și totuși... ascult-o pe asta.

A învîrtit manivela și a schimbat placa și acul. Vocea era răgușită ca și placa !

În locul unde te-am văzut
am semănat un mușețel
ca prea frumoasele-mi nădejdi
să le atîrn de el.

— Sărmănelul... făcu Meropi. Mușețel, hai ? Constipație o fi avut omul.

Mătușa s-a supărat și a făcut-o nesimțitoare.

— Dar, mătușico, vorbesc serios ! Cîntecele de dragoste de astăzi sînt atît de înflăcărate și sîngeroase încît ar putea topi diverse metale nobile, dar pe mine mă lasă rece. Cum ar putea să mă impresioneze niște buruieni de leac ?

Mătușa se făcu că nu o aude și puse altă placă.

Sul mare lucida l'astro d'argento
Prospera il vento

— A... asta mai merge. Desigur, nu-ți stoarce lacrimi, dar nici greață. Mai bine însă alungați-mă. Uite soarele stă să apună și mama se roagă la icoane ca să-mi lumineze drumul să mă întorc acasă devreme. Are o manie, măi fetelor : crede că în fiecare colț al Pireului se ascunde vreun vampir care ucide fetele și pe urmă abuzează de ele. I-a căzut în mîini o carte de groază și de atunci nu-i mai iese din cap ideea asta. De asta vrea să vin acasă la apusul soarelui. Nu mă alungați ? Atunci plec și singură.

S-a pieptănat, le-a sărutat și a ieșit.

Dar ce idee i-a venit lui Chloi ? Pentru prima oară a condus-o pînă la poartă și s-a uitat în urma ei printr-o crăpătură. Și atunci i-a venit să leșine. De la un colț se arată figura lui Platymeris, care se luă după ea.

S-a întors în casă pe jumătate moartă de spaimă. Mătușa s-a speriat.

— Ce ai pățit, fata mea ? Cristoase ! Să te tămîiez. Să-ți dau să bei puțin ulei de dafin ! Ce s-a întîmplat ?

— D... d...

— „Dumnealui" ? Ei, hai acum. Nu o lua în serios. Am glumit. Cheamă-l înăuntru.

— Înăuntru ? strigă ea speriată. N-ai înțeles cine e ?

— Dacă-mi spui tu, știu !

— El... răufăcătorul. M-au descoperit. Și acum or să mă ia. O să... N-aveți otravă ?

— Otravă ? Mișcă-te din loc !

— Nu am altă scăpare, mătușico. Doar fuga. Dar unde să mă duc ? Sînt așa de speriată, că nu pot nici să mă gîndesc. Știu unde s-a dus. S-a dus după poliție și după tata...

— „Tatăl tău" ? Îi mai zici „tată" ucigașului ? Taci acum. Lasă-mă să mă gîndesc. M-am înstrăinat de lume.

Dar oamenii buni n-au dispărut. Aşteaptă pînă dimineaţă să vină Meropi.

— Imposibil ! Or să vină în seara asta. Acum. N-am timp de gîndit. Plec chiar acum.

— Stai, unde te duci ?

— Găsesc eu. Să mă liniştesc numai. Dar nu. Ah, Doamne ! Cum am uitat, mătuşico ! Am găsit, am găsit unde să mă duc.

— Spui asta ca să mă liniştesc. Ştiu eu. Te cunosc eu. Eşti o fată miloasă.

Dar ea nu mai asculta. Apucase din cuier pardesiul, poşeta şi se pregătea să deschidă uşa.

— Stai ! a strigat mătuşa aspru. Unde pleci, măi fato, fără un ban în buzunar ? Ce-ai să mănînci ? Unde ai să dormi ?

— Să... să... să plec mai întîi...

— Nu pleci nicăieri. Aşteaptă.

S-a întors peste puţin cu un pacheţel şi cu un teanc de bancnote.

— I-am adunat pentru Meropi. De ani de zile îi strîng. Ia-i. O să se bucure, să ne scrii numai. Să ne dai un semn dar mai repede. Înainte de a ne duce pe lumea cealaltă. Vino acum să te sărut.

Chloi a crăpat puţin poarta. S-a uitat în stînga şi în dreapta şi apoi s-a repezit ca un bolid afară. Soarele mai strălucea încă.

CAPITOLUL XXXIII

Stafia care păşea pe urmele Meropei nu era o născocire a imaginaţiei Chloei. Era tocmai cel de care se temea : Platymeris. O descoperise oare ? La început Meropi mergea fără grijă.

Asfinţitul se lăsa uşor, iar adierea dinspre Saronic o scălda în optimism. Totul mergea bine. Totul. Numai... numai cel pe care-l iubea prietena ei era cam tare de cap, ba chiar, mai exact, foarte tare de cap. Îi părea rău că nu i-a spus lui Chloi adevărul. Nu. Nu se ducea acasă, ci la domnul acesta se ducea. Reuşise cu fel şi fel de şmecherii să-i capete adresa.

— Pentru Dumnezeu... spuse fata cînd a înţeles ce gafă a făcut. Să nu cumva să faci ceva. Adică să-i scrii sau să te duci la el.

— Dar ce, am înnebunit ? Şi mai întîi de toate îl urăsc.

— A, mulţumesc. M-am liniştit acum.

Chloi se liniştise cu adevărat.

În timp ce se îndrepta spre casa lui Tiniakos, Meropi tot frămînta în minte dialogul „agresiv" pe care avea de gînd să-l aibă cu el. Era atît de absorbită de gînduri, încît nu şi-a dat deloc seama că era urmărită. Tîrziu, doar, cînd a coborît din autobuz şi tocmai urca dealul, s-a întors brusc înapoi şi l-a văzut la o distanţă de douăzeci de metri, pîndind-o ca un ogar. Şi-a pus mîinile în şold ca un luptător ce se pregăteşte de atac şi l-a aşteptat să se apropie.

El la început a vrut să zîmbească, apoi a-nmărmurit, după puţin s-a întors şi a dispărut într-o fundătură. „Ia uite gîndacul scîrbos, care are şi pretenţie la dragoste ! îşi zise Meropi. Ei, nu-l văd bine. Are s-o încaseze şi azi !" spuse ea şi îşi continuă drumul. Din cînd în cînd însă se întorcea ca să vadă dacă o mai urmăreşte, şi nu se înşelă. La un moment dat l-a văzut cu coada ochiului, aşteptînd-o. „Ăstuia îi trebuie alt tratament", zise şi se ascunse după un zid. Şi cînd el apăru ca un cîine gîfîind ea îi ieşi în cale.

— Vă plac ? îl întrebă.

„Ginerele" prins cu ocaua mică se intimidă.

— Domnişoară, făcu el, ducîndu-şi mîna la pălărie. Ştiţi, eu... eu...

— Mă urmăriţi, ştiu. Dar pot să aflu de ce ? Pentru că după cum văd, nu vă plac. Pe scurt, domnule. Dacă mai faci un singur pas în urma mea, strig că mi-ai făcut „propuneri ruşinoase" şi ai s-o iei pe coajă. Asta în cel mai bun caz, pentru că mai pot să te iau la palme chiar acum. Hai, pieri din ochii mei !

„Ginerică" făcu cîteva zig-zaguri anapoda și dispăru după primul colț. Astfel, Meropi a ajuns liniștită acasă la Tiniakos. A bătut la ușă, dar n-a primit nici un răspuns. A bătut din nou. Nici o mișcare. Atunci s-a hotărît să strige.

— Bunico !...

Dinăuntru s-au auzit niște papuci.

— Cine este ? a întrebat o voce răgușită.

— Eu. Deschide !

— Cine ești tu ?

— Sînt... sînt... Uite, vin din partea Chloei.

Ultimul cuvînt l-a spus lipindu-și buzele de gaura cheii.

Dinăuntru s-a auzit parcă un suspin.

— Așteaptă puțin. Cu cine ești ?

— Singură.

— Așteaptă.

S-au auzit niște lacăte, zăvoare și apoi cheia. Meropi a năvălit în casă ca vîntul.

— Te fugărește cineva ? Cine ? întrebă bătrîna.

— Cel care a vrut s-o înghită pe Chloi.

— Nu l-a trăznit încă Dumnezeu ? Dar ce fel de Dumnezeu e și ăsta ? Iartă-mă, Doamne ! Am păcătuit.

— Bunico... Mata ești prietena Chloei ?

— Prietenă ? Nu. A fost copilul meu. Ce veşti îmi aduci ? Trăiește ? Asta vreau să știu !

— Trăiește.

— Nu-i adevărat ! Dacă trăia s-ar fi milostivit de inima mea bătrînă și ar fi venit să se reazime de ea.

— Nu poate, bunico. Nu poate nici nasul, nici degetul mic să-l scoată din casă. Așa de bine se ascunde și tot a mirosit-o lupul. Unde-i pricopsitul ?

— Cine ?

— Puşlamaua, cum îi zice. Odorul tău, vai de capul lui !

— Ia bagă de seamă !

— Bag, dar nu mi-e teamă. Spune unde ți-e feciorul ?

— Umblă... caută de lucru.

— Încă n-a găsit ?

— Nu.

— Dragoste îi mai lipsea și lui. Rușine !

Bătrîna luă foc ca o legătură de vreascuri.

— Ia ascultă. Dacă ai venit pînă aici ca să-mi ocărăşti copilul, atunci pleacă ! Ştii unde e uşa. Ai intrat... acum ieşi. Şi să nu mai intri.

— Linişteşte-te, hai. Din dragoste vorbesc aşa.

— Nu se vorbeşte aşa din dragoste.

— Oh... Eu îţi aduc veşti de la noră-ta şi mata în loc să mă săruţi, mă baţi. Ştii ce este Chloi pentru mine ? Soră nu alta. Dar ce soră, spun ? Soră nu înseamnă nimic. Fiul tău, însă, bunico, e zeamă de varză.

— Cum ai spus ?

— N-ai auzit ? Atunci îţi mai spun o dată.

— Hai, repetă şi pleacă.

— Iar ai început cu ameninţările. Dacă nu erai soacra Chloei vedeai mata. Par eu bună, dar ştii ce fiară mă fac cînd mă înfurii ? Şi acum ascultă isprăvile fiului tău : s-a dus Chloi la el. L-a găsit cu un alt vlăjgan, unul domnul Pantazis.

— Dacă te-ar auzi cum vorbeşti despre el !

— Ce mi-ar face ? Ia să văd. Ascultă, bunico, vreau să ştii un lucru : mie nu mi-e frică de nimic !

— Bine... Mai departe.

— Se duce, aşadar, Chloi şi-l găseşte. Era disperată şi voia să-i spună necazurile ei.

— Asta ştiu.

— Nu ştii nimic. Ascultă mai departe : se duce la el şi-l roagă s-o lase să moară. Şi ştii ce i-a răspuns fiul tău ?

— Ce ?

— Nimic. N-a lăsat-o să moară.

— Bravo lui ! Ce e rău în asta ? Dumnezeu să te aibă în pază ! Voi o să mă înnebuniţi. Rău a făcut ?

— Nu, bunico. Bine a făcut. Dar Chloi a înţeles altfel : că n-o iubeşte.

— Ascultă... cum te cheamă ?

— Meropi.

— Ascultă, Meropi. Fata asta mi-a intrat la inimă. Eu de o năşteam n-aş fi iubit-o atît de mult.

— Ştiu şi asta. Ştiu totul.

— De unde ştii ? Cine ţi-a spus ?

— Chiar ea.

— Ai văzut ! Nu putea fata mea să-ţi spună vorbele astea. Le-ai scos din burtă.

— Ei, nu mă face acum să mă jur. Ea mi le-a spus. Dar știi de ce ? Ia să te văd ?

— Ei de ce ?

— Ca să-l pună la strîmtoare pe fiul tău. I-a zis : „Vor să mă mărite. N-am de ales. Ori să-l iau pe cel ce mi-l dau ei, ori să iau otravă." Și el știi ce i-a spus ? „Nu te las să mori".

— Ei, și a făcut rău ?

— Da. Pentru că, în cazul ăsta, ca să știi bunico, „nu te las să mori" înseamnă „te las să te măriți". Ai înțeles ? Iată de ce-l urăște Chloi.

— Spui drept ?... Îl urăște ?

— Păi, dacă nu-l ura, n-ar fi venit să se ascundă în casa voastră ? S-ar fi ascuns în case străine ?

— Vai de capul lui. Va să zică nu-l mai iubește ?

— Nici o picătură. Asta am vrut să-i spun fiului tău. Dar o dată ce te-am găsit pe tine, ți le-am spus ție. La revedere.

— O clipă, fata mea.

— Ce mai vrei ? Eu am terminat.

— Stai o clipă. O clipă numai. Trebuie să vină și fiul meu. O să se necăjească rău că nu te-am oprit.

— Ei, hai că stau. Dar să știi, nu o fac pentru feciorul tău. O fac pentru tine. Pentru că știu ce inimă ai.

— Să-ți dea Dumnezeu sănătate, fata mea. Acum mă duc să-ți fac o cafea.

— Du-te, bunico, că simt că crăp. Repede. Și ascultă : să fie tare. Da ?

— Nici o grijă.

*

* *

În același timp Aristomenis și Pantazis urcau obosiți dealul Sfîntul Ilie. Nimic și astăzi. Plecaseră de acasă din zori. „Hai și aici, hai și colo" și i-a apucat noaptea.

— Și toate astea din cauza încăpățînării tale... spuse deodată Aristomenis.

— Aristomenis, te rog nu mai pomeni de problema asta.

— Arțăgos mai ești ! Doar fata este de-a noastră.

— Nu este. Asta încerc să te fac să înțelegi. Că nu este. Dar tu nu vrei să înțelegi. Capitalul cine-l pune ? hai ?

— Ea... Și ?

— Cică... „și" ? O dată ce ea poate, iar noi nu putem, ce înseamnă asta ? Ei ? Înseamnă că nu sînt egale condițiile ? Înseamnă că... A... dacă depuneam toți trei aceeași sumă, da !

— Adică vrei să o facem trîntoriță ?

— Cum adică ?

— Se creează sau nu se creează o altă inegalitate ? Pentru că noi adăugăm pe lîngă partea noastră și munca. Ea ce-o să facă în vremea asta ? O să ne admire cît de bine lucrăm ? Cred că nu avem nevoie de admiratoare, nu ? Eu cred că noi avem nevoie de un tovarăș.

— M-ai asurzit !

— Nu. Ia spune-mi : n-am dreptate ?

— Ai, dar taci. Nu-s de acord și știi de ce ? Dar mai bine nu-ți mai spun de ce. Tot n-ai să înțelegi.

— Mă faci și prost, adică ?

— Nu. N-ai să înțelegi, nu pentru că ești prost, ci pentru că e o prostie ceea ce vreau eu să-ți spun.

— Cu atît mai bine. Prostiile sînt mai ușoare. Spune.

Pantazis nădușise. Îi venea greu.

— Hai, măi ! îl încurajă Aristomenis.

— Stai o clipă. Să le formulez mai întîi. Deci... mă iubește, nu ? Adică tu ai spus așa.

— Nu eu. Ea.

— Bine. Ei, uite de ce mă tem : că...

— Curaj !

— Aristomenis, mă tem că dacă intră cu noi în tovărășie, se va deprinde cu noi și va cădea în obișnuință.

— Ei, și ?

— Ei, uite aici e buba : mă tem că din cauza obișnuinței dispare dragostea.

— Bravo !

Pantazis se întristă.

— Vezi de ce n-am vrut să-ți spun ? Știam că ai să începi cu ironiile, tu nu știi nimic despre... despre rutină ?

— Cum să nu ! Dacă vrei să știi, am auzit și un lucru înțelept despre asta. Că „patul este coșciugul dragostei". Rușine ! Adică ce vor să spună cu asta ? Că e strict interzis să se căsătorească doi oameni care se iubesc ? Și atunci cine tre-

buie să se căsătorească ? Cei care se urăsc ? Bravo ! Nu spui nimic ?

— Nu.

Se ridică. Se ridică şi celălalt.

— Vrei să-i telefonăm ?

— Nu.

— Aşteaptă de cîteva zile. Mi-e ruşine. O să creadă că sînt prost crescut... Şi un hamal...

— Bine că mi-ai amintit. Nu vrei să ne angajăm hamali ? În port sînt numiţi „încărcători-descărcători". N-ar strica...

— Strică, şi chiar mult. Pentru că de cînd l-au botezat aşa, au trecut şi această meserie în categoria profesiilor „închise", cum se spune.

— Mai ştii... poate că au mai ieşit la pensie vreo cîţiva. În locul lor nu angajează pe alţii ?

— Nici vorbă că da ! Însă ca să te angajeze trebuie să te aprobe O.P.P. adică Organizaţia portuară Pireu. Ca să te aprobe însă nu-ţi trebuie dovadă de la Academie, ci de la Siguranţă. Deci, las-o baltă.

— Ai înţeles ! Iată de ce insist. Ca să scăpăm de moartea prin foamete, după cum scriu ziarele, există o singură soluţie. Să ne facem... moşieri.

Pantazis nu răspunse. Mergeau încet. La un moment dat se treziră în faţa prăvăliei lui Santorinios.

— Nu intru ! spuse Pantazis. Hai mai bine acasă.

— Nu mergem mai bine să ne aşezăm pe stîncile alea ? Vreau să-ţi povestesc impresiile mele de la întîlnire.

— Pentru discuţia asta trebuie să avem ţigări. Dar eu n-am.

— Am eu vreo două scuturate. Le cîrpim şi le fumăm.

— Hai să mergem.

Se aşezară. Pietrele erau încă fierbinţi de la razele soarelui, care abia apusese.

În faţă marea strălucea. O priveau amîndoi extaziaţi de parcă o vedeau prima oară.

— De mult, spuse Aristomenis, marea asta a fost de lemn. În timpul cînd au năvălit aici perşii. Cînd s-a făcut din nou apă, totul în jur era cenuşă. Şi, totuşi, s-a reconstruit totul.

— De unde ai mai scos-o și pe asta ? Pentru asta am venit aici ? Hai, vorbește acum și lasă istoria, că-mi amintește de Temistocle, pe care nu l-au lăsat să doarmă nici mort.

— Dar nu atunci... Ci cînd a căzut democrația. Ei, într-o epocă asemănătoare trăim noi astăzi. Totul este să nu cadă democrația. Altfel, drumul este deschis tuturor urîțeniilor.

— Lasă, hai să trecem mai bine la problema noastră.

— Mi-a pierit pofta. Trebuie să așteptăm democrația, ca să schimbe și soarta noastră. Dar, democrația, vezi tu, nu vine singură. Trebuie adusă. Cine s-o aducă ? Acei care cred în ea. Dar cei mai mulți dintre ei sau sînt închiși sau șomeri. În timp ce acei care-i închid drumul sînt liberi și sătui. De lemn, am spus că a fost marea ? Astăzi este de fier. O flotă străină a pornit-o de la celălalt capăt al lumii, ca să ne amintească de zilele negre ale lui Temistocle.

— Nu taci odată ? Ți-am mai spus. Azi n-am chef să aud prostii de-astea. Să ne întoarcem la subiectul nostru.

— Crezi că-mi mai amintesc care e ?

— A... nu-ți amintești ? Bine. Hai să plecăm, atunci. Eu unul, să nu speri, n-am de gînd să-ți amintesc.

— În regulă, părerea mea este însă că am greșit de la început. Nu trebuia s-o botezăm pe Stavrula, „Artemisa". Am dat chix. Am luat-o drept regină, iar ea este o femeie de valoare. Eroarea ei este că a luat un bărbieraș drept rege, la fel cum a confundat foamea carnală cu dragostea... De aceea cînd a întîlnit dragostea, și-a urît carnea. Pantazis, din cît am putut eu să judec, am tras o concluzie : că e o ființă adevărată, umană. Capabilă poate de sacrificii inutile, dar și capabilă de sacrificii mari. Capabilă poate de o aventură banală, dar și cu totul capabilă de o dragoste profundă, chiar sacră. Iată de ce mi-e rușine : mi-e rușine pentru că, deși am promis să-i telefonez, ca să mergem la Salamina, am lăsat-o să aștepte. Nu ți-e milă mă, deloc ? Vorbește odată !

— Ai terminat ?

— Da.

— Scoală să plecăm.

— Spune, mergem ?

— Da.

— Cînd ? Mîine ?

— Am să-ți spun eu. Hai acasă. Mergem acasă ?

— Nu. Mai bine mă duc la bătrînă. O fi neliniștită. Ia-o și tu pe a ta și veniți la noi.

— Bine. La revedere.

— Salut.

Se despărțiră. După felul cum îi deschise ușa mama, Aristomenis a priceput că ceva neobișnuit se petrecuse acasă.

— Mă așteaptă cineva, mamă ?

— Da, fiule. O fată. Vine, cică, din partea...

— Ei, lasă, mamă. De ce plîngi ?

— Cum să nu plîng !

— Bine că trăiește. Restul se aranjează. Bună seara, domnișoară. Ai făcut cafea, mamă ?

I-a întins mîna cu căldură, dar și cu neliniște.

— Sînt emoționat, îi spuse. Cum să vă spun ? Ne-ați făcut o bucurie care nu se poate răsplăti. Acum știu că nu s-a pierdut. Și că n-am pierdut-o nici eu.

— Așa crezi ?

— Păi...

— Pardon, îi spuse Meropi rece. Pot să aflu de unde ați tras această concluzie ?

— Păi, dacă v-a trimis...

— Greșiți. Nu m-a trimis. Am venit eu.

— ...

— Întocmai. Din două motive : primul, ca să vă spun să nu aveți nici o speranță.

— Știu. Se mărită ?

— Nu se mărită și nici n-o să se mărite. Al doilea : am vrut să văd cu ochii mei cum arată individul care se poartă atît de neatent. Domnule, te urăsc ! Toate celelalte le-am spus fără rost. Te urăsc. Și voiam s-o afli. Iată de ce am venit. Știu că ea n-o să-mi ierte niciodată această vizită. Și s-ar putea să pierd și prietenia ei... dar nu mai puteam răbda. Mă gîtuia ura.

Aristomenis rămase înlemnit la început. Apoi începu să caute prosteşte o țigară. Privirea îi era tulbure, îndurerată.

— Domnișoară, îi spuse cu sinceritate. Aș fi putut să vă spun că nu-mi pasă deloc de o ură pe care n-am provocat-o. Dar chiar dacă-mi pasă, aș fi putut s-o egalez cu dragostea unei alte femei. Însă cu toate acestea îmi pasă. Pentru că am ajuns la concluzia că nu mă poate urî o ne-

cunoscută fără nici un motiv. Cu alte cuvinte poate i-am făcut rău unei persoane dragi fără voinţa mea. Aşa-i ?

— Felicitările mele.

— Şi nu credeţi că trebuie să aflu şi eu cine este persoana asta ?

— Ce ipocrizie !

— Ce-aţi spus ?

— Sărmanul, nu ştie ! Şi aşteaptă s-o afle de la mine. Domnule, unde este Chloi ?

— Extraordinar ! Pe mine mă întrebaţi ? Şi atunci de ce i-aţi spus mamei că veniţi din partea Chloei ?

— Păi dacă vin ! Dar dumneavoastră, domnule, nu trebuia să ştiţi ? Nu trebuia să întoarceţi lumea pe dos ca să o găsiţi ? Trebuia. Dar n-aţi făcut-o. Pentru că nu există în dumneavoastră nici o fărîmă de dragoste. Iată de ce vă urăsc.

— Dragostea, domnişoară... dragostea este oarbă. O ştiţi. N-a avut niciodată vedere bună.

— Ba are. Şi-a dovedit-o altcineva care după cum se pare o iubeşte mai mult.

— Cum... mai mult ? O iub... Cine ?

— Domnul Platymeris. Da, da. Abia l-am alungat. O caută omul, răscoleşte lumea... Pentru că o iubeşte. Şi nu numai cu vorbele. Nu stă ca o cucuvea să plîngă în mijlocul prăpădului. Caută.

— Dom... domnişoară. Mă uimiţi...

— Vorbe...

— Chloi a dispărut fără un cuvînt, fără să lase o urmă.

— Un cuvînt ? Urmă ? Ce să lase ? Ce să lase cînd a venit chiar ea ? Sau n-a venit ?

— Ba da, dar...

— A venit. A cerut sprijin. Şi sprijinul a fugit. Pentru că era de lemn, de piatră, cam aşa ceva. Şi a lăsat-o să plece. Nu-i adevărat ?

— Ba da. Dar spuneţi-mi şi dumneavoastră... ce trebuia să fac ? A plecat fugărită. Şi de la cine a cerut salvarea ? De la un fugărit. Dumneavoastră în locul meu ce-aţi fi făcut ?

— Aş fi luat-o şi „bîldîbîc" ne-am fi aruncat împreună în mare.

Aristomenis rîse trist.

— Vă întreţin probabil părinţii. N-aţi umblat să vedeţi cît de greu se găseşte o bucată de pîine. Cu ce aş fi hrănit-o pe aleasa visurilor mele ? Tot ce-am fi putut împărţi era foamea. O compătimesc pe Chloi. Şi-mi pare rău. Merita o viaţă mai bună. N-aţi aflat ? Sînt şomer. Şi după cum se arată lucrurile, fugăritorii mei sînt hotărîţi să mă lase şomer pînă mă sinucid sau mor de foame. În ce mă priveşte am acceptat această condamnare. Cum aş fi putut s-o condamn însă şi pe ea ? Şi tocmai pe cine ? Pe cea care-o iubesc ! Dar mă credeţi atît de nemilos ? Nu sînt. Vă rog schimbaţi-vă părerea despre mine. Nu indiferenţa, nici apatia, ci dragostea adîncă şi curată m-a silit să iau această poziţie, poziţie care, dacă pe ea a supărat-o, pe mine m-a dus la disperare. M-aţi înţeles acum, domnişoară ?

— Nu-mi plac babele. Altfel aş fi izbucnit în plîns : Eşti... eşti straşnic ! Adică grozav, minunat ! „Bărbat" — cum se spune. Mă duc să-i smulg părul din cap.

— O clipă.

— Mă grăbesc. Mă tem să n-o descopere Platymeris. Pentru moment tipul m-a dibuit doar pe mine. Şi de asta mă fugărea. Cum l-am mirosit i-am ieşit în cale. „Piei, mă ! i-am strigat. Piei că te iau la bătaie !"

— Şi ce-a făcut ?

— A luat-o la sănătoasa. Dar acum o să pună pe altul. Vreunul pe care nu-l ştiu şi-o să ne prindă. De asta trebuie să alerg. Să o anunţ. Să-i schimb ascunzătoarea.

— Mergem împreună !

— Stai în cuibul tău ! Tu eşti ca un steag. Toţi copoii sînt cu ochii pe tine. Vrei s-o predai cu mîinile tale ? Bravo dragoste !

— Bine. Aveţi dreptate. O să-mi aduceţi, însă, veşti de la ea ?

— Nu ţi-aş fi adus. Dar eşti, ţi-am mai spus, băiat de treabă. Cum să-ţi stric hatîrul ? Alungă-mă acum. Hai, la revedere. Bunico... ţi-am spus ? Am o prietenă. Cea mai bună şi cea mai frumoasă, află de la mine : În afară de fiul tău, nici un alt bărbat nu i se potriveşte. Hai noroc ! A ! Uite adresa mea. Meropi Baglaneas. Intrarea Epilidu — Şapte. Ah... Noroc.

CAPITOLUL XXXIV

A doua zi în zori se auziră bătăi în uşă. Era atît de devreme încît Aristomenis s-a gîndit că ar fi de la Siguranţă. Se frecă la ochi şi bătu în peretele care îl despărţea de camera mamei. Aşteptă să-i audă tusea. Nimic. Îşi puse ceva pe umeri şi se duse să asculte la uşă. Mai întîi se uită însă prin jaluzele. Ciudat. Era Pantazis. Vru întîi să rîdă de el, dar îi văzu privirea chinuită şi-l apucă mila.

— Ai visat ceva frumos ? îi spuse rîzînd.

— I-ai telefonat ? întrebă el brusc.

— Nu încă.

— Cu atît mai bine, răspunse el, întristîndu-se şi mai mult.

Celălalt îl scutură de umeri.

— Mai bine, ai spus ? Ah, aş fi vrut eu să-ţi stric fericirea asta a ta falsă, dar încă n-am băut cafeaua. Stai s-o beau şi ai să vezi tu. Dar unde a dispărut bătrîna ?

— De unde să ştiu ? E foarte ciudată în ultimul timp. Nu crezi că a dat de urmele Chloei ?

— Lasă c-am dat eu.

— Ei, nu mai spune !

— Adică... n-am dat eu de ele ! Mi le-a adus pe tavă prietena ei.

— Ce spui ? Mă miram eu de ce n-am putut să închid ochii toată noaptea. Aveam probabil presimţiri.

— Crezi că de asta ?

— Păi...

— Nu, Pantazis. Nu minţi. Nu de asta. Ştiu eu de ce n-ai dormit. Dar nu te întrista. Mă îmbrac îndată şi mă duc să-i telefonez.

— Ascultă aici. Îţi rup hainele dacă pleci.

— Pentru inima prietenului meu, eu pot să ies şi golgoluţ.

— Taci acum. Vine maică-ta.

— Unde vrea să se ducă ? întrebă bătrîna intrînd. Odată cu ea intră şi mirosul de cafea proaspăt măcinată.

— Tocmai după ce te-ai dus mata, mătuşă, zise Pantazis.

— Are mama grijă. Dar parcă a spus: „gol-goluț". Unde vrea să se ducă gol?

— Ne-am îmbogățit, tușico. De asta, ziceam, să dăm foc la hainele vechi.

— Vă arde de glume, băieți, văd eu. De ce nu ai adus și pe maică-ta?

— A, nu ți-am spus? I s-a umflat gingia și face gargară cu rachiu. Cred că la rachiu ea îi spune „durere de dinți". I-a intrat în cap că ne îmbogățim.

Bătrîna dădu din cap.

— Ah, măi băieți. Vă jucați cu necazurile voastre.

— Eu nu mă joc, mamă, îi spuse Aristomenis. Te rog fă-l pe fiul prietenei tale să mă lase să dau un telefon.

— De ce, fiule, nu-l lași?

— El, măicuță, vrea să ne facem bogați din pungă străină. Ei, nu merge.

— Mamă, strigă Aristomenis. Ia spune: cînd te-ai măritat, care erați mai bogat, tu sau tata?

— Eu, fiule. Dar de ce? Ce importanță are?

— Și era „străin" buzunarul pe care i l-ai adus lui tata în casă?

— Ce vorbe sînt asta? Nu ți-e rușine?

— Lui să-i fie rușine. Nu e bogată fata, mamă. Are ceva bănuți și vrea să-i facă un capital, ca să ieșim din sărăcie.

— Stai, băiete. Te grăbești. O dată ce n-o iubește omul. Cum vrei să primească? Are dreptate.

— N-o iubește? Îl pui să jure?

Aici interveni Pantazis.

— Mătușă, ascultă. Lasă-mă pe mine să lămuresc lucrurile. Ne înecăm, nu? Avem nevoie de un colac de salvare, așa-i? Avem. Ei, eu fac parte dintre cei cărora nu le place să le arunce colacul de salvare o femeie.

— Ce tot spui, fiule? E femeie doar, nu-i holeră. Femeia cînd iubește își dă și viața, și crezi că o să-i fie milă de bani? În afară, doar, dacă n-o face din dragoste, ci din milă.

Pantazis o îmbrățișă.

— Bravo, mătușico. Vino să te sărut. Iată că ne-am lămurit. De asta mă temeam.

— Nu-i adevărat, mamă. Domnul ăsta știe foarte bine. Și ar trebui să-i fie rușine să mintă. Nu o face din milă. Ci din dragoste. Dragoste adevărată... sinceră.. Ți-o spun eu.

Pantazis își freca ceafa.

— Ce mai ai de zis, fiule ? întrebă bătrîna.

— Aș fi vrut să spun o vorbă bună, mătușico, dar mă tem. Tare mă tem. Ea așa spune. Și se jură. Dar dacă se înșală ? Dacă azi se înșală și-și dă seama după ce se mărită ? Ei ? Știu, n-o să mi-o spună, o să-i fie rușine. Dar în timpul ăsta și viața mea și a ei vor fi ruinate. Ai înțeles ? Dragostea este ceva ca un vis. Dar din vis oamenii se trezesc. Și atunci li se face scîrbă de ei, cum de au crezut. Ce spui tu, mătușico ?

— Ce să spun eu, Pantazis ? Voi aveți minte de bărbat. Și cu ea judecați. Dar femeia, fiule, află asta de la mine, femeia în privința asta nu se înșală. Cînd îi vorbește inima, nu greșește niciodată.

— Hm... făcu Pantazis. Tu, mătușico, știi de la tine. Dar ia întreabă-l și pe fiul tău. Tu ce părere ai, domnule ?

— Eu ? Vrei să-ți spun ? Dar mai bine tac. Mi-e milă de tine.

— Ba nu, vorbește.

— Ești fată bătrînă, mă ! Na, că ți-am spus-o. Acum du-te, mamă, să ne faci cafea. M-am plictisit cu mofturile lui.

— Rachiu însă n-am.

— Nici nu trebuie. Ne-au îmbătat alte lucruri. Nu-i așa, Pantazis ?

— Taci odată !

Mama se opri.

— Dacă vă certați, să mă strigați să vă despart. Ați auzit ?

— Acum... gata cu cearta. Jos pînzele !

*

* *

Chiar așa și era. De multe ori schimbau vorbe atît de aspre încît altul ar fi crezut că se vor lua și la bătaie. Dar se opreau, se uitau unul la celălalt cu dușmănie, și apoi se porneau pe rîs. Dimineața asta însă era curată, le deschisese sufletul.

— Știi... mi-am pregătit și pantalonii de lucru..., spuse Aristomenis. Tu ?

— Ai înnebunit ?

— Da. Dar nebunia asta o să ne dea pîinea cea de toate zilele. Să-i dau acum telefon ?

Pantazis se scărpină în cap.

— Îmi amintesc ce scriu unii şmecheri în prăvăliile lor „Pe veresie azi nu dăm, mîine da". Aplic-o şi tu asta. „Nu dăm azi telefon, mîine da".

— Bine. Atunci mîine.

— Mîine. Dar să citeşti mai întîi afişul. Şi dacă-ţi permite... dar n-o să-ţi permită. Aristomenis, vorbesc serios : nu e asta. Vreau. Şi o aştept. Şi ştii cum ?

— Atunci de ce nu mă laşi să dau telefon ?

— Lasă, să mai treacă vreo două zile. Am o presimţire rea. Ăştia pun la cale ceva. Ne-a spus-o şi Santorinios. Trebuie să fim acasă cînd izbucneşte răul. Platymeris se afla în mare fierbere.

— Ba... are alte activităţi. Caută... caută... refugiul lui Chloi. Nu-i mai rămîne timp şi pentru alte mîrşăvii.

— Te faci că nu ştii. Lucrează cu oamenii lui. N-a ieşit încă la apă „Temistocle".

— Dar cît Dumnezeu durează reparaţia asta ?

— Care reparaţie ? Aristomenis, nu-ţi aminteşti ? Vasul era ca o păpuşe.

— Şi atunci ?

— Alte maşinaţii sînt la mijloc. Dar ce ne interesează pe noi ? Reparaţie sau maşinaţii — fapt este că Platymeris are prilej să pregătească comploturile lui. Santorinios ne-a dat de ştire. „Fitilul e aprins"... aşa a spus.

— Adică ce ?... Ne-au pregătit vreo bombă ?

— De alt soi. Care ? Nu ştiu. Totuşi, Santorinios se pare că ştie ceva. „Lasă, mi-a spus, au grijă paznicii". Ce ştie şi nu ne spune ? De ce nu ne spune ?

— Nu l-ai întrebat ?

— Ba da ! Dar ştii ce răspunde ? Se teme ca nu cumva să se „încurce ţele" în ultima clipă.

Intră bătrîna cu cafelele.

— E măcinată cam mare, spuse ea.

— Nu-i nimic. O macină mai bine stomacul nostru.

— V-aţi împăcat ?

Cei doi se priviră miraţi.

— De ce ? Eram certaţi ? Ne-am certat, măi Pantazis ?

— Ce idee ţi-a venit, mamă ?

Bătrîna se cruci.

— Gata, zise, nu mai pot să vă pricep. Sau eu m-am prostit, sau voi vă bateţi joc de mine.

— Ne distrăm, mamă. Noi n-o să ne certăm niciodată.

— Slavă Domnului. Cu grija asta trăiesc mereu. Uite, acum cînd făceam cafeaua, am vărsat-o de două ori. Cum de vă lasă inima să mă necăjiţi ?

— Noi ? Hai, măicuţă, n-o lua în serios. Încotro te duci ?

— Mă duc să iau puţin spanac. Vedeţi să nu plecaţi. Ce-a zis Santorinios ? Nici un pas.

— Fii fără grijă, mamă, nu ne mişcăm de aici.

Bătrîna îşi luă şalul (îşi acoperi gura ca să-şi ascundă amărăciunea) şi plecă.

— Şi acum ce facem ? întrebă Aristomenis cînd rămaseră singuri. Facem pe trîntorii ?

— A ! strigă Pantazis, bine că mi-am amintit. Să citim ziarul. Parcă am zărit ceva care ne interesează pe domniile noastre. Dar nu mi-a fost gîndul acolo. Am vrut să te caut înainte de a telefona.

— Aşa ? Hai, citeşte.

Pantazis despături ziarul. Era vorba de un reportaj scandalos, destul de dramatic, pictat în culori ţipătoare încă de la titlu pînă la subtitluri. „Robinsoni feminini... în pustiul unei insule paşnice din Egee" — „Dragostea care ucide". — „Două amazoane moderne pe marginea prăpastiei. Cauza ? Dragostea". — „Necunoscute numele cuceritorilor. Pasiunea şi sentimentele clocotitoare duc la acte de nebunie pitorească. După cum se presupune este vorba de o idilă... ce s-a ţesut într-o cursă pe puntea unui transatlantic grecesc".

— Bravo, cuceritorule de inimi ! Ce să-ţi spun... Nu mi-aş fi închipuit niciodată că ai atîta farmec. Pantazis continuă :

— „De la trimisul nostru special. Zvonurile s-au înmulţit în jurul a două vedenii ce au apărut noaptea, în faţa unui pescar. La început poveştile lui au stîrnit ironii, iar bătrînele l-au botezat Scrîntitul. N-a trecut însă nici o săptămînă şi un alt pescar a povestit acelaşi lucru. Deci avanti ! Cu un Rodak, aşadar, închiriem o barcă cu motor şi spre amiază ancorăm într-un golfuleţ care s-a format între stîncile insulei pustii. Două nuduri prăpădite au apărut deodată pe stînci şi,

ca niște Polifemi din epoca homerică, au început să arunce cu pietre înjurînd-o în același timp pe mama noastră cu cele mai neauzite înjurături care-ți amintesc de idiomul cowboylor din Texas. M-am întors spre jandarmul care împărțea cu mine aventura.

— Ce zici ? făcu omul. Să le găuresc ?

— Sperie-le, mai bine.

— Cu ce ? Nu vezi, astea sînt niște neînfricoșate.

— Trage o rafală.

Jandarmul trase. Nudistele au început să țipe și au ridicat mîinile.

— Am să vă trimit goale în paradis, paciaurelor ! spuse călăuza mea.

— ...Aceste specii nu merg niciodată pe asemenea meleaguri, Mitros.

— Dar unde se duc ?

— Drept în iad. Una, două — bum, în cazanul infernului !

— Eh... ce aș da să fiu fochist la cazanele alea ! Crezi că ne lasă să le ducem pînă acolo „sub escortă" ?

Ca să aresteze pînă la urmă păsările astea exotice a trebuit să-și golească jandarmul de gloanțe toată cartușiera. La sfîrșit s-au predat singure.

— Ai văzut cum le-am nimerit ? zise Mitros umflîndu-se în pene. Ce spun ele acum ?

— Le-e foame, cică. Sînt leșinate de foame.

— A putrezit și murdăria pe ele. Ce zici ? Să le clătim niței ca să le piară mirosul ?

— Lasă-le în pace.

— Eu zic să le dezinfectăm. Altfel ne molipsesc barca.

— Atunci hai. Dar stai întîi să le iau cîteva instantanee.

— Fă ce vrei.

Sirenele aveau aspect edenic, foarte murdare, de-ți venea să le plîngi de milă.

— Cum ați ajuns aici ? le întrebă trimisul nostru.

— Cum vreți să ajungem ? Cu un *boat*.

Jandarmul se înfurie.

— Să-i ard una la spate. Tare mai latră !

— Spune că au ajuns acolo cu o barcă. *Miss*... și ce ați făcut cu *boat*-ul ?

— L-am ars.
— De ce ?
— Ca să nu mai putem pleca.
— Sînt nebune ! strigă jandarmul. Să pun mîna pe un par.
— Stai, Mitros. Lasă-le. Şi hainele dumneavoastră, *miss*, ce-aţi făcut cu ele ?
— Le-am ars şi pe ele.
— De ce ?
— Din acelaşi motiv. Ca să nu putem pleca.
— Nu înţeleg de ce tot spuneţi ca să „nu puteţi pleca" ? De ce să nu plecaţi ?
— Ah... oftară amîndouă, şi parcă au tremurat stîncile. Viaţa noastră... viaţa noastră nu mai valorează nici un cent. Ştiţi dumneavoastră, *mister*, cine sîntem noi ? Noi sîntem ilustre.
— Ce ? sări jandarmul. Adică... lustruiesc pantofi ? Ia uite în ce hal a ajuns America ! Altă dată plecau de aici lustragii şi se întorceau milionari. Acum pleacă milionari de acolo şi ajung aici lustragii.
— Nu vor să spună „lustragii", Mitros, ci ilustre, adică vestite !
— *Yes*... au spus amîndouă. Sîntem glorii. Două mici glorii.

Şi au izbucnit în plîns. Cînd s-au mai liniştit au povestit redactorului nostru viaţa lor, o viaţă într-adevăr excentrică, tulburătoare şi tragicomică. Şi aici publicul este invitat să-şi amintească de un eveniment care atunci luase proporţiile unui scandal mondial. Este vorba de cele două tinere care, după ce au părăsit Universitatea Harvard, şi-au însuşit averea uriaşă a părinţilor şi au început să cutreiere cele cinci continente. Scopul ? Să constate care bărbat dintre toţi bărbaţii de pe lume este... cel mai bărbat. Şi au fost nevoite, săracele, să încerce pe toţi masculii din toate rasele întîlnite pe drum. Au cules astfel o bogată experienţă al cărei rod a fost un volum de aventuri amoroase, pe care le-au aşternut împreună pe hîrtie în timpul pauzelor din nobila şi istovitoarea lor muncă. Isprava cea mai mare de care se lăudau cel mai mult a fost că, deşi au trecut prin focul şi sabia tuturor seminţiilor lui Adam, au reuşit să rămînă pînă la capăt neîndrăgostite. Dar la sfîrşit eroinele noastre — cum spune şi vorba : „cine

sare multe garduri", într-o bună zi au pățit-o. În timpul unei călătorii transoceanice, au fost cuprinse de o patimă isterică pentru doi compatrioți ai noștri (ale căror nume le ascund cu încăpățînare) și pentru că, după cît se pare, acești flăcăi au rămas insensibili, turbarea care le-a cuprins le-a dus pînă la urmă la scrînteală. Iar rezultatul a fost evadarea în insula pustie avînd drept speranță o barcă, așa cum spun languroșii noștri textieri de muzică ușoară.

După cuvenitele cercetări la fața locului, trimisul nostru a înștiințat autoritățile portuare care au ordonat imediat ca vedetele culese să fie îmbarcate și expediate în viteză „la urma lor" unde vor putea găsi arenă pentru exercițiile lor nudistice, ca și pentru alte felurite nebunii. În clipa în care se scriu aceste rînduri, ambele codobaturi zboară peste ocean. Drum bun, prin urmare, nobile miss și la un revedere !"

Pantazis termină de citit. Amîndoi oftară ușurați.

— Iată că ziua noastră a început bine. Mă urmărea mereu o spaimă nemaivăzută : să nu apară de undeva. Taci, că scăpărăm.

— Din fericire. Dar am scăpat doar de una din nenorociri.

Aristomenis îl privi chiorîș.

— Adică de care ?

Pantazis înțelese. Rîse.

— O înjuri ! Nu, nu de Stavrula era vorba. Ci de Platymeris. Să nu băgăm în același sac vulturii cu porumbeii.

— Și cînd zici să ne ducem să vedem „porumbelul" ?

— Cînd scăpăm de vulturi. Vreau să fiu calm la această întîlnire, atent, rațional. Mă tem să n-o sperii. Nu te gîndești ? Este prima noastră întîlnire adevărată.

Afară se auziră cheile în broască. Apoi scîrțîi ușa și apăru bătrîna.

— Am adus ceva sfeclă roșie, spuse ea. Am să fac scordolea. Rămîi și tu, Pantazis ?

— În regulă, mamă !

— Știam eu că ai să spui „da". De asta am trecut și pe la Santorinios. Adică n-am trecut. M-a zărit el, cînd treceam, și m-a chemat. M-a întrebat dacă sînteți acasă. I-am spus că „da". Mi-a spus atunci să vă spun să plecați. Apusul soarelui să nu vă găsească acasă, a zis. Nu știu de ce. Numai eu, cică, să fiu aici.

— Hm... Se aşteaptă el la ceva în seara asta.

— Cam aşa se arată lucrurile... spuse Pantazis şi îşi aprinse ţigara.

CAPITOLUL XXXV

Santorinios avea un ton cam de dictator, şi ordinul lui trebuia executat. O dată ce au acceptat de la început să-i conducă el în toată această peripeţie, trebuiau să meargă aşa pînă la capăt. Ca să nu le spună apoi: „ce să vă fac eu! Nu m-aţi ascultat!"

De aceea îl şi ascultară. Au mîncat salata de sfeclă cu scordolea, au mai băut cîte o cafea şi au ieşit. Nu aveau de gînd să ia la rînd toate anunţurile cu „se caută"... Erau lămuriţi. Anunţurile astea erau apă de ploaie. Tot ce se căuta în ziare se reducea sau la vreo dădacă sau la vreun post de băiat de birou.

De altfel zarurile erau aruncate. Se hotărîseră să se facă agricultori. Să treacă numai vijelia asta. Aşa a spus şi Pantazis. La vijelia din sufletul lui Aristomenis nici nu s-a referit. Trebuie să recunoaştem, însă, că Chloi era cam încăpăţînată.

— Care ai spus, măi, că e adresa zăpăcitei ăleia?

— Care zăpăcită? A, a Meropei!

— Da. Evpolidos, parcă, nu?

— Evpilides 7 A.

— Văd că ai notat-o cu sîngele tău. Vrei să mergem s-o căutăm? Dar mai bine, nu. O să ne ia taică-său drept gineri şi o să ne alunge cu parul.

— Nu putem să-i trimitem un băieţel cu două vorbuliţe?

— Straşnică idee. „Domnişoara Meropi, vă aşteptăm la cofetăria din colţ: Aristomenis etc."

— De ce şi „etc."?

— Are un înțeles : ca s-o convingă că e vorba de o întîlnire serioasă. „Intenții cinstite. Cu respect, etc." Hai, scrie.

— Însă cu o condiție : să mă lași să telefonez pe urmă la Stavrula. Poți să lipești și tu urechea ta de măgar dacă vrei.

— În sfîrșit... Hai acum să găsim o hîrtie.

Biletul fu scris după toate regulile. „Domnișoară Meropi, sîntem foarte neliniștiți. Ce s-a întîmplat cu prietena noastră ? Dacă doriți, ne consfătuim pe acest subiect. Vă stăm la dispoziție oricînd. În prealabil vă așteptăm la cofetărioara de pe colț. Vă rămînem îndatorați dacă veniți pînă aici. Cu salutări prietenești, Aristomenis Tiniakos".

Trimiseră băiatul din cofetărie. Era numai la doi pași. Iar el a făcut jumătate de oră. Probabil că uitase de el pe vreun maidan cu alți golani, jucînd bile sau fotbal.

— De ce ai întîrziat ? îl întrebară amîndoi cînd s-a întors.

— M-a servit... de asta. Cu prăjituri și bomboane.

— Și scrisoarea ?

— I-am dat-o.

— Și aia pe care ne-ai adus-o ?

— Îi ?

— Nu ți-a dat nici o scrisoare pentru noi ?

— Nu.

Pantazis îl privi pe Aristomenis.

— Am făcut treaba pe jumătate... îi spuse. Trebuia să te duci tu.

Aristomenis încercă să-l mai tragă de limbă pe băiat.

— Era gata să plece în oraș ? îl întrebă.

— De unde să știu eu ?

— Cu ce era îmbrăcată ?

— Cu haine !

— Ei poftim, spuse Pantazis. Vezi ?

Fata purta haine. Deci o să plouă. Aristomenis îl privi încruntat.

— Ce te uiți așa ? sări Pantazis. N-a scris și gata. Asta-i băieței, nu e fată.

— Poate n-a scris fiindcă vine chiar ea. Ce ți-a spus, măi băiete ? Ți-a spus că vine ?

— Nu.

Pantazis îl îmbrînci, apoi îl apucă de mînă.

— Hai să plecăm, îi spuse.

Atunci băiatul holbă ochii.

— Staţi !... strigă el. Mi-a spus să vă spun ceva, dar am uitat ce.

— Că vine ?

— Nu.

Aristomenis îl trase de mînecă pe Pantazis.

— Aşează-te ! Nu vezi că băiatul e „spirt" !

Se aşezară din nou la o masă în colţ, ca la sosirea ei să poată sta de vorbă în liniştе.

Din fericire cofetăria era goală, ca de obicei în cartierele astea, în zile de lucru. Patroana prăvăliei dispărea mereu înăuntru, poate că avea ceva prăjituri la cuptor. Era însă o femeie binevoitoare.

— Cafea aveţi ? o întrebă Aristomenis după un timp.

— Cu plăcere, răspunse femeia.

Iată că găsiseră şi cafea. Pantazis privi firma. „Cafea-Cofetărie" scria. Ce bine ! Pentru că lor nu le plăceau dulciurile.

— Cafeaua dulce ? întrebă femeia.

— Nu. Amăruie şi tare. Două !

— Trei ! se auzi din uşă. Bună ziua, Kira-Sofia.

— Bine ai venit ! spuse femeia. Sînteţi împreună ?

— Da. Adu şi trei coniacuri. Apoi zise „bună ziua" la domni.

Le întinse şi mîna, le-o scutură bărbăteşte.

— Domnul ? întrebă arătînd spre Pantazis.

— Prietenul meu. Adică, ce prieten ! Frate !

— Pe vapor v-aţi înfrăţit ?

— Ai nimerit... E prim mecanic pe vaporul de pe care abia am debarcat.

— Lasă. Ştiu tot. E domnul Sorokos, nu ? La fel sîntem şi noi cu Chloi. De unde aţi ştiut că am veşti ?

— Ai ?

— N-am avut. Abia am primit. Îmi scrie să nu mă neliniştesc, pentru că este sănătoasă, ceea ce-mi doreşte şi mie. Despre domniile voastre nici un cuvînt.

— Vezi ?

— Nu te grăbi. Ea nici nu ştie că vă cunosc. N-am apucat să-i spun noutăţile. Plecase. O ascundeam la o mătuşă. Dar se vede că mirosise ceva Platymeris şi atunci a plecat fără să spună o vorbă nimănui. Unde ? Nu ştiu, că nu m-a

aşteptat nici pe mine. Aşa că nu ştie nimic despre întîlnirea noastră! Iată de ce nu scrie nimic despre voi. Normal, eu nu trebuie să vă cunosc. Scrie numai despre ale ei. Că este nefericită, îndrăgostită etc. Despre dumneavoastră, domnule, nici pomeneală, nici pis!...

— Atunci de ce scrie că e îndrăgostită?... sări Pantazis.

— Am spus eu altceva, domnule? Este. Dar de cine? Mister. Nume nu dă.

— Şi tu, după capul tău, cine crezi că e?

— Nu ştiu. N-am întrebat pe cafegioaică. Dar ca să iubească atît de zdravăn înseamnă că respectivul nu răspunde la sentimentele ei.

Pantazis, în loc să-i răspundă, i-l arătă pe Aristomenis.

— Ce părere ai? Seamănă că n-ar răspunde?

— Cum să nu! Dacă nu spune nimic?

— Vrea să spună el ceva, dar îi e frică, îi tremură glasul.

— Dacă eram eu îndrăgostită... dar ce să mai vorbesc? Eu n-am să mă îndrăgostesc niciodată. Sînt scep... cum se spune, mă?

— Sceptică.

— Bravo. Şi ştii cine m-a făcut aşa, domnule Sorokos? Prietenul dumneavoastră. Nu ştiu de ce mi s-a abătut gîndul că este un tip bleg, sau rece, sau fricos. Ştiu ce-o să spună: că e din cauza şomajului, a urmărilor etc. Pe dracu! Cine iubeşte, domnule, nu caută justificări. Ia fata de mînă şi „bîldîbîc" cu ea în mare! Pe cînd domnul... Îl vedeţi? Deci nu iubeşte.

— Ce să-ţi spun...? zise Aristomenis. Eşti nedreaptă, neatentă, uitucă. Alaltăieri n-ai spus că dintre toţi bărbaţii numai eu sînt potrivit pentru Chloi? Acum îmi vorbeşti iar despre „bîldîbîc" în mare. Ei, nu vreau s-o omor! Şi ştii de ce? Pentru că o iubesc.

— Aşa, măi! Să-mi trăieşti, flăcăule! Asta aşteptam să-mi spui. Numai că ea, păcătoasa, nu ne spune unde se ascunde. Ptiu! Îmi vine să plesnesc!

Între timp sosiră cafelele.

— Kira-Sofia, se adresă Meropi către patroană, unde-i logodnicul meu?

— L-am altoit. Mi-a spart un vas de flori, „am să te spun lui Meropi", i-am zis.

— Şi ce-a răspuns ?

— S-a umflat. Şi ca să nu-l podidească plînsul, a furat un ghem de lînă şi bate mingea pe maidan.

— Vezi, îi spuse Meropi lui Aristomenis. Asta înseamnă dragoste. Sau te arunci în minge sau te dai în mare. Aţi citit în ziare ce-au păţit două americance de dragul dragostei ? Bravo lor ! Aş fi vrut să-i văd pe boii ăia care le-au respins.

— Adică nu ţi-a plăcut purtarea lor ?

— Fain ! Au fost ei cam proşti, dar s-au purtat minunat, n-ai ce să le faci. Ştii ce înseamnă să tremuri de frig şi să-ţi dea voie să te încălzeşti la focul dolarilor şi tu să refuzi ? Bravo ! Ei, dă-mi unul din ăştia să cad pe loc trăznită din amor !

Pantazis se tăvălea de rîs.

— Iată unul ! îi spuse arătîndu-l pe Aristomenis. Hai, cazi !

Meropi s-a apucat cu mîinile de cap.

— El ? Adică... nu ! A căzut alta în locul meu. Deci... Păi sigur. În ziar scria clar : „Idila, cică, s-a înfiripat pe mare". Şi celălalt cine este ?

— Dumnealui, de faţă. Dar şi aici zero : a luat-o alta înainte.

— Ia te uită ! Am avut dreptate cînd am spus că am să mor călugăriţă. Mai aveţi şi alte isprăvi de felul ăsta ?

— S-au isprăvit.

— Uite ghinion !

— Păi, aşa e. Asemenea găgăuţi sînt fructe rare. Şi acum spuneţi-mi de ce m-aţi chemat ?

— Ca să ne ajuţi s-o găsim pe Chloi.

— Aţi sosit tîrziu şi asudaţi. Am pierdut-o şi eu. Dar, ia stai niţel, domnule Tiniakos, ştiţi ce idee mi-a venit ? Nu cumva Chloi s-a îndrăgostit de matale pentru că eşti şomer ? Te întreb, pentru că o ştiu foarte milostivă. Poate că a apucat-o mila şi a confundat-o cu dragostea. De asta eu zic să-ţi găseşti o slujbă. Şi dacă şi după asta ea continuă să te iubească, înseamnă că e dragoste curată. Şi atunci greşesc eu.

Aristomenis clătină trist din cap.

— Vai de capul nostru, domnişoară. N-o să aflăm niciodată dacă mă iubeşte. Pentru că sîntem condamnaţi să murim şomeri.

— Păcat. Am găsit şi eu o metodă să văd cum se descoperă dragostea şi pierd ocazia. Dar lasă. Ştiu eu ce fac: am s-o mint că aţi ajuns boieri.

— Nu-i o minciună. Chiar de mîine devenim moşieri. Avem o sfoară de pămînt. Ne lipseşte numai metoda de cultivare.

— Domnule Sorokos, eşti un mare ştrengar. Cu alte cuvinte un blazat şi o gheţărie. Păcat. Mă gîndesc la sărmana aia care te iubeşte. S-a pricopsit şi ea! Orbul găinilor dă peste noi, femeile! În sfîrşit, plec. Mi-e frică să nu răsară logodnicul meu de undeva şi să ne dăm în stambă. Ştiu unde să vă găsesc. Cum aflu ceva... E bine? Kira-Sofia! Băutura o treci la mine. Am plecat!

Cofetăreasa o conduse pînă la uşă ştergîndu-şi mîinile de şorţ.

— Aur, spuse cînd se întoarse. Aşa fată zic şi eu. Sinceră, cinstită.

— Da, dar... spuse Pantazis. Am aflat că este prietenă cu una... cam fluşturatică.

— Nu-i adevărat. Noi, femeile, ştim mai multe.

— Adică... ce...? Nu e iute de picior, cum se spune?

— Cine? Cealaltă? Domnişoara Lukeas? Ne-ar trăzni Dumnezeu. Floare mereu proaspătă, domnii mei!

— Adevărat? Adică... probabil că ştii matale mai bine.

— Păi tocmai, pentru că ştiu, de asta zic. Dar păreţi oameni buni şi n-aş fi vrut să vă faceţi o părere greşită.

— Şi dumneata de unde o cunoşti?

— Venea pe aici cu Meropi. Sînt clientele mele cele mai bune.

— Trăgeau la măsea?

— Să-mi fie cu iertare!

— Bine, iartă-ne. N-am vrut să le jignim...

— Ba, le-aţi jignit.

— Ne retragem cuvintele. Poţi acum să ne serveşti cu cîte o mastică?

— Cu plăcere.

— Nu de alta... dar... uite, vrem să bem în sănătatea fetelor.

— Bravo, domnilor. Vă felicit.

*
* *

După o jumătate de oră mergeau pe malul mării spre port.

— Am devenit hoinari de profesie. Gata !... spuse Pantazis strivind furios ţigara ce-i căzuse din mînă.

— Eu zic să lăşi la o parte exploziile şi să ne îndepărtăm de aici cît mai repede. Sîntem în pericol să fim luaţi drept sabotori.

— Ce-am putea arunca în aer ?

— Aerul.

— Ai dreptate. Ei fac tot ce vor. Nu ştii ? Poliţia noastră are imaginaţia mai bogată decît toate poliţiile din lume. „Hoinăreau în mod suspect", vor spune. Dacă eşti în stare, dovedeşte contrariul. Ce-o să le spui ? Că ai treabă ? Or să te întrebe ce treabă ! Deci umbli fără căpătîi. Dar astăzi e interzis să umbli brambura. Prin urmare umblai suspect. Hai să plecăm !

— Bine... N-ai înţeles de ce te-am adus pe aici ? Pentru că nu există nici un telefon.

— De ăştia îmi eşti ? Dacă-mi spuneai mai devreme...

— Ce făceai ?

— Nu telefonai şi gata.

— A, aşa ?

— Vezi ? Iar ţi-a sărit mustarul ! Ce vrei, măi omule, la urma urmelor ?

— Să vorbeşti ! Asta vreau. Dar fără să mă dai şi pe mine la receptor.

— Ah, şi de-ar şti ea cît de topit eşti de dragoste !

— Ei, ce-ar face ?

— S-ar scîrbi de tine şi ne-am linişti cu toţii. Na, dacă ai vrut să afli, află !

— Îmi faci onoare.

— Mulţumesc. Hai acum. Aş vrea să ştiu ce-ai găsit la fata asta, mă, de-o iubeşti atît de mult.

— Dacă ştiam, o mai iubeam eu, măi blegule ?

— Ia uite-l ! A început iar cu filozofia amoroasă ! Hai !

Au pornit la oarecare distanţă unul de celălalt. Nu din motive de precauţie. Pur şi simplu erau din nou supăraţi. La un colţ, Pantazis strigă furios :

— Hei, încotro ? Trebuie adică să mergem pînă în piaţa Hipodamia ca să găsim un telefon ?

— Dacă în altă parte nu există...

— Ai orbul găinilor ?

Chiar în dreapta lor se aflau trei cabine telefonice.

— Hai, dar... am uitat numărul.

— Destul ! Haide !

A format numărul chiar el şi i-a oferit receptorul.

— Ia-l, vorbeşte !

— Vorbeşte tu !

— Ţi-l sparg în cap, să ştii !

— „Alo... Alo" se auzi la celălalt capăt...

Aristomenis luă în sfîrşit receptorul.

— Bună ziua. Alo ! Doamna Stavrula ? Vă spun bună ziua.

— Domnule Tiniakos !... s-a auzit o voce de femeie plină de reproşuri. De ce mi-aţi făcut asta ?

— Ştiţi...

— Am înţeles... Nu e de acord, nu ? Dar în orice caz trebuia să-mi telefonaţi. Să aflu cel puţin dacă este sănătos.

— De sănătos... e sănătos. Ca piatra.

— Piatră... da... Aveţi dreptate.

— N-am dreptate. Trebuia să găsesc altă comparaţie. Piatră la trup am vrut să spun, căci inima, să ştii, îi este de aur. Dar şi ăsta e tot metal tare.

— Nu v-a întrebat deloc despre mine ?

— Nu.

— Vedeţi ?...

— El, doamna Stavrula, are un obicei curios : cînd îl preocupă ceva foarte mult, dar foarte mult, nu-l discută, îl trăieşte.

— Şi nu putea să-mi dea o „bună ziua" măcar prin telefon ?

— Aici eu sînt vinovat : nu i-am dat numărul dumneavoastră.

— Vedeţi ? Dar dumneavoastră unde l-aţi găsit ?

— Mi l-a dat el. Ah... vedeţi... ce nepriceput sînt ! Am făcut-o de oaie. Dar mai bine vorbiţi cu el, să repare el gafa. Poftească, domnule !

Pantazis însă nu luă receptorul. L-a lăsat spînzurat şi a plecat.

— Alo... alo... se auzea vocea femeii din aparatul spînzurat, de parcă ea ar fi rămas atîrnată.

Pantazis stătea în uşă. Apoi se întoarse, ridică receptorul şi-l duse la ureche. Dar continuă să tacă.

— Alo... repeta vocea. Dar... ce cruzime e asta faţă de o femeie ? Domnule Soro... Pantazis !

În sfîrşit... impricinatul deschise gura.

— Mă iertaţi... spuse el.

— Dar, spuneţi-mi, ce v-am făcut ? De ce mă chinuiţi ?

— Nimic, doamnă Stavrula. Mai mult mă chinuiesc eu, singur.

— Şi atunci de ce mă ocoliţi ? N-aţi înţeles cît sînt de nefericită ?

— Ce vreţi să fac, doamnă Stavrula ? Să sporesc nefericirile noastre ?

— Da.

— Eu n-o pot scoate la capăt nici măcar cu una singură.

— Vom lupta împreună. Acum mă simt tare. Lîngă dumneata mă voi simţi şi mai tare. De ce nu răspunzi ?

Pantazis şovăia.

— Lăsaţi, spuse. O să discutăm altă dată.

— Cînd ?

— Cînd ne vom întîlni !

— Cînd ?

— Păi... în ziua în care vom merge la moşia noastră...

La celălalt capăt se lăsă tăcere.

— Alo... strigă Pantazis. Alo... a închis.

— Nu ! Sînt aici ! Încerc să-mi revin... Pan... Pantazis. Nu-ţi lua vorba înapoi, nu te răzgîndi ! Nu ţi-am făcut nici un... nici un rău, niciodată. Nu-i aşa ?

— Dumneata ?

— Deci...

Pantazis tăcu puţin, apoi îi spuse hotărît.

— E ceva la mijloc. O cursă pe care trebuie s-o înlăturăm. Ne-a întins-o Platymeris. Aşteptaţi întîi să o înlăturăm, să scăpăm, să ne liniştim... Şi atunci... vă caut eu.

— Închid... strigă ea. Închid ca să fie ăsta ultimul dumitale cuvînt. Acum pot să aştept oricît. Oricît...

Pantazis vru să închidă el, ca să nu audă încă odată acest cuvînt şi să înnebunească. Dar din fericire se speriase

ea întîi și închise prima. Pantazis ieși din cabină ca de la baia de aburi.

— Deșteptule !... îi strigă prietenului său, ștergîndu-și fața de sudoare. Uite, mă ! Așa își rezolvă bărbații treburile lor !

CAPITOLUL XXXVI

Lucrurile se petrecură așa cum le-a imaginat Santorinios. Dar omul ăsta bun își făcuse socotelile fără să țină seamă de naivitatea bătrînei. Nu-i vorbă, mama lui Tiniakos era deșteaptă dar îi lipsea viclenia și astfel complotiștii știură de ce să se lege : de dragostea nemărginită a unicului ei fiu. Tocmai în jurul acestui sentiment își împletiră ei mașinațiile lor meschine. Complotul intră în funcțiune chiar în ziua stabilită de Santorinios. Prietenii noștri lipseau. Lucraseră conform indicațiilor lui. Plecaseră de acolo și o lăsaseră pe bătrînă, sfătuind-o să se zăvorască bine.

Bătrîna se închise pe dinăuntru, își luă lucrul și se așeză în fotoliul ei, dar de la răposatul, ca să se legene și să-și închipuie că plutește alături de el pe ape.

La început fu liniște. După amiaza trecu fără surprize. „Santorinios are vedenii" — gîndi bătrîna și se culcă să doarmă puțin.

Între timp Santorinios se plimba nervos prin prăvălie, de parcă-și pierduse mințile și și le căuta. Din cînd în cînd se oprea, făcea un popas și număra ceva.

— „Jumătate de mie, cinci sute"... spuse, intrînd, un client care repeta cine știe pentru a cîta oară cunoscuta zicală populară.

— Astăzi o să iasă lipsă, îi răspunse Santorinios, continuînd socotelile lui. Da, azi o să iasă lipsă. E de ajuns să-și bage dracul coada.

— Şi de ce nu ceri ajutorul vreunui sfînt?... zise iar clientul.

— Pe sfinţi îi păcălesc. Le promit lumînări, icoane şi îi cumpăr. Dracul însă, e mîndru. Nu-l tragi uşor pe sfoară. Pe noi, cumetre, numai dracul dacă ne scapă!

— De acord, nu zic ba... dar unde ai să-l găseşti să-i mulţumeşti? N-ai ceva să-i dai, un bacşiş?

— Ei, asta este, dumnealui umblă cu nasul pe sus. Şi nu primeşte. Înţelegi acum de ce-l preţuiesc?

— O să te audă preotul Linardos şi o să te blesteme de pe amvon.

— Nu avem amvon la biserică.

— Bine, dar ai să-l pierzi de client.

— Nici o grijă! Ştii ce-mi zice? „Să fii binecuvîntat, frate Atanasie. Eşti singurul cîrciumar care mă ajută să cinstesc vinul... adică sîngele lui Cristos. Bravo."

— „Şi ceilalţi cîrciumari, îi zic, nu sînt şi ei buni creştini?" „Cum să nu? îmi răspunde, foarte buni şi foarte milostivi. Chiar aşa. Pentru că în loc să mă obosească să botez eu vinul, mi-l dau gata botezat."

— Şi acum, îi spuse clientul, n-ai de gînd să te opreşti odată? Mai stai şi jos!

— Nu pot. Am surcele în fund.

— Dar de ce? Nu cumva ai trimis ceva peţitori pentru fii-ta şi au venit înapoi cu mîna goală?

— Nu ţi-am spus? L-am trimis cu o treabă pe dracu şi acum aştept să-mi aducă rezultatul.

— Ciudat mai eşti azi, măi Tanasis. Adu-mi o cinzeacă.

— Nu pot. Serveşte-te singur.

— Ei, poftim!

— Nu ştii unde-i canaua? Uite-o! Îşi plînge soarta.

— Bine, zise omul. Te văd eu. Ai dreptate, ai alişverişuri cu dracul.

— Păi nu ţi-am spus-o? O clipă numai, mă caută cineva. Fii atent la prăvălie. Da?

— Eu nu văd pe nimeni.

— Lasă că văd eu.

Aruncă şorţul pe tejghea şi plecă.

— Mţ... miţ... mţ... făcu omul. Se vede că citeşte „solomonia". Păi... dacă vine necuratul chiar în prăvălia lui! Trebuie să-i zic maică-sii să-i aducă preotul pentru o slujbă.

Se duse să-şi umple cana, se întoarse le masă unde bău puţin cîte puţin, degustînd cu plăcere.

Dar iată că peste puţin se întoarse şi Santorinios.

— Ei, ce se întîmplă ? îl întrebă el. Parcă te văd mai uşurat.

— Da... Am scos cîteva aşchii din fund.

— Cu cine stăteai afară la taifas ?

— Eu ? Cu nimeni !

— Cum mă „cu nimeni" ? Vrei să mă scoţi chiar că sînt chior ?

— Uuf !... Ei, uite, am vorbit ceva cu nepotul meu.

— Bine, dar nu ţi-am băgat unghia în gît. Îmi spui numai dacă vrei. La urma urmei nici nu-mi pasă. Am lemn sfînt la mine.

— Şi eu la fel.

— Eu l-am moştenit de la tata.

— La fel şi eu. Îmi amintesc şi cînd l-a cumpărat.

— Astea-s vorbe serioase ? Al meu e adus direct de la Ierusalim.

— La fel zicea şi şarlatanul ăla care i l-a vîndut lui tata. „Ia-l, i-a zis, să te sfinţeşti. Ia-l şi ai să mă pomeneşti. Peste puţin începe războiul. Ia-l, atîrnă-ţi-l de gît şi n-o să te nimerească glonţul." „Juri ?" l-a întrebat tata. „Să mă ardă crucea de unde am tăiat bucăţica. Chiar din crucea de pe Golgota dezgropată de sfînta Elena." Tata s-a prefăcut că-l crede. „Ei, bravo, i-a zis. Aşadar n-o să mă nimerească glonţul ?" Omul s-a jurat. „Bine, i-a spus tata. Cumpăr. Dar eu zic să facem întîi o încercare". Omul a început să tremure. O sudoare rece i-a scăldat faţa. „Ce încercare, jupîne ?" întrebă. „Uite, zise tata, ai să stai în picioare acolo, lîngă gard, iar eu îmi încarc puşca şi trag. Dacă nu te nimeresc îţi cumpăr tot lemnul sfînt de pe tavă."

— Ei şi ?... S-a dus şarlatanul lîngă gard ?

— S-a dus. Dar de acolo a rupt-o la fugă. Încă mai fuge şi acum. Bine că n-a fost de-adevăratelea lemn sfînt.

— De ce ?

— Păi dacă era, nu mai puteam să mă împrietenesc cu dracul.

— Ai dreptate, îi spuse clientul. Al meu însă e adevărat. De aia plec. Poate că necuratul se întoarce. Şi bunicul

meu avea o vorbă: „Nici pe dracul să nu-l vezi, nici cruce să nu-ţi faci".

— Bine, bine, du-te că vreau şi eu să plec.

— Mai ai ceva întîlniri cu dracul?

— Acum vin cele mai serioase.

— Ei, atunci bună descurcare.

— Amin.

*

* *

Zis şi făcut. Cum plecă de la el clientul, Santorinios încuie, vîrî cheia în buzunar şi plecă. Aranjase toate strună. Dar mai ştii? Cîteodată din cauza unui şurub, pe care uiţi să-l pui la locul lui, se strică o maşinărie întreagă.

Dacă ucigaşul face cea mai mică greşeală — celebra „greşeală a ucigaşului" — i-a zburat capul. Dar Santorinios nu se teme de greşeală, nu, avea încredere absolută în ucigaşi. Se teme de greşeala victimei. Dacă, aşa din naivitate, face bătrîna vreo mişcare greşită, ce se întîmplă? Le cunoaşte el bine pe nevestele marinarilor: cîteodată fac nişte figuri peste reguli, de mai mare dragul. De exemplu, cea mai mică mişcare ca să-şi ferească gîtul de cuţit... Şi s-a dus totul dracului.

Se duse acasă şi se schimbă. Îşi puse şi pălărie. Arăta ca vai de el. Dar mai bine aşa. Nimeni n-ar fi putut să afirme că crîşmarul Atanasios Santorinios „a fost văzut" la faţa locului.

Numai afacerea să reuşească. Ce i-o fi venit acum poliţiei să-i boteze cîrciuma „restaurant"?

— Ce restaurant, măi pungaşilor. Eu nu gătesc. Vînd numai vinişor simplu!

— Şi atunci cum să-i zicem?

— Vinărie sau mai bine zis cîrciumă.

— În regulă, au zis. Atunci trebuie să vinzi vinul la preţul de „En gros".

Santorinios a sărit în sus.

— Treceţi-mă cum vreţi, numai să pot să vînd vinul la preţ de amănunt. „En gros" îl cumpăr şi eu. Tot aşa să-l vînd? Atunci cu ce mai ţin prăvălia? De fudulie?

— Asta-i treaba ta... i-am spus. Dacă vrei să vinzi cu amănuntul, să atîrni o firmă pe care să scrie : „Cîrciumă-restaurant". Primeşti ?

— Ce să fac ! Ruşinea e pe jumătate a voastră. De acord.

Afară se înnoptase de-a binelea. Santorinios se duse să stea de caraulă înapoia unui gard, din faţa casei lui Tiniakos. Toate păreau mute. Bătrîna probabil se pregătea să doarmă. Santorinios se aşează la postul de observaţie şi aşteptă. Nici o mişcare de nicăieri. Să-l fi păcălit poliţistul ? Nu ! Era băiat de treabă. Tot ce i-a spus pînă acum s-a dovedit adevărat. „Domnule Santorinios, aşa... şi pe dincolo, îi pregătesc lui Căpitan Aristomenis, o treabă tare murdară. Anunţă-l pe băiat. Mi-e milă de el". Şi i-a explicat : douăzeci de kile de haşiş. O s-o scoată cineva cu vicleşuguri pe bătrînă din casă, o să se furişeze înăuntru licheaua aia de Platymeris şi o să ascundă marfa. Peste puţin o să năvălească poliţia să prindă pe „contrabandişti" asupra faptului.

— Cît se dă la tribunal pentru douăzeci de kilograme de haşiş.

— Mult. Poate şi pe viaţă.

— Ia te uită ! Vor să-i nenorocească pe oameni ! Bine !

Acum, cînd îşi reaminti discuţia se înfurie din nou şi-şi muşcă pumnii. Chiar în clipa aceea se auziră paşi furişîndu-se : Platymeris se apropie de casă cu o valiză cît el de mare. N-avea nici o grijă, ginere, ai intrat singur în gura lupului. Acuş ne socotim.

În acelaşi moment apăru după colţ un băieţaş care striga.

— Bunico !! Bunico !!... ieşi... îl omoară pe Aristomenis !

Imediat bătrîna apăru în uşă.

— Unde ? strigă ea înnebunită. Unde e băiatul meu ?

— În cîrciuma lui Santorinios. Repede ! Îl omoară !

„Dacă bătrîna face prostia să nu plece, sîntem pierduţi", îşi zise Santorinios. E clar că Platymeris îl instruise bine pe băiat. Îşi juca rolul perfect. Nu prevăzuse însă ceva. Dar bătrîna întîrzia. Ba nu, iat-o ! Aleargă ca o nebună. Şi a lăsat şi uşa deschisă !

Tocmai cum trebuia. Platymeris trebuie să fie găsit cu valiza în mînă. Iată-l că apare. Înaintează. Intră. A intrat.

O sirenă se auzi deodată de undeva. Două faruri se fixează pe o poartă şi doi poliţişti intră pe uşă.

— În numele legii... se auzi o voce.

— Bravo băieţi... le spuse Platymeris. Dar deodată îngheţă.

— Cine... cine... sînteţi voi ? întrebă tremurînd.

— De la poliţia de narcotice. Urmează-ne !

— Ei, asta-i... ce glume sînt astea ?

— Glume ? Noi, domnule, nu glumim cu slujba noastră. Leagă-l ! spuse către un alt poliţist.

Platymeris începu să ţipe.

— Poliţia !... Ajutor !

— De ce strigi poliţia ? Se află în faţa ta. Hai, dă-i drumul...

— Nu pe voi, pe cei de la secţia de miliţie îi strig. Secţia...

— Ce ai tu cu cei de la secţie ?

— Sînt la curent cu lovitura asta. Adică... am venit să arestăm doi indivizi „periculoşi pentru ordinea şi securitatea publică". Aţi înţeles ?

— Mai periculoşi decît mutra ta ? Nu cred. Haide !

— Unde mă duceţi ? Poliţia ! Băieţi !

Santorinios văzu nişte umbre ieşind dintr-o curte şi luînd-o la fugă.

— Unde mă duceţi ? striga mereu Platymeris. Protestez...

— Tocmai de asta te ducem. Ca să protestezi...

— Sînt căpitanul Platymeris !

— Pentru noi eşti un negustor de haşiş obişnuit. Dacă mai eşti şi altceva, o să se afle la anchetă. Hai !

Îl împinseră spre maşină cu tot cu valiza.

— Te-ai asigurat, domnule Platymeris... îi spuse un poliţist. Bravo ! Ţi-ai asigurat răcoarea pentru tot restul vieţii.

— Eu ?

— Nu. Eu !

— Sînt...

— Se vede cît de colo cine eşti. Dar ce-ai să păţeşti ai să vezi. Cîte kile ai aici ?

— Nu-s ale mele. Am efectuat o treabă naţională, domnilor. Misiune sfîntă...

— Te credem. Se vede după mutră ce misiune executai. Procurorul este Toma necredinciosul. Şi o să te înfunde atît de bine încît...

Platymeris lăsă valiza să-i cadă şi îngenunche.

— Băieţi, le spuse, pentru Dumnezeu, îmi pierd prestigiul. Fie-vă milă de mine. Îmi pierd pîinea, onoarea. Vă dau cît cereţi. Vă îmbrac în aur. Are socrul meu bănet Spuneţi-mi, ce vreţi ? Un milion ?... două ? Na, luaţi şi haşişul. Costă o groază de bani !

— Te credem. Scoală-te. Singur te-ai vîrît în bucluc. De ce încerci să corupi organele de urmărire ? Scoală !

— Nu merg nicăieri. Ajutor !

Între timp se adunase tot cartierul. Printre ei se vîrî şi Santorinios.

— Ce se întîmplă, băieţi ?... întrebă el.

— Nu vedeţi ?... spuse un vecin. Omul ăsta bun la suflet a vrut să-i lase numai căpitanului cîteva kilograme de haşiş ca să le găsească poliţia. Şi poliţia le-a găsit ! Dar l-a găsit şi pe el.

— Oh... Aşa i-a trebuit. L-au prins, nu ?

— Lăsaţi, măi băieţi. Ceva mai încolo or să-i dea drumul. Ce vă bateţi gura degeaba ! Ăsta e omul poliţiei.

— Şi atunci de ce se mai bate cu pumnii în cap ?

— Păi ce, nu l-aţi cunoscut ? Spuse iar omul.

— Cine este ?

— Mirele nostru. Unde eşti, măi Lukeas, să-ţi admiri eroul ?

— A... negustorul de carne vie... este căpitanul Zdreanţă ?

— Da, măi.

În timpul ăsta a apărut şi bătrîna.

— I-auzi colo... să-şi bată joc de mine, femeie bătrînă ! Mi-au spus să mă duc la prăvălia lui Santorinios, că-l omoară pe Aristomenis şi prăvălia e închisă.

— Aici sînt, mătuşă, zise Santorinios. Ce-ai păţit ?

— Păi, n-ai auzit ?

— Era o cursă, mătuşă. Au trimis băiatul ca să te scoată din casă şi ei în timpul ăsta să ascundă haşişul în linişte.

— Care haşiş ?

— Oh... tu habar n-ai ! Du-te mai bine să-l salvezi pe omul ăla, care a căzut în genunchi.

— Pe cine ? Cine e ?

— Ia du-te mai aproape.

Bătrîna se apropie.

— Cum ! El e ? Tu eşti mă, care baţi bătrînele ?

— Arde-i cîteva, mamă !

Bătrîna se încruntă.

— Cine a îndrăznit să spună aşa ceva ? Ruşine ! Eu sînt ca şi fiul meu : nu batem pe laşi. Unde-l duceţi, oameni buni ? îi întrebă ea pe poliţişti.

— La răcoare, bunico.

— Să fie într-un ceas bun.

În timpul acela se apropiară doi poliţişti civili de la secţie.

— Împrăştiaţi-vă ! strigară ei. Ce se întîmplă aici, domnilor colegi ? îi întrebară pe poliţişti. Cine sînteţi ?

— De la serviciul narcotice ! şi arătară legitimaţiile.

— Sîntem de la secţie, spuseră ei. Lăsaţi-l, îl ducem noi.

— Nu ! strigă lumea din întuneric într-un glas. Ăştia or să-l facă scăpat. Lucrează toţi mînă în mînă.

— Linişte, strigară cei de la narcotice. N-o să ne învăţaţi voi datoria noastră. Hai ! Împrăştiaţi-vă ! Nu vă obosiţi băieţi, li se adresară celor de la secţie, cazul ăsta nu intră în atribuţiile voastre. Mulţumim. Îl ducem noi.

— Nu dar... ca să nu vă facă greutăţi.. Aţi înţeles ?

— El ? Nu-l vedeţi ? S-a făcut piftie. Scoală sus, mă, căpitane escroc. La revedere băieţi. Mulţumim. Poate cu altă ocazie.

Cei doi rămaseră ca opăriţi. Şi ca să-şi stingă focul începură să împingă şi să înjure lumea. Apoi plecară cu coada între picioare spre secţie. „Le-am stricat planul", îşi spuse Santorinios cu o bucurie ascunsă. Apoi se întoarse spre bătrînă.

— Mamă, îi zise el, nu mă inviţi înăuntru, să beau şi eu o cafea ? Tare bună cafea mai faci !

— Mai şi întrebi ? Poftească.

Nici nu se aşezară bine că sosiră şi ceilalţi. Santorinios îi primi ca pe nişte învingători. Le rîdeau şi mustăţile.

— Bine aţi venit, le spuse. Recunoaşteţi că sînt general ?

— Dar ce s-a întîmplat ?

— Acum s-a stins ! Platymeris a căzut în cursa pe care v-a întins-o.

— Da. L-am văzut şi noi cînd îl duceau sub escortă şi nu ne venea să credem ochilor.

— L-au prins asupra faptului, tocmai cînd băga în casă haşişul. Căra băiatul o valiză cît el de mare.

— Cum... haşiş ? Nici o grijă ! Peste o oră îl vedem liber !

— Hm... Acum ! Gata. S-a încheiat cariera domnului Platymeris. Au venit şi prietenii lui de la secţie să-l scape.

— Şi ?

— Şi-au primit papara şi au plecat.

— Da cine l-a arestat ?

— Băieţii au arătat legitimaţiile lor : secţia de narcotice !

— Şi de unde au aflat ?

— Ştiu eu ? Uite, unul era nepotul meu. Nu suflaţi însă o vorbă. Mă duc, după cum vă spun, zilele trecute, şi-i zic : „Vrei, măi nepoate, să fii înaintat ?" Nepotul mă priveşte chiorîş. „Dacă e treabă curată"... îmi zice. „Curată ? Pute de la o poştă !" îi zic. „Asta am înţeles şi eu..." îmi zice. Am stat atunci şi i-am explicat. I-am spus totul. Că „tipul" care întinde cursa e mînă în mînă cu vreo doi de la secţie, etc. etc., că nu-i ajunge că le-a luat postul, nu ajunge că i-a lăsat şomeri, nu-i ajunge că a vrut să-i fure mişeleşte fata... Ba a vrut încă să-l înfunde în puşcărie pe toată viaţa.

— Mai departe ?

— Aţi văzut şi voi. Treaba a mers strună.

— Nici o grijă, mîine se duc „băieţii" şi-l iau.

— Ba nu-i chiar aşa. Ei stăteau la întuneric şi aşteptau să intre Platymeris, să lase haşişul, ca să intre ei să-l găsească. Dar cum au văzut că l-au arestat ceilalţi, au şters-o. N-aţi înţeles ?

— Şi dacă-i cheamă Platymeris martori în apărare ?

— Or să-l acuze de calomnie. N-aveţi grijă. E bună prietenia cu Platymeris, dar mai bună este slujba. E gata cafeaua, bunico ? N-am s-o beau. Trebuie să dispar. Nu vă convine să mă găsească aici. Nici mie nu-mi convine. Fiţi cu băgare de seamă !

— Şi dacă te bănuiesc, văzîndu-te azi, în zi de lucru, cu hainele de sărbătoare ?

— Am să le spun că am fost la dentist. Şi că am îmbrăcat hainele de înmormîntare, pentru că foarte rar scapă cineva viu din mîinile dentiştilor.

ULTIMUL CAPITOL

Dis-de-dimineaţă Aristomenis începu să se bărbierească. Îşi pregăti cele necesare pentru călătorie (sculele, nişte haine vechi pentru munca cîmpului) şi îl aşteptă pe Pantazis. Era optimist. Ba chiar începu să fluiere o melodie. În clipa aceea apăru un cap la fereastră.

— Păi sigur... Ce ne mai trebuie ? Toate merg bine. De ce să nu fluierăm ? Fluierăm. Ruşine !

— Meropi !

— Ce-i halul ăsta, căpitane ?

— Care ?

— Semeni cu un boxer, care şi-a făcut knock-out adversarul.

— Păi chiar aşa s-a şi întîmplat. Dar de unde ţi-ai dat seama ?

— Se vede de la o poştă. Cine la ora asta îşi plînge măselele ?

— Păi... n-ai aflat ?

— Nu. Eu, domnule, aflu numai evenimentele de valoare universală. Spune !

— Domnul Platymeris a căzut în groapa cu var.

— Atunci deschide-mi, să intru. Asta înseamnă că s-a întors lumea cu fundul în sus. L-au arestat ? Dar ce prostii spun ? Cine să-l aresteze ? Poliţia ? Exclus !

— Şi totuşi, cam aşa s-a întîmplat.

— Ei... nu-i nimic ! O să treacă. Aşteaptă să-i vină coniacul, să ciocnească, şi pe urmă să-şi ia băiatul valea.

— De data asta nu-i merge. Există și corpul delict: douăzeci de kilograme de haşiş. L-au prins asupra faptului.

— Pezevenghiul ! Şi unde le ducea ?

— Aici, la mine. El în frunte şi în urma lui poliţia, care să mă aresteze.

— Şi, cum a ...greşit poliţia în loc să te aresteze pe tine de l-a arestat pe făptaş ?

— Printr-un concurs de împrejurări nefavorabile, cum spun avocaţii. Înainte de a sosi poliţia, care să mă prindă pe mine, a sosit altă poliţie care l-a prins pe el.

— Adică... din invidie profesională, cum se spune ?

— Dimpotrivă, din împlinirea datoriei, cum se spune. Cei care l-au arestat erau de la serviciul narcotice.

— Am înţeles. I-au întins flăcăului plasa aşa cum trebuia. Dar nu te necăji. Mîine Siguranţa îşi mobilizează copoii şi-i dau drumul. Asemenea specimene nu intră uşor azi în puşcărie şi nu te legăna cu speranţe zadarnice.

— În sfîrşit, puţin îmi pasă ! Eu vreau să aflu acum despre Chloi.

— Ascunzătoarea ei rămîne mereu necunoscută. Îmi scrie numai că e bine şi să fiu liniştită.

— Pentru mine, tot nimic ?

— Nimic ! Îmi scrie numai să încerc să te cunosc. Nu te grăbi. Să te cunosc pur şi simplu. Şi... să te şi trag puţin de limbă. Iar dacă, din greşeală, întrebi cumva despre ea, să-ţi spun că „este sănătoasă".

— Aşa... rece ?

— Dar ce vrei să-ţi fac ?

— Nu ţi-a spus să mă tragi de limbă, dacă... dacă o iubesc ?

— Ia te uită ! Unde ai mai pomenit, domnule, aşa ceva ? Şi de ce, mă rog, să mă pună să te întreb ? Ea este sigură că n-o iubeşti. M-a rugat numai să te întreb cum te simţi. Nimic mai mult. Te simţi bine ?

— Cum să mă simt bine, măi Meropi, cînd am pierdut-o ?

— Dragostea n-are nici o legătură cu sănătatea. Am o mătuşă de două sute de kilograme. Îl iubeşte pe unul ca o nebună. Ei, degeaba, nu slăbeşte. Nici un kilogram, măi băiete... Îmi faci o cafea ?

— O aştept pe mama. S-a dus să cumpere proaspătă.

— Bine. Blegul ălălaltul unde este ?

— Unde o fi, soseşte şi el. Ne ducem să cultivăm „palma" aia de pămînt despre care ţi-am vorbit.

— Cu alte cuvinte vă pierde din rîndurile ei tagma şomerilor.

— Ce să-i faci ?

— Vreau să te întreb ceva : să-mi răspunzi însă pe şleau !

— Spune.

— Dacă apare... dacă o găsim, adică este încă nemăritată... o iei ?

— Da.

— Şi dacă nu te vrea ?

— O răpesc !

— Fără voinţa ei ?

— Fără !

— Eşti o fiară, un gangster ! Şi dacă nu te iubeşte, domnule ? Ce-ai să-i faci ?

— Am să mă străduiesc s-o fac să mă iubească.

— Şi dacă tot nu reuşeşti, ce-ai să-i faci ?

— Am să deschid colivia şi îi dau drumul să zboare.

— Domnul poate să-şi continue bărbieritul. Întrebările au luat sfîrşit.

— Eşti mulţumită ?

— Asta o priveşte pe ea !

În uşă apăru bătrîna cu cafeaua.

— Să fie într-un ceas bun, fata mea, îi spuse ea. Îmi aduci vreo veste bună de la fată ?

Meropi îl privi pe Aristomenis cu ironie.

— Care fată ?... o întrebă. Ai vreo soră, măi Aristomenis ?

— Se referă la Chloi.

— Aşa da ! O iubeşti, mătuşică ?

— Ca pe sufletul meu.

— Hai, vino să-ţi sărut mîna. Asta e din porunca ei.

— Şi mîna mea de ce nu mi-o săruţi ? întrebă Aristomenis.

— Nu cumva eşti mitropolit ? Astea sînt treburi între mamă şi fată. Tu ce-ţi bagi nasul ? Vino încoace, măicuţo.

Bătrîna o îmbrăţişă, o sărută cu dragoste. Dar imediat o podidiră lacrimile. Meropi arătă spre ea adresîndu-se lui Aristomenis.

— Ia exemplu, cred că lecția asta ți-o fi de folos. Hai, măicuțo. Vino să-ți șterg ochii. Așa, bravo. Acum hai să mă învețî cum se face o cafea bună.

— Puneți încă o ceașcă, spuse Aristomenis, privind spre ușă. Parcă aud ceva.

— Am înțeles : vine cotoiul ăla jigărit !

— Să te audă numai... și e vai de tine.

— De cine ?

— De nimeni ! Ziceam ceva despre... o regină. Deschide, mamă.

Meropi se oferi ea.

— Lasă... Mă duc eu.

— Cum ? Ce văd ? se auzi la ușă.

— Ceea ce vezi. Ce, n-ai mai văzut în viața ta femeie, măi derbedeule ?

— De soiul ăsta, recunosc, n-am mai văzut.

— Care soi, adică ? Dar... ce să te mai întreb ? Eu sînt logodită. Bei o cafea ?

— Mai întrebi ?

— Bine. Treci, domnule, în salon. Și lasă soiurile. Nu-s de nasul tău. Pune-i, mamă, stricnină. Să scăpăm de el. După ce ești cum ești, să se mai și uite o femeie la tine !?

— N-ai dreptate... sări Aristomenis. Face ravagii. O americancă, din dragoste pentru el, s-a făcut călugăriță. Și apoi mai există cineva, una care dă foc la case. I-ai telefonat, domnule Pantazis ?

— O să treacă să ne ia de aici.

— Nu ești zdravăn la cap !

— De ce ? Cui trebuie să-i dăm socoteală ? Sîntem doar o familie.

Aristomenis căzu pe gînduri.

— Ce s-a-ntîmplat ? îl întrebă Sorokos neliniștit.

— Pantazis... știi... sigur... te iubește. Dar despre căsătorie nu mi-a pomenit nimic.

— Sîntem pierduți ! Păi există, măi, vreo femeie îndrăgostită care să nu vrea să se mărite cu cel pe care-l iubește ? Ei, ce părere ai, domnișoară Meropi ?

— Eu ? Ce să spun ? Eu dacă aș iubi, aș fi în stare chiar să mă mărit. Asta vă preocupă ? Sînteți amîndoi de plîns. Măi analfabeților, o femeie care iubește pe cineva, care e în stare să se arunce și în foc pentru el, n-o să se arunce

în brațele lui ? Ce-s gogoșile astea care vă ies din gură, dis-de-dimineață ? Păcat ! Și am bătut pentru voi atîta drum.

— Iertare. Hai, soarbe acum din cafeluța asta. Mamă, acum trebuie să pice și căpităneasa mea. Odată ce scăpărăm de balauri, să ne reluăm vechile vizite.

— Să vie sănătoasă.

Pantazis sorbi din cafea, apoi zîmbi șmecherește.

— Ei, dar nu mă întrebați nimic despre Platymeris ?

— Ce să te întrebăm ? I-au dat drumul ? Da ?

— Dimpotrivă. L-au înfundat și mai rău. Cu toate că s-au ostenit peste poate prietenii lui. Nimic. Pînă la urmă l-au pus la pămînt chiar apărătorii lui. Înțelegeți de ce ? Ascultați. Platymeris, ca să-și ușureze situația, a dezvăluit toată înscenarea, amestecînd și poliția. Și ce credeți ? Asta i-a agravat situația. Pentru că, după ce n-a putut înlătura acuzația de trafic de droguri, i s-a mai pus în circă încă una, pe aceea de „încercare de mituire a organelor de stat". După toate astea, prietenii lui s-au spălat pe mîini. Nu vor să se amestece. Treaba mirosea urît.

— Dar de unde ai aflat tu toate astea ?

— Am trecut pe la Santorinios. S-a dus la secția de droguri. „Desigur — le-a spus — nu vrea să se amestece în cercetările polițienești, dar ar fi bine ca judecătorii de instrucție, în desfășurarea anchetei, să ia în considerație viața sa onorabilă din trecut. Domnul Platymeris a adus numeroase servicii naționale. A ajutat, de exemplu, oficialitățile ca să descopere, să aresteze și să închidă elemente antinaționale. Sînt de părere că unul din aceste elemente a contribuit prin metode diavolești să strecoare această valiză în mîinile domnului Platymeris.

— Și pe urmă ?

— I-au răspuns că, desigur, toate acestea i-ar fi putut acorda circumstanțe atenuante, numai în cazul în care n-ar fi fost prins asupra faptului, etc...

— Ce spui ? Am impresia că visez. Au ieșit astea din gura unui anchetator ? Sărmanul... Nu și-a dat probabil seama încă în ce lume trăiește.

— Serviciul acesta este independent. Dacă depindea de Siguranță, în doi ani ar fi fost desființat. Fiindcă toți traficanții sînt reacționari. Dacă și serviciul ăsta se baza pe

criterii politice, atunci n-ar fi arestat pe nimeni şi ţara s-ar fi umplut de toxicomani şi de traficanţi.

— Bravo ! Bine le zici ! zise Meropi. Dacă nu erai aşa molîu, ai fi avut mare succes. Mă lăsaţi acum să plec ?

— Cu plăcere, spuse Pantazis.

— Nu te-am întrebat pe tine. Şi nu-mi face mie pe „şeful". Hai, mătuşică, te-am sărutat.

— Cînd mi-o aduci pe fata mea ? întrebă bătrîna.

— Curînd. Să plece numai „chiaburii" ăştia de aici ! La revedere.

— Mergi sănătoasă...

În uşă Meropi se întîlni cu mama lui Pantazis.

— Eşti mama domnului ăstuia ? o întrebă.

— Da.

— Să-ţi trăiască.

Bătrîna intră mirată.

— Logodnica ta era asta ? îl întrebă pe Pantazis.

— A nimănui ! Intră. E puţin acră, dar în rest e aur curat.

— Nu arată. Şi unde e nora mea ? A noastră adică, fata mea ? Nu vreau să semene cu asta care a ieşit.

— Ce să-ţi fac, seamănă-nu seamănă, tot noră o să-ţi fie, zise Pantazis.

Bătrîna intră şi-şi scoase lucrul de împletit.

Atmosfera era calmă, plăcută, ca în vremurile paşnice, cînd se întorceau băieţii din călătorie. Numai că acum erau amîndoi şomeri. Desigur că supărarea nu le dispăruse cu totul, dar se simţeau amîndoi mai uşuraţi. Acum, cînd Platymeris a ieşit din circulaţie poate că se hotărăşte şi Chloi să iasă din ascunzătoare.

Deodată Pantazis se lovi peste frunte.

— Ia uite ce am uitat ! Astăzi se vede că este ziua gafelor. Mi-a vorbit Santorinios şi despre Lukeas. S-a dus la el în zori. Nici nu semăna cu Lukeas de altă dată. Tremura, înghiţea în sec, îşi învîrtea pălăria în mîini. Era atît de umil şi de linguşitor. Ai văzut ? îi spune lui Sontorinios. Eu te-am avertizat. Numai, pentru Dumnezeu, ...să nu se audă. Altfel ni se va distruge familia etc. etc. Santorinios a prins prilejul. Tot îl mai consideră pe Platymeris ginere ? Lukeas a sărit ca ars : „Nici să n-aud de el. Gata. E un

şarlatan". „Şi cui i-o dai pe fiică-ta?" întrebă Santorinios. „O să găsesc eu" zice el. „Şi de ce să mai cauţi, domnule Lukeas... îi zice iar Santorinios. Ginerele e gata găsit". „Am înţeles, zice Lukeas, te referi la marinarul ăla... Imposibil. Nimic de zis, e un tînăr cumsecade. Dar toată viaţa o să se chinuie între şomaj şi puşcărie. Nu. Nu e potrivit de ginere pentru Lukeas". „Şi dacă e potrivit ca bărbat pentru fata lui Lukeas?" întrebă Santorinios. „Asta n-am s-o îngădui niciodată"... spune socrul tău. „Este majoră, domnule Lukeas. Legea nu te întreabă." „Atunci am s-o dezmoştenesc. Şi ai să vezi... Domnul ăsta o să o şteargă. Deoarece îi vînează zestrea."

Atunci Santorinios i-a spus că „habar n-are de sentimente" şi că nu ştie ce caracter are flăcăul ăsta. „Să-l rogi chiar să primească zestrea, şi tot n-o s-o ia." Şi ce credeţi că i-a răspuns? „Aşa?... a zis. Ei, atunci este un prost. Şi nu merită să-i fie ginere lui Lukeas." Santorinios i-a răspuns că-i e milă de creierul pe care îl poartă în cap şi discuţia a luat sfîrşit.

— Stop! strigă Aristomenis. N-ai auzit nimic?

— Nu. Ce se-ntîmplă?

— O maşină!

Pantazis îngălbeni. Aristomenis se duse să deschidă. Peste puţin intră cu ea de braţ. O duse drept în faţa mamei lui Pantazis.

— Mamă... îi spuse, vezi? Ei, uite, asta este fata ta. Îţi place?

Bătrîna se întoarse şi o examină atent. Apoi spuse cu voce răguşită de emoţie:

— Ei! Să fie într-un ceas bun, copiii mei. Şi imediat izbucni în lacrimi.

— Ia uite, măi, ce mame plîngăreţe mai avem. Ei, ce ai de gînd, mătuşică? N-o săruţi pe nora ta?

Bătrîna amuţi deodată.

— Pantazis... spuse ea. Nu este cam prea ridicată pentru noi?

— Nu ştiu! întreab-o pe ea!

Stavrula alergă şi-o îmbrăţişă pe bătrînă.

— Gata... Ne-am făcut de rîs! spuse Pantazis printre dinţi.

— Ei, ştiţi ce zic eu acum, zise Aristomenis. Din clipa în care soacra şi nora s-au potrivit atît de bine, ce nevoie mai avem de ginere ? Nu-i aşa ?

— Cum îi vine de hac dihăniei ăsteia ? întrebă mama arătînd spre maşină, şi toţi izbucniră în rîs.

— I-a pus frîu, măicuţo, spuse Aristomenis. La fel o să-i pună mîine, poimîine şi lui fiu-tău.

— Hm... nu mi se pare.

Stavrula frînă brusc, se întoarse şi o sărută. Apoi se întoarse spre volan, dar se opri. Nu putea să conducă ; ochii îi erau tulburi. Dar rîdea... rîdea ca o primăvară. Era cea mai fericită dintre ei toţi.

Numai peste ochii lui Aristomenis treceau din cînd în cînd umbre. Ce ar fi pierdut oare viaţa dacă întregea această fericire ? Stătea pe bancheta din spate, împreună cu bătrînele. În faţă, lîngă şoferiţă, stătea ginerele. Deodată, Aristomenis se întoarse spre bătrînă şi-i arătă perechea care-şi şoptea încet şi tandru.

— Uită-te la ei. Îi vezi ?

— Ah.. Să aibă norocul grijă de ei. Tare se mai potrivesc şi mă tem...

— Aşa se potrivea şi Aristomenis cu fata lui... spuse cealaltă bătrînă şi ochii i se umplură de lacrimi.

— Ei, de ce spui asta, mamă ? Doar n-a murit.

— Nu... dar oi avea şi cu parte de ea ? M-oi bucura şi eu de voi, ca de ei ?

— Nici o grijă !

— Cînd ?

— Mai aşteaptă puţin.

Ajunseră la biserica din Dafni.

— Fata mea... zise mama lui Sorokos. Pantazis ! Auzi ? Spune-i să oprească o clipă...

— De ce ? Ce-ţi trebuie ? întrebă Pantazis.

— Să mergem să aprindem o lumînare. Să ne-o aducă şi pe Chloi.

— Lasă. Are grijă de asta Meropi.

— Ruşine !

— Lasă-le să aprindă... zise Stavrula.

— Fie, dar mai repede.

Bătrînele se întoarseră numaidecît. Erau voioase, rîdeau ca două fetişcane.

— Semn bun !! strigară amîndouă într-un glas. O să apară repede şi fata noastră.

— După ce v-aţi dat seama ?

— În timp ce aprindeam lumînările, ne întoarcem, şi ce ne văd ochii ?

— Ce ?

— N-o să credeţi. Maria ne-a zîmbit !

— Aş... De unde aţi mai scos-o şi pe asta ?

— Să n-apuc să trec pragul casei ! strigă mama lui Aristomenis.

— Bine, bine, vă credem. Haideţi acum !

Stavrula porni motorul. De acolo începea coborîşul. În dreapta lor se înălţa vesel muntele Egaleo. În stînga era insula Psitalia şi mai departe... glorioasa Salamină ! Marea era ca oglinda. Bărci mici încremeniseră vrăjite.

Cotiră la dreapta şi deodată apărură în faţa lor şantierele lui Scaramangas, cu giganticele lor macarale. Ajunseră în sfîrşit la Perama. Noroc că erau în zi de lucru şi bacul era gol.

Pantazis se întoarse brusc.

— Ai observat ceva ? îl întrebă Aristomenis.

— Nu. Ce ?

— „Temistocles" nu era în cală.

— Adevărat ? S-o fi scufundat de disperare că şi-a pierdut căpitanul.

— Îmi închipui ce chef o fi făcut echipajul. Măi ! Nu era unul care să-l înghită !!

— Să vezi ! Armatorul o să-l caute din nou pe căpitanul Simos.

— Nu cred.

— Bine faci ! Pentru că acum, cînd mă gîndesc mai bine, mă îndoiesc şi eu. Armatorul nostru, în loc să se adreseze birourilor portuare, se adresează poliţiei.

Un marinar ciufulit, din cei care făceau parte din echipajul bacului, se apropie şi ceru foc. Pantazis folosi prilejul ca să-l întrebe :

— Ia spune-mi... Nu se afla aici pînă mai ieri vaporul „Temistocles" ?

— Da de unde ! A vrut să-l bage pentru verificare, dar l-au găsit curat ca o păpuşă şi l-au trimis din nou în larg. Soi bun. Aţi aflat ce a păţit căpitanul lui ?

— S-a înecat ! Unde ?

— Ei aș !... să mă iertați. Ce mutră... Traficant, chiulangiu, pește, codoș. Scrie în ziare toate amănuntele. Mă, totul se plătește pe lumea asta ! Gata. Am ajuns. Poftiți, madam.

Își întinse mîna... și ajută unul cîte unul să ajungă pe uscat. Bătrînele tremurau ca niște copii.

— Ia uite ce căpitănese ! Ah, măicuțelor, ne-ați făcut de rușine. Mame de marinari sînteți voi, sau...

— Păi dacă voi v-ați făcut marinari de uscat... spuse mama lui Pantazis. Ultima coborî Stavrula cu mașina ; intrară pe șoseaua principală. Acum mașina luneca mai în voie. În dreapta și în stînga defilau grădini de smochini, de măslini și vițe de vie. De pretutindeni mirosea a vară. Cîmpiile și văile erau presărate cu căsuțe mici, albe și cu măgăruși înhămați la fîntîni.

— Noi o să punem „motoraşe", nu-i așa, Aristomenis ? întrebă Pantazis.

— Uf !... Mereu o ții una și bună !

— Bine. Nu te supăra ; n-am spus că ai nasul strîmb.

— Nu vă certați... îi repeziră bătrînele.

— Ne jucăm, măicuțelor.

Urcară un deal și, în timp ce coborau, apăru o căsuță albă, înconjurată de copaci.

— Uite-o ! strigă Aristomenis. Mamă ! O vezi ? Copacii... sînt încă verzi !

— Sărmanii... zise bătrîna. Necurățiți și neudați, dar tot au înverzit. Parcă-s oameni, dragii mei.

— Mamă, am greșit. Nu e casa noastră.

— Ei, nu mai spune !

— Păi, nu vezi ? Ușa este deschisă. A noastră trebuia să fie zăvorîtă.

— Știi,.. spuse bătrîna. S-o fi adăpostit vreun sărac fără casă. Vreun vecin, sau un pescar sărman. Să fie sănătos !

— Uite-l, acum a închis. Ne-a mirosit, probabil. Pantazis ! Pregătește-te de luptă. Ne-au ocupat casa cu forța. Bine că am luat cu noi cazmalele.

— Încet, fiule. Fiți atenți. Luați-l voi întîi cu binișorul. Nu poate fi om rău. Nu vezi cum strălucește casa ? Se vede că e un familist.

— Bine. Voi stați aici. Dacă sînt, așa cum spui tu, oameni buni, or să iasă cu bine. Hai, Pantazis !

Se apropiară de casă cu cazmalele în mîini.

— Hei, deschideți ! strigă Aristomenis. Sîntem stăpînii casei !

Din casă nu se auzi nici o mișcare.

— Nimic, spuse Aristomenis. Trebuie să lucrăm cu cazmaua.

Peste puțin ușa se prăbuși dărîmată. Toate înăuntru aranjate, curate. Dar nici un suflet de om. Intrară.

Atunci cei care așteptau afară auziră un țipăt. Mamele se speriară. În ușă apăru Pantazis. Era galben ca ceara. Dar încercă să rîdă.

— Fiule, strigă mama. Fiule... ce s-a întîmplat ?

— Iar am făcut treaba pe jumătate... murmură Pantazis.

— Unde-i fiul meu ?

— Înăuntru.

— De ce nu iese ? Ce-a pățit ?

— Merge încet. E încărcat. Uite ce cară !

Și arătă în urma lui. În ușă apăru Aristomenis ducînd pe brațe o fată leșinată.

— Fata mea ! Fata mea !... strigă bătrîna. Săriți !... apă !

— S-a stins focul ! spuse Pantazis, văzînd-o pe Chloi că-și revine. Ah... iar am făcut treaba pe jumătate. Am uitat ce-i mai important.

— Ce anume, fiule ?

— Pe popă !

Sfîrșit

Lector: MIHAI GAFIȚA
Tehnoredactor: STELUȚA VASILACHE

Apărut 1975. Bun de tipar 4.07.975. Tiraj 2650 ex. broșate Hîrtie Tipar Înalt A de 63 g/m². Format 16/54×84. Coli editură 21,12. Coli tipar 21,75. C.Z. pentru bibliotecile mari și mici 8 R—31

Tiparul executat sub comanda nr. 1220 la Intreprinderea Poligrafică „13 Decembrie 1918" str. Grigore Alexandrescu nr. 89—97, București. Republica Socialistă România

Lei 13